

REVISTĂ DE CULTURĂ

Anul XVIII • nr. 396-397-398 • 2018

Apare sub egida
Societății Scriitorilor Târgovișteni
Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

Redactor-șef / fondator
VALI NIȚU

Seniori editori
GEORGE COANDĂ
VICTOR PETRESCU
MIHAI STAN
GEORGE TOMA VESELIU

Redacția – Str. Câmpulung, nr. 87A (Arh. Gh. Pinte, nr. 11A), 130072, Târgoviște, Dâmbovița
tel. 0722 362 852; tel./fax 0245 212 241
e-mail: valimpact@yahoo.com; valienitu@yahoo.com; www.impactdb.ro

Revistă editată de Editura Bibliotheca, str. Nicolae Radian, bl. KB2/3, 130062,
tel/fax 0245212241; mobil 0761136921; e-mail: biblioth@gmail.com; www.bibliotheca.ro
Tiparul la Biblioprint Târgoviște

Tehnoredactor: IOAN ALEXANDRU MUSCALU
Grafică: IULIAN FILIP

Reproducerea parțială sau integrală a unor articole din revistă
fără aprobarea redactorului-șef intră sub incidența legii drepturilor de autor.

Potrivit art. 206 CP, responsabilitatea
juridică pentru conținutul articolelor
revine exclusiv semnatarilor acestora
ca persoane individuale.

ISSN 1222-8133
Revista poate fi citită și on-line la adresa
www.impactdb.ro

Cuprins

EDITORIAL

Vali Nițu: „Prezentul în spațiul public”	5
--	---

POEZIE

Iulian Filip: Ravagii	6
Maria Dobrescu: Poeme cu Filip	7
Victoria Milescu: Apocalipsis	8
Savian Mur: Relicvă	9
Liliana Moldovan: E toamnă iar printre castani	10
Rodian Drăgoi: Lăsați-mă să termin poemul acesta	11
Mariana Didu: Cântec-blues	12
Corin Bianu: Ovidiu romanul, Ovidiu românul	13
Ioana Stuparu: Există momente	14
Valentin Irimia: Absență	15
Vali Nițu: invitație	16
Maria Mirea: Așteptam... ..	17
Florea Turiac: ochiul... ..	18
Constanța Popescu: Vorbe neinventate	19
Dan Șalapa: Portal spre pretutindeni	20
Cristina Melinte: De-aș fi... ..	21
Alensis De Nobilis: Judecată	22
Elena Volcinski: Nonsens	23
Gabriel Dragnea: Ora aceea ca o eternitate	24
Claudia Bota: Un anotimp se duce și altul vin	25
Vioarel Birtu-Piraiianu: Cuiul	26
Radu Chiorean: Ea	27
Vasile Oneată: Cântec mamei	28
George Ionita: Grupaj liric	29
Elena Mirca: momente... ..	30
Petru Solonaru: A nicicât e vremea... ..	31
Liuba V. Botezatu: Azi l-am văzut pe Dumnezeu... ..	32
Mihai Merticar: Sonetul copilăriei	33
Cristian Gabriel Groman: Azi... ..	34
Violetta Petre: Vină de vânzare	35
Tănase Carașca: Alegeri	36
Doina Rândunica Anton: Ochiul umbrei de jar	37
Sebastian Golomoș: Era de o frumusețe cuminte	38
Maria Ieva: Gând rătăcit	39
Daniel Marian: poem de circumstanță	40
Irina Lucia Mihalca: Ampretele noastre	41
Nicolae Vălăreanu Sârbu: Umbră albă	42
Lili Negulescu: Visurile mele	43
Mircea Marcel Petcu: Suflete rătăcite	44
Corina Monea: morți necesare și suficiente	45
Olga Alexandra Diaconu: Pătrunzi în mine ca o taină	46
Ion Pachia-Tatomirescu: Nu fire de iarbă, ci fire de wolfram	47
Daniela Pătrașcu: În umbra versului	48
Ana Podaru: Ce tablou nefiresc	49
Silvana Andrada Tcacenco: Rotonda fericii	50
Maria Merope: Rugă în lumina taborului	51
Cătălin Codru: A venit deodată noaptea	52
Maria Giurgiu: Ghiocul de cristal	53
Elena Dobra: Poveste cu final neașteptat	54
Adriana Tomoni: „Prin ploaia ce-i cântă”	55
Marian Bărbănuș: Mă-ntreabă	56
Antonela Stoica: Ca un înger, fără vină	57
Mariana Cornea: răsturnam sânul stâng de întuneric	58
Valeria Arsene: Păduratic pas	59
Mircea Dobrovicescu: Miron și frumoasa fără corp	60
Ioana Cosoveanu-Banner: Cine locuiește în moarte nu este locuit	61

PROZĂ

Iulian Moreanu: Femeia care credea că nu există	62
Dan Giju: Locotenentul, trandafirii și buticăreasa	66
Ion Mărculescu: Deochiul	69

Cuprins

Carmen Georgeta Popescu: Dublu sens unic	71
Cătălin Rădulescu: Muridele	75
Ștefan Doru Dăncuș: Umblând pe-aici	79
Ioana Stuparu: Pețitorii	80
ESEU	
Petru Solonaru: Semn și sens	81
ESEU-DOCUMENTAR	
Dan Șalapa: Spectrul foamei	85
INTERVIU	
Gabriel Dragnea: „Trebuie să trăiești și să lupti”	88
CRONICĂ LITERARĂ	
Traian Chiricuță: „Eternitatea într-o singură carte”	89
Titus Vîjeu: HERALDA	90
Stan V. Cristea: Carusel pentru un mod de viață	91
Cezarina Adamescu: Un poet ales în căutarea rădăcinilor veșniciei	94
Sergheie Bucur: O scriitoare la pătrat	97
Ionel Bota: Glosă a tuturor semnificațiilor, dragoste... ..	99
Sergheie Bucur: 61 de Nițu-Vali-sme	102
Maria Diana Popescu: În univers toate își au rostul și plinul lor	104
Dumitru Velea: Câteva cuvinte despre o carte consolatoare, de pe patul de spital	105
Constantin Mănuță: Geometrie și armonie în sonetele lui Mihai Merticaru	111
Daniel Marian: De undeva trebuie să apară geometria ideii!	113
Titi Damian: Întâlnire insolită cu Meșterul și Maestrul	114
ORIZONTURILE LECTURII PUBLICE	
George Coandă: Vali Nițu: „nu voi uita... să nu uit”	118
TABLETĂ DE SCRITOR	
Ion C. Ștefan: Spirite înrudite și idei apropiate	120
Ștefan Doru Dăncuș: De ce Mariana Gurza?	122
CORESPONDENȚĂ LITERARĂ	
Victor Petrescu: Matei Alexandrescu către I.G. Vasiliu	125
CARTEA ZILELOR NOASTRE	
Adrian Simeanu: O dramă autohtonă	130
Adrian Simeanu: Eminescu și Veronica	131
ISTORIE	
Codruț Radi: Inelul de aur	132
Alice Stana: Mănăstirea Dealu	133
George Coandă: O istorie secretă. Târgoviște	137
Mihai Stan: Demitizare & mistificare	138
Mircea Deciu: Dacă nu suntem urmașii Romei, atunci cine suntem?	142
George Ioan Canache: Casa de la 66	145
Gabriel Dragnea [Adjudeanu]: Liniște și mister în Munții Suhard	149
TEATRUL ZILELOR NOASTRE	
Adrian Simeanu: Bătrână, da' bună!	150
Sergheie Bucur: Cinema în doi	151
Nina Gusti: Între lumi... aruncați de furtună	152
Mihaela Rădulescu: Scenă, spectacol, viață... ..	154
Viață sau/și calculator	
Nicolae Vasile: Ne molipsim de la calculator?	156
PORTRET	
Vali Nițu: Tiberiu Mursa – românul din Roma	158
ISTORIA FOTBALULUI	
Gabriel Degeratu: Cronică interbelică: „Tennis Club Târgoviște”	160
SOCIETATEA SCRITORILOR TÂRGOVIȘTENI	
George Toma Veseliu	164
IN MEMORIAM	
Ioan N. Radu. Contribuții la istoria tehnicii românești	167

„Prezentul în spațiul public”

Gala Premiilor UZPR a fost organizată de Uniunea Ziaristilor Profesioniști din România, în parteneriat cu Televiziunea Română (Studioul 2 „Iosif Sava” al TVR – locul de desfășurare al superbului eveniment jurnalistic). Juriile, alcătuite din reputați specialiști și profesioniști în domeniul mass-media, au selectat cele mai reprezentative articole din presa scrisă, emisiuni de radio și TV, cărți de publicistică ale unor jurnaliști profesioniști din România și din diaspora. Criteriile de evaluare au avut la bază tema concursului „**Prezentul în spațiul public**” originalitatea și creativitatea participanților la concurs.

Premiile acordate: Secțiunea „**Presă scrisă**” – **Dragoș Bako**, jurnalist la cotidianul „**Tribuna Sibiului**” din Sibiu – premiul pentru editorial în presa scrisă, **Adrian Crânganu**, ziarist de la hebdomadarul „**7 Zile Caraș-Severin**” din Caransebeș – premiul pentru portret în presa scrisă, **Mariana Cristescu**, jurnalist la cotidianul „**Cuvântul liber**” din Tg. Mureș – **Marele Premiu** pentru presă scrisă. Secțiunea „**Carte de publicistică**” – **Nicolae Ioniță**, caricaturist din Ploiești, premiul „**Grafică publicistică**” pentru volumul „**Eminescu ziaristul**”, **Dan Gîju**, editorialist din București, premiul „**Enciclopedica**” pentru „**Istoria presei militare**”, **George Coandă**, ziarist și scriitor din Târgoviște, premiul „**Restituiri publicistice**” pentru „**Triada literatorilor istorici: Heliade, Eminescu, Caragiale**”. Secțiunea „**Producții de radio**” – **Corina Negrea**, realizator de emisiuni la „**Radio România Cultural**”, premiul pentru producția radio „**Pe frontul vaccinării**”, **Mihaela Helmis**, realizator de emisiuni la „**Radio România Actualități**”, premiul pentru producția radio „**Amprente în aur**”, **Mircea Ionel Popi**, realizator de emisiuni la „**Radio Helsinki**”, Graz, Austria, premiul pentru producția radio „**Radio Magazin – România azi**”. Secțiunea „**Producții de televiziune**” – **Claudiu Lucaci**, realizator de emisiuni la TVR, premiul pentru documentarul „**Mica Românie din America**”, **Sorin Burtea**, realizator de emisiuni (de patru decenii în TVR), pentru emisiunile talk-show „**Euro Economia-Investiții în România**”. Secțiunea „**Presă on-line**” – **Eveline Păuna** – ziarist cultural, consilier multimedial. Premiul „**Ion Marin**” (ziarist și scriitor, fondator al cotidianului *Ultima oră*) – **Roxana Ichim Istodor** – ziarist la cotidianul „*Ultima oră*” din București. Premiul „**Pentru întreaga activitate publicistică**” – **Ion Cuzuioac** – ziarist, scriitor și medic din Chișinău, Republica Moldova. **Premii speciale de televiziune:** TVR, pentru emisiunea „**Exclusiv în România**”, realizată de **Cristian Tabară**, PRO TV, pentru emisiunea „**România, te iubesc**”, Antena 3, pentru emisiunea „**În premieră**”, realizată de **Carmen Avram**. **Marele Trofeu al Galei Premiilor UZPR** a revenit echipei de la TVR Iași, pentru filmul „**25, o istorie călătoare**”. La reușita evenimentului, organizat de UZPR și TVR, au contribuit prezentatoarea galei, **Irina Păcurariu**, **Monica și Alex Anghel**, un grup de 22 de copii cu voci de aur, **Cătălin Pepe Rădulescu** și **Mihai Ionescu**, precum și două minunate perechi de tineri dansatori. Premiile au fost oferite de **Irina Radu**, Președinte, Director General al TVR, **Doru Dinu Glăvan**, președintele UZPR, **Gheorghe Frangulea**, președintele Comisiei de atestare a jurnaliștilor, **Neagu Udroi**, ambasador, scriitor, ziarist, **Miron Manega** și **Petrișor Obae**.

Vali Nițu

*Julian
Filip*

Ravagii

Casa din care tooooți au plecat,
din care toți au fugit,
nu mai toarce în ceruri
firul cald de fum,
firul de legătură,
rădăcina de legătură
a casei cu cerurile,
o, casa pustie
a umplut cerurile cu ferești,
ferești laaaaarg căscate
aidoma unor guri disperate:
– Unde-s toți?
– Unde ești?
– Dar mai ești?

Binecuvântate ori blestemate răscruci?

Sângele meu lângă sângele tău...
De zeci de mii de kilometri
sunt căile sângelui tău,
alergarea sângelui tău
prin dinăuntru tău!
Ce ritm! Ce traseu!
De zeci de mii de kilometri
sunt căile sângelui meu,
alergarea mea prin dinăuntru meu!
Ce ritm! Ce traseu!
Învecinare pe distanță lungă
a două itinerare încinse,
căile sângelui tău,
căile sângelui meu...
Doar într-o răscruce
sângele tău cu sângele meu

s-au întâlnit, s-au amestecat...
Apoi a fost și a doua...
Și a treia a fost?
Binecuvântate au fost întâlnirile
sângelui tău cu sângele meu?
Blestemate au fost răscrucile?
Copiii și nepoții să decidă...
Sângele tău alături de sângele meu
ocrotesc căldura posibilă încă
între două căi încinse
de zeci de mii de kilometri
nestătuți...

Mirările din cerurile tari

Albumele cu clipe neclintite,
tivite cu porniri de mucegai,
te-ademenesc cu veșnice ispite –
să înțelegi ce-ai fost și-acum ce ai.

O, ceruri cu-alergările primare,
turism cu ochi lărgiți: ce la americi!...
Se domolesc mirare, alergare,
dar nu poți domoli ochii isterici –

te înarmează grav cu ochelari,
te-alungă în albume să citești
mirările din cerurile tari,
să știi ce ai avut și-acum ce ești.

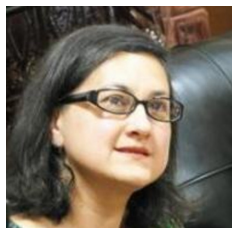
Vânturarea cenușii jilave

Rece...
O răcoare jilavă te trece,
lacrimă cu lacrimă se-ntrece –
cineva pe careva petrece.

Cel rămas nu poate-nchide ușa,
frigul se strecoară jilăvit.
Iar drumețul numără cenușa
arderilor către asfințit.

Martorii la garduri cumpărate
vântură dreptăți și judecăți...
Lumea-i cu dureri împrăpătate
și cu așteptările-n bucăți.

*Maria
Dobrescu*

Poeme cu Filip

- 1.**
merg pe străzi necunoscute
și tac
tăcerea dezvelește
un oraș ruginit
care se clatină în liniștea mea
merg mai departe
unde aș fi putut întreba ceva
nu este decât o biserică închisă
cu lacăt
așadar
călătoria tăcută spre capătul luminii
s-a încheiat
sunt liberă?
- 2.**
există zile
când iubesc oamenii
există zile
când nu privesc pe nimeni
atunci intru în casa lui Filip
și cer o cafea
Filip nu mă mai cunoaște
dar se preface că
și lasă iar să se-nfiripe
prietenia noastră
îi vorbesc despre vrute și nevrute
înviem anotimpuri
când se face toamnă
eu fug și-l las în întuneric
sunt zile când nu vreau sau nu știu
să primesc nimic
- 3.**
Filip, mai ții minte grădina cu ciocârlii?
eu mă plimb și azi prin pentru că umbra ta
e trainică pe-acolo
și mi se așază
domol în orbite

acum tu ești egal cu tot
ce nu se mai întâmplă

- 4.**
ce ascunzi
în tăcerea asta, Filip
mai bine ai lăsa
să pătrundă lumina
lucrurile ar căpăta contur
ca la facerea lumii
iar noi am deveni
o liniște
- 5.**
Filip, tu dai vina pe ferestre
în întuneric
nu devenim liberi
privește în jur
timpul e un zid prea înalt pentru noi
și nici nu știm ce-i dincolo
lumina ne lingusește
nu trebuie
să putrezim în amintiri privindu-ne pe furiș
tăcerea se face călăuză
- 6.**
Filip, viitorul nostru
este alb
pentru ce urmează
nu cred că ne ajunge o noapte
- 7.**
mergem pe dăre de melci
ca să păcălim timpul
tu, Filip, trișezi ca de obicei
dar asta nu se pune
dacă urma o să dispară
tu te vei smulge brusc
și o să te ascunzi
înainte ca lumina să se înmoaie
nu te voi striga
voi rămâne așa
ca o piatră
- 8.**
dilemele se zbat
în liniștea asta
care nu mai crapă
Filip, trebuie
să decojim tăcerea
altfel
nu pot uita distanța ei

*Victoria
Milescu*

Apocalipsis

Ne-am pregătit
cu ce-am putut:
apă, alimente, lemne de foc, alcool
ne-am strâns în saci de plastic
împreună cu fotografiile, cărțile,
bucuriile, necazurile
î-am legat la gură
și ne-am dat drumul în Apocalipsă
dar Apocalipsa nu a venit
în loc să plutim abisali și sublimi
ne-am pomenit pe cimentul dur
cu creierii praf și pulbere
ne-am trezit zdrobiți de realitatea rece
gri-verzui
cu ochi enormi, negri, dorsali, clipocind:
Să vă săturați să mai visați aiureli!
Aici o să crăpați
voi de-aicea nu plecați, nu plecați acasă
în vecii vecilor!...

Tintă mișcătoare

El vine încet
călcând cu grijă
pe fiecare piatră a pielii mele
atent la intersecțiile rictusurilor
la traversările de frison
precaut ține o umbrelă
contra aversei de lacrimi
în caz că m-aș încumeta
să fiu așa de fericită încât să plâng
ajunge pe-nserat în pragul casei
bate încetișor la ușă
să nu disturbe fluxul și refluxul silabelor
abia-ncropite
la prima vivisecție
privește prin micul ochi de geam al inimii

să vadă dacă sunt acasă
când nu răspund
îmi lasă un bilet cu scris mărunț
în cutia toracică:
Te-am căutat. Vin și mâine...

Timpul

Timpul trece imperturbabil
prin cei fericiți, prin cei ce plâng,
prin cei mutilați de rangă, hăcuiți
prin plămâni, prin rărunchi
dizolvă sângele, încheagă lacrima
trecerea lui ne împutinează
ne uscăm ca păstăile bătute de vânt
timpul trece, petrece
ne mușcă, ne roade, ne rumegă, ne sugă
până la coajă
doar vulturii îl ating lăsându-i pe umăr
un semn de gheară de foc
timpul dansează, chiuie
aruncă în aer cu bani de aur
ce cad pe pleoapele noastre
plătind sângele proaspăt pompat
în mașinăria lui infernală
universul l-a izgonit, noi l-am primit
cu brațele crucificate
timpul trece cu mâinile în buzunare
pe bulevarde dar și pe străzi dosnice
obligat să meargă înainte
să nu se întoarcă miera
în sâmburii amărui
nu știm încă cine l-a inventat și de ce
pretinde că s-a inventat singur
când singurătatea îl roade duios
iese în piață îmbujorat:
dau nemurire pentru iubire
nu mă răzbunați
câinii îl latră ca pe un cerșetor
un cerșetor de temut
în baia de crom
s-a luptat corp la corp cu cuvântul
dacă ai ceva timp de pierdut
stai puțin într-o gară,
în palma unui muribund
prin piețele de flori, vespasiene
pierde-l puțin și cu mine – o clepsidră
cu nisip din oase calcinate
dacă vrei să te întorci în vremea
când eram pruncii aceleiași mame
sparge-mă!

Savian
Mur

Relicvă

Mă trag dintr-un oftat
strămoșesc –
când dau în floare,
pe loc mă veștejesc.

Lapte de cămilă
a băut sufletul meu –
firea mea nomadă
tot caută prin cer:
Dumnezeu.

Am calități puternice
de diplomat –
numeroasele tratate
pe care le-am semnat:
cu un pisoi,
cu un cățel,
c-o margine de deal,
cu omul cel interior,
pus, veșnic,
pe scandal.

Activitatea mea
de pierdere a timpului,
triumfală,
se bucură de-o recunoaștere
internațională;
marile succese,
de când de om
m-am distanțat,
desigur,
m-au recomandat.

Am fost primit,
cu jovialitate,
de bunul meu prieten –
câmpul cotropit de pir,
diminețile,
consiliat cu bune rezultate,
de cutare cimitir;

harta mea,
la zi,
devine tot mai clară –
un relief inconfundabil,
de relicvă existențială.

După-al soarelui apus,
minune:
iarăși îl irit pe Dumnezeu –
adio cer,
adio lume...

Neant

Un pat îngust,
pe care agonia
să îți fie dulce,
zorii –
blând, blând,
să te apuce;
o vorbă moale,
de la un câine,
o pisică,
iată, ai lăsat ceva în urmă,
un cîrîpît de păsărică,
ultima imagine
a dealului,
a unui fag,
a unei veverițe –
tot ce ți-a fost
mai drag.

Nu,
ultimele zile ale mele
n-au nevoie nici de idol,
nici de sfânt,
de erou legendar –
ele au nevoie
de-un bine calificat
gropar;
măcar mormântul –

săpat cum se cuvine,
după o existență
ale cărei ravagii
le-ai cunoscut prea bine.

Are cine să îți țină
lumânarea –
neantul,
aducându-ți, finalmente,
alinarea.

*Liliana
Moldovan*

E toamnă iar printre castani

Adormite în poala
băncilor uitate de timp,
umbrele castanilor dezgoliți
dansează printre amintiri
visând la vara care a plecat
și le-a răpit falnicul rod.

Autumnală

Cu tâmpilele proptite
de malul unui râu obosit,
trasee invizibile
descrie toamna
prin pletele copacilor desfrunziți.
adormindu-i discret.

Zi de octombrie

Se așează peste fire încă o zi de toamnă.
Observ cum trece,
iar, îngândurată,
cu părul împletit de vânt.

Iubita tristă,
de soare înșelată
pe creștet poartă un voal
de frunze moarte.

Cu degetele înmănușate-n brumă
atinge-a lumii harpă, cu sfială,
iar cetele de frunzele înduioșate,
se prind cu ea într-o horă mai domoală.

Suferința cuvintelor

În această seară am început
să mă plimb prin ograda de gânduri
cu buzunarele pline de orfane cuvinte.
Mă priveau plictisite
de prin faldurile minții
așteptând să fie culese
de vreun poem filantrop
sau de vreo cugetare
cu pretenții literare.
Ca și mine,
cuvintele se deplasau
fără rost
plângându-se de astenie literară
dar sufereau de o acută
răceală „inspirațională”.

Destin

După mine trag capcane ferecate
de gleznele destinului.
Asist la neobișnuitul lor festin.
Le las să rupă din mine cu colți fierbinți.
Capcane hulpave au început
să muște din vârful degetelor
cramponate cu piroane adânci
ce rod și dor.
Le ignor și privesc în sus.
Atât de sus
încât vârfurile picioarelor dispar
sub mușcătura neputincioasă
a destinului.

Înamorată

Tandru îmi odihnesc privirea
în ochii tăi, iubite.
Dă-mi dragostea din ochii tăi proptiți
de orizontul toamnei arămii.
Încântă-mă cu gânduri îndrăznețe,
cu arome ascuțite răsfăță-mă,
ca vântul toamnelor târzii.
Peștește-mă cu galbene gutui.
Dă-mi formă cu săruturi aurii.

*Rodion
Drăgoi*

lăsați-mă să termin poemul acesta

pentru că nu semănam
cu nici unul dintre ei
m-au prins și m-au bătut
din toate puterile
te vom ucide
mi-au zis
faceți cum vreți
dar rogu-vă
lăsați-mă să termin
poemul acesta

în seara de Crăciun

pe Gabriela am cunoscut-o astă-vară
în Piața Sudului
chiar când se oprise să-și cumpere
o înghețată
de atunci aproape
zilnic s-a ostenit
să-mi coloreze singurătatea
și mereu surâzând
și-a tocit buzele ei tinere
cu numele meu
în seara de Crăciun
a alunecat pe gheața din fața blocului
și s-a lovit puternic la cap
moartea a fost mai iute
ca mașina Salvării

undeva în câmpie

trenul oprit undeva
în câmpie
și mecanicul locomotivei certându-se
cu firul de grâu
ce nu ne lasă
să trecem

pe strada Reșița

în costumul meu negru
puțin uzat pe la mâneci
mă întorc de la înmormântarea
unui prieten
abia îmi mai târăsc picioarele
prin aerul obosit
de pe strada Reșița
plouă
gura mi se umple de întuneric
și nici măcar
nu știu în ce zi suntem
cineva a închis
calendarul într-un arici

evadatul

ce bine e să fii liber
își zise proaspătul evadat
și începu să alerge bezmetic
pe străzi
până când îl lovi mortal
o mașină

citesc la lumina unui fulg de zăpadă

aud cum se clatină plânsetul plopilor
întunericul fuge înspăimântat din cetate
și eu citesc la lumina unui fulg de zăpadă
mama îmi scrie
că și pământul de-acasă
a început să plângă
și câmpia e tot o flacără verde
dar unde vreți să duceți urâtenia mea?
acasă vă așteaptă atâta singurătate

aproape octombrie

cobor din troleibuzul 76, e aproape
octombrie
iubita mea de la 16 ani
e acum bunicuță
colega de bancă din clasa a treia
cu care înălțam zmeie până la cer
a murit de curând
dar ea nu știe că a murit
în fiecare dimineață o văd
plutind pe deasupra orașului

*Mariana
Didu*

Cântec-blues

Noapți în saten alb, mirare
miere amară de tainică floare
frumusețea din ochii ei
lăsând urme de daltă în inimă
ratare a unui zeu-paiață
flux și reflux, lumină- undă
reflexia visului unic- oglindă
sens în ontosul clipei-ea
lăsa în mine un gol imens
inutilitatea oricărui sens
balans, transfuzii de sânge
de la bujori, etern conflict
prusac în priviri de ierburi crude
și griul dantelat cu movul regal
o sută de lucruri diferite
în formatul de zbor al unei clipe
magnolie rămasă în timp, stea
blesemată muzică rămasă în inimă
etern cântec-blues în viața mea.

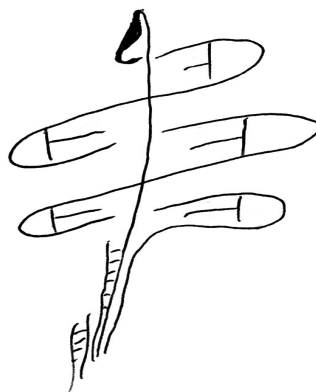
Antiteze 1

Armată de simțuri rebele
invazie de lăcuste pe cireș
în viață, în poeme
fug fluturii albi- anateme-
antiteze- bine și rău-
lună și soare
adevăr relativ, adevăr și eroare
adevăr și minciuni
adevăr absolut cu multe slăbiciuni
planuri, combinații, socoteli
nemustrări de conștiință

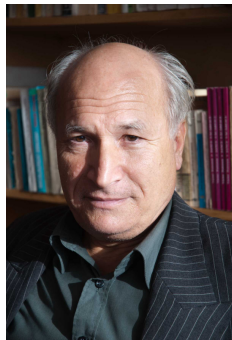
calcul meschin
adevăr care nu mai doare.
își amintea chipul fiului
cuvântul trup s-a făcut
era în lume și lumea
nu l-a cunoscut
noi nu am fost, tu, eu
iubire născută din Dumnezeu.
nevrednic cauți să vezi
cerul iubirii frumoase deschis

Cântec etern

Sunt crin în grădina mirelui meu
ape și furtuni în heleșteu
nu pot să-i stingă dragostea
nici mărire n-au putut s-o-nece
și via lui cea steapă și fără de rod
cu vinul buzelor mele-mireasmă
a altoit-o și toate fetele lui Israel
s-au ridicat asupra mea, mă pizmuiască
cât or vrea, sunt cânt etern în suflet
și el mă cântă în neștire, îi sunt iubire
sunt floarea lui între atâtea spini
îi sunt și dragoste și strugur tămâios
în cerul gurii și arșiță aprinsă-n ierni
și ierni în veri cu arșiță, îi dau răcori
în părul meu împământește luna
sunt soare viu în nopți de dor strivite
eu monumentul lui măreț din crisalidă
un fluture miraculos cu aripi aurite
voi, fete ale lui Israel, cu inimi arse
păcatul trupului vă e iertat cu măru-n pom
voi l-ați văzut doar rege, nu și om

*Corin
Bianu*

Ovidiu romanul, Ovidiu românul

A prins Ovidiu la Roma faimă de poet,
Doar parcă pentru-a fi de-acolo,
brusc îndepărtat
Ca om, a cărui exilare-ascunde un substrat:
Ranchiuna-mpărătească îmbrăcată-n
straiul get.

Pe față i se reproșa că-i un artist pătat,
Că arta-i e obscenă, face rău la tineret,
Iar toate-acuzele erau un cinic epitet:
De el se-ndrăgostise-o doamnă de
lângă-mpărat!

Dar cum, mereu e câte-un bine-n orișicare
rău,
Sau un necaz de-acum e bucurie altădat',
Ce-i moarte pentru unul, viață e în raiul tău!

Așa a fost și cu acel surghiun nemeritat;
Miracol natural s-a întâmplat și-n cazul său
Ca mort pentru romani, la geto-daci a înviat...

Cetățean de onoare la Tomis

Ca orice sol trimis de țara lui în misiuni
(Considerându-l pe Ovid un soi de diplomat),
Ce el afirmă astăzi, mâine este contestat –
Nu-i poți pretinde omului tot felul de minuni...

Și înțelegem altfel, pentru ce i-a-ncondeiat
Pe geți, sarmați, iazigi, pe bessi, că-ar fi
curat nebuni,
Necruțători și cruzi, că procedau la uniuni
Doar întru jafuri și-alte feluri dure de prădat!

Doar câte-o dată se destăinuia mai realist:
Impozite, corvezi de nici un fel, el nu presta,
Având un onorific titlu: cetățean artist...

De-atunci cunoaște fiecare diplomat sadea
Și știe orice om ajuns cumva ghinionist,
Că adevărul, printre rânduri, deseori o ia!

Eco-sonete puterea magică a zarzavatului

Pe când melancolia-amenință severă,
Că vrea să mă târască în vreo maladie grea,
În fugă mă retrag din fața-i groaznică, păzea!
Dar pasul meu nu-i o excursie pe Terră,

Cu ținta la Paris, Los Angeles, Adjud, Moskva,
În munții Alpi sau chiar strâmtoarea Gibraltară;
Mă deplasez aproape, într-o scumpă seră,
Dar nu spre lânzezeală, ca în puf și-n catifea...

Cu zarzavaturi variate mă-ndeletnicesc;
Pe al tristeții morb din piept, așa eu ștersu-l,
De mâna mea sădite, le admir mereu
cum cresc.

Trudind printre legume, tonic mi-e demersul,
Înconjurat de roade-n pârgă, simt cum
întineresc –
Covorul colorat al lor mi-e Universul!

În grădina de legume

Eu, vara, ca să scap de zăpușeală, cer de
Pomană un moment de tihnă și răcoare
Pământului – o mică șansă de salvare
În vre-un sălaș ascuns, cu multă frunză verde!

Refugiul meu spontan – grădina de legume;
E ambianța dragă ce se mai și gustă,
Satisfăcându-mi aspirația cea frustă,
Cu plante puse-acolo cu acest scop anume...

Tomate rubiconde, ceapă-asezonată,
Ardei aprinși și morcovi, bame, pătrunjel semeț
Și păstâmac... și sfeclă... Prisoresc vreo dată?

Dar mă-ntristez, că tot nu știu pe ce
să mai pun preț:
Curând le va ucide bruma înghețată,
Iar eu... fug vara de căldură, iarna – de îngheț!...

*Ioana
Stuparu*

Există momente

Există momente când nu mai știm
dacă suntem Cer sau Pământ.
Mereu ne aflăm în urcare sau coborâre...

Există momente când nu mai știm
dacă suntem oameni, flori, pomi, râuri.
Adesea purtăm aceleași nume...

Există momente când nu mai știm
dacă suntem păsări sau fluturi.
Deși nu avem aripi, zburăm!... Zburăm!...

Floare și spini

De vezi o floare
între spini,
nu ezita să o culegi!

Cu petalele ei catifelate
îți vei atinge rănilor însângerate
și se vor vindeca.

Spinul e durerea...
Floarea e iubirea!

Matinală

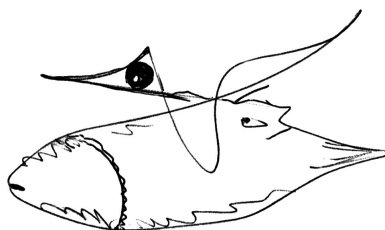
La dumnezeiescul semn,
Soarele își răsfiră
matinala privire.

Furnica deja îndeamnă la drum...
Instinctul îi spune că azi
va avea o mare izbândă:
Pentru meniul de prânz,
va aduce la mușuroi,
o moleculă de balaur.

În zborul înalt,
pe cerul senin,
cocorul se crede
stea călătoare.

Firul de iarbă,
ieri răsărit din pământ,
visează și azi la fugarul sărut
dăruit de un fluture galben.

Mlădița de plop
cu frunze cât banul,
se roagă întruna,
să fie inclusă în marea orchestră
a Universului!
Măcar la concertul de seară!...

*Valentin
Irimia*

Absență

dimineți legănate de rugi
în răspântii
corăbii tresărind a singurătate

apoi vine o lumină
cu privirile arse de frig
înțelesurile ei
sunt biruințe zadare

umbrietă fără pași
urcușurile
au uitat în ce parte-i cerul
icoane oglinzi
spală târziurile
cu sare de lacrimi

în locul căutării a crescut nimicul
vis interzis zgârie aerul
iuțește distanțele unei vârste
care se va numi ABSENȚĂ

Această flămândă risipă

țipătul a rămas ferecat în
pregetul dimineții

căutam respirația tocită a îngăduinței
o pânde stranie îi mărunțea dedesuptul
umbra mea

mușca din umbra răbdării însângărând-o
apoi se ascundea îndărătul spaimei
și nimeni nu înțelegea
această flămândă risipă

îmi închipuiam o altă cuprindere
cu altă vârstă acoperind așteptarea
chiar și îngerii trufiei
începuseră să-mi construiască alt cer

dar timpul curgea ca un descântec
copilăria mea culegea încă
niște fluvii niște drumuri
istovul mistuia ce mai rămăsese din taină
izbăvirea era un trecut ce nu se-ntâmplase

Afară era marți

în orașul cu tample de chiciură
orologiile dezacordate
murind de foame

de-a lungul latului
blocuri ca niște lăzi de zestre
în care cresc întâmplări fără sfârșit
dar mai ales fără început

amintiri cu gust de moarte
încleștate în ziduri
dimineța subțire ca un țipăt

de resemnare
oasele ursitoarelor
pânguindu-se în ferestre

străzile cu nume de tăgadă
brăzdate arar de culorile vitezei
caldarâmuri tipărite cu frig
mărșăluind pe de rost
către același undeva
unde se sparg ritmurile trezirii

afară era marți
pe jumătate închipuire
pe jumătate nicăieri

*Vali
Nitu*

invitație

istoria-i scrisă pe fiecare piatră
de pe Alea Voievozilor
mă-nalț în vârful picioarelor
pentru o reverență
spre înserări
Turnul Chindia așteaptă.

temporală

în seara trecută
mi-am scos timpul la plimbare
prin Curtea Domnească
și la umbra Turnului Chindiei
am mângâiat un lujer de floare
uscat
probabil acolo
cândva o grădină.

bucuria cu nume Târgoviște

soarele-i vesel
se cerne în brațele tale
Târgoviștea mea din sute de ani

la Turnul Chindiei
metafore și seri respiră-n credință
în rugăciunea mea

spre Curtea Domnească
în pași cadențați
cu străbună moștenire
și-n vers de aur
vom comemora mereu
înaintașii.

peste înserări –Chindia

istoria-i privită în fiecare seară
ca o poveste de veghe-n târziu
dorul mă cheamă – parcul mă știe
Turnul Chindia din Târgoviștea mea

tu pământ – rădăcina mea
nu mă chema acum în plăselele tale
e frig și întuneric
lasă-mă să mai scriu
în miezul vizibil al cuvântului
dintre turn și inima ta.

memento la conacul cu poezie

prezent trist
ofilit cu cearcăne
nici chef de citit față/verso nu are
și-a ascuns vârcolacii în Turnul Chindia
iar la Curtea Domnească
cuvântul din ziduri
respiră-n triambi și caneluri.

Chindia în amurg cheamă un alt poem
eu rescriu ce mi-a fost scris
acum spre mâine
într-o frumoasă cetate
omul – penelul – eu.

iubirea din necuprins

în cartea de onoare a timpului
cu drepturi de autor
eu sunt tu
și-mi ești un eu
dar de la Dumnezeu
cuvânt
ortografia dragostei trăită în necuprins
nu șoptită într-un cuprins
din viață

alunec spre finalul pur
încerc să-mi debarc neputința
mă ridic rugă spre înalt
sădesc iertare și pășesc
bunul Dumnezeu mi-a scris trăirea
într-un bestseller cu enigme
printre cuvinte sosesc.

*Maria
Mirea*

Așteptam...

Îngerii-mi spălau
trupul
cu aripi
de cerneală,
țineam ochii
închiși,
așteptam să cadă
prima ninsoare
de vară.

Promit

Chiar dacă
n-am succes
la
o zi
de fericire,
când vine seara,
promit
ferm
că mâine
nu vor mai curge
lacrimi
nici de la nord
și nici de la sud,
mă voi
arunca
direct
într-un răsărit
și-un apus
al strigătului
meu.

Mai speră și azi

Cuvintele zac
spălate
pe maluri sfâșiate
de privirea ta
feroce;
zâmbetul inimii mele mai speră,
mai speră și azi
să danseze în ploaia
iubirii,
s-alunge anotimpurile
nefastes
din furtunile
minții.

Cine, cine m-a-ncuiat iarăși
printre mormanele de pietre ciobite?
Cine, cine-mi repară viața rănită
de colții
tăcerii?

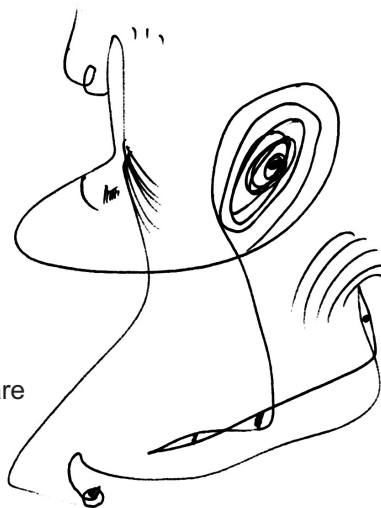
Masca

Nu înțelegea
de ce-i crescuseră
dinți
în privire
iar din inimă
îi curgeau
lacăte.

M-am zidit în cântecul unei pietre

Orașul se zbate agățat de macaraua
unei nopți anoste,
gânduri mușegăite, stresate
se târâie prin insolența vremii;
pe strada nouă,
într-un marș funebru,
trec limuzine
și ciorile croncăne, croncăne...
Eu m-am zidit în cântecul
unei pietre,
cuvintele-mi stau suspendate
peste plânsul planetei.

*Florea
Turiac*

ochiul...

ochiul care vede totul încărcat cu luminare
lumii dă dimensiunea tainică dar și reală
că-ntunericul din gânduri îl transformă-n zeul-soare
bolta frunții-nseninată fiindu-i paza ideală

cugetând ce-i ne-nțelesul din a haosului stirpe
cât de mare-i universul poleind cu flori de rouă
toate mantiile de-aștrii ce se-ntind, se-ntind în șir pe
mii ori mii de trilioane de orbite stând să plouă

cu lumini peste grădina cerului cea albăstruie
unde-o lume minunată naște-n zori și moare-n noapte
cu gândirea peste fire pentru tot ce e – dar nu e
și cu glas foarte puternic dar se-aud din el doar șoapte...

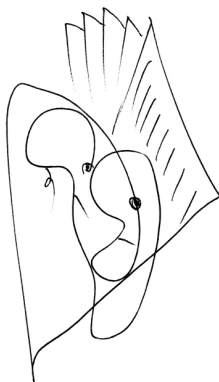
ochi al meu nu-nchide văzul ci privește-n timp departe
spre eterna nemurire ce ni-i dată-n altă viață
cu ființe de lumină ce din noi fac totuși parte
unde Dumnezeu e Rege și e numai dimineață

gânduri risipite

gândurile risipite torc fuioare de lumină
și mă plimbă prin ținutul unui rai de flori prin sere
scormonind mereu prin lucruri eu le-aștept mereu să vină
să-mi cutreiere prin sânge ningând raze de plăcere

vor tocmi (să nu mai tac) vorbe dulci să mă consacre
când vânez cu pușca minții versuri și le-adun pe file
dintr-un cer alcătuit numai din planete sacre
ce-l blindează câte-un trăsnet cu un fulger din pupile

că-s plin ochi cu adevăr când norocul mă colindă
și mă-mbracă de paradă să trec prin melancolie
ca un arc de cerc înscris unui unghi cât să cuprindă
toată iarba de cuvinte căreia i-am fost câmpie

*Constanța
Popescu*

Vorbe neinventate

Negociez minutele neconsumate,
bule opace umplute cu speranțe irosite,
la poarta timpului fără gardian,
când ai întors prea puțin arcul ceasului...
Am devorat anotimpurile,
am blocat cărări construite să devină șosele
de la minte la inimă...
n-am avut destule litere,
pentru toate vorbele neinventate
cu care să mulțumim dimineților
care ne nasc în fiecare zi, bucuria...
Păstrez pentru mine tăcerea
care vindecă lacrima unui gând de seară
și nu știi dacă este început
sau sfârșit de zbor,
când aripile sânt încă muguri...

Anotimpuri cu furtună

Hai, aruncă-mi bucuria, să o îmbrac,
haină nepermis de scumpă...
eu sunt poetul trist, bolnav și fără straie,
care îmbracă poezia ca pe un leac,
halat prea scurt, tocit, demodat
la vreme de concert și manele...
În piețe și localuri versul este mut,
sărac și resemnat,
cerșind doar o privire pe textul demodat.
Vin anotimpuri, trec nevoiaș prin timpuri,
alcătuind poeme din zile negre și
toamne furibunde.
Să vină iar zăpada!

Să curețe trufia, aroganța și prostia,
să îmbrace rochia, imaculată clipa,
ce sparge visul-coșmar,
să curgă iarăși bucuria...
eu, am doar rime sparte, versuri șchioape
și oprismism mai mult, în anotimpul
cu furtuni și multe neputințe...

Sacul secundelor cu zâmbete

Timp, cu taxă pe fericire,
îmi ucide bucuria clandestină
și mă cuprinde dor de teama embrionară,
când nu știam unde să merg:
în sus, în jos?
Să fug în sensul ceasului cu ticăit ascuns,
să nu-mi mai plâng birul pe iubire?
un anotimp etern, cu perna nepereche...
Tristă umbra mea și își ascunde pașii
când soarele a uitat să mă iubească.
E taina de ignorată neputință,
pe care o înghit ca să nu strige.
Unde ai ascuns sacul secundelor
cu zâmbete, să le presar pe drum
ca trecătorului cu pași indeciși
călcând pe noapte,
să-i mângâi privirea și să-i susțin umbra?

Gânduri desculțe

Cândva am prins literele cerului
cu mâinile goale,
fără să știu că stelele sclipesc
în noapte când dăltuiesc poeme
și bolta alunecă și mi se așează pe cap.
Este mângâierea divină
care mă împinge mai departe.
Gânduri desculțe cutreieră astrele,
nici un vehicol nu oprește
să le ajute să devină fapte,
când pot deveni poezie.
Într-un colț de viață, eu construiesc poduri,
tot mai des, tot mai multe,
până la ultimul, poleit cu pulbere de stele
și îmbrăcat cu flori,
iar la capăt, vacanță eternă...

*Dan
Șalapa*

Portal spre pretutindeni

Voi ucide noaptea aceasta,
voi prefera să nu mai apucați
dimineața care urmează
nu din aroganță și egoism,
ci pentru că visele îmi sunt mereu înșelate,
iar visele mele erau despre iubirea
pe care nu am reușit s-o ajung din urmă,
niciodată!

Prin urmare, noaptea aceasta
își merită soarta, iar voi,
voi nu aveți de ce vă plânge,
vă voi salva visele nevisate încă,
poate și pe cele pe care le-ați visat
și au murit sugrumate
de coșmarul trezirii nedorite,
pentru că, da, există o reînviere a viselor,
așa cum există o renaștere
a fiecăruia din morți,
undeva, după Noua Venire.
Nu vă faceți griji, așadar, orice noapte ucisă
e ca un portal spre Pretutindeni,
o trecere spre visul viitor,
un pas la braț de iluzie
spre dimineața perenă!

Anti-inspirația

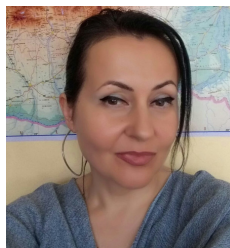
Nu pot să scriu,
Nu pot să gândesc,
Nu pot să respir,
Nu pot să imaginez,
Nu pot să intru în mine,
Nu pot să ies
Din ceea ce a mai rămas din mine,
Am buzunarele goale,
Mintea surdă,

Respir ca un cangur fugit de acasă,
Un glonț rătăcit mă urmărește cu zel,
Eu alerg ca praful de pușcă
După ghinturi falsificate,
Am palmele întoarse spre nord, spre sud -
Ochii legați,
Mă caută niște cuvinte
Prin frigiderul dezafectat,
Ce să caut eu pe acolo,
Când pauzele între două bătăi de inimă
Seamănă cu scârțâitul
Țâțânilor blestemate de soare?
Gata, scutur portofelul gol,
Mătur curtea de frunzele
Înmugurite recent,
Îmi acordez pianul fără clape,
Și ies la promenada
Pentru care nu ai nevoie de pași...

Toamna de la Mancha

Ce mult se-adună toamna
în pânțele serii,
în cufărul cel searbăd al tristeții,
un slab fior se zbate sub fustele râvnirii
ca un ștergar uitat pe prispa ne-ntinării...
Mă izbăvesc
de toată această nostalgie tâmpă,
o sare falsă, în definitiv,
prea-degustând dulceața tinere, proteice,
suind semeț, eu, și arogant, nebun, aventuros
pe muchia cea ascuțită
neîntrerupt de moarte
a celei mai severe dintre sorți -
aceea a lui Don Quijote, învinsul neînvin
al tuturor nemorilor de vânt,
coșmarul lui Eol, umilitul zeu -
așa voi prea-învinge toamna aceasta
cu tentă de vărsat de vânt,
ce îmi impune, toanta,
un somn prea prelungit,
voi scrie o simfonie surdă
despre culorile prea aspre
ce îmi iradiază pielea
ca un balast atât de insipid,
culorile ce-i scapă printre vocile
de Albă-ca-Zăpada surdă,
o toamnă ca o Dulcinee scăpată de mirajul
poemelor suite-n vârful lănciei
celui mai *De la Mancha* Cavalier
tomnatic...

*Cristina
Melinte*

De-aș fi...

De-aș fi putut să-ntind un deget
Spre gândul care ți-a zburat la mine
L-aș fi-nnodat fără să preget
Să doarmă-n suflet până noaptea vine.
De-ar fi trebuit să curg pe zare
M-aș fi topit în ceața unei dimineți
Și-aș fi zburat să-ți ies în cale
Cu tine cum să mă trezesc să mă înveți.
De n-aș fi vrut să te iubesc acum
M-ar fi durut și carnea de pe mine
Dar mă ascund de vocile de fum
Ce-n jar mă vor să mă usuce bine.
De-aș fi putut m-aș fi oprit din drum
Să te primesc cu brațele deschise
De-aș fi dorit mă îmbrăcam în scrum
Tu te-ai fi scurs cu lacrimile stinse.
De-aș fi mânat tot timpul înapoi
Să pot s-alung secundele nescrise
N-ar fi rămas nici urmă despre noi
Sub pași ce sun-a caldarâmuri triste.
De-aș fi știut să plâng când am simțit că doare
N-aș fi ajuns să strâng atâtea gânduri goale.

Unde ești?

Pe undeva printr-un ungher
Rătăcit în ziua uitată
Încă luminezi.
Unde ești?
Rupt de lumea prin care mă preumblu
Legată la ochi
Încă te visez.
Unde ești?

Măcinat de chinurile tale
Strivit de gândurile pe care le știu
Încă te doresc.
Unde ești?
Nicăieri e peste tot fără tine
Și niciunde nu pot să mă opresc
Încă te simt.
Unde ești?
Știu că minți fără mine
Pe oricine în viață primești
Știu că simți la fel
Și te-ntrebi mai mereu:
Unde ești?

Știi?

Te-am așteptat. Știi?
Am stat acolo de unde
Numai tu puteai să mă ridici.
Te-am așteptat pân' la sfârșit de ziua...
Și am tot stat,
Dar nu ai mai venit.
Știi? Te-am așteptat...
Un an întreg de zile,
În viața pe care doreai
Să o petrecem împreună.
Dar ai uitat să vii,
Să-mi dai de știre
Și a trecut și anul ăsta,
Pân' la urmă.
Știi? Te-am așteptat!
O viață-ntreagă.
Așa cum promisesem în iubire.
Mă încălzeam cu serile în care te visam...
Dar n-ai venit, nici chiar atunci
Când te-așteptasem
De atât de multe zile.
Știi? Te-am așteptat!
Chiar o eternitate.
Trecuse timpul,
Mă gândeam deja departe,
Iar tu, abia atuncea m-ai găsit...
Și te-am primit.

Alensis De Nobilis

Judecată

Când părăsit de îngeri, fără muze
Să îți asculte taina din visare,
Stau albe foi, ca parcă să te-acuze
Că nu pictezi, ci stai cu ochii-n zare...

Și nici nu scrii, de parcă viața duce,
Cu vânturi reci, mirajele în spații,
Parcă oftează și Isus pe cruce;
Mușcați din înger, aripa tăiați-i

Și arătați poetului, rânjind,
Cum ultima oglindă zace oarbă,
El ochii îi ridică și zâmbind:
Tăiați-mi mâna, ce atâta zarvă,

Să nu pictez ce-i gol în casa voastră;
Scoateți-mi ochii, dacă văd mistere!
Iar când lumina intră pe fereastră,
S-o încuiați, lumina vi-i tăcere;

De-o îmbrăcați, goi sunteți și vă doare
Și aripa tăiată e un fulger;
Când m-ați urca pe rug e sărbătoare,
Însă veți plânge, voi ați ars un înger!

Regăsire

Lumina-i zâmbet, curg mărgăritare,
Ferestre cheamă îngerii la denii;
Se-aud, în aer, îngânând stihare,
Mirese oarbe, invocând vedenii...

În răzvrătiri ne-ntunecăm o clipă,
În palmă tremur răscolește karmă;
Când peste umeri înserarea țipă,
În tunul clipei păsări vor să doarmă.

E noaptea albă, beatului, amantă,
Îndrăgostit de luminări din nimb,
Nuntirea-n aer e mirobolantă,
Că faci cu îngeri îngerime schimb.

Când slujbele în ceruri încetează,
Fântânile mai curg din îndurare,
Iar dacă visul intră-n metastază,
De vraja mării nu mai ai scăpare;

Te răstignești pe țărmuri ca-n pasteluri,
Că să rămâi statuie de nisip,
În cer fecioare urcă pe creneluri,
În pietre plânge suspinând Oedip...

O arătare-n valuri se năzare,
Iar umbra mării-n lunecări o duce;
Intri-n extaz, aștepti o fulgerare,
Sufletu-n ceruri, regăsit, să urce.

Anateme

Pe culmile uimirii raza-i pură,
Cu oglindiri de pleoape fanteziste;
Când aura îți cade pe carură
Și genele-ți mângâie ametiste,

În umbra mării zeul duce vinul,
Să înflorească-n împletiri de coapsă,
Vei levita odată cu sublimul,
De fericirea vei primi pedeapsă,

Iar văluriri de aer ondulează
Intuitiv, pe chip, uimirea ta,
Căci îngerii surâsul îți citează
De câte ori pe nori tu vei dansa...

Ți-aș desena pe chip credința fermă
Că porți în tine un secret divin;
Să te conving că dragostea-i eternă,
O să te-ncui în cupa unui crin,

O să-ți pictez pe buze anateme,
Când mă apropii, să mă stăpânesc,
Căci gura ta mereu o să mă cheme...
Eu o să vin mereu să te... citesc.

*Elena
Volcinski*

Nonsens

Mă trage dorul de-un picior
Spre locul unde calcă-reveria,
Să mă descopăr „un nestins amor”
Ca-n vremea când, mă răsfăța trufia...
Pe când, fierbinte orice mângâiam
Ori lunecam spre patimi arzătoare...
Dorinți în doruri de-aprindeam
Erau extazul, zumzetul sub soare...

Dar au trecut „ceva decenii”
Cum s-o mai țin așa, într-una?!
Pe malul ruginit al vremii
Eu, extremist din totdeauna,
Stau sub un vis de-ntunecime,
Și-mi răscolesc apus-regretul
Preamultor amintiri intime,
Ce le-ascunde și azi sipetul...
Dacă-l deschid în căutare,
Doar visele durute ies.
Cum n-am răgaz în așteptare;
N-am nici să mă destram, nonsens!

Cântările de seară

Cum să găsesc lumină în dom sihastru
Unde doar umbre reci mai stau la pândă?
Jocul își fac prin colțuri de secundă,
Dosind frânturi din străluciri de astru...
Un corb cu aripi de neguri frământat
S-a strecurat sub cer, să mai înșface
Neliniștite păsări ce rătăcesc buimace,
Ori se încurcă-n umbre de-nnoptat.
Curaj am, ca lumina ce taie în alabastru
Puterea nedifuză, în șoaptă îmi schițează
Prin unda rătăcirii de taină mai vibrează

Trăirea-mi ce înalță spre cer senin albastru.
Dar pacea își așterne, ușoara-i molcomire
Și-n domul părăsit sunet viu de vioară
Țâșnește anunțând Cântările de Seară
Și-nșuflețind lăcașul cu tâlc de izbăvire.

Eu să fiu tu...

Eu să fiu Tu, aș vrea măcar o dată
Să-mi simți iubirea roasă de amintiri,
Că-n tănuiri te-ai strâns cât viața toată
Să te adun aș vrea din alte rătăcirii!

Umbrele ce-au rotit sub cerul pleoapei,
Au spânzurat cu lacrimi de gene raza mea
Când legăna în liniști pe unduirea apei
Ochiului tulbur ce privirea-și gemea.

Lăsați și-atingerea de gând să mă-nfioare
În timp ce salivam mister din gânduri-mute.
Stingeai setea de simțuri roșită, chemătoare,
Cu stările-ți confuze sau chiar necunoscute...

Eu să fiu Tu, aș vrea măcar odată...
Leagăn de-alint, blând mângâiat de-o undă.
În pled de vorbe dulci m-aș vrea înfășurată
Ca nici un vis durut, să nu mă mai pătrundă.

Nu vreau!

O noapte mi-ai închis sub clopotul urii,
Trupul, ce-mi lumina febril și tăcut
Dorul înflorise sfios la colțurile gurii
Și buze aveam strânse în cuib de sărut.

Ochii-și lăcrimau, somnul de seară,
Sub vulturul frunții întins și cuminte.
Făceai jocul minciunii ca odinioară...
În false dezmiardări și mușite cuvinte.

Voiai să simt, cum ard vorbele deja stinse
De vocea ta înceată, golită de simțire;
„Nu vreau să fiu din nou, îmbrățișată-n vise,
Mințindu-mă și acum în vreme de amurgire”.

În suflet eu mai port pași de cărări incerte,
Și-ncerc să-mi vindecrana ca negura din scrum
Mi-e sufletul rănit și-aș vrea ca să mă ierte,
Din buimăcite șoapte încerc, să mă adun!

*Gabriel
Dragnea*

Ora aceea ca o eternitate

Ora aceea s-a născut spontan, fără nicio bunăvestire
Aruncându-mă într-un somn adânc, la umbra poezilor
Adormiți lângă zidurile cetății desenate în acuarelă.
Nimerisem în plin război, în care tăcerea bătea în porți,
În clopotul bisericii și la ferestrele sparte,
În florile care uitaseră să mai crească și să nască vise în zeci de culori.
Tăcerea aceasta elibera caii sălbatici din fiecare suflet,
Din fiecare trup împietrit pe marginea fântânilor secate.
Poezii dormeau, parcă otrăviți cu odihnă eternă...
Pe umbra lor desenam în praf cu aripi de fluture
Cai îmblânziți și fântâni cu apă vie.
Ora aceea s-a derulat ca o eternitate închisă într-o rolă de film,
Întârziind la serviciul meu în ture,
Uitând că sunt și actor pe scena-eșafod a lumii.

Nu, nu sunt stele!

În noaptea aceasta cerul luminează mai puternic!
Mulți spun că se datorează stelelor...
Ele nu există, spunea cândva un orb bătrân...
Este doar o iluzie, o hartă veche a Cerurilor ascunse,
Mici lumânări desenate în grabă
Să lumineze visele oamenilor fără nume,
Pentru aceia care își plimbă minutele rămase
În jurul bisericilor închise și-n trenuri ruginite,
Trase pe linii secundare, lângă speranțe și lupte pierdute.
Nu, nu sunt stele, repeta bătrânul orb
Cu ochii săi ce înlăcrimau cerul.
Sunt urme de săgeți aruncate cu frică de arcașii nopții,
Paznici ai pământului în căutarea Luminii.
Cu fiecare noapte ce va veni, vom alunga somnul,
Privind tot mai nerăbdători prin rănile luminate,
Chipul nostru din viața care va urma.
În noaptea aceasta cerul luminează mai puternic
Și tot mai orbi vom fi când vom găsi Lumina!
Nu, nu sunt stele, mi-a spus cândva bătrânul,
Sus este doar o hartă cu temerile oamenilor,
Redesenată zilnic cu noi săgeți, călite în sufletele celor rătăciți.

*Claudia
Bota*

Un anotimp se duce și altul vine

Adie trupul tău peste inima mea tăinuită,
În primăvara cunoașterii înfloresc,
Precum floarea albă de cireș.
Nemărginirea iubirii dintre mine și tine,
Mă-nfioară până la lacrimi.
Nici un cuvânt acum nu dă greș,
Eu precum fecioara nepătimită,
Stau cu simțămintele neclintite.

Vezi cum au pornit fetele acum la izvor?
Ca să găsească al lor fecior?
E câmpul plin de maci și cerul e senin,
Dar tu nu vii deși te aștept de printre vii.

În vis prin karma mea eu am zărit.
O lacrimă pe geana înfrunzită
Ce adună în foc de ambră,
Sămânța vie plămădită.

La focul viu doar lupii strigă,
Fecioarele sunt despletite,
Ulcioarele sunt mereu golite.
În cer lumini de argint se-ntrezăresc,
În golul nelumesc.

Îmi răcoresc și gândul prin seceta de vise,
În lacrimile neîmblânzite a unor amintiri apuse,
Ce dor nestăpânit te poartă?
Să fie de vină a mea soartă?

Tu stai privești iar gândul tău nu ți-l potolești,
Privești! Zădărnicești, nimic nu îndrăznești,

S-au dus cocorii fără să aștepte,
Destinul fără de cuvinte.

Un anotimp se duce altul vine
Și tu nu ești azi lângă mine.

Te-am regăsit

Lacrima timpului învolburat
Din umbra gândului,
Din mersul pământului,
Din susurul apelor,
Din furnicătura călcâiului,
Prin căutarea urechii,
În foșnetul pădurii,
Prin mersul disperat,
Eu te-am căutat.

Cu rujul pe buze îmi înserez cuvintele,
În oglinda timpului clipele sunt memorabile.
Când încerc să aprind ideile în prisma lutului,
Șlefuiesc chihlimbarul în lumina dorului.

În auzul unei scoici te-am găsit într-o perlă,
Perla Cuvântului.
Iar în mersul timpului din noi,
Ne-am regăsim pe noi doi.

E toamnă, iar!

E toamnă și cade frunza iar,
Când totu-i scris ca într-un dosar
Pierdută fiind cu gândul după tine,
Că astăzi nu ești lângă mine.

Registre îngălbenite,
În fila vieții stau pitite,
Copilă fiind în primăvară,
Matură trezitu-m-am în toamnă.

Ce-i viața ta pe o coală de hârtie?
Când inima se mângâie de o galbenă gutuie.
Cocorii vin și pleacă iar lacrima mi te dezleagă.
Iar bruma stă pe vița de vie ca o dantelă
întreagă.

Tu ești un vis hoinar,
În fila vieții desprinsă din calendar.

*Viorel
Birtu-
Piraiannu*

Cuiul

m-am ascuns între gânduri
sub clipe obosite
să nu mă lovească tăcerea cuvintelor
timpul se rostogolea haotic
peste degetele universului
viața pulsa nehotărâtă
în camera goală de suflete
am vrut să-mi vând trupul
nu m-am priceput
am râs
fără să știu că este inutil
m-am așezat
în țărâna timpului
și m-am închinat
atunci am știut
eram păcătosul
rătăcit pe pământ
treceau oameni pe stradă
mă scuipau, mă batjocoreau, mă loveau
eram altfel decât ei
atunci, am strigat
iar cuiul a început să plângă

Căutări

trec grăbit pe lângă mine
adunând gânduri
de azi, de ieri, de nicăieri
privirea se confundă cu marea
într-un gest târziu și inutil
pe coperta timpului
am semnat cu sânge
pe masă
am pus un pahar
și o pană mânjită cu gânduri

Drumul iubirii

am nevoie acută să respir
să privesc albastrul curat al cerului
nu pot trăi aici
în întuneric
sunt o pasăre rănită
în zborul către cer
mă ard zidurile ascutite ale lumii
trăiesc în gânduri
despicate de lacrimi
un fluture ce urcă spre lumină
în ultimul lui drum
orbit de puritatea ei...
dacă aş ajunge acolo
atunci se va face ziuă
pășesc în noapte
în căutarea unei zile
uneori desfac cuvinte
împletind muguri de iubire
apoi îi voi împrăști pe cer
să lumineze calea îndrăgostiților

La apus

așteptam așteptarea
ce azi nu venea
mă întrebam, pierdut în trecut
sau poate în alte întrebări
ce așteptam
plecam
mă loveam de gândul căzut
mi's oasele frânte
m-am așezat la colțul lumii,
așteptând.
aici, nimic nu își avea rostul
am cuprins bezna în palme
i-am dat drumul în lume
mă deranja culoarea ei
desfigurat de întrebări
am rămas pe țărm, să număr anii.
zidurile cetății au căzut
e toamnă.
plouă mult, nu'i așa
am întins mâinile către cer,
erau arse de întrebări
a rămas doar cuvântul
răstignit pe o cruce,
la apus

*Radu
Chiorean*

Ea

aproape în fiecare zi aducea un copil acasă
mai ales când în timpul zilei nu era lumină
la sfârșit de săptămână le cumpăra jucării
într-un weekend nu s-a mai întors
copiii s-au speriat și-au ieșit afară
au găsit în fața ușii o scrisoare
cu numele ei
după ce-au crescut mari
s-au căsătorit și țineau scrisoarea pe palme
când se întâlneau
apoi au îmbătrânit
le-au dat-o copiilor lor
care s-au mutat în același apartament
să o aștepte
iar cuvintele deveneau tot mai lungi
când o chemau în gând

Stare

casele au devenit niște ferestre
așezate pe un tripod al speranțelor
prin care privim piscul muntelui
acolo unde cerul îndoit de la jumătate
atinge cu vârfurile degetelor
cercul zilei
îi pipăie circumferința
un orb se întinde în pat
are un corp transparent
scheletul osos sunt
șinele unui trenuleț electric
purta în vagoane praf stelar
cearceaful miroase a iarbă
ce nu a crescut încă
mâna caută sub pernă
un vis cald
peretele dinspre partea pădurii

a crescut ca o umbră
și ciorile zboară prin ea
plonjând în sunetul unui rău de munte
ce tot crește

Scut

înlăuntrul crucii eu sunt un trib
ce-și spală lutul pe albia râului
unde femeile
printre razele apei se întind
înspre mine numai una
îmi atinge genunchiul cu zâmbetul
mi se așează pe braț și
trece cu lumânarea
peste umbra noastră
lovind cu flacăra chip de fiară
toaca de luptă
mă ridic deasupra crucii
și înalț cu amândouă mâinile sabia
pe lama ei de argint
sclipește în soare
pieptul lui Iisus

Sex

în magazinul vechi
el avea buzele umede
își deschidea gura
gândacul ieșea pe marginea linoleumului
din crăpătura peretelui
în mâna stângă ținea ochelarii
cu cealaltă descheia nasturii de la bluza
care aluneca pe sânii mari
pentru a-i scoate la iveală pielea fină
îi cobora mâna pe pântec
descheindu-i ușor fermoarul fustei mulate
trăgând-o în jos
peste picioarele aproape albe și lucioase
pășea peste haine
lua manechinul în brațe și-l săruta
apoi îl arunca în spatele magaziei
își lăsa ochelarii pe tejghea
îl ridica pe cel nou aranjându-i aceleași haine
privindu-l în acei ochi
proaspeți verzi nemișcați
îl așeza cu grijă în vitrină privind trecătorii
și se întoarce
câlcând pe gândac

*Vasile
Oneață*

Cântec mamei

Mi-e dor de tine mama mea
Și de dulceața din cuvinte
Ce le rosteai adânc și blând
Și le ascultam cu luare-aminte.
Erai atentă și duioasă
Și-aveai răbdare pentru toți
Cu inima ta preacurată
Ne alintai: copii, nepoți.
În ochii tăi plutea iubirea
Și brațul tău pe toți ne cuprindea
Te văd mereu cu ochii minții
Căci ești în veci icoana mea.
Acum în casă singur am rămas
Locul pustiu îl tot privesc
Și plâng, măicuță sfântă și curată
Ce mult aș da să te mai regăsesc.

Lacrima sufletului meu

Lui Ion Dolănescu

Ai plecat
Din cuibul cântecului
Spre alte zări senine!
Să cânti pe altă scenă
Înconjurată de îngeri!
Ne mai încălzește sufletul
Pe aripa cântecului
Eu te port mereu în suflet
La Bellu florile plâng
Cu lacrimi de rouă
Când soarele brăzdează pământul
Și tu nu mai umbrești cărarea
Codrului de lângă apa Dâmboviței

Te aștept
Sub strașina
Unei limpezi dimineți
Bucurându-mă!

Cartea

*Poetului Mihai Eminescu,
întru nemurire*

În ea pui tot din câte-ai îndrăgit
Îți furi din dragoste și bucurie
Să se întretaie gândul ostenit
Cu a vieții tale ultimă făclie!
Tu nopți întregi deasupra ei trudești
De-a lumii desfătare stai deoparte
Iar inima în fărâme o drămuiești
Pe fiecare pagină de carte.
Ca alții răsfoind cu glasul mut
Să spună ațipiți pe jumătate,
Ce soartă minunată a avut!
Ce drumuri strălucite i-au fost date!

Toamnă italiană

*Regiunea Abruzzo – Com –
Loreto – Aprutino*

Pe frunza care cade
Bat clopote în amurg
Prin galbene acolade
Puterile-i se scurg!
Măslini plantați din vremuri
Lucesc în soare pe drum
Îi vezi și te cutremuri
Sunt alți copaci acum.
Când rugile de seară
În tânguiri târzii
Amarnic îi separă
Pe morți de cei vii.
Doar munții pe planetă
Tronează etern sub cer,
Și-o liniște secretă
Ne aruncă în eter!
Iar dorul greu de țară
Mă macină adânc.
Adorm pe perna solitară
Cu gândul la cei dragi... eu plâng!

George
Ionita

* * *

ai luat cu tine doar amintirile -
câte au mai rămas
lăsând aici
scăunelul cu trei picioare
nu îți va mai fi de folos
și oricum
el trebuia să rămână aici
apoi ai încuiat încet ușa
trăgând parcă de timp
o dată...
de două ori...
și ai pus cheia cu grijă
sub preșul țesut
din cărpe colorate
ai inspirat adânc din aerul acesta
de toamnă târzie
și m-ai întrebat
„acum, încotro mergem fiule?”

* * *

te-am așteptat să vii aseară
să-mi umpli gândurile mele
priveam cum iarna
ninge trist afară
punând în calea ta
un alb covor
de neatinse stele

și-am fi plecat
pe pâtiile moi
strivind sub pasul nostru
neînceptele zăpezi
și viscolul ar fi suflat
printre nămeți
să nu rămână urme înapoi...

* * *

de aici
totul se vede printre zăbrele
cerul
iarba
valul...

de aici
totul se simte printre zăbrele
golul
speranța
coșmarul...

de aici
nu poți evada
decât într-o lume
în care nimeni
timpul nu mai măsoară
căci totul e cerul
și noaptea
și golul...

* * *

toamnă atârând
în această frunză
arămie
bătută de vânt
și nori alergând
peste zări de plumb
în a timpului clipă
târzie
cât mai ești tu vie
până când?...

* * *

(tatălui meu)

mă întreb uneori
unde este lumina din privirea ta
de ce ea se oprește în gol
sau poate dincolo de el
de ce amintirile tale au devenit
de nepătruns
iar lumea ta nu mai este și a mea
de ce mă întrebi de prea multe ori
„pe fiul meu l-ai mai văzut?”...

*Elena
Mirca*

momente...

sunt momente când lăuntrul meu tânjește după ochii tăi verzi
iar sufletul se descheie până la ultimul bumb al salcânilor înfloriți
momentele acelea...cu zbaterea pleoapelor înainte de naufragiul sub patimă
momente...eliberate din brațe reci pentru un zbor al mierlei
când viața este pilotul rătăcit pe lună căutând stele
momente...când inima mi-a rămas pe un acoperiș de spital
și moartea blocată în ultimul lift
când arțarii își scutură frunzele-n cer
iar ochii rămân tulburi și seci

Aș vrea...

să te îmbrățișez ca o dimineață în așternutul cuvintelor
să îți fiu mugurul desfăcut de energia scuturată într-o singură ființă
să curg în coasta unde fluxurile emoțiilor apasă o singură pedală, infinitul
aș vrea distrugerea granițelor când lunec în fiorul înnebunitor
în universul în care explozia duce dincolo de margini
să îți fiu opera din oglinda ochilor, nebunia de pe lama cuțitului
suferința din moartea stelelor, izbucnite în tine...

numai tu știi...

când naufragiezi în mine
și citești necuvintele din firul apei
când aștepti stihuri de păsări în colțul din care lumina mă iubește
deschizi trusa cu pensule și mă scoți din chinul umbrelor
culori șterse în freamătul dintre liniile adânci
îmi cauți soarele înseninând clipele
mierla cântă pe ramura în care devenim valoare
în esențialul când te naști în pulsul orgasmului
frământând sânii
tabloul suntem noi...

*Petru
Solonaru*

A năicăt e vremea...

Stă împresurată crusta-a „ce” și „cum”,
însă desfirare, sfoară de parfum,
din caverna firii o părem vedea...
A năicăt e vremea... Totul este-acum!...

Drum ce se întinde, așternând spre van
primeriri de forme sub voiaj avan,
trage părții sale pribegii și-atât:
molcumă, obada știe-întreg arcan.

Ai dualității prinși corăbieri
bem din vraja unei calpe adieri
fără a deduce depănat abis
dincolo de „măine” ori himeric „ieri”...

-Ce avem a face?... Din păcat disjunct,
amintind egalul în treimic Punct,
contempla-vom Zilei purure amurg
a cuminecare cu văzduh conjunct..

Între scrum și flamă...

Pulsatila umbră înde-a nu și-a fi,
sfântă-înfiorare, s-a purces ca Zi
în Primordiul Apei, tainicul solvent,
chipului cedându-i sinea-și semui.

Cerul cu focaru-i nicăieri și-în tot
prin lăuntru firii glifiză chivot
ca cel om să lege nunta a vedea,
luminându-și calea sub canon devot...

Astfel, Floarea Vieții, a oglinzii rochi,
drept mergând pe undă-în neclintit deochi,
dincolo de sorburi și de spițe-adânci,
a putut să-încânte preadintâiul Ochi

cu această vană lume ce-a deschis
vorbei să viseze de-a vorbi în vis...
Între scrum și flamă, singur, bunul duh
încruci asupra trepte de abis...

Ști-vei ce e Roata...

Ști-vei ce e Roata când de spițe rupt
cazi dedus prin eoni firii dedesubt,
legământ a strange între glod și cer
cu pustia axei din mușcatul fruct.

Regăsind unimea, contra-a vămi ce mor,
cu afunda cale-a celui Creator,
purpura sacrală-a timpului etern
va să te cuprindă-în vid izvoditor

de-a veni la Centru ca întors cadou,
nuntă esoteră-a nașterii din nou...
De aceea-în minte nu te amprenta,
ci cu sinea-ți scrie înfrățit eco!..

În respect de-aieve-al risipirii fast
scoate-l din robie, ca apururi cast
pe-„a avea” doar urmă lui „a fi” să-l pui...
Stins, al păcii schimnic, vezi la Unul vast...

Doar subînțelesuri...

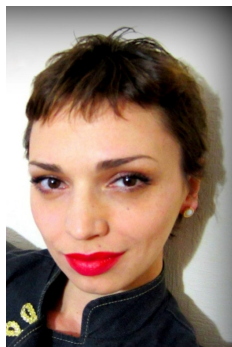
Doar subînțelesuri cumpenei mai pot
a-i trezi cel paos în desprins colbot...
Pricina căderii-i a egaliza
strânsă-a minții parte cu al sinei tot

când îndemnul voiei – plin amăgitor -
ține să însemne vid prin cei de mor,
iar, asupra-a multe, centrifugul mers
astupuș părerii reazemă de zor...

În al beznei mijloc scoica a dedus
clarul sfânt al perlei ca etern apus
ce-împlinește Ziua sub „aici și-acum”,
ochiul osialic... lumii antepus...

Roata-înțelepciunii cere, așadar,
ca din drumuri vane, ce-în zenit tresar,
să alegem Calea-adâncului nadir,
unde spuza noastră-i a Luminii iar...

Linba V. Botezatu

Azi l-am văzut pe Dumnezeu...

Avea patru ochi, patru mâini,
patru obraji, patru buze și două suflete
îmbătrânite de atâta așteptat...
Era acolo... în vocea caldă a tatei
și-n zâmbetul lui smerit care nu
mai vrea decât pace.
Era acolo... în ochii mamei
înseninați la vederea umbrei mele.
Era pe buzele lor care mă rugau
să nu plec, să mă las de toate
și să-mi îmbrățișez casa cu toate
amintirile copilăriei!
Era în mirosul mașinii venită cu
bunătați de acasă...
Era în straietele lor și în mâinile
întinse spre îmbrățișare,
dar lăsate în jos pentru sărutul
formal pe obraji, să nu rădă lumea.
Azi l-am văzut pe Dumnezeu,
dar l-am lăsat să plece,
păstrându-i iubirea pe haine...

Poem naiv cu inimi

Te simt...
îmi trimiți inimi din ochi, le arunci în eter
sperând să le prind din praful de stele
ce luminează în gând
incandescente,
sfidează distanțe
de ani lumină și vin înspre mine.
Le simt...

sunt inimi albe, plutind în roiuri
peste creștetul meu, le primesc
vreau să iubesc, simt cum îmi cresc
aripi în mine
multiplicate
coboară în piept și roze devin
un dulce venin, ce nu ne lasă
deștepți să fim...
Coboară din nou, sunt fluturi de-acum
încerc să îi strâng, să-i adun în pumn
și să-i arunc înapoi spre eter
dar mai aprig revin, dulce mister...
Sunt în mijlocul meu, se dizolvă în șoapte
cresc mari, aurii, cum merele coapte
sau roșii devin, nici nu mai știu
sunt moale, sunt caldă;
o ploaie-n pustiu...
Dar explozia lor mă aduce-n simțire
cu-n soi de neștire de cine mai sunt
unde și când
inimi albastre, roșii, verzi, violete
mă plimbă prin cosmos
și-a luminilor cete
Eu nu-s, nu mai sunt
ori sunt peste tot, dar unde ești tu,
ești viu ori ești mort?
M-am pierdut printre nori
caut inima ta să revin înapoi...
mă privești răvășit, spui că suntem doi,
în ochi îți găsesc inima mea,
sunt acum, ești aici,
ești al meu, sunt a ta...

cu picioarele goale,

fantome
ale trecutului mă ajung din urmă
și nu știu pentru cine să plâng
mai tare, pentru tine,
pentru ele, pentru noi?

păsările cerului nu-și cunosc poezia,
de-ar cunoaște-o, nu ar mai iubi-o,
de s-ar percepe poezie
s-ar urî pe sine,
sinucigându-se
să nu devină pradă vie sie însăși.

*Mihai
Merticaru*

Sonetul copilăriei

Copilule naiv, frumos, unde ești?
Te văd prin ceață statuie de sare,
Din raiul dulce, chipul îți răsare.
Vino mai aproape ca să-mi povestești!

Ieși iar în lumină, pe cea cărare
Din acel tărâm de pace și povești,
De visări și întâmplări împărătești,
Viscolit de culoare și mirare!

Primara stare, fă-o să învie,
Satul Bețești și casa părintească,
Pădurea și Bistrița aurie,

Minunile ce veneau să te-mbie!
Cine-ar putea – întrebare firească –
Pierdutul paradis să-l mai găsească?

Sonetul fericirii

Anotimp cu soare-i orice iubire,
Dansează sufletu-ți cu pasărea-n zbor,
Răsar noi stele pe cer strălucitor,
Planetele toate își ies din fire.

Galaxiile cântă în do major,
Clipa se lățește-n nemărginire,
Nu conțin astre să se mire,
Horă largă-i bucuria tuturor.

Trăiește-ți dragostea cu-nversurare,
Fii onorat de sacralitatea ei,
Împodobește-o cu mărgăritare,

N-o lăsa să înghețe în tipare,
Învăță și otrava iubirii s-o bei,
Dacă-i nevoie, intră-n cușca cu lei!

Sonetul satului natal

Pe vechi țărături inundate cu povești,
Cu doruri și visuri pavimentate,
Puzderii, se răsfață, de sate,
Dar numai unu se numește Bețești.

Pace-ți oferă și seninătate,
Numai aici, veșnicie dobândești
Și salbe cu amintiri copilărești;
Nu-l dau nici pe o mie de palate.

Căsuțe-acoperite cu șindrilă,
Livezi întinse în vecinătate,
În orice cerdac se toarce o idilă,

Istoriei completându-i o filă.
Pe culme, ii și bundițe-nflorate,
Colo se joacă polca pe furate.

Sonet cu parfum

Iubito cu gleznele de chihlimbar,
Torsul, armonie beethoveniană
Cu dulce mireasmă de havaiană,
Exult, că nu te-am așteptat în zadar!

De unde-ai luat părul de castană,
Gâtul de egretă, zâmbetu-ți hoinar,
Ochii, două boabe de mărgăritar,
Piosul cuget fără de prihană?

Din ce nouă galaxie mi-ai venit
Învăluită-n parfum de trandafiri,
Prin sângele cald să-mi curgi neconținut?

Cum de-ai aflat că eu îți sunt cel menit?
Tu, născătoare a unei mari iubiri,
Ce farmece-ai combinat să mă inspiri?

*Cristian
Gabriel
Groman*

Azi...

Într-o eternă zi de azi mereu trăim...
Ce-a fost întotdeauna mâine pentru ieri...
Și-n fiecare clipă câte-un pic murim...
Căci timpu-i cel ce zboară, grăbit,
spre nicăieri...

Se scurge vremea-ntruna și nu avem răgaz...
Dușmanul cel hain, năvalnic, dar tăcut,
Pe trup ne lasă semne, chiar și pe obraz
Și nu te poți lupta cu timpul nevăzut...

Pe-a timpului aripă noi facem iar naveta...
Între un ieri și-un mâine de-a pururi efemer...
Uitând, de multe ori, cutreierând planeta...
Să îl trăim pe azi și totul e-un mister...

În inima pustie, tristă și-nghețată,
A ei bătaie tulbure nu pot s-ascult...
E doar ca un mic val în marea înspumată
Ce a uitat s-ajungă-n țarm de-atât de mult...

Jalbă către cei aleși...

Stimate deputat, domnule senator
Eu vin cu-o rugămintă către tine:
Să faci ceva și pentru-acest popor
E jugul greu și nu-l mai putem ține...

Ne este teamă să mai și gândim
Ne-ai pus impozit până și pe gânduri...
Prea multe biruri zi de zi plătim,
Factura o citim doar printre rânduri!

Bătrânii mor de foame și de frig
Tu nu-i mai știi căci tu trăiești în vile.

Rabdă flămânzi c-un ceai și un covrig...
N-au bani ca să mai dea și pe pastile!

O țară-ntreagă așteaptă-acum s-aplici
Tot ce-ai promis atunci când te-am votat
Ar trebui să faci, nu doar să zici.
Să nu ne uiți, să nu uiți ce-ai jurat!

Stimate deputat, domnule senator,
Te rog frumos, te rog din suflet iară
Să faci ceva și pentru-acest popor,
Din care prea mulți, prematur pleacă.

Colindă pentru părinți...

A sosit din cer Ajunul...
Cu-n toiaș și-o nuielușă...
Vestind lumii-ntregi Crăciunul...
Și-a bătut ușor, la ușă...

Ne-a-ntrebat dacă-l primim...
L-am poftit îndată-n casă...
Lângă foc să-l găzduim...
Și l-am așezat la masă...

Înghețat era, moșneagul...
C-a făcut o cale lungă...
De-ajutor i-a fost toiașul...
Pe la noi ca să ajungă...

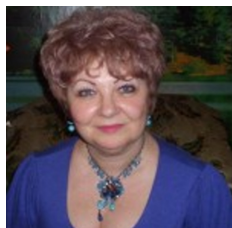
“- Moșule... ia zi-ne, dară...
Fost-ai și pe la părinți?!?
Nu putem ajunge-n țară...
Deși-am fost foarte cuminiți...”

“- Fost-am, dragii mei, și-acasă...
La ai voștri, scumpi părinți...
Bunătăți au ei pe masă...
Dar în ochi, lacrimi fierbinți...

Mama, scoate iar din vatră...
Cozonaci și pâine coaptă...
Tata, iese pân' la poartă...
Și se uită, și v-așteaptă...”

Greu este când ești departe...
Și la ei nu poți s-ajungi...
Și-o distanță te desparte...
Ca în brațe să îi strângi...

*Violetta
Petre*

Vină de vânzare

Nu-ncape-n mine-atâta primăvară,
Nu-ncap în mine-atâtea bucurii.
Și cum să ies, acum, din mine-afară
Când, poezie,-n toate-acum învii?
Mă doare frunza ce-și sorește ramul,
Privind la cer ca la icoana ei;
Și mușcă verdele precum Adam-ul
Fructul oprit din brațele Evei.
O doină-adie-n firul ierbii crude,
Sorbind din roua zorilor, timid
Și plânge primăvara când aude,
Că-ntr-un poem de post eu mă închid.
Sunt floare cu petale de lumină
Și violet mă-mbrac de sărbători,
Dar, în culoarea mea, e-atâta vină
Și nu găsesc nicum cumpărători.
O dau cu poezia mea de vineri
Și ochii-i dau, și sufletul orfan.
Rămână-n mine, doar lăstarii tineri,
Să-i răsădesc în versu-mi an de an...

Nu mai veni!

Nu mai veni, te-am așteptat prea mult!
Și primăvara parcă-i obosită.
Și de-ai veni, nu pot să mai ascult
Minciuna cu magnolii poleită.
Și s-ar ascunde florile-n pământ,
S-ar sinucide toți cireșii-n floare;
De-atâta ne iubire mă frământ
Și n-am răspuns la nicio întrebare.
Spui, că mă vrei, te-apropii și dispari
În diminețile ce pleacă spre-nserare,
Ca valul pe un țărm uitat, apari
Și jocu-acesta ne-nșeales mă doare.
Mă amăgești c-o mângâiere-n vânt,

Îmi ștégi o lacrimă c-o sărutare
Și mă încarcerezi în necuvânt
Pe brațe, cu un dor, în așteptare.
Nu mai veni, dac-ai să pleci din nou!
Am cerul meu albastru pe retină;
Tu ai rămas doar un banal tablou
Cu rama măcinată de rugină...

Poem de sâmbătă

Sunt un poem de sâmbătă spre seară
Când liniștea se-așterne peste burg
Ca o pecete-a viselor de ceară
Ce peste amintiri, în mine, curg.
Mă las în voia vrăjilor de iele
Și dănțuiesc nebună prin păduri,
Tu-mi prinzi în păr grămezile de stele
Și visele încerci să mi le furi.
Pe buze simt cum răsuflarea-ți vie
Ca un preludiu, dulcelui sărut,
Să te lipesc de mine, mă îmbie
Ca pe o taină-a unui început.
Sărută-mi pleoapele și colțul gurii,
Acolo unde cântă un sonet,
Oprește-te în marginea curburii,
Să ne iubim în pași de menuet!

Cerșetoare la răscruce de primăvară

dați-mi și mie o dimineață albastră
să mă învelesc cu ea
îmi tremură visele de atâta iarnă
încă mustește zăpada în somnul renunțării
și ți-ai uitat și sărutul de gheață
pe glezna mea
sandalele violet nu mă mai încap
iar la second hand
au doar papuci negri de plasă
într-un colț paingul îmi țese o basma de văduvă
iar ferestrele au rămas bătute în cuie
de când a venit moartea la ușa noastră
a intrat prin crăpăturile pielii mele
chicotind de plăcere
tu m-ai sărutat așa ca o aducere aminte
și ea a făcut un salt în inima ta
de atunci cerșesc în stradă
o ploaie de flori de cireș
să mă spele de anotimpul lacrimilor mele
cică ar fi al cincilea anotimp.

Tănase Carasca

Alegeri

Da, vă aleg domnule primar
dar după ce stă ploaia.
Privesc pe geam spre intersecția
dominată de benerul
agățat cu sfori solide de stâlpi,
cu poza dumneavoastră
și nu se vede dacă e udă...
S-ar putea să fi trecut azi-noapte
ăia cu mașina cu telescopul
și v-a uscat cu feonul!
Da, sunteți un bărbat bine
domnule primar și în poză
exprimați *încredere și eficiență*
și până ajung la urnă
am să mă mai gândesc...
Dar ploaia asta torențială...
Domnule primar,
dacă cei din comisie nu-mi bifează
prezența la urne,
să nu-mi reproșați;
Mi-a fost frică de apa
de pe stradă,
nu de cea care cade...
din urnele
cerului.

La ani...plus...

Tinerețe timp ușor,
Val cu creste-ngemănate,
Doruri dulci și înspumate
Cu obrajii de bujori.
Vânt, aripi, atinși de streche
Alergăm, ca nu cumva
Să ne ia altcineva
Frumusețea nepereche.

Ajuns la maturitate,
Vine timpul să te-nsori...
Strângi încetișor comori,
Dar strângi și din libertate.
Vin belele... iar grămada
Se adună și te-apleacă,
Acum sabia din teacă
Nu mai sare ca năroada.

Simți încet și dușul rece
Că rămâne ce culegi
Și începi să înțelegeți
Că ce-i val, ca valul trece.
Și când te trezești odată
Simți amar, dar cui să spui?
Că ai pus deja în cui
Pușca și cureaua lată.
Și cuprins de toate cele,
Fără pușcă și curea,
Vezi acum cât e de rea
Bătrânețea, haine grele!
Nu disper la-atâția ani
Și lansez o provocare...
Cine vrea o încercare
Pentru probe... nu iau bani!

Am primit azi un înscris
Și vă dau o veste mare,
Mie Domnul dezlegare
Mi-a dat și pe interzis.

Drumul istoriei

M-am născut singur printre dușmani
odată cu piatra.
Cu ea mi-am scormonit mintea
și mi-am construit
pietre de hotar
pe drumul șerpuitor al vieții.
Apoi, mi-am înfipt rădăcinile
în pământul pietros,
din care m-am plămădit singur.

Și azi,
îmi place să-l privesc pe tata
cosind.
Din când în când
își ascute coasa
cu o gresie șlefuită
de trecerea timpului.

*Doina
Rândunica
Anton*

Ochiul umbrei de jar

Totul pare îngrămădit în unghere
Fără sfârșit:
Hainele primenite, cărțile noi,
ceasul șarpelui cu limbile moi,
Promisiunile coapte și dulci,
Norii buimaci tăvăliți printre nuci.
Totul e dospit în ochiul umbrei de jar
Mă simt un hotar trosnind sub roata de car
Doamne nu știu cum să te strig
În lanuri coapte mă scald, dar
Mi-e foame și frig
Sunt fără de mine, sunt fără de toți,
Pe limba pietrei mă mărturisesc
Peștilor morți
Îi auzi, îi ascuți?
Trifoiul roșcat cu frunzele pătrunse de rouă
Îmi lasă la marginea râpei
O rochie nouă
O îmbrac,
sunt frumoasa frumoaselor sub cerul străin
Nu știu să mă rog, nu știu să mă închin
Dă-mi Doamne gura luminii pe gură,
Iubirea privirii în cuminecatură,
Scoate-mă la maluri cu ispite cu tot
Și mă iartă așa cum eu nu mai pot!

Doar eu și fluturii

Stau la masă cu fluturii ploii,
O foame străvezie ne ridică-n ferești,
Printre aripi îți faci loc anevoie
Cu vârful cuvintelor
Să nu ne strivești.
Cad perlele zilei peste tot în odaie
Ca o rouă peste florile reci,

Printre razele lor îți faci loc anevoie
Dintre ziduri sticloase să pleci.
Stau la masă, un flutur de ploaie
Cu aripi lipite pe veci,
Printre noi te strecoari anevoie,
De pragul iubirii să treci.

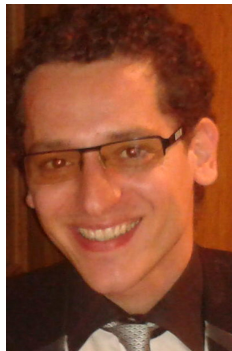
Același poem

Stăteam ghemuiți
deasupra pârlășelor de lumină
Sciam cuvinte simple cu tulpini de soc
Ne miram de sunetul mâinilor noastre
Ne miram de învolburarea cerului
Pe umerii noștri
Nu ne priveam pentru că nu aveam vârstă,
Nici planuri de viitor
Aveam doar o sete în a ne struni gândul
Așa cum mânji erau
îmblânziți de firul de iarbă
Între noi era aer de trăit doar așa,
Legați de pârlășele de lumină
Care arătau lumii același poem.

Alegând

Nisipul e moale ca un sân de femeie,
Iar soarele
Se miruiește cu el.
Bunica se târguiește
Pentru o cruce,
Iar eu car măceșii
Buni de altoit,
Între două țigări Aroma
Cu fumul mult mai albastru
Decât cerul de mai.
Ieșit dintre fierbinți așteptări,
Un cuc
Dezgolește grăbit primăvara.
Pietrele se arată cu grație
La maluri.
Fiecare se îndulcește
În dezmățul vorbelor fără folos.
În visul meu, nimeni nu are o casă,
Ci doar o înverzită vâlcea
Adorându-i picioarele.
Bunica e singura cu scaun la cap
Alegându-și o cruce.

*Sebastian
Golomoz*

Era de o frumusețe cuminte

ploaia insistentă a condus-o
până la prima cafeenea
unde masa de la fereastră
o aștepta să-și tragă
sufletul dezorientat
era de o frumusețe cuminte
surprinzător și-a comandat
un pahar cu vin
de culoarea toamnei
în urma căruia vocea-i
pășea sfioasă printre silabe
dezmiardând cuvinte de porțelan
șlefuite la sugestia inimii
printr-o prestidigitație intelectuală
a reușit să ascundă frigul
pe geamul aburit desenând
o inimă sinceră
în jurul căreia
domnea parfumul singurătății
doar ascultându-i
ochii săgetători
puteai înțelege că e
dureros și frumos
în același timp
să mângâi o lacrimă.

Arma iertării

Indiferența ta – orgoliu neîmblânzit
 trăiește doar până când ochii mei
se oglindesc în alți ochi
în clipa aceea te dezbraci

de pretențiile născute prematur
și te descălți de pantofii cu toc
peste vini masculine
iar trupul tău redevine obsecvios
în fața inimii ce eliberează iubirea
ținută până atunci
sub lacătul verbelor metalice
dorința ta se ondulează pe retina mea
într-o intuiție reconfortantă
din nou zâmbetul simpatetic
te-a scăpat cu fața curată
gura ta m-a mințit de-atâtea ori
și totuși o sărut fiind conștient
că doar iertarea poate ucide
distanța dintre noi.

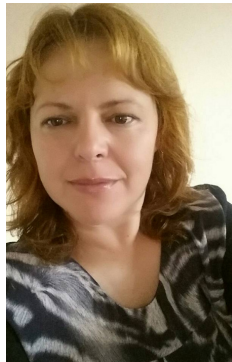
Euterpe

Atunci când închid ochii
Mă privește cu o blândețe înțeleaptă
Surâsul ei îmi dă ok-ul
Pentru a-mi angaja inima
Ca purtător de cuvânt
Din spatele norilor se deschide
O ușă către biblioteca de vise
Mă bucur ca un copil
Care a primit o grămadă de jucării
Imaginația mă ia de mână
Și împreună facem un tur
Al viitoarelor foste iluzii
Petalele uscate de trandafir
Îmi zâmbesc complice
Știind că de fiecare dată
Voi miza pe cartea iubirii.

Te aștept...

Înjunghiat de dorul tău
sufletul îmi varsă lacrimi
pe buzele colii albe
sărutate de ochii-mi visători
tandă atingere ce-mi oprește respirația
din cuvintele mele nespuse
se naște chipul tău
sugerându-mi că merită
să te aștept
o viață întreagă.

*Maria
Ieva*

Gând rătăcit

Pictează-mi sub pleoape mirarea de-a fi,
Minune îmi ești, mirări vom rămâne,
Pentru o noapte se naște o zi,
Tăceri de nisipuri visări să amâne.

Cuprinde-mi și gândul și mâna-ntre mâini,
Prin galaxii neumbrate ia-mă cu tine,
Voi pune iubirea-n pocale de crini,
Acolo, în cer, nu există un mâine.

Arată-mi trecutu' -nainte de-a fi,
Când noi nu eram bărbat și femeie,
Când nu era noapte, ci numai o zi
Și luna dormea visând curcubeie.

Arată-mi oglinda în care privești,
Să vezi cum minunea din tine se naște,
Ca-ntr-o beție să simți că trăiești,
Când o lumină se-aprinde de Paște.

Îngerii

Îmbrățișări de gene te ascund,
Cum cerul își ascunde nesfârșirea,
Din destrămări, în irisul rotund,
A înflorit ca nufărul iubirea.

Precum în cer așa-i și pe pământ,
Veghează ochiul singur în tăcere,
Legiuni de îngeri depun jurământ
La porțile deschise spre-nviere.

Cuvintele-ntrupate din Cuvânt,
În două avatare fără cruce,

Din forma gândului, prin ochiul sfânt,
Matrița veșniciei vor aduce.

Lumina coborâtă peste Graal,
O înmulțesc ca-ntr-o oglindă spartă
Și doi mireni sub flori de portocal
Cu visul lor se întâlnesc la poartă.

Lacrimi zâmbitoare

Aș vrea să îți spun că m-am mutat în vise
Și nu am carte de identitate,
Dar duc în palme tainele nescrise
Ce le-am adus de dincolo de moarte.

Da, am ales să locuiesc sub stele,
Să mă îmbrac în roua dimineții,
Din puf de pădădie fac castele,
Și simt frumos, așa cum simt poezii.

În brațele întinse strâng lumina
Și Dumnezeu îmi este mângâiere,
Între cuvinte-mi crește rădăcina
Și pot să cred mai mult în înviere.

Mă învelesc în vânturi și în ceață,
Să mă întrec în zbor cu pescărușii
Și lacrimi zâmbitoare-mi curg pe față
Când te privesc visând din pragul ușii.

Din închisoarea mâinii mele

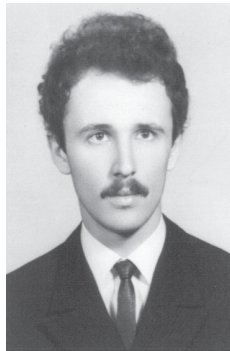
Când pentru timp s-a inventat minciuna,
Din închisoarea mâinii mele am plecat,
Plătiseși pentru vise tu arvuna,
Dar mai aveam și eu un rest de decontat.

M-am prezentat la dreapta judecată,
Cu EKG-ul pus într-un dosar stufos,
Eu mă credeam de moarte vindecată,
Dar uneori mai știu cum să mă mint frumos.

Am așteptat un înger să mă cheme,
În anticamera cu tribunalul nou,
Că evadase, cică, prea devreme
Măsură timpului ce s-a născut din ou.

Și drept răsplată am primit o palmă
Ce sufletul în ea mi l-a cuprins încet,
Și mi s-a spus că timpu' va să doarmă,
Dar regăseam în el doar vise de poet.

*Daniel
Marian*

poem de circumstanță (1)

afară era albastru
prin delirul zăpezii
treceau convoaiele fluturilor
era un fel de altă trezire
după dez-dormire

am plantat unele semne
care se găseau într-însele înțelese
însă ca la o petrecere de iarbă
s-au mai trezit și greșit înțelese

primăvara la zei

e atâta adevăr
în cele ce vă spun
oameni în paltoane negre
vor trece pe aici și mă vor întreba
unde e locuința de primăvară a zeilor
- undeva pe cine știe ce câmp
de sub realitate
stau în lenevire
luciul ierbii fragede îi înnebunește
și plânsul mieilor după lapte
nu e adevărat
ei joacă zaruri nu e adevărat
ei joacă zaruri – mi-au spus oamenii aceia
în paltoane negre

poemul de toamnă

conturul chinuit al frunzei
lasă o dără de clorofilă
în pasta moale a memoriei

mâna pe care o-ntind – spre sud
se preface în pasăre

ninge cu cearcăne ca trăgaciul cuvântului
alergic scriu poemul de toamnă
respirația lui se prelinge
pe creștetul luminii ca un fel de ceață
într-o buclă de aer
bate inima lui

un sâmbure de tristețe
explodează la orizont
sufletul meu se luptă
cu toate cele patru vânturi
el nu poate fi
prefăcut în pasăre

posibilul

zig-zaguri. buza orizontului despicată
ca de iepure al câmpului
o pasăre trece plutind în vizuina
cu lumină pleoscăitoare

temperaturile înalte ale zvâcnirii
(grafice complicate ale
apropierii de moarte)
ochiul stâng al păsării
în care bate inima
printre țevile puștilor

iluzia unui poem

întunericul trupul
iubitei zvârcolitei

peste piept îmi bat
ușor pleoapele ei
lumina e-nchisă înăuntru
zăvorâtă de irișii cu cifruri
ca-ntr-o tristețe îndelung lucrată
cuvintele sunt oarbe
– oarbe de îndată ce ating întunericul

cum tragicul nu se
vinde și nu se cumpără
poemul e stâlcit de umbra prelungă
a celor ce mă caută prin buzunare
după chibrituri

*Irina Lucia
Mihalca*

Amprentele noastre

O inimă plânge în cuvinte,
o amară constatare
sau un dulce avertisment, amețitor
ca și un lucru amânat mult timp
de teama riscului de a te risipi,
din prea multă plăcere.
*- Ai grijă de visele tale
și nu uita de frumusețea nopții!*

Pe unde treci îți lași amprenta,
un timp trăit împreună,
perle sub valuri, un semn,
nufărul deschis în palme,
un talisman ascuns în suflet,
o hoya albă care-mi vorbește în locul tău,
roua de pe flori
înșirată pe lanțul de la gât
și dulcele emoției rodiului înflorit.
*- O lume de poveste
risipită în ochi cu mare dăruire!
Ce mult contează să rămâi cu un semn,
vibrația dispare abia atunci când
se vindecă locul marcat de emoție!*

Chiar dacă nu ești aici,
poți schimba ceva în bine,
cu siguranță vei purta și un nume,
ca un copac în anotimp de toamnă,
multe frunze, multe crengi,
fără un traseu,
fără o destinație, fără cuvinte,
doar trunchiul

rămâne bine înfipt în pământ.
Îi dai un nume trunchiului
și-ai aștepti iar primavara...

Chiar dacă peste toate vine toamna,
vântul va scoate la lumină urmele noastre!
Doar trecerea timpului și noi,
noi fără vârstă,
sărutul cerului și-al pământului...

Dragostea mea pentru tine
nu se va stinge,
înconjurată
de-această strălucitoare lumină.

*- Dacă întinzi mâna mă vei atinge,
după lumina ta te voi găsi!
Rezonezi în mine, în sufletul meu,
în pașii mei, în trecut, prezent și viitor.
Sunt aici, îți ating sufletul,
îți sărut inima
înainte de a mă topi toată în tine,
mii de voaluri se desprind,
unul câte unul, în timp ce totul se ridică.*

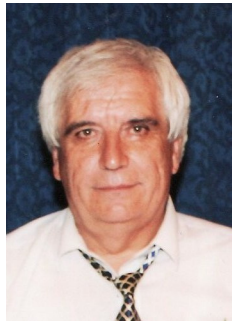
Există șase râuri care separă
tărâmul lui Hades de lumea viilor.

Dacă ne trezim, suntem vii,
dacă ne căutăm, mereu, suntem vii,
iar când ne pierdem tot vii suntem.
Firul care ne leagă este subțire,
visul care ne unește este străveziu.

Există frânturi de vis și existăm noi,
cei care încercăm
să unim piesele de puzzle,
există o singură lacrimă
și aceea este *Hinc illae lacrimae...*
Nu știi cât sânge, câte lacrimi,
cât pustiu și câtă suferință
însoțesc o călătorie.

Să urci sau să cobori după ce-ai urcat,
este, oare, aspra enigmă a vieții?

*Nicolae
Vălăreanu
Sârbu*

Umbră albă

Umbră albă,
ceață a memoriei
acoperă gândul
trecut prin ziduri.

Peste mine ademenitoare
cade zăpada
și mai albă.

Lumina îngropată-n cuvinte
răsare-n poeme,
trandafirii din sânge
îi împrumută din culoare,
meditează-n fața oglinzii
la puritate.

Tu iubito, ca o lacrimă
înflorită
mă sorbi din ochi
dintr-o fotografie veche.

Sunt o umbră albă
în depărtarea neagră,
imagine-n gând.

Totul este potrivit

Ai cules mărul discordiei,
întâmplător eram sub pomul lăudat
și mă odihneam.

Știai că nu dorm doar mă prefac
să văd apoi cui îl oferi
și cum îl duce la pierzanie.

Tu nu ai crezut decât în frumusețea fizică
și ai trezit o furtună de invidii.

Când nu se mai poate întâmpla nimic
totul este potrivit,
moartea îngroapă în deșertăciune eroii,
se naște lumina lor în amintire,
sapă la rădăcina legendelor
și se amestecă cu mitul.

Cu pânzele întinse corăbiile vieții

Se îndepărtează cu inima frântă,
o tristețe
în care nu mă regăsesc
s-a întrupat într-o limbă de moarte
fără blestem.

Cu pânzele întinse corăbiile vieții
rup valuri mai înalte decât ele
pe o mare de singurătate
cu epave-n adâncuri.

Pe țarmuri țipă pescărușii
cu furtunile-n aripi,
un oraș își îmbată luminile strălucitoare
cu ape spumoase.

Noaptea așteaptă la ferestrele închise
dincolo de perdele-i același întuneric
care-mi aduce pustiul în gânduri.

Cuvintele n-au loc în fapte

Noaptea în alb negru
mă cuceresc prin insolență
ajunsă la apogeu.

Diminețile îmi par rupte
din coloana
sonoră a unui anotimp pustiu,
tăcerea nu mă lasă ieșit din rând
și-n mine se zbat
grele lupte de stradă
ce nu vor ajunge în piața trandafirilor
unde a fost răstignit adevărul.

Cuvintele n-au loc în fapte,
nu mai încap în vorbe
și se vor scrie cu sânge.

*Lili
Negulescu*

Visurile mele

Unde sunteți oare, visurile mele?
Mi-ați aprins lumina, noaptea m-ați durut,
Eu v-am rupt din lună, v-am pudrat cu stele,
Visurile mele...unde v-am pierdut?

Voi erați frumoase, ca într-o poveste,
Și aveai, iar, toate, cinsprezece ani,
Că de atunci, eu, am prins de veste
Câtă vrajă poartă floarea de castani.

Vă aștept și-acuma, în fiecare seară,
La lumina lunii, stau până târziu...
Floarea care cade încă mă-nfioară,
Șoaptele iubirii, încă le mai știu.

Mai mușca iubirea, uneori din vise,
Ea, nu ține seamă, cât de rău ma doare,
Deseori trimite, la porțile deschise,
Numai vise reci, fără-un strop de soare.

Și mă închide-n sfera mea cuminte
Unde visele –n mănunchi se strâng,
Să dau deoparte visele-implinite,
Iar pe cele stinse, le păstrez în gând.

Sfârșit de toamnă

Miroase a gutui și a prune brumate,
Culese dintr-un pom rodit mai târziu;
A struguri, a mere și pere bronzate,
Purtând însemnul toamnei ușor auriu.

Un soare vag pe dealul de la cramă
Întors din drum de-o umbră obscură,
Privește-n lături, pe zări se destramă,
De parcă-ar pleca dar nu se-ndură.

Și parcă nu are de-acuma nici lege,
Cu razele în aer, ușor se-încalzește,
Pe-o boare de vânt, căutând să dezlege,
Misterul ce toamna, îl întrezărește.

Octombrie, coșuri cu fructe pe-ales,
Purtate cu zel, de cucoane grăbite,
Grădina-n prefaceri de propriu-i cules,
Se-mbracă-haine de frunze ruginite.

Și când își deșiră veșmântul țesut,
De vânt risipit în frunze pe-alei,
Găsești că nu e de neconceput
S-apară și iarna cu toanele ei!

Toamna-i la pândă

Miroase a gutui lumina blândă,
Și-n fructe e mai liniște de când,
Toamna, ca un animal, la pândă,
Cu botul umed, stă adulmecând.

E-atât de ruginie și noroasă,
C-o vezi târându-se prin văi,
Prin lunca-acum pustie, răcoroasă,
Prin fânul care moțăie în clăi.

Și ca un fum insidios cuprinde
Văzduhul tot, ograda și câmpia...
Adulmecă grăbită, se întinde,
Țesând cam peste tot melancolia.

Cu murmur din dealuri sosește
Prin văi, și din vale-n păduri;
Ca-n farmec apoi poposește
Și suflă cu-o mie de guri.

Dar vara ne stă-n amintire
Zori limpezi în mine se-ațin,
Iar toamna-i în mustul subțire
În nuci, și-n stacana cu vin!

*Mircea
Marcel
Petcu*

Suflete rătăcite

Mă plimb prin ce a mai rămas
din pădurea defrișată a sufletului,
pe unde trec, trunchiuri putrezite
se rostogolesc neputincioase
în prăpastia ce mă înconjoară,
o ceață groasă se lasă
deasupra sufletului meu,
apăsându-mă tot mai chinuitor
oprindu-mi respirația...
o undă de speranță
se strecoară pe lângă mine,
îmi dă târcoale și curaj
să merg mai departe...
deasupra, vulturii hămesiți
se tot învârt...

Etern

Un glas a răsunat din cer,
trăsnetul a brăzdat lunca
se aud ultimele cuvinte ale omului
orice teamă a dispărut
pe măsură ce clipa solemnă
se apropie, îl simțim
ca eliberat de greutatea
corpului său muritor...
durerea sa nu mai este
un obstacol pentru
trecerea în neant...
picioarele îi sunt atinse
de o lumină obscură,
condus de această lumină
se afundă în pădurea sacră
în Cer îngerii cântă
eternul somn.

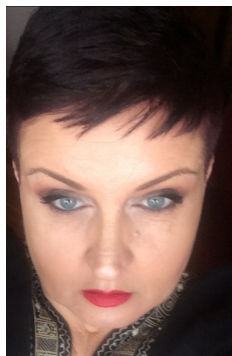
Gândurile

E liniște,
o liniște de care
mă tem
simt sufletul cum
pulsează
cuprins parcă de
panică,
există un resort uman
teribil,
teamă de
necunoscut,
teamă de moarte,
teamă de prea multă
fericire,
teamă de singurătate...
și totul la finele
unei muzici nepământene,
e liniște, o liniște
cumplită
în care nu-mi mai aud
bătăile inimii,
în schimb în această
tăcere de gheață
îmi pot auzi clar
gândurile pierdute
în haosul cotidian.

Ia-ți zborul

Ia-ți zborul
ce tot aștepti să-ți zic?
fugi spre altă lume
pe care mintea ta
o crede-n început...
De ce mă afund
în ceea ce nu pot fi?
și-aștept îndemnul
care vineri
și va face pentru mine
noaptea – zi
și va-nvia ce-n mine
moare...
fugi și deschide
acele porți ce-au stat
închise!

*Corina
Monea*

morți necesare și suficiente

fiecare avea cel puțin
un infarct
pe zi în pieptul celuilalt,
avioane de luptă,
cuvintele
se mitraliau reciproc și letal
din prea mult sau din prea deloc.

moartea
plutea cumva maiestuoasă
cu două cruci pe umăr,
înfigându-le amuzată
în oricare.

așa că
după morți repetate,
te anunț
că suntem iremediabil uciși
de mult, dar nu înțelegi,
nu mai respira,
intră în coșciugul de frică.

de la ultima cruce
m-am împrietenit cu moartea,
astă seară ieșim ca fetele.

cu gust de măr

ia-mă în iad,
îți dau glasul meu
cu gust de măr

să muști din el
ca din raiul
în care nu pot să mai intru
pentru un păcat din trecut.

știi în fiecare parte a frigului tău
sunt tandrețe și piele,
frântura de inimă
ți-o repar cu buzele arse.

ia-mă în iad
până se face sângele
drum înainte-mi.

între
mă iei
și nu
... mă vrei.

groaza

nu mă tem
de lupii din beznă,
de cuvintele oarbe -
cârtițe rele,
nu fur lumina nimănui,
nici rândul la pâine.

nu mă tem
de pumnii sângelui
ce bat în timpane
când sintaxa tăcerii
prăbușește cetatea
din piept.

nu mă tem
de timpul frământat
în plecări,
de nebunia inegală
a uitării.

mi-e groază că
Moartea,
deschizându-ne ușa
... vom pași separat.

*Olga
Alexandra
Diaconu*

Pătrunzi în mine ca o taină

Pătrunzi în mine ca o taină –
zadarnic caut baiere ascunse
să le dezleg
Mă-nvăluie iubirea ta,
mi-e haina
prin care cerul pot să-l simt:
sublim,
întreg
Plutire sunt -
în cer ascuns
port taina
care m-a pătruns
și care prin furtună doar
pot s-o înec

Ca soare viu
într-un târziu
te văd c-un ochi
și nici nu știu
din vraja ta
când m-am desprins

Simt pacea doar
cum mă inundă –
e veșnicia în secundă
încă puțin

Și dacă-ncerc
să o păstrez
simt cum
de tine mă desprind
și mor senin.

Ca roua dimineții

Ca roua dimineții
eu mă pătrund de vară,
iubirea ta prin anotimp
când mă rotește
și toată sunt ca grânele,
ce-așteaptă secera iubirii
să le crească
Simt c-am ajuns
ca soarele-n amiază –
din depărtări și din adâncuri
tu mă adună
Azi ca un sămbure de foc,
căzut din cer,
mi-e sufletul
Răcoarea de pământ -
de i-o oferi –
el fără șovăire
va ști să te-mplinească.

Ții minte?

Ții minte
pomul tânăr din livadă?
În joacă
îl plantaserăm noi doi
și-am spus cuvânt de jurământ:
cine-a plantat,
va trebui să-l vadă
Au trecut ani,
noi am uitat
și azi iar l-am văzut:
e decât casa
cu doi metri mai înalt
și, frunza
când ușor i-a fremătat,
te-am revăzut o clipă
și-am oftat
Dar frunza lui
m-a mângâiat încet,
de parcă mi-ar fi zis:
lasă-l pe el,
eu îți rămân prietenul fidel.

Ion
Pachia-
Tatomirescu

Nu fire de iarbă, ci fire de wolfram

Metafora mea clasică a ieșit la pensie încă din luna mierlei și a negrelor cireșe amare, metafora mea supraetajată, paradoxist-holopoemică, de-acum, e foarte activă: toată vara s-a copt pe albul țărm al Mării Getice, pe mozaicul bimilenar al valahului împărat-soare, între cele cinci elemente, încât astăzi e o fecioară superbă, cu un bronz de douăzeci și patru de carate – și pe deasupra, un bronz pe care nu vor sta niciodată ciorile – ca la statuia lui Lenin, dintr-o bucuroasă capitală stâng-dunăreană a Daciei, ca în acea zi de-april' 1989, când un corb așezatu-i-s-a pe frontalul statuar, rămânând acolo de neclintit, chiar și când s-a aruncat cu criblură asupra-i, poate, și din dorința-i secular-satinată, de-a fi televizat și pe-un canal internațional dat –, da, un bronz aburos, pe-a cărui răcoroasă epidermă iute pot clocoti arterele-i purpurii și vinețiu-săratele-i vene, până la transformarea în cibernetic ecran fluorescent, cu înțețoșare dinspre brumă, ca să scriu eu, acum, cu degetul, pe el, acest text nemuritor și celest-sticlos, ce-ntinde nu fire de iarbă, ci fire de wolfram, între neuronii din destin ai distinsei mele receptoare, ai distinsului meu receptor de răpciune...

Despre paradoxul hiatului dintre mierlă și cântec...

Astă-vară, destinul a despărțit mierla de cântec – pentru că, în marginea-i dinspre toamnă,-n răpciune, destinul desparte chiar și culorile curcubeului, aruncându-le la-ntâmplare pe dealuri și pe toate reliefurile spiritului; pentru că și destinul de iarnă desparte ursul polar de soția pinguinului; pentru că și destinul de primăvară se primenește-n cele cinci elemente-ale priveliștii...

Daniela Pătrăscu

În umbra versului

Priveam în ochi naivitatea
Zbătându-se într-un mister
Hrănit cu inegalitatea
Norului din cadrilater.

Explicam surdului ideea
Și orbului îi arătam
Lumina din Casiopeea
Când stâncile interogam.

Vănam suspinele din soare
Să nu-mi alunge liniștea,
Despleteam apa din izvoare
Cu maci tăcuți din catifea.

Pictam pe curcubeu dorințe
Redând exactitatea clipei,
Pierdută printre suferințe,
Sculptam zadarnic vis – risipei.

Neînțeleas rămâne zborul,
Nemăsurată mi-e tăcerea,
Nelimitat îmi este dorul,
Doar tu îmi înțelegeai durerea.

În umbra versului ascund
De graba ochilor naivi,
Iubirea, sentiment profund,
Strivită de prea mulți nocivi.

Născut în vis

Ieri îți răpeam sintagma din tăcere
Cu elemente vii din univers,
Dezlănțuiam în taină bariere
Și picuram iubire peste vers.

Azi îmi săruți surâsul de pe geană
Precum preludiul unei primăveri
Când neclintita lună vrea să cearnă
Raze de stele-n despletite seri.

Ieri așterneai covorul năzuinței
Pe palma sufletului meu, plătând,
Azi, mă lovesc pereții neputinței
De te ascund o clipă, după gând.

Născut în visul dintre două lumi,
Vestești izbânda pentru-a doua oară,
Seninul dimineții ți-l asumi,
Picurând în ceasornic primăvară.

Suflet de femeie

Sunt suflet de femeie
Scăldat în poezie,
Sunt rază și scânteie
În seara cea târzie.

Sunt suflet de poet
În trup lovit de viață
Mai crunt sau mai discret,
De ploi, furtuni și gheață.

Sunt doar un visător,
Prin lume rătăcesc,
Înveșmântată-n dor
Iubire dăruiesc.

Drumuri întortocheate

Nu toți au șansa să-și atingă visul
Exact așa cum l-au pictat în gând,
Ca nu cumva să-l afle tot învinsul
Prin fire de nisip cutreierând.

Nu toți avem același drum cu soare,
Cu umbre sau cu stropii reci de ploi,
Unii pornesc cu lacrimile-amare
Timizi, pe alei bătătorite-n doi.

Alții se nasc odată cu trecutul
Sau cu prezentul crud și arogant,
Se-avântă fără-a mai șterge de praf scutul,
Se-ntorc pe-același drum, extravagant.

Alții pudrează pur și simplu totul
Cu flori de nuferi, lebede desculțe,
Așa firesc, ca și când alfabetul
De-abia s-ar zămisli ca să-l pronunțe.

Ana
Podaru

Ce tablou nefiresc

Unii stau rezemați de hotarele lumii
și privesc plictisiți fumul gros, risipit,
Alții dau foc la rugi și ațâță nebunii
Morții cațără cruci, nu e timp de dormit.

Mai aleargă prin jar cu călcâiele fripte,
Cu cenușă-n genunchi,
câțiva oameni, haotic,
Adunând gloanțe vii și pumnale înfapte
De la mame și fii cu obrazul cianotic.

Parcă urlă și luna prinsă-n cer sângieriu,
Chiar și lupii s-au dus,
s-au ascuns prin păduri,
Numai clopotul bate, nesătul, parcă-i viu
Se aud încă voci prinse-n dărâmături.

Unde sunteți părinți? Unde sunt frații mei?
Strigă unul rănit și pierdut prin mulțimi,
Parcă nu mai sunt sfinți,
parcă nu mai sunt zei,
Unii calcă-n altar și se cred serafimi.

Numai ulii sunt treji, după leșuri dau goană,
Popii stau la răscruci cu icoanele-n mâini
Doișpe luni mai târziu vor primi de pomană
Lumânări în colive, printre vinuri și pâini.

Câți orfani scormonesc cimitirele pline?
S-au făcut cărauși de iluzii și ciocli,
Nu mai ies din biserici devenite ruine,
Stau buncii pitiți, statuete pe socluri.

Ce tablou nefiresc s-a gândit să picteze
Un copil ce-a pierdut al culorilor sens,
Ce-a-nvățat timpuriu, negreșit, să ofteze
Copleșit de trăiri respirând fumul dens.

Icariei timpului

Din pântec, dorința de zbor către soare
Copilul o are... născându-se viu
Purtând moștenirea strămoșilor care
Rămași fără aripi, păcatul și-l știu.

Speranța mustește din fragede timpuri
Când pasul devine mai ferm pe-al său drum,
Dar urma se pierde dormind sub nisipuri
Iar pasărea Pheonix renaște din scrum.

Din nou o privire spre caldele raze,
De pleoape căzute, se pierde-n ocean
Și gândul respiră-n iluzii și oaze
Când sufletul pare străin de alean.

Curtean fără rege în turn de castel
Cu mâinile-ntinse spre cerul cu stele,
Când vântu-n duet cu un vechi menestrel
Îi mângâie tâmpla cu versuri culese.

Din inimi de munte, povești de izvoare,
Din miez de mesteacăn, lăstar ce nu moare,
Din clopot ecou, scrie versul în zare
Lumina din lună căzând la picioare.

Secunde se duc prin urlat de lup,
Magnolii presară covor de petale,
Iar foi dintr-o carte ce iute se rup
Călcâiul demult nu mai poartă sandale.

Covoare de stele și flori presărate
Ascund spini și cuie, iar blânda făptură
În cursa de iederu cu lacrimi udate
Dorința din cale-i agață și fură...

Și rupe... și fură speranța din lume
Ajuns lângă visul născut din pruncie,
Cu aripi de ceară nu-i vreme de glume
Când seceta arde cerând veșnicie.

*Silvana
Andrada
Iacenco*

Rotonda fericirii

Când un bărbat îmbrățișează o femeie,
Se-nchide-un cerc desferecat de cheie,
Se-nchide către râu,
Respiră universul răvășit de ape,
Ies ciutele-nsetate să se-adape,
Din umbra sufletului tău.

Când un bărbat îmbrățișează o femeie,
Cu trup de lebedă și sufletul de zee,
Se pierde-n acel cerc cu unic centru,
Se nasc troiene de zăpadă căzătoare,
Din iarna de omăt și de visare
A sentimentului de pentru.

Pentru, lipsirea de uitare între vii
Și dorul pentru nenăscuții tăi copii,
În lumea neatei,
Describe orizontul rotund și revărsat
Pe zori, atunci când un bărbat,
Îmbrățișează o femeie.

Raportul de gardă

Cuibare-n țărână, valori îngropate,
Se fură uitarea, virtuți sunt păcate,
Chiar stelele uită unde să cadă,
Obstacole-opresc privirea să vadă

Cum ea demnitatea, sărmana copilă
Ne pare bătrână, ne pare senilă
Își uită menirea, își uită părinții,
O iartă dușmanii, o judecă sfinții;

Cuibare în lună în veac și-n păcate
Iar noi cu privirile nevinovate,

Cu capul plecat sub sabia virtuală
Cerșim într-o lume și moartă și goală,

Demult am uitat împărțirea la doi,
Preferăm transparența ascunderii-n noi,
Feți aplecați, răscolind prin destine
Așteptând o naștere ce nu mai vine;

Uitare în teama prea frântelor vise,
Perfuzii morale ades interzise,
O molimă care nu vrea să cedeze,
Se urcă pe scenă dorind să danseze,

O vreme în care celula nebună
Își schimbă răbojul lună de lună
Doar doar să-i încapă-n distih tremurat
Raportul de gardă; pacient decedat.

Puzzle

Sunt doar un puzzle imperfect,
Bucăți din mine colorate
Compun întregul meu afect
De piese mici neregulate,

De poezii cu rimă suflet,
De poezii cu ritm trăire,
Trapezuri ascuțite-n urlat,
Fără triumfiuri de iubire,

Sunt poezii cu ritm surdina,
Prin piesele-mi se scurge sânge,
Se-nbuie bezna în lumină,
Se luminează ce îmi plânge,

Ce să nu scriu, ce să ascund,
Bucata inimă stelată,
Piesa privire, gândul gând,
Speranța mea necenzurată?

Odată mi-am pierdut trăirea
Rotundă ca un răsărit,
Și așteptând reîntregirea,
Străini m-au asamblat greșit,

Bucăți din mine să le pier
Și pentru ce și pentru unde?
Astăzi sunt puzzle-ul de fier,
Sudat să nu mă poți pătrunde.

*Maria
Merope*

Rugă în lumina taborului

Te rog, Doamne,
Învață-mă smerenia
Învață-mă să tac.
Îngerului meu păzitor spune-i
Spune-i să pună pecete gurii mele
Chiar de-nțeleg multe,
să tac; să tac despre ele
Căci doar Tu faci dreptate, de vrei.

Ce să fac Doamne?
Când oamenii care
Nu știu ce-i Sfânta Cuminecătură
M-acuză de ignoranță și de ură.
Eu trebuie să tac, să tac?
Învață-mă Doamne ce să fac?
Să-i iubesc și pe cei care fură
Idei și fraze
Zicând că-s ale lor.
O dată, de două ori, de trei ori
Vezi nedreptatea și te-nfiori
Să-nchid ochii? Să nu văd?
Deși ochii mă dor.

O, Doamne!
De-am încercat să spun
Că ceva nu e bine
S-au adunat prea mulți
Și-au dat cu pietre în mine.
Ce să fac, Doamne?
Să-nchid ochii? Să tac? Să mă prefac?
Te rog, Doamne, dă-mi un răspuns
În Lumina cea lină
În tropar ascuns
În raza candeliei, de vrei
Sau în mirul de crin.

Dă-mi un semn, Doamne
Căci sufletul meu se deșiră cu totul
Ca un fir pe suspin.

Impresie la Voineasa

Cum să reții clipa
Când ceața se ridică pe ape?
Cu misteru-i prelung de mătăsurii
De oglinzi între lumi, între pleoape.
Și rotind evantaie de soare
Într-un basm alb, fără de hotare.
Cum să păstrezi reveria
Urcând pe-ale râului clape?
Și ploaia care bate prin frunze
Respirând
Ca ceasuri cu suflet aproape
Tot mai aproape...
În timp, devine cerc pădurea
Cerc verde-amețitor
Și te pătrunde ritmul ploii ușor
De rămâi neclintit
Cu brume șiroind prin vine
Iar ceața de pe pârâu
Se ridică
Miracol,
Din tine.

Pradă de catifea albastră

Viață, năvod de cer și pământ
Grea mi-a fost venirea pe lume.
M-ai prins azuritelui spațiu din gând
În el vulnerabil cuvântul să sune

Și am văzut perfecte, albastrele statui
Ce somnul tinereții mi-au furat
Cât am iubit, urât și spart – dintâi
Oglinzile cu trup urât și chip curat!

Cu-un fir târziu de ochii lui m-a prins
Ca într-o nesfârșită aubadă
Fior de-albastră catifea, nestins,
În jurul meu – plăcut pierdută pradă.

Iar de-mi sunt nopțile mătase aspră, grea
Roiul pleiadelor în mine aducându-l
Ascunsele safire vin taina să o ia
Și să o semene, născând din nou cuvântul.

*Cătălin
Codru*

A venit deodată noaptea

A venit la mine noaptea,
Să mă tulbur... – Mi-ar fi spus,
Eu împovărat de gânduri
Nu i-am dat nici un răspuns

A venit ca o străină
Călcând rece peste mine
Și m-a prins cumva de mână
Ca un somn care nu vine.

A venit deodată noaptea
Într-o Vineri la amiază,
Își juca și dânsa cartea...
Cred că și acum e trează.

A venit, veni-i-ar rândul!
M-a găsit stând așezat
Pe o margine de lume
Pe o margine de pat.

A venit fără de veste
Deghizată-n strai de umbră
M-a găsit mai trist ca vântul
După mine... și acum umblă.

Lepădare ca uitare...

Iar m-am uitat și n-am văzut...
Părinții răstigniți de-un Prut!
Am curs ca lacrima pustie...
În inimă... curaj să-mi fie...
Am dat suspinul solitar,

Când apa mea... mi-a fost hotar,
Când m-am întors din libertate,
Uitând de fratele meu frate.

Am plâns în mine și-am crezut,
Că sora mea de peste Prut...
Se poartă mândră în imperii...
Iar ea... urla-n adânci Siberii.

Ce gest de mamă vitregită,
Mi-am însușit... când ea rănită...
Se-amesteca între mojici,
Cu guri de țări... cu inimi mici?

Eu am tăcut strângând din dinți...
Când toți ne înjurau de sfinți.
Dacă-ai făcut și tu așa...
Ne-am lepădat noi toți de ea...

Scrisoarea

Scrisoarea cu parfumul ei...
De liliac, levant sau tei,
Era ascunsă-n suflet bine...
Făcea cumva parte din mine.

Cu mâna scrisă tremurândă,
Inima palpitând plăpândă...
Așterne litere stinghere,
De parcă dă... de parcă cere...

Ca un sărut trimis spre punte,
Din frământări sau de niciunde,
Se zbat roiri de fluturi mari,
Ca șeile de cai barbari.

Așa se-așează-n rând tăcut,
Tot al meu suflet vis durut,
Pe albul de hârtie ninsă...
Ca semn de taină stinsă prinsă.

S-o dau nu pot... s-o țin n-am loc,
E carte scrisă la soroc...
Scrisoarea cu parfumul ei...
De liliac, levant și tei.

*Maria
Giurgiu*

Ghiocul de cristal

Curcubeu cu flori de maci
frunze veștede paiete și scarabei
pe un venerabil car
al magilor și al morții
sprijinită de scara sorții
își răsfirase Estrela fustele
cochetă pretindea a fi
reîncarnata madame Lenormand
și dădea în ghioc de cristal
soldaților rătăciți
pe cărările înșelătoare ale lunii
și pisicilor aristocrate
ce mergeau agățate
de opinca saltimbancilor
se opri mătăhălos Gabellin
tartorul satrapilor
duhnind a mahorcă și anarhie
peregrin evadat de la alienați
prin lume dădea interviuri
prezicând ploaie cu pietre și flăcări
zicea el: că sunt trimise
să împiedice invazia pe pământ
a îngerilor căzuți
iarba dracului îi atârna pe-o ureche
– zi-mi Papeso de iubire fluviul de sânge
gemetele sufocate ale inocenților
și despre puhoaie umflate
ce se băjenesc!
– se revarsă apusul
își dau mâna-n Levant

arcanii balerini implacabili
pe capricioasa Fortuna
soarele justiția și luna
prin mlaștina destinelor damnate
cu cei doi raci
casa Domnului cade
cu fața-n țărână
răpusă de fulgere îndoliate
și de caii stelelor scăpați din frâuri
pacea e dusă în pârjolite pustiuri
de durerea îngerilor
și carul lumii funebru își află repaos
în groapa Marianelor.

Paiața

Oh machiavelic regizor
ce distribui roluri
în Pantheon
te-ai deghizat în mag
și creator de măști
ai pus-o Cibelle în rol de muză
cu trupul său
rănit de bombe și abuzuri
și ochi orbiți de furiile corbilor
trimiți în infern porumbei mesageri
și prin răvașe deghizezi roze iluzii
păsărilor ce dormitează
învăluite-n pânze de păianjeni
pe aripile Crucii de Piatră
copiilor le scrii
roluri de Gavroche
m-ai desemnat pe scenă
eternul peregrin
penelul lui Picasso
mi-a zugrăvit
o mască de albastru
cu ochi de gheață
pe scena mea mă strâmb hidos
jucând în rolul de paiață
și prin găurile buzunarelor
vagabondului
se zbenguie vântul.

Elena Dobra

Poveste cu final neașteptat

Stăpâne, iartă-mă, sunt îngrozită, nu mai pot să-ți povestesc,
Toate posturile de radio și de TV sfârșitul lumii îl vestesc.
Nu-i o cometă ce ne-atacă, nici un asteroid prea mare,
E altceva, stăpâne drag, o molimă îngrozitoare!
Este ca ciuma ce se-ntinde și-ți face trupul tot o rană,
Iar sufletul se zbate-n van să scape din a sa capcană.
Și nu-i corect, că-n omenire și-așa e fericirea lipsă...
Și-acum, să ne trezim deodată că trecem prin Apocalipsă?

(Vine un sol cu un bilet și i-l dă Șeherezadei.)

Mă iartă, doamne, solul mi-a adus noi vești și am aflat
Că boala ce ne va ucide s-a infiltrat și în palat.
Și nu există leac, stăpâne, durerea-i înfiorătoare,
Căci ea atacă prin prostie și creierul de-ndată moare.
Rămâne omul o legumă ce nu mai poate să gândească,
Devine iarăși o maimuță și nu mai știe să vorbească.
Boala asta-i prea perfidă, căci atacă la copii
Al inteligenței mugur ce i-ar ține, poate, vii.
Sunt câțiva ce vor să lupte, dar epidemia e-n floare,
Promovând fără rușine incultură, non-valoare.
Iartă-mă, sultanul meu, văd că de frică-ți tremură salteaua,
Hai să-ți spun că boala ce ucide fără milă e... MANEAUA.
Și, deși ești îngrozit, tu privește-a ei povară
Suportată de-un profesor într-o prea modernă școală.

Matematica iubirii

Spre cercul imperfect al existenței noastre
Destinul trimite tangente iubiri.
Miracolul vieții într-o clipă renaște –
Nu poți să-nțelegi, ci doar să te miri.

În lumea obtuză ce te-nconjoară,
Speri totuși să rezolvi ecuația-n doi,
Dar infinitul mereu te-nfioară
Cu necunoscutele-i temute de noi.

Vrei adevărul să-l poți stabili,
Când fals ți se pare norocul.

Matricea iubirii n-o poți defini
Prin elemente ce-și permută iar locul.

Atunci sentimentele le ridici la pătrat,
Vrei fericirea s-o simți pe deplin,
Dar rezultatul nu-i cel așteptat
Și simți radical al inimii chin.

Degeaba încerci să-ți răspunzi la-ntrebări,
Căci sensul iubirii e-n suflet ascuns.
Numai în el vei găsi noi combinații,
Ca din minus repetat să obții iarăși plus.

Adriana
Tomoni

„Prin ploaia ce-i cântă”

„Prin ploaia ce-i cântă cu strune de argint”,
tristii ei pași caută drumul uitării.
Hulubii sub ia-i suavă se zbat,
privirea-și ascunde la marginea zării.
O firavă floare răzbate prin asfalt,
se-apeacă și-ar vrea să o culeagă,
dar trece agale, cu visul ei dalb,
resemnată, spre alte lumi aleargă.
Bătut-a la porțile închise
și cerberii, aripile i-au tăiat,
i-e teamă de piscuri neatinse,
de cețuri și miticul păcat.

Spre creste

Siaj de Păsări Phoenix
Mai scurmă în cenușă,
„Ars longa, vita brevis”,
Dar mai zăresc o ușă.
O rază se prelinge
Prin ochiuri de vitralii,
Când sufletul meu plânge,
În seara de Rusalii.
Un înger lin coboară,
Șoptindu-mi că mai este,
Aripa-i mă-nfioară,
„– Mai ai de mers spre creste!”.
Deodată, izbucuri în mine învie,
Izvoare simt prin pieptu-mi
Și beau însetoșat, din apa-Ți vie.

A înflorit magnolia

A înflorit magnolia în primii zori,
De ce mai plânge încă cerul
Întâmpinând înlăcrimat primii cocori?
Dezleagă-mi tu, te rog, misterul.
De ce pășim pe străzi posaci
Și nu simțim ninsori de floare?
Trecem prin viață mai săraci,
Că nu vedem averea din candoare.
Deschidem geamurile-n zori,
Dar n-auzim cum cântă mierle,
Deasupra noastră-s numai nori
Și nu vedem pe flori, ochii de perle.
Nici nu observi că lacrima-mi ascund,
În primăvara cu poveri de floare,
Petalele, încet se sting în prund,
Simt doar tristețea, care doare.

Rouă de gânduri

Rouă de gânduri, prinse în rânduri,
Lacrimi și vise, piscuri neatinse,
Doruri plutitoare, trăiri în candoare.
Văl de curcubeie, înălțări de zmee.
Priviri fără vină, vorbe ce alină.
Stampele cu flori, în mii de culori,
Pictate de-artiști, cu ochi vii, dar triști,
Blândețe de miei, în dragi ochii tăi,
Clipe din destin, care trec și vin,
Resemnări tăcute, în suflete mute.
Geană de trăire, dalbă primenire.

Prin tine

Se-mpotmolește versul meu în fața rimei tale
Și anii nu-mi ajung să îți răspund,
Eu în curând voi fi uitare,
Tu, trandafirul floribund.
Prin tine curge-un râu de poezie,
Cum sevele se scurg într-un copac,
Agheazmă ne-ncepută, apă vie,
Siaje vor pluti și-n următorul veac.
Ales sau răstignit să împlânzești cuvinte,
Aripi le-ai pus, veghindu-le în zbor,
Le-ai dăruit puterea să alinte,
Să mângâie tăcut, ecoul lor ușor.

Marian Bărbănu

Mă-ntreabă

Mă-ntreabă raza lunii
de nudul creator
când lin curge iubirea
cu dor, către alt dor.

Mă-ntreabă iar chemarea
și mă dezbracă dorul
când simt parfumul dulce
spre sân îndrept amorul.

Mă-ntreabă depărtarea
din amintiri divine...
rămâi în ființa mea?
îmbracă-te cu mine.

Mă-ntreabă neputința,
mă-ntreabă adevărul,
în suflet port povara,
în inimă duc dorul.

Fantezii de primăvară

Aștept să înflorească teii
parfumul lor să ți-l ofer în dar,
atâta tinerețe pe alee,
atâtea amintiri păstrate-n calendar.
Aceeși bancă, aceeași mângâiere
aprinde iarăși dorul între noi,
eu te sărut pe buze astă seară
și îți ascund în palme sânii goi.
Mă las furat de valul întâmplării,
sărutul tău îmi dă fiori adânci,
atâta fantezie ai iubito
și ești mai inventivă ca atunci.
Mă rușinez de-atâta îndrăzneală
paradoxal îmi place și-i frumos,
simt limba ta catifelată, moale,
alunecând din ce în ce mai jos.
Cuprins de euforic până-n creștet

idila fără margini se strecoară,
un virus îmi pătrunde apogeul,
pe facebook, te sărut, e seară.

Mi-e graiul mioritic o poveste

Am steaua mea pe cer nemărginit,
am munți și ape în această țară
iar limba învățată la bunici
mă păstorește-n vatră milenară.

Adâncul vorbii plin de-nțelepciune,
nicipând tăcere, un sentiment aleg,
cutreierând în limba asta sfântă
până în lacrimi cuvintele dezleg.

Mi-e graiul mioritic o poveste,
mi-e țara asta mamă, dor și scut,
o poezie scrisă românește
e țara mea în care m-am născut.

Cândva fata de la țară

La amintiri eu am păstrat
un așternut curat de zestre,
averea ta, primul păcat...
și trei mușcate la ferestre.

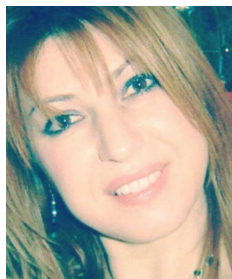
Aveai atunci război în casă,
bunica cergă împletea,
aveai și azimă pe masă,
arhaic țeștul o cocea.

Adeseori pe prispă vara
în piuă se alegea la grâu,
se pregătea colivă seara
și rufe se spălau la râu.

Știu ia ta cu râuri multe
cusută din arnici, cu dor,
era regina de la munte,
spre mine coborai ușor.

Așa te știu în amintire,
așa te știu și din povești,
a fost frumos, a fost iubire...
și ce meleaguri pitorești.

*Antonela
Stoica*

Ca un înger, fără vină

M-ai chemat să-mi deslușești taina vieții pe Pământ,
Să-mi aprinzi din focu-ți sacru aripi albe, de Lumină.
M-ai atras, fluture-n noapte, cu sclipirea din Cuvânt,
M-am născut la tine-n cuget, ca un înger, fără vină...

M-ai culcat lângă amurgul plin de stelele măiestre,
Unde m-așteptai s-ajung, ca zeiță încarnată...
Mi-ai făcut din tine templu, iar din lacrimile noastre
Și-au luat zborul mii de fluturi, cu aripile de vată...

M-am însingurat în tine, inhalând tristețea ta
De uimirea care ești, nici biserici nu mă scapă
Mi s-au imprimat genunchii, de mătăanii, în podea
Și mi-am pus în sân aghiasmă, convertită-n sfântă apă.

Am pierdut numărătoarea zilelor ce ne înalță
Toți copacii Primăverii seva verde-o toarnă-n mine....
În anticiparea Toamnei, preschimbându-ne la față,
Vara ne-om juca, doi maci, Baba Oarba prin destine...

Nu-mi asum nici un dezastru de tandrețe și nesomn
Asaltată mi-e ființa de o transă neștiută...
Mi-ești ca un Simun prin gânduri, chiar și-atunci când Zeii dorm,
Rătăcesc prin foc de zodii, cu iubire ne-ncepută...

Nu e cale de scăpare din urgii arzând în versuri...
Ca să îmi astâmperi setea, picături din aripi curg.
Într-un Rai pentru-amândoi, Heruvimii fac demersuri,
Când eternități imploră, un sfârșit, la Demiurg...

Amețiți de vinul sacru și de patima din cânt,
M-am apropiat de versu-ți, ahtiată de Lumină.
Și recunoscând surâsul din Geneza de Cuvânt,
M-am îndrăgostit de tine, ca un înger, fără vină...

*Mariana
Cornea*

răsturnam sânul stâng de întuneric

acolo unde daimonii furau toamna struguri
sub nici o formă
receptarea trăda
interiorul
totul începuse cu un afurisit de fotoliu
în piele de bivoli niște bărbați
făceau apelurile în scris
care să vină să facă sex să revină
la vechile porți deschise
și viețuirea unui mort
ce știu despre el în abisul nebuniei
șoaptele malefice
fac calcule insolubile
de peste drum trece curentul electric
care suflă îmbătrânind cenușa
de atâta uimire
când am mâncat struguri două jucării
țineau de înțelegere

pe când orașul acoperea fereastra

cer unei străine să-mi ia pulsul
lung și strâns la spate
așa cum te-am numit
pasăre închipuită
rece și umedă
nu auzi
pentru că nu simți ce mi se scurge pe-o geană
pe stânca aceea grea
un bulgăre roșu
se zbate în tâmplă
ca o depresie cu trei copii
într-un parc cohorte de câini
jonglează cu un concept
îmbrăcat în pijama

un ochi imens uimit
strigă la mine
nu ți-am spus că orașul m-acoperă
așa într-o doară

răzbat până la tine

aproape albă
ridic brusc iuțeala noastră
un roșu întunecat
la ușa din spate
încrunt sprâncenele
nici urmă de râs
doar ruperea unei mâini
obține ilicit
un gol în stomac
pentru gustul ei
ridic din umeri
nimeni nu se folosește de o româncă
când în toată mascarada asta
chipuri vor spune
ultime imagini
să număr cruci
câtă piele naște rușine
folosind cuvintele

când ceri întuneric

susții doar un singur cuvânt
gest motric sisific gest
fiecare văduvit de piele
dintr-o dată comandă plecarea
care nu știu cum apăruse în orașul meu
așez cu grijă cuțitul lângă farfurie
o amuletă și un gât de femeie
mai are un ceas să suporte
ritualul izbirii în față cu lumina
nu orbește
atingând lucrurile între ele
înfioară apele
printr-o recapitulare
chiar ea însăși
semn pe frunte
încearcă să aprindă întunericul
ca pe o pasăre pusă la ham
convinsă de a doua șansă
se prefăce că doarme
în asemenea ocazii același tavan
se lasă pe spate

*Valeria
Arsene*

Păduratic pas

Dă-mi haina ta, salcâmule în floare
hai, împodobește-mi trupul,
în pasu-mi păduratic, vântul doare,
ascuns în ecou, mi-e glasul.

Curcubeu de-aș fi, de cer rănit,
sub umbra ta m-aș strecura,
aș culege-n apus, răsăritul topit,
fructe de vis, aș scutura.

De-ai întreba, de ce păzesc tulpini,
precum frunzele culoarea,
pădure, fugi în vise fără spini,
să îți sap în tălpi răcoarea!

Dor de rândunele

Strigă dimineața, cerul tulburând
licurici perechi,
ard sălcii în râuri, noaptea alungând
cuiburile vechi.

În a ploii traistă, vântul strânge stele,
umbra îmi rănesc,
zborul mușcă zarea, dor de rândunele,
somnu-mi rătăcesc.

Pe fereastra-mi aripi tremurând, ascult,
glasu-mi zăvorăsc,
tril zidesc în suflet, ca-n cupe de cult
și îngeri sosesc.

Vă aștept în lanuri, ciufulind zăpezi,
cor de rândunici,
dragoste aduceți și amurguri verzi,
eu, voi fi aici.

Cuib de struguri

În stânga palmă, un strugure cuibărit,
nears de cihlimbarul toamnei scurse-n rouă
de frunze reci, e trist și-a ruginit,
mi-a învelit fereastra unde o clipă plouă.

În palma-mi dreaptă, ah!, bolta părăsită
de ciorchinii prăfuiți cu late tălpi de vânt,
strigă; din trup de struguri culeg vrăjită
tot amurgul oglindit până-n cuvânt.

Călătoare-n anotimpuri, frunză zbor
în tulpina șoaptei netopită-n flori,
caut gustul fericirii, cuib ușor,
sub o streășină de vise în culori.

Jocul vieții

Fierbe lumina în ulciorul nopții
pașii mei pleznesc în aburi de meri,
cu stropi de icoană, învelesc trupul sorții,
copilăria, fugă aruncând cu veri.

Țipă plugul a iarbă plecată-n bunici,
amintirile-mi au ruginit și mă ard,
azi, culeg răsuflarea tocitei poteci
rupând secunda în triluri de bard.

Strâng dimineața din palmele mamei,
jocul vieții, aleargă în flori de gutui,
trezesc lutul crud, pe tăpile orei
cu glasul vacanțelor din ochii căprui.

Ramuri de cireși

Flori albe, parfumul strivesc
În gândurile-mi grele,
Buchete de zori răvășesc
Prin speranțele mele.

Șoaptă sunt, în ramuri de cireși
Și-mi dezgolesc lumina,
Înnoptez în sâmburii culeși
Să-mi înfrunzească mâna.

Sunt solzii cuvintelor ce dor,
Și nu-mi rănesc privirea,
Sorții, iertare nu-i cer, dar ador,
Să-i despletesc uimirea.

*Mircea
Dobrovicescu*

Miron și frumoasa fără corp

lui Traian Chiricuță

Rătăceau în oglinzi
convexe, concave, palide, sparte,
un râu în mișcare
acestei imense creiere de cenușă
ce alergau prin memorie.

Rătăceau prin oglinzi
albastre, verzi, curgătoare
și muzica lui Liszt îl umaniza
treceau din sticlă în sticlă
cu pași silențioși de pisică
și se întâlneau în heleșteul sec
plin de cărți și de rochii vechi
- Vorbele bărbaților sunt mincinoase -
zicea ea
- Și noi ne invidiem imaginile - zicea el
încercând s-o cuprindă în brațe.

Și trupul lor era de fum
și timpul lor era de gheață
și cafeaua albastră fumega sub oglindă
și torsurile lor pe canapeaua sângerie
se rostogoleau printre riduri
convexe, concave, palide, sparte,
și de odată muzica s-a oprit.

Din heleșteu au ieșit cinci cai de oglinzi
cu cinci regi de oglinzi
ce duceau în pielea lor
cerul albastru și Moartea.
Și călăreții l-au înconjurat

în lumina galbenă a dimineții
(dar amândoi își beau cafeaua)
și trupul lor era de fum
și timpul lor era de gheață
în acest spațiu curbat
departe de lacrimi și carne,
aici, printre regii-cuțit.

Dansatoare oarbă

Îi purtau ochii sub ploaie
într-un borcan cu formol și plângeau.
Pașii lor pe urmele pașilor ei
traversau aceleași nopți nori,
aceleași ape câmpii.
Bandajul îi apăsa orbitele goale
sau amintirea răni ce brusc revine în cuțit.
Doar frigul ploii i se strecura
sub orbitele goale.
Înainta dansând sub foșnetul ploii
prin aceleași nopți străzi,
pe aceleași ape câmpii.
Palmele, de unde urcă brațele,
atingeau norul oglinzii
sau pielea cu peșteri de gheață.
Degetele-i de ceară
au cuprins gingia ghețoasă a sticlei
și mâinile până la cot au dispărut.
Pașii lor în urma pașilor ei
alunecau pe argint viu
între cascade albe de nichel și stânci.
Umerii moale se învârt
numai sânii ei aprig foiesc ca fulgerele
rotindu-se pe furtuna de sub oglindă.
Pașii lor pe urmele pașilor ei
traversau dansând aceleași nopți nori,
aceleași ape câmpii.
Înapoi au ajuns fără Ea,
și-n furia Fricii și Dansului
pașii lor au desenat
tărâmul primei ape primitive:
pe care plutea Soarele iubirii.
I-au îngropat ochii sub ploaie
și din mare au ieșit
doi porumbei și plângeau.

*Ioana
Cosoveanu-
Banner*

**Cine locuiește în moarte
nu este locuit**

Cine trăiește în moarte nu este locuit
Nu urcă și nu coboară în el,
Nu îmbată pereții în lacrimi,
Și nu pitește zborul în sticle,
Și n-are Dumnezei literari.
Nu vorbește ca lalelele,
Și nici nu scoate tavane pe urechi,
Nu mușcă stelele de sâni,
Nu ține avut în buzunare,
Și nu-și îngroapă picioarele.
Numai cine trăiește în moarte,
Nu bea întuneric în beciuri
Nu doarme nici în pământ nici în Cer,
Nu-și umple inima cu mușetel,
Și nu-și bronzază ceaiul pe acoperișuri,
Numai cine locuiește în moarte
Nu este locuit.

**Mersul aerului crește bolovani
peste numele său**

Mersul aerului are două cămăși,
Și o singură mână,
Și mâna sa are o biserică în strigăt,
Cămașa aerului schiopătează,
Își scoate din gură gardurile,
Și le bate auzul în cuie.
Noaptea crește din cealaltă noapte,
Și stă cu picioarele în buzunarul lămpii,
Cămășile aerului dorm pe sub scaune,
În ore de cărmizi mersul aerului
Crește bolovani peste numele său.

Mâna mea se face Duminică

Mâna mea abia se face Duminică,
Mâna mea abia se face zi,
Câmpia pe fereastră
Abia își aruncă numele,
Și în fântână râd cămășile tatei,
Pe aici, prin răbdarea mea,
Cerul abia mai are un picior,
Și pune cărmizi de secundă,
Care se fac vrăbii și zboruri.
Iarba aduce chipul mamei pe brațe,
Într-o candelă marea,
Se strigă cu numele meu.

Ieșeam prin ieșirea din Cer

Am șters liniștea de pe aer,
I-am lăsat papucii la intrarea în Cer,
Cu tălpile sale de liniște,
Urcam pe dealuri de liniște,
Eram numai eu,
Și tălpile liniștii mele,
Răsăreau ferestre cu Îngeri pe ele,
Ferestre de iarbă în colțul gurii,
Dezlegate funii de apă,
Le dădeau macilor pâine,
Ca zile să își poată mânca,
Un cântec cu tălpile goale,
Ieșea din ieșirea din Cer,
Săruta pământul pe buze,
Și-l pune în într-un sac de uși în rătăcire.

Timpul se alungă cu pietre

Tăcerea mea e doar o statuie și vânt,
Își ține capul pe câmpia de sub perna mamei,
Odihna dă drumul la cai,
Prin grâul cu porțile în brațe,
Parcă e tata și somnul copiilor mei.
În fața oglinzii scările se piaptână,
Fânul se alungă din fânare cu pietre,
Iar eu într-un paner de apă,
Așez toamna lângă umărul meu,
Drumul își ridică dansul pe ramuri,
Surâsul intră pe ușa câtorva felinare,
Se urcă în pat, se învelește cu nisip,
Până când copilăria părinților mei este.

Julian Moreanu

Femeia care credea că nu există*

După ce mă lăsase un timp în pace, simțeam că insomnia începe să-mi dea din nou târcoale. La un moment dat începusem să anticipez aceste stări din timpul zilei, când puteam să jur că cineva sau ceva îmi șoptea la ureche: „Să știi că la noapte n-ai să poți dormi!” Amuzat, vorba vine, odată, mai pe la începutul acestor întâmplări, am zis în gând, de parcă mă adresam cuiva: „Serios? De unde știi?” „De unde, de ne-unde, ai să vezi!”

Și vedeam. De câte ori am purtat în minte acest scurt dialog cu *nu știu cine*, tot de atâtea ori lucrurile au stat exact așa. Adică somnul nu catadicsea să vină decât în zori, și-atunci doar pentru o oră, două, mai mult zăpăcindu-mă de cap, și făcându-mi un calvar ziua ce urma să vină. Am pus chinuitoarele nopți de insomnii pe seama lunii pline, a alcoolului băut până mai târzior, a vreunui film mai de groază, a cine știe cărei întâmplări mai deosebite trăite peste zi, a unor probleme la serviciu și așa mai departe. Nici pomeneală ca una din acestea să fie cauza: insomnia aveam și dacă era lună nouă, și dacă nu beam trei zile la rând, și nici dacă mă uitam doar la comedii. Nu mi se întâmpla nimic deosebit, cu săptămânile, la serviciu era liniște și pace și totuși, de nu știu unde stătea ascunsă, insomnia, hop! mă și lua în primire. Fie pe nepusă masă, fie „anunțându-mă” prin vocea aceea de care am zis și care-mi vorbea direct în minte: „Să știi că la noapte n-ai să poți dormi!” Fiindcă afurisita, chiar dacă-i prinsesem frica și nu mai aveam curaj s-o înfrunt, cum o făcusem o singură dată înainte de a încerca să mă mai dau viteaz, tot ținea morțiș să mă avertizeze din când în când.

M-am gândit să merg la un medic specialist, un psihiatru sau un psiholog, dar am renunțat. Apoi mi-am zis că n-ar fi rău să-i spun medicului de familie, și de asemenea am renunțat. Până la urmă, am întrebat o farmacistă ce pot să iau ca să dorm, dar nu m-a putut ajuta, spunându-mi că hipnoticele „adevărate” sau celebrul *Diazepam* nu se mai dau decât pe bază de prescripție medicală, cu „rețetă verde”. Mi-a recomandat *Sedatif PC*, un produs homeopat și niște suplimente alimentare care ar fi trebuit să-mi inducă un somn liniștit și odihnitor. Primul mi-a dat o stare diurnă de blegeală, iar suplimentele nu au avut nici un efect. Absolut nici unul. Ba parcă aveam impresia, după ce le luam, că tocmai băusem o cafea amară. În plus, simțeam că începusem să iau în greutate. Am încercat să citesc, doar-doar m-o lua somnul. Înainte, când nu mă încercau asemenea insomnii și eram un om „normal”, nu puteam parcurge mai mult de zece pagini că-mi cădea cartea din mână, dar acum citeam pagină după pagină, ore întregi, atâta doar că în final îmi dădeam seama că nu înțelesesem și nu reținusem nimic.

De asemenea, butonam televizorul pe cele mai anoste canale, dar tot degeaba – dintr-o dată începea să mă intereseze toate ineptiile și-mi zgâiam ochii de parcă îmi

* Fragment din nuvela „Insomnie”.

potoleam setea de la izvorul adevărului și al cunoașterii. Doar să mă apuc de numărat oi nu am putut, fiindcă mi s-a părut de-a dreptul stupid și fiind sub demnitatea mea.

Într-o seară, după ce în cursul zilei vocea aceea ciudată îmi șoptise din nou, direct în creier, că iar o să am parte de o noapte de nesomn, pe la ora 23 am primit un telefon care avea să facă țândări rutina insomniilor mele de care chiar mă atașasem, într-un anumit fel, fiindcă înțelesesem că erau totuși o parte din viața mea.

Mobilul era dat pe silențios, dar i-am simțit vibrațiile înfundate, pentru că era așezat pe o carte de pe noptieră. Era un număr necunoscut. Rareori răspund la aceste numere, și oricum nu la o asemenea oră. Și niciodată la apelurile cu număr ascuns.

Așadar, am ezitat destul de mult dacă să răspund sau nu – e drept că și persoana care suna era insistentă – și până la urmă am apăsât tasta verde. Câteva secunde nu am auzit decât un fel de fâșăit; era respirația ușor precipitată a celui care mă apelase. Sătul să tot aștept, exact când mă pregăteam să-l bag în pizda mă-sii pe idiot, am auzit o voce abia șoptită de femeie:

– Oricine ai fi, te rog să nu închizi. Te rog mult de tot... Te rog din suflet...

Am tresărit:

– Stimată doamnă, oricine ai fi, vreau să-ți spun că...

Fusesem puțin malițios și lăsasem intenționat fraza în aer, ca să înțeleagă singură motivul micii mele răutăți.

– Știu, știu, domnule, și vă cer iertare. Și poate cu asta ar fi trebuit să și încep. Da, sigur cu asta, cerându-mi iertare, pentru că, într-adevăr, este foarte târziu, este aproape miezul nopții...

– Să începeți, ce, doamnă?

A tăcut câteva secunde, timp în care s-a auzit iar doar respirația ei, ce parcă începea să se liniștească. Aveam impresia că se blocase, cumva, așa că am continuat:

– Pentru că dacă începi ceva, urmează să continui acel ceva și nu știu de unde sunteți atât de convinsă că m-aș lăsa antrenat într-o discuție cu dumneavoastră. O necunoscută, în fond, nu?

– Aveți dreptate. Sigur că aveți dreptate. M-am exprimat greșit.

Vocea parcă îi mai prinsese culoare.

– Bine, lăsați. Ziceți vă rog ce aveți de zis, pentru că sunt convins că nu ați format greșit acest număr. Sau poate, mai sigur, l-ați tastat la întâmplare, așa-i?

Iată cum răsărea din mine un psiholog de care până atunci nu avusesem cunoștință, dar în care bănuiam că aveam să mă transform imediat, de voie, de nevoie fiindcă nu-mi era greu să bănuiesc că femeia avea nevoie de ajutor. Mai precis, să-i spună cuiva ce avea pe suflet, să se descarce, să ceară un sfat, ceva de genul ăsta. Citisem destule cărți și văzusem suficient de multe filme în care cineva, un disperat, un depresiv părăsit de nevastă ori amantă, amenințat de concediere, anunțat că are o boală în fază terminală sau cu mai știu eu ce altă problemă (și toate acestea cu varianta feminină a „personajului”) sună fie la numerele unor instituții ce au menirea de a-i consilia, fie formează la întâmplare o combinație de numere, după care începe să-și spună oful, în detaliu, pentru ca apoi să comunice hotărârea de a o termina cu lumea asta care nu-i mai oferă nimic și în care a nimerit fără să fie întrebat dacă vrea sau nu să se nască și să trăiască în ea. Și uite că acum își dădea seama că trebuie să o părăsească grabnic, nu înainte de a mai pune pe un semen în temă cu decizia sa și motivele acesteia.

Mă așteptam ca femeia să înceapă să vorbească turuit, cum o fac de regulă cei disperați, în luptă înverșunată cu timpul scurt care le mai rămâne de trăit, temători ca

Proză

nu cumva să-i cuprindă îndoiala și să-și abandoneze intenția suicidiară, dar aceasta nu mai spuse nici un cuvânt. Tăcea. Tăcea ca un fulg de zăpadă care nu mai avea timp să-ți țipe teama că va pieri într-o fracțiune de secundă.

– Mai sunteți acolo? am întrebat-o, deși îi auzeam respirația, ba chiar am avut impresia că sesizasem cum expirase fumul unei țigări.

– Da...

Acest *da* prelungit era dovada că încă nu se hotărâse să se confeseze, să vorbească despre motivul pentru care sunase (la întâmplare sau nu). Mă gândeam că s-ar putea să se răzgândească și să închidă telefonul.

Încercam să mi-o închipui. După voce, nu cred că avea mai mult de patruzeci de ani. În ceea ce privește înfățișarea ei, aici plaja pe care îmi puteam desfășura imaginația era practic nelimitată. Aveam libertatea absolută de a face tot felul de combinații, mă puteam juca adăugând, renunțând ori eliminând aspecte care nu mă convingeau suficient, până reușeam să ajung la un portret de care să fiu pe deplin mulțumit. Despre starea sa sufletească nu aveam nici o îndoială că era una bulversată, zdrobită, ce se mai ținea într-un singur fir de ață. Mă simțeam dintr-o dată responsabil să fac în așa fel încât aceasta să nu se rupă. Nu-mi dădeam seama de ce. Lăsasem deoparte disconfortul inițial pe care mi-l produsese telefonul femeii și mă gândeam că în acele momente purtam pe umeri o povară morală uriașă, înainte de a ști despre ce era vorba.

– Numele meu este Florentina, se hotărî până la urmă femeia să vorbească.

– Îmi pare bine, i-am răspuns, Cristian!

– Domnule Cristian, continuă cea care tocmai se prezentase, v-am sunat, adică am format la întâmplare acest număr, vă rog să mă credeți, ca să pun o întrebare. Nu trebuie să vă supărați, dar întrebarea aș fi pus-o oricui ar fi răspuns apelului meu. Acum, că s-a întâmplat așa, o să v-o pun dumneavoastră. Vă avertizez că e o întrebare care cu siguranță vă va șoca și v-ar îndreptăți să întrerupeți această convorbire.

În mod neașteptat, glasul i se schimbă. Nu doar că acum vorbea pe un ton normal, lipsit de tremurul și precipitarea de la început, dar vocea îi devenise atât de plăcută și de agreabilă, de-a dreptul melodioasă, încât îmi aducea aminte de prezentatoarele tv din copilărie.

Totodată, sinceritatea ei mă dezarmase, iar anunțatul avertisment nu făcea decât să-mi stârnească la cote uriașe curiozitatea. Aș fi vrut să mă gândesc despre ce ar putea fi vorba, însă nu-mi trecea nimic prin minte, și nu aveam nici timp la dispoziție. Așa că a trebuit să las lucrurile să curgă în firescul lor, adică așa cum avea să mi le prezinte ea.

– Dacă tot am ajuns să ne cunoaștem, am zis pe un ton voit glumeț, eu zic că nu o să mă speriați cu cine știe ce grozăvie.

Florentina a mai expirat încă o dată, prelung, și parcă am și văzut-o cum strivea restul unei țigări în scrumieră.

– Domnule Cristian, ce-ați zice dacă v-aș spune că eu nu exist? veni apoi întrebarea care, în mod curios, sau poate firesc, prin stupiditatea ei, nu avu asupra mea nici un efect, nu-mi produse nici o surpriză.

Ce auzisem îmi era mai mult decât suficient pentru a fi sigur că femeia era dusă rău de tot. Am decis să nu par surprins și să o las să zică ce-o vrea, să o asigur că înțeleg orice-mi va spune și să-i dau dreptate întrutotul, în tot acest timp conducând discuția către un final care să corespundă așteptărilor ei. Îi voi făgădui că vom mai sta de vorbă, dacă va dori, oricând, poate ne vom și vedea, în cazul în care va dori, ne vom lua la revedere, apoi îi memorez numărul în agendă și, dacă va mai suna, evident că nu-i voi mai răspunde în veci.

– Nu aş zice nimic, stimată doamnă, am răspuns.
 – Florentina... Vă rog. Puteţi să-mi spuneţi Florentina.
 – Florentina, atunci... Ce să zic? (*mi se pare normal*, aş fi vrut să adaug, dar evident că m-am abţinut).
 – Cum? Chiar aşa? se miră ea.
 – Da, chiar aşa, am răspuns cât se poate de calm şi pe cât de credibil am reuşit.
 De ce să mă mir?

A tăcut câteva secunde, dovadă că fusese ea însăşi surprinsă de răspunsul pe care i-l dădusem. Tot ce-i posibil ca până să dea de mine mai nimerise şi pe la alţi inşi care-i închiseseră telefonul în nas după ce auziseră ce li se spusese. Fiindcă nu e nevoie de prea multe cunoştinţe şi experienţă ca să califici drept nebună o asemenea persoană.

– Vorbiţi serios?, mă întrebă, în sfârşit, şi în glasul ei se simţea nu doar neîncrederea ci şi o anumită frustrare.

– Bineînţeles, am asigurat-o, cu aceeaşi voce calmă, liniştită, încurajatoare. Vă asigur că aştept cu mare interes amănunte.

– Sunteţi un bărbat cu un suflet foarte larg, domnule Cristian, zise ea de data asta mulţumită. Mai rar aşa oameni în ziua de azi.

– Ei, nici chiar aşa, doamnă. Pur şi simplu sunt gata să vă ajut cu ce pot şi dacă pot. Fie şi doar ascultându-vă. Fără nici un alt interes ori gând ascuns.

Sigur m-a crezut, pentru că am simţit-o cum îşi trage sufletul, pregătită să mi se confeseze. În ce mă priveşte, mă rugam să nu fiu ultimul om cu care avea să vorbească o sinucigaşă. Însă după prima frază a ei, mi-am dat seama că nu era vorba de o femeie care intenţiona s-o termine cu viaţa, cel puţin în seara aceea.

– Domnule Cristian...

– Cristian, te rog, ca să fie un echilibru în formulele de adresare, am întrerupt-o.

– Cristian, nu ştiu cum să încep. *Eu cred că nu exist!* Ei, ce zici de asta?

Am clătinat din cap ca şi cum încă nu ziceam nimic şi aşteptam să continue, să văd despre ce era vorba, iar ea continuă, ca şi cum mă văzuse că dădusem din cap în felul acela ambiguu:

– Şi cred că, *într-un fel*, nu am existat de când m-am născut. Bine, voi fi existat, totuşi, fizic vorbesc, pentru că altfel nu aş fi fost botezată, nu aş fi mers la grădiniţă... Însă din prima zi de şcoală, în clasa întâi, deci, am avut sentimentul, care cu timpul s-a întărit până la certitudine, că nu exist. Uneori sunt sigură că nu exist deloc, dar am şi momente când sunt un om normal. Care merge, vorbeşte, mănâncă, doarme...

– Iubeşte... am încercat o glumă.

A tăcut iar câteva secunde.

– Da, zise, după ce mi s-a părut că am auzit zgomotul scos de o brichetă care fusese aprinsă. Mai degrabă, care a iubit.

Aşadar, îmi sugera că iubise, şi poate chiar mult, fusese probabil şi căsătorită, dar acum era singură, după ce o întâmplare, ceva, o decepţionase atât de mult încât nu m-aş fi mirat să-mi spună că iubirea este o mare prostie şi că nimeni nu merită să fie iubit. Nu sunt sigur că se aştepta să spun ceva, şi nu din răutate, ca să-i înşel aşteptările, nu am intervenit, ci tocmai pentru a nu-i întrerupe şi apoi deturna gândurile către cine ştie ce amintiri neplăcute. Aşa, am lăsat ca destăinuirea ei să curgă prin albia firească a ideilor, aşa cum voise ori chiar stabilise de la început să le exprime.

Dan Gîju

Locotenentul, trandafirii și buticăreasa

Din luna mai și până târziu, aproape când dădeau primii fulgi de nea, incinta cazărmii unde mi-am petrecut „stagiul” de locotenent, chiar și pe acela de locotenent-major, era plină cu trandafiri. De toate soiurile, culorile și parfumurile, n-are niciun rost să le enumerăm acum și aici. Așa cum nu are niciun rost să trasăm vreo tangentă la sfera politică actuală, la masonerie sau la mai știu eu ce... Nu, pur și simplu, trandafirii erau florile preferate ale colonelului-comandant, drept pentru care, cu ani în urmă, înainte de Revoluție, maior fiind, avusese grijă personal să fie... naturalizați acolo, pe aleea care tăia drept, de la punctul de control până în ușa comandamentului, cale de fix cincizeci de metri pe mâna stângă, către stradă, pe dreapta fiind, cum ar veni, platoul de adunare a militarilor. Acum însă, ziceam, comandantul ajunsese colonel plin... Și nu mai avea mult până la pensie. Dar ca un făcut, de parcă autoritatea și respectul față de persoana, gradul și funcția sa erau direct proporționale cu lunile câte îi mai rămăseseră până la trecerea în rezervă, din vara respectivă, mi se pare că de pe la începutul lui august, aleea cu trandafiri a început să fie devastată metodic, mai rău ca în Cimitirul Simuleasa, amplasat câțiva zeci de pași mai încolo, de unde florăresele ambulante își făceau fireasca aprovizionare cu muniții în perioada de criză și, de regulă, când transporturile dinspre Olanda dădeau rateuri. Nici nu se deschideau bine bobocii, nici nu li se revărsa ca lumea parfumul atât de caracteristic în decorul de altminteri auster al cazărmii, că și dispăreau ca prin farmec, ca răpiți peste noapte de extratereștri, comandantului nemairămânându-i altceva mai bun de făcut decât să admire bețele străjuite de țepi și cam atât, iar ofițerului de serviciu pe batalion să facă fețe, fețe, neștiind ce explicații să mai inventeze. Ca tacâmul să fie complet, cum de la o vreme intrigile în legătură cu viitorul scaunului său de mare ștab începuseră să prindă contur din ce în ce mai evident prin culise și pe la mansardă, zvonul bine alimentat înfiripându-i-se-n urechi zi de zi, comandantul parcă intrase-n vrie, nimeni nemaștiind cu adevărat cum să-i traducă și explice crizele de autoritate, de nervi, de personalitate, de nu știu mai ce care, cu cât treceau zilele, în scurgerea lor implacabilă către toamnă, deveneau tot mai dese, mai acute, mai greu de suportat de către subordonații din imediata propiere... Așa încât, cam de pe la finele lui august—începutul lui septembrie, problema comandantului a devenit o obsesie pentru toate cadrele unității, și îndeosebi a locotenent-colonelului Flescu, șeful de stat-major, recent licențiat al Academiei Militare: „Unde dispar, dom’le, toți trandafirii așa, peste noapte?! Ha? Că eu, unul, deși mi-am stors creierii trei nopți la rând, și am mai dat ordin și gărzii, să fie cu ochii-n patru, tot n-am dibuit fenomenul!” La începutul verii, când încă erau destul de mulți, nimeni nu prea sesizase lipsa câtorva fire, acolo, dar pe măsură ce

materia primă se rarefiase, firește că seceta devenise vizibilă de la o poștă. Desigur, prima legătură s-a făcut cu vânzătorii ambulanți care bântuiau pe străzile orașului, așa că s-au luat măsuri, dar atât de strașnice, că la ideea deșteaptă a l'ent-col-ului Flescu, tot mai cățel pe problemă, puțin a lipsit ca trandafirii aceia, cu tot cu spini, cu petale și frunze, bucată cu bucată, fir cu fir, tufiș cu tufiș, să nu fie trecuți în consemnul gărzii, după toate regulile artei, ceea ce ar fi presupus suplimentarea posturilor de santinelă cu cel puțin unul, deci încă trei mușchetari, o adevărată criză în condițiile în care armata română tocmai începuse să bată alizeul, să se restructureze adică în vederea „admiterii” în... N.A.T.O.! Chiar și bobocii ajunseseră să fie priviți ca viitoare articole de inventar, spre disperarea locotenentului Ghinescu, ferm convins că în gestiunea cărei subunități aveau să fie prinși dacă nu a P.A.T.-ului fiindcă, nu-i așa?, „PeATe-ul duce greul!”, cum suna o lozincă prin unitate. Că și aceștia – uneori, *mai ales* aceștia –, bobocii adică, dispăreau subit de parcă nici nu fuseseră, și asta fără nicio explicație ci pur și simplu așa, din senin. Cine să bănuiască atunci, la început, că unul dintre comandanții de pluton, dintre cei nouă sosiți cu promoția anului 1986, un simplu locotenent, se îndrăgostise de vânzătoarea de la buticul ABC, dinspre Caraiman, de pe traseul care ducea spre centrul municipiului, și o bombardea constant, zi de zi – dimineața, la prânz și la încheierea programului –, cu imense buchete de trandafiri, care mai de care mai frumos, mai artistic și mai bogat asortat? Desigur, nu se cobora locotenentul până acolo încât să rupă el trandafirii, asta nuuu, *of course*! Numai că, înainte de terminarea programului de instrucție, își chema furierul la ordin și, de la înălțimea etajului doi, unde se afla cancelaria companiei, după ce toți ceilalți camarazi ai săi părârsiseră încăperea fiecare la treaba lui, îi arăta reperele, țintele și toate celelalte, adresându-i-se scurt, clar și la obiect, de parcă-i trasa inamicii din câmpul tactic care trebuiau neutralizați în urgența I, în urgența a II-a și, evident, în urgența a III-a și ultima: „Acela, acela și acela..., bobocul... Da?” Înarmat deja cu un foarfece adecvat, anume procurat mai dinainte, de la croitoria batalionară, furierul rânea candid, cu siguranța grădinarului calificat la locul de muncă: „Am înțeles, dom'le locotenent! Ca de obicei, o să iau și vreo doi-trei «dovlecei», de rezervă, că nu se știe mâine...” De fapt, era o afacere cinstită care, în termeni mai puțin convenționali, se putea traduce cam așa: învoirea de duminică a furierului plus fericirea comandantului său de pluton, contra neliniștii ofițerului de serviciu din ziua respectivă, egal zero, cu condiția ca totul să se deruleze impecabil... Se înțelege că furierul era pe terenul lui, mai ales că avea o întreagă noapte la dispoziție și cunoștea terenul cu ochii închiși, astfel că, a doua zi, dis-de-dimineață, iar izbucnea tărăboiul de pe lume în dreptul rondurilor cu trandafiri. Ce mai, pe scurt, aceste flori atât de prețuite astăzi – nu numai pentru simbolistica lor –, ajunseseră pentru noi, atunci, locotenenții promoției 1986, o adevărată pacoste. Pentru ofițerul de serviciu mai ales, trandafirii de pe aleea principală, și îndeosebi cei din rondul în dreptul căruia, în fiecare dimineață, comandantul se oprea ca să primească raportul ofițerului de serviciu pe batalion, respectiv onorul gărzii, erau mai prețioși decât pistoalele cadrelor din rastelul de armament. Îmi amintesc că, la un moment dat, urmând la rând să fac eu însumi de serviciu în acea perioadă, am tranșat afacerea pur și simplu prin transferul firelor lipsă dintr-o plantație localizată din vreme unde altundeva dacă nu în Cimitirul Simuleasa, aflat două străzi mai către sud, și prinderea acestora, cu scoci și cu bolduri, pe lujerii văduviți prematur de podoaba florală. Că doar nu era să pun santinele în dreptul fiecărei tufe de trandafiri ca să le păzească toată noaptea când, pur și simplu, fix cu un ceas înainte de sosirea comandantului în unitate, puteam rezolva această problemă capitală cu un simplu ordin

Proză

transmis celui mai destoinic dintre caporalii mei! Normal că, până la urmă, s-a dezlegat întreg misterul, fiindcă totul se leagă și se dezleagă într-o unitate militară, chit că numai la palierele la care trebuie să se dezlege. Firește, eventual, dacă mai citește acest articol, comandantul din anii aceia o să afle și el, dar mai bine mai târziu decât niciodată, nu? O să afle, deci, cum zi de zi, uneori chiar în timp ce trecea cu plutonul spre câmpul de instrucție, locotenentul își lansa furierul, înarmat cu buchetul de trandafiri, drept către butic, așa după cum era lansată o racheta „Strela” către țintă, care butic, culmea potriveli!, se afla amplasat la doi pași de Piața 1 Mai, cea mai mare și mai bine aprovizionată implicit cu flori din întreg orașul, așa că nimic nu bătea la ochi, furierul ieșind cu buchetul în brațe, ca din Eden, exact dintre chioșcurile multicolore ale florăreselor care-și derulau afacerile acolo: „Știți, domnișoară..., sunt din partea domnului locotenent!... Poate să vă invite la o cafea duminică..., dacă nu cumva chiar și azi, după program?” Domnișoara zâmbea fericită de la un timp, de unde până atunci pozase în cea mai derutată și uimită ființă din Univers, trăgând triumfătoare cu coada ochiului spre patroană – o fizionomie ștearsă căreia, deh!, nimeni nu-i aducea trandafiri decât, eventual, de ziua onomastică –, dar nu zicea nimic, pe moment, absolut nimic, dând de înțeles că se mai gândește, deh, ca femeile cuminiți; meditează profund dacă se cade ori nu, când, până unde și cam cât... Locotenentul însă nu dispera, deși tânăr relativ și oarecum ateu, auzise și el de principiul acela biblic cu „bate și ți se va deschide”, așa că o bombarda de zor, că muniție avea din belșug, slavă Domnului! Plus că știa și povestea cu Eva și mărul, șarpele și toate celelalte, atâta doar că era tentat să o interpreteze cam prea optimist, dar să nu deraiem... Cert este că într-o bună zi a dat Domnul fiica Evei de care spuneam și-a călcat pe inimă, nu fără studiată artă și acum, acceptând în sfârșit invitația locotenentului. Dar adevăratul motiv a fost curiozitatea, nimic altceva, după cum avea să înțeleagă acesta într-un târziu... „De unde îmi trimiteți dumneavoastră așa de mulți trandafiri? Și atât de superb!... Chiar îi cumpărați din solda de ofițer? Sau aveți cumva, pe undeva pe la țară, vreo seră de flori?!...”

Anii s-au scurs ca înghițiți de o imensă prăpastie. Până la urmă, frumoasa vânzătoare de la butic s-a căsătorit cu fostul furier și au emigrat în Spania. Normal, nu mai știu nimic despre ei!... Pe ceilalți însă, vreau să zic că pe foștii camarazi, îi reîntâlnesc cu diverse ocazii, dar cel mai adesea din întâmplare. Locotenentul de atunci a avansat până la gradul de maior, după care a trecut în rezervă – pe baza Ordonanței, firește – și, la ora de față, este, nu-i nicio glumă, patron de butic. Nu, nu mai are nici-o treabă cu armata... Iar cu fosta unitate și cu trandafirii, nici atât. Doar colonelul-comandant, acum un venerabil bunic, ce mai trece prin zonă, însă doar ca să se uite așa..., peste gardul viu, lungindu-și gâtul cât de mult poate, atins ușor de aripa nostalgiei. Nu mai intră în cazarmă pentru că nu mai cunoaște pe nimeni. Și nimeni nu-l mai invită, pentru că unitatea pe care o comandase el odinioară s-a desființat de vreo doi ani, în locul ei funcționând o cu totul alta, cu alți soldați, în alte uniforme, aparținând Ministerului Administrației și Internelor. Am trecut și eu mai zilele trecute și m-am uitat tot așa, lungindu-mi gâtul peste gardul viu, din ce în ce mai înalt, mai verde, mai viguros. Trandafirii sunt toți, la locul lor, ca odinioară, ba chiar mai mulți mi se pare, că deh, cine și pentru ce să mai dea iama prin ei. Acum, dacă te duci la vreo buticăreasă cu așa ceva, îți dă cu ei în cap. Ca să nu mai spun că, între timp, au apărut și camerele de luat vederi. Deși un locotenent îndrăgostit, nu mai zic de furier, ar găsi imediat o soluție optimă ca să... De unde să mai iei însă în ziua de azi furieri?

Ion Mărculescu

Deochiul

Se știe că nu e prea folositor să fii frumos, așa cum sunt eu! Frumos, înalt și deștept! Asta pentru că e atâta lume în jur, care te privește, se miră și zice ce băiat frumos! O, ce bărbat minunat!

Se mai știe că, în general, vorbele oamenilor sunt încărcate cu o energie foarte puternică și subtilă, seamănă cu undele radio. Acestea te afectează. Uneori plăcut, ca o mângâiere, alteori, dimpotrivă, te zgâlțâie fără să-ți dai prea bine seama, te deoache – cum s-ar zice. Deochiul este ca o lovitură dată cu o bâtă mai mică sau mai mare, mai catifelată sau mai noduroasă, dar pe care n-o simți neapărat ca pe o durere fizică. Asta v-o spun eu, fiind unul care o pățește des. Sunt deocheat frecvent de tot felul de oameni care, cum ziceam, se miră cât de frumos sunt. Acesta e stilul lor, să se mire!

Nu știi cum se scapă de deochi în zilele noastre. Pe vremuri erau babe specializate, care te descântau și erai din nou ca înainte. Dar de unde să mai iei babe pe vremurile noastre?

N-aș fi stricat hârtia să scriu aceste rânduri (niște simple aiureli!) dacă nu mi s-ar fi întâmplat ceva care trebuie neapărat povestit. Un adevărat subiect de roman, sau de nuvelă, de ceva, o chestie căreia nu știu cum să-i zic, o treabă în care să arăt de câte ori am fost deocheat în viață, cum m-am manifestat fiind căzut sub puterea deochiului, ce efecte a avut și cum s-a încheiat povestea. Și, mai ales, să sfătuiesc pe oricine cum poate să înlăture acest cumplit risc al vieții. Pentru că, a fi frumos, înalt și deștept, cum sunt eu, este nu numai un mare risc, ci și, aș putea spune, o adevărată pacoste pe capul omului.

Iată ce am pățit! Era o zi cu soare. Mă plimbam prin parc. Nu aveam nicio țintă, iar mintea îmi era goală, goală, goală. Mai goală de atâta nici nu se putea. Așa e mintea mea!

La un moment dat, i-am simțit privirea cu care mă ardea în ceafă, deși era la mare distanță de mine, cam la vreo cincizeci de metri. De fapt, dacă stau să-mi amintesc mai bine, nici nu mai știu dacă eram în parc, pe stradă sau în altă parte. Tot ce îmi aduc aminte cu precizie, este faptul că în acele momente m-a deocheat! Mulți dintre noi pot să deoache pe cineva fără să vrea și, mai ales, fără să-și dea seama. Aș putea crede că nici persoana care mă ținea în ceafă, nu-și dădea seama de ceea ce făcea. Așadar, eram undeva în parc și simțeam în ceafă privirile acelei persoane. Apoi nu prea mai știu cum și ce s-a întâmplat. După cum ziceam, nu mă privea direct în față, ci de la spate și de la mare

Proză

distanță. Dar eu conștientizam că deochiul deja se instalase, simțeam o zornăială în creier și nu mă puteam sustrage acelei forțe care-mi anula personalitatea, voința, de fapt puțină voință de care mai eram în stare atunci. Așa că m-am pomenit însoțit de această tânără blondă, înaltă, zâmbăreață, suplă, mă rog, avea de toate! Cine citește aici și este de bună credință, poate să-i mai adauge și alte calități care să-i completeze portretul, după cum îi dictează inima.

În secunda următoare, ne aflam amândoi undeva! Unde? Unde, unde? Am stat mult, m-am gândit și mi-am adus aminte, mai fusesem aici odată, demult, prin acele locuri. Recunoșteam fântâna din centru și un zid pe care se vedeau urme de gloanțe. Toate rănilile acelea în piatra zidului, erau cam la un metru înălțime și așa am înțeles că acolo fusese cândva un loc de execuție. Condamnații erau puși la zid, legați la ochi (habar n-am de ce!) plutonul de execuție stătea cu pușcoacele pregătite, așteptând ordinul foc. Foc! Se auzeau detunăturile puștilor, vedeam cum condamnații se frângeau de la mijloc, se prăbușeau la pământ, iar pe pereți rămâneau înscrise urmele gloanțelor.

Da, mi-am amintit! Mă aflam undeva... la Dubrovnik! Mă întrebam unde o fi Dubrovnikul ăsta. În Croația? Pe țărmul Adriaticii? De fapt, nici nu părea să aibă vreo prea mare importanță, s-ar fi putut să fie tot așa de bine, de exemplu, în Mongolia, în Egipt, sau pe țărmul Atlanticului. O fi el pe undeva!

Eram amândoi acolo! Eu mă temeam. Chiar îi reproșam în gând de ce m-ai adus aici, ce caut eu aici, acasă mă așteaptă o nevastă, de fapt nu eram însurat, dar asta mi-a venit în minte în momentele alea.

Ea îmi răspundea încercând să mă prindă în brațe, lasă asta, hai să intrăm în mare, iată ce albastre sunt valurile aici, poți face din ele cerneală, eu îi spuneam că mă tem de stânci, aș putea să mă julesc la genunchi, privește ce maluri stâncoase are marea! Hai să ne dezbrăcăm și să ne aruncăm în valuri, ea deja se dezbrăcase, puteam să-i mângâi sfârcurile rozalii de la sâni și o întrebam iubita mea de unde ești, cine ești, dezbracă-te zicea ea, dar eu nu mă puteam dezbrăca pentru că nu aveam, propriu zis, costum de baie, eram în niște chiloți, dar și ăia vechi și cam ruși, iar ea striga dintre valuri înspumate hai vino, vino, vino!

Dimineața, când genele mi s-au deschis înțepate de razele de soare care pătrundeau pe fereastră, m-am dumirit cu greu că mă aflam într-un hotel și eram hotărât să-i reproșez colegului de cameră că a sforăit toată noaptea ca un joagăr. Ar fi trebuit să-mi spună de cu seară că are obiceiul ăsta, iar eu, într-o asemenea situație, aș fi cerut să mă cazez într-o altă cameră! Dar n-am reușit să-i reproșez nimic, mi-a luat-o el înainte, mi-a povestit că nu prea a putut să doarmă pentru că m-am zbatut toată noaptea, am bolborosit, am vorbit și chiar am zbierat în somn. Și că în mod deosebit l-au impresionat momentele când strigam pluton, atenție, foc. Și după aia, nu trageți, vă rog nu trageți, nici cu sabia nu vreau, vă rog să nu mă tăiați cu sabia!

Dacă nu l-aș fi cunoscut bine pe colegul meu de cameră, aș fi putut să presupun că îmi povestește ce a visat el în timp ce sforăia atât de cumplit. Sau, cine știe, ceea ce-mi povestea ce-și aducea aminte din vreo carte pe care o citise de curând.

Carmen Georgeta Popescu

Dublu sens unic

(fragment)

Camelia obișnuia să spună că marțea e zi norocoasă. Cine o auzea, se înfiora și mai mult la gândul că afurisitul de ghinion îi pândește pe oameni la fiecare pas, după fiecare colț, iar ei parcă nici nu-i pasă. E de mirare că i se întâmplă atâtea?

- Superstiții, dragilor, acestea sunt doar superstiții! Nu vedeți că nu vă ajută la nimic? Voi ce-ați vrea, să nu mai fie zilele de marți în calendar, pentru că vă temeți de ghinion? Atunci, haideți să le desființăm! La fel și pe cele de treisprezece! Să omorâm pisicile negre, să aruncăm toate gălețile goale, să alungăm oamenii cu semne particulare, ca nu cumva să ne deoache! Iar mâine, la fel de impetuoși, să inventăm alte motive și s-o luăm de capăt, ca și cum scopul vieții noastre ar fi să doborâm ghinionul, atâta tot și, gata, vom fi fericiți! Nici de moarte n-am mai avea de ce să ne temem, nu-i așa? Dar ne-am umfla pieptul de mândrie că am fost cei care au descoperit și au înlăturat marea cauză a tuturor suferințelor omenești!

Nimeni nu știa cum să reacționeze la o asemenea tiradă, fiindcă vocea ei abia se auzea. Ochii nu i se mișcau sfidători de la unul la altul, nu loveau și nu cereau nimic. Trupul ei mic se ghemuia și se legăna pe acorduri doar de suflul ei auzite. O priveau circumspecți, ridicau din sprâncene, își lăsau colțurile gurii în jos și, după niște clipe de care voiau să uite imediat, își vedeau de drum, bombănind. În urma lor, Camelia simțea milă și neputință în același timp. Ar fi vrut să-i ajute, dar nu putea urni bolovanul de pe suflul lor de una singură.

Nu-și aducea aminte dacă pe Radu l-a întâlnit într-o asemenea zi, iar acum nici nu mai avea importanță. Ghinion sau nu, Radu rămânea în continuare o realitate învăluită în ceață, exact ca și văzduhul pe care îl privea de la fereastră. Până și soarele era firav și somnoros la ora aceea, dar se ridicase și pășea mai departe.

Se apropiau orele amiezii. Adusese în sufragerie niște cutii și începu să le desfacă. Mai erau destule lucruri împachetate, nepuse la locul lor. Așa s-a întâmplat după fiecare mutare. Știa că-i trebuie răbdare și chef să se ocupe de toate astea și nu se poate spune că astăzi avea numai decît chef de așa ceva. Dar nici nu-i plăcea. Maia era la serviciu, iar în casă nu mai era nimeni altcineva, care s-o preseze ori s-o atingă brutal cu vreo observație. Era din nou liberă să trăiască așa cum îi place, cum își dorește. Cel puțin, așa considerau unii. Ce ironie! Ea n-a simțit niciodată că libertatea este posibilă doar în afara căsătoriei. Libertatea și iubirea nu se exclud, nu se condiționează, nu se împiedică una de alta. Însă așa gândea, pare-se, numai ea. Acum era liberă, și totuși asta nu însemna că putea opri timpul în loc sau că putea ține evenimentele în aer, ca un magician, până când ar fi simțit că și-a găsit locul și liniștea.

De fapt, ce aștepta ea să se întâmple? Fiindcă niciodată nu se întâmplă să fie

Proză

cineva trist sau fericit, mereu există motive care îl aduc într-o asemenea încăpere. Fiecare intră acolo din curiozitate, neatenție, din neascultarea sfatului cuiva ori pur și simplu din nevoia de a pricepe de ce viața are atâtea încăperi și de ce nu seamănă una cu cealaltă. Camelia vizitase deja destule încăperi. În unele se simțise foarte bine, parcă se vedea în oglindă. În altele, cuprinsă din toate părțile de frigurile unui răspuns care întârzia să-i deschidă calea spre lumină, se împiedica în propriile sale percepții, se încâlcea în dorințele pe care nu le mai putea deosebi între ele, astfel încât, obosită și descumpănită, îi era indiferent dacă pleca sau dacă mai rămânea acolo o vreme. Și totuși, în acele odăi n-a întârziat prea mult. Ea e femeia care s-a născut râzând, care și-a trăit viața cu voioșie și probabil tot așa o să și moară: cu zâmbetul pe buze.

Dar în acea zi era tristă. Ținea în palme globul mare și lucios, primit în dar de la Elena, iarna trecută. Era un glob neobișnuit nu atât pentru mărimea lui, ci pentru că era negru. Cine împodobește bradul cu globuri negre?! În familia ei, așa ceva nu s-a întâmplat niciodată; cel mult au fost cele albastre-închise, care aduceau în casă un strop de cer înghețat, decupat din nopțile din ce în ce mai adânci. Radu fusese de-a dreptul oripilat când l-a văzut. Nu a spus-o, dar Camelia i-a simțit iritarea și efortul de-a se arăta încântat de veselie lor în fața stranieții obiectului agățat în brad. Probabil i s-a părut de-a dreptul extravagant pentru tradiționala sărbătoare a Crăciunului, dacă nu cumva chiar un semn de rău augur pentru anul care se grăbea să le bată la ușă.

Globul imens și negru, descoperit în cutia cu ornamente, îi învălmășea simțurile. Într-o tăcere binefăcătoare, Camelia încerca să înțeleagă de ce nu e sigură nici că vrea să păstreze globul, nici că ar fi mai bine să-l spargă și să-l arunce cu tot cu amintirile lipite de el. Atât de intens privea cum se juca lumina pe rotundul acela perfect, încât îl văzu dintr-odată levitând în cameră, mișcându-se din ce în ce mai repede. Dintr-o sferă, cu neputință de oprit din rotirea amețitoare, imprevizibilul glob se prefăcu în paralelipiped. Își întindea neconținut pereții în toate direcțiile, creștea ca un abur multicolor pe ritmurile inimii și respirației sale gata să-i spargă timpaneale. Și din concentrarea unor particule doar imaginate se contura tot mai mult o figură umană, cu mâini și picioare, cu un trup ce nu dorea atingerea. După câteva clipe i se vedeau și ochii. Din părul lung, proaspăt spălat, venea spre ea mirosul unui parfum cunoscut.

- De ce mă așteptai? o întrebă Elena, iritată.

Camelia tresări. Mai mult de atât nici n-ar fi fost posibil, fiindcă își dăduse seama că nu putea fugi de imaginea care o ținutia locului cu o putere nebănuită. Nu se gândise niciodată la o asemenea reîntâlnire cu Elena. Stătea pe covor, ființă liberă și totuși captivă unui moment ce friza nebunia, întrebându-se cu firească uimire ce era anormal și condamnat, dacă ar vrea ca Elena să se întoarcă? Au fost atât de apropiate... Da, dar nu așa! Simțind presiunea ce apăsa pe așteptarea răspunsului, privi imaginea Elenei câteva secunde și-i spuse:

- Nu știu dacă te așteptam, dar eu cel puțin mă bucur! Ceea ce nu simt și din partea ta.

- Spre deosebire de tine, eu nu sufăr de sindromul Stockholm.

- Stai așa! Vrei să spui că eu te consider agresor? Ești culmea!

- Nu la mine mă refeream. Ți-am dat o grămadă de indicii că Radu e prăpastia în care te afunzi și mă tragi și pe mine acolo.

- Adică, am făcut-o intenționat?

- Degeaba m-am zbatut, nu ai vrut să vezi adevărul.
- Adevărul cui, Elena, al tău? Dar pe-al meu l-ai văzut vreodată?

Cameliei îi venea să plângă și să nu-i mai pese că se va spune despre ea că nu e suficient de puternică. A obosit să-și ascundă amărăciunea în zâmbetul chemat de fiecare dată să o salveze. De cine să o salveze? În fiecare om trăiesc o mie de insule, neștiute și nevăzute de cei din afară, adevărate sanctuare pentru clipele când aerul devine înghețat de atâta însingurare. Acolo se întâlnesc furtunile iscate de părerile altora cu lacătele pe care ei înșiși le-au pus minții ori inimii lor. Cine, dacă nu zâmbetul, le poate da curajul să le înfrunte și pe unele, și pe celelalte?

Ca și cum ar fi știut ce o necăjea pe Camelia, Elena își pregătea cuvintele pe care de mult voia să i le spună.

- Ți-aș răspunde la toate întrebările, numai că tu nu vei ține cont că mi-a păsat de tine. Ceea ce văd cu ușurință este că doar cu atâta ai rămas: cu marele tău adevăr, un fir nesigur între ceea ce s-a petrecut și ceea ce încerci să-ți explici cu filosofii tale. Ți-e mai bine așa, singură și nesigură?

Camelia mai avea un pic și intra din nou în muțenia cu care și-a acoperit uneori dezamăgirile și din care s-a ridicat doar pentru a mai încerca o dată să-și afle locul printre oameni. Poate era timpul să capituleze și să uite de toate, ca și cum nici n-au fost. Își îndreptă spatele și îi răspunse Elenei cu o claritate neașteptată:

- Nu eu am vrut să te înverșunezi împotriva mea și să întrerupi orice legătură între noi. Ce dovadă ai avut că te acuzam de impostură, alta decât frustrarea că lucrurile nu au mers așa cum te-ai așteptat tu în acea excursie? Poate a fost vorba despre propriul tău sentiment de vină, pe care n-ai vrut să ți-l asumi și l-ai aruncat asupra mea. Nici măcar nu ai fost de acord să discutăm, când te-ai întors.

- Crezi că mai aveam nevoie de explicațiile tale?

- Nici acum nu ai? A trecut ceva vreme...

- Cu ce m-ar ajuta mai mult decât atunci? Modul tău de gândire nu s-a schimbat, iar mie numai de prelegeri nu-mi arde. Fii sinceră și recunoaște că încă mă judeci pentru mercantilismul de care zici că am dat dovadă! Adu-ți bine aminte acea perioadă! Tu erai într-un impas, eu încercam să ies din altul și mai mare. Nu aveam dreptul la o încercare?

- Mințind? Lăsând impresia că ești îngerul alb și dulce pentru acel bărbat? Nu! Ai fost o vânzătoare de iluzii.

- Știam că așa îmi vei spune, de aceea ți-am pregătit o ultimă întrebare.

Chipul Elenei, în loc să se crispeze și să arunce valuri de învinuiri spre Camelia, se întunecă. Marginile lui, și așa nesigure, începură să tremure tot mai mult. Camelia se panică, simțea că pierde contactul cu Elena și nu va afla ceea ce era de maximă importanță pentru ea.

- Stai! Îi zise. Nu pleca înainte de a-mi explica ce-mi reproșezi, de fapt, cu tonul tău de superioritate!? Ți se pare că sunt aberantă, când spun că oamenii trebuie să fie sinceri? Nu pretind că am reușit întotdeauna să fiu așa, dar măcar mi-am făcut o țință din sinceritate, un itinerariu de viață.

- Uite, asta e problema ta, idealizezi prea mult! Crezi că toți oamenii sunt mari căutători ai adevărului, că toți pot înțelege cu ușurință ce au de făcut, dar n-o fac din comoditate ori din răutate și cer întruna ajutor de la alții. Tu nu înțelegi că oamenii

Proză

trăiesc în cercurile lor așa cum pot, așa cum știu ei mai bine, cu sau fără Dumnezeu, respectând ori neavând habar de morală. O ființă ca tine nu face decât să-i tulbure. Îți asumi cumva rezultatul acelei tulburări, te întorci să le netezești îndoiala? Nu cred! Și chiar dacă ai vrea să o faci, le-ai putea împrumuta ochii tăi tuturor?

Camelia abia mai respira. Viața este un *stand-up*, nu o repetare mecanică, ar fi vrut să-i spună. Cu ultimele puteri, dădu drumul gândurilor cuprinse de flăcări uriașe.

- Morala nu se limitează la cele zece porunci din biblie și nici nu a rămas neschimbată de-a lungul timpului. Eu nu sunt supărată pentru că ai fi încălcat nu știu ce normă morală, ci fiindcă ai călcat pe sufletul cuiva și apoi și pe al tău. Și nu vezi că nefericirea ta mă doare ca și cum ar fi a mea...

- De ce tot amesteci religia în orice subiect? Parcă ai fi obsedată de ea...

- Dar a respinge religia nu e tot obsesie, Elena? Uite ce ușor îți este să pui la îndoială credința cuiva! Știi cumva cât de greu este pentru acela să susțină ceea ce afirmă, când tu te ascunzi în spatele unei aparente neînțelegeri?

- Poate e prea mult spus că ai o problemă, adăugă Elena, cu capul în piept. Într-un fel, aș vrea să fiu și eu ca tine. Dar dacă nu sunt, de ce mă faci să mă simt fără merite, de ce îmi refuzi dreptul la o șansă?

- Deci, așa arată concluzia la care ai ajuns, referitor la intențiile mele în ce te privea! zise Camelia, descumpănită. În cazul ăsta, nu mai pot adăuga nimic, m-aș lupta cu morile de vânt. Vreau să aud și acea ultimă întrebare.

- Care este diferența dintre a minți pe cineva și a te minți pe tine însăși?

Camelia se sufoca. Nu înțelegea ce se întâmplase cu Elena astă-vară, unde dispăruse *fair play-ul* cu care abordau ele orice aspect al vieții. Nu mai era valabil adevărul că nimeni nu e perfect decât în aria și conform propriului standard, că acest adevăr, cu siguranță relativ, nu reprezintă un motiv să ne rușinăm ori, mai rău, să avem resentimente față de cel care ne atenționează în vreun fel? Răceala Elenei o dorea, durerea o înverșuna, iar furia înverșunării o devora cu o poftă neomenească. S-a trezit înțepenită și cu furnicături în degetele de la mâini și picioare. Rotirea aceea misterioasă a dispărut brusc, așa cum și apăruse, de altfel, și n-a lăsat în urmă nici măcar mirosul de parfum pe care îl recunoscuse cu ușurință. A luat globul cu grijă, apoi l-a așezat înapoi în cutie. A lipit cutia cu bandă adezivă de jur împrejur, grăbită, de parcă i-ar fi fost teamă să nu prindă iarăși viața conținutului ei. Ce naiba a fost asta, se întreba tremurând și trăgând de mânerul sertarului servantei, ca să găsească ceva de legat. I-ar trebui o panglică, se dumiri imediat. Negăsind una neagră sau măcar gri cu dungi ori cu buline, o luă pe cea roșie, apărută, nu se știe cum, deasupra.

În picioare, lângă masa din mijlocul sufrageriei, dreaptă și tăcută, Camelia se felicita că nu uitase adresa Elenei. Împachetă totul în hârtie albă și porni hotărâtă spre oficiul poștal. Pe drum își aminti de panglica roșie. Nu i se părea potrivită cu starea ei și nici cu certitudinea că o amintire va rămâne întotdeauna doar o amintire, nimic mai mult. Să intre într-un magazin și să cumpere altă panglică, de altă culoare, de exemplu, una albă? Se răzgândi după numai o clipă și își zâmbi îngăduitoare, în timp ce trecea pe lângă bărbați și femei, grăbiți să ajungă fiecare undeva. Oameni buni, să nu ne amăgim! Sunt o mulțime de amintiri care par de-a dreptul urâte, de care am vrea să uităm, dar oare e posibil? Așa că, uneori, trebuie să facem un efort ca ele să arate bine măcar pe dinafară.

Cătălin Rădulescu

Muridele

De două nopți se auzea troncănitul surd al uneia din pubelele de gunoi ale curții. La început nu înțelesese, crezând că zgomotul vine de la mezaninul blocului interbelic ce mărginea incinta. Până află pricina reală a troncănitului.

În care vecinuța de palier se dovedise până la urmă bună la ceva. Prindea șoareci.

Cu ajutorul curselor aferente pe care le monta în beci.

O dată prinși, îi azvârlea în una din pubelele de plastic ale curții. Așa era dânsa, miloasă, iubitoare de animale, în ruptul capului nu le-ar fi sucit gâtul spre a le curma chinul, aceștia zbătându-se două-trei zile, iar dacă între timp veneau gunoierii și vreunul evada din carcera-i sui-generis în poala lucrătorului, pentru câteva minute se auzeau înjurăturile murdare ale omului în fața porții. Muridele invadaseră zona din pricina scurmării maidanelor riverane în scopul excavării unor fundații unde avea să se clădească cine-știe-ce.

La altceva nu-și amintea să fi fost bună vecinuța în viață, la cei șaptezeci de ani nu de mult împliniți.

– Fusesse pe vremea aialaltă funcționară în ministerul de război, fată de bază, la Cadre – toată ziua completa carnețelele de partid ale novicilor proaspăt-admiși. Cu figura-i sinistră și obrazul distrus de atâta fond de ten, probabil era socotită o certă divă – după normele axiologice ale artiștilor de acolo. Din câte auzise, frânsese multe inimi în minister. Și avea timp căci soțul era tirist, niciodată stătut după cele câteva luni lipsă de acasă, singurul lucru la ale cărei forme îmbietoare se repezea cu nesaț era sticla, alcoolul învederat fiind.

A, de ce să fie ingrat, de utilitate publică tot fusese și dânsa cel puțin o dată în viață: chiar cu el. Asta demult, cu vreo treizeci de ani în urmă când, într-un noiembrie mohorât, sosise acasă spre a-și face concediul legal de militar în termen; dăduseră nas în nas pe scară, pe platforma parterului; ea încă jună de abia patruzeci și unu de toamne împlinite, cu soțul mai mare cu cincisprezece ani – în sat cu doru' – cu treburile lui de tirist. – „*Vai, ce drăguț ești așa!*”, făcu privindu-i uniforma mulată pe corp – „*Nu că ai fi altminteră în haine de stradă*” – evită ea strategic adjectivul « civile » – „*De când te știu eu, ai fost un copil frumos...*” – (nu-l știa decât de vreo trei ani). – „*Hai până înăuntru să...*”

Să ce?...

Să-l servească cu o cafea și o dulceăță? Nu prea părea să fie cazul. Cel puțin deocamdată. Căci ajunși doar în antreu, ea nu-și mai putu lua ochii de la

zona lui kaki-inghinală. El nu-și mai putea desprinde privirile de la obrații ei colosal machiați, ce încastrau gura cu buze groase, violent rujate în roșu. Ochii îi erau rimelați cu o nuanță de verde strident. Avea vaga senzație că se află la un priveghi. Și simțind cum airbegul de la parter amenință prin umflare să-i zboare nasturii brăcinarilor cazoni – avu simțământul auto-culpabilizator că este un necrofil. Simțământul respectiv se atenuă imediat căci, prin ceea ce urmă, ea era cu certitudine, vie în schimb el era acum consternat, neputând înțelege de unde lăcomie, atâta sete de viață la dansa nici la prima, nici la a doua transfazare, care se petrecu la nici un sfert de ceas după prima. Apoi, după alt sfert de ceas și alte simțăminte de culpabilitate se mai atenuară când, luând-o pe brațe, o puse în genunchi pe divan și o posedă într-un mod natural, împotriva căruia nici chiar Sfânta Scriptură nu ar fi avut ce să spună, decât poate faptul că totul se petrecea în afara Tainei Căsătoriei. – „ – *Nu puteam să te las din prima la floricică. Ești tânăr, după luni de armată în care nici măcar mâna pe o țâțică nu ai pus știi, primul jet pe cobră e cu copii cruzi...*” – îi susură ea la ureche la țigara de după, sărutându-l tandru pe gât, fără a se fi spălat înainte pe dinți.

...troncănitul surd din curte se auzi din nou. Nefericitul murid ajunsese cu tigva la capacul tomberonului, dar să-l dea peste cap nu avea forță...

În anul Marii Loviluții, cu câteva luni înainte de aceasta, mama tiristului muri. Nu, nu la ea în casă, cu lumânare la cap, ci la azil, căci aceasta fusese prima grijă a proaspetei soții aflate la al treilea consort – să își ducă soacra la centrul de bătrâni. Ceea ce nu o împiedică s-o plângă sincer, cu bocete suplimentare că fiind acolo, bătrâna murise fără lumânare la cap și cele de cuviință imediat făcute. Trase în acest sens un discurs necro-oral în capela cimitirului încât zidurile acesteia fură cât pe ce să se umple de igrasie din pricina asistenței care lăcrimă mai ceva decât niște participanți la o manifestație neautorizată lângă care s-au detonat spraiurile lacrimogene de rigoare. Momentul poetic nu ținu prea mult căci, abia trecuți de poarta cimitirului, îl înjură pe tirist de mamă când acesta, aflat în starea lui naturală – adică machiala – o invită precum îi era și mersul – adică împleticit – să urce alături de el în autoturism, pentru a se deplasa spre domiciliul conjugal.

Lovitura s-a produs, ședința a continuat: Marea Revoluție Socialistă din Decembrie unde poporu', ca de obicei, cuvântu' și-a spus. Cu consecințele știute. Da' până să se lămurească lucrurile, tovarășii au aruncat câteva luni priviri hăituite în dreapta și-n stânga; așa și dansa, nu se știe de ce, mergea mai mult lipită de pereții caselor în timp ce soțul, tiristul, aflat într-un scurt concediu, continua să circule consecvent, ca de obicei, neregulamentar dar per-pedes și în zig-zag pe carosabil.

Imediat în perioada următoare a sesizat prima lucire de ură în ochii ei căci, învățând cum trebuie să arate o femeie în parametrii normali, a refuzat să mai joace cu ea Sus-Jos. Și deși într-un amurg canicular văzu cum o uniformă kaki sare ca gândul peste geamul de la parter înapoi în stradă, deși tiristul era departe poate și el în acea clipă cu curca la ouat – nu sesiză ca lucirea de răutate din ochii dânsei să se fi atenuat. Mai ales când își dădu seama că el nu este deloc

invidios. Au urmat provocările de rigoare prin tocmirea unei fătuci minore da' fără tată și căpătâi din cartier în scopul de a-i face lui ochi dulci poate cine știe, prinde; doar așa, în glumă – îi spusese fetei care, ingenuă prin vârstă-i crudă, nu avea cum să intuiască jocul mârșav în care se încerca a fi aruncată; șulfa știa care este tratamentul pentru pedofili o dată ajunși în penitenciar; asta știa și mama bastardei care de la colțul străzii urmărea cu interes ce va să se întâmple în avangarda unui posibil viitor șantaj pecuniar, în timp ce pofticioasa rămasă fără cobră pândeă prin geamul ferestrei, ca viitoare martoră, la acea fereastră pe care din ce în ce mai rar îi plonjau în / din casă costumațiile kaki, într-un final acestea dispărând de tot, din pricina desființării stagiului militar obligatoriu.

... acum se auzea din tomberon chițaitul nefericitului rozător, exasperat de imposibilitatea dării peste cap a capacului de plastic. Nu avea destulă forță...

Nu au prins nici alte provocări. Multe și scabroase, dezvăluind abjecția celui ce le concepea. Și fiindcă nu se putea găsi nimic în lumea faptelor reale și penale – atunci trebuia inventat ceva. De exemplu, o pricină. Oricare. Cât de minoră, cât de absurdă. O dependență în beci, de exemplu, pe care intimatul o ocupa abuziv, fiind, în fapt, arondată apartamentului în care locuia ea.

Retras la pensie, plin de bani, ca aproape orice om care a avut îndeletnicirea sa, aflat tot timpul în dispoziția-i apatic-blegos-anacreontică, tiristul nu puse prea multe întrebări despre destinația sumelor din ce în ce mai mari ce îi erau cerute. Mai ales că nu-i puneau în primejdie cheltuielile legate de dragostea vieții lui – alcoolul. Și astfel, împotriva oricărei logici, dânsa câștigă procesul vieții ei, după ce patru ani își căută cu folos dreptatea prin pivnițe. Cu ajutorul unor martori mai presus de orice îndoială cum ar fi fost un ins din cartier cu un fel de domiciliu flotant care pe vremea ăluilalt, cu firea lui milităroasă, se purta în costume ce aminteau de agenții operativi din M15, asta probabil spre a se camufla mai bine de subofițerii de miliție ce-l căutau pe acasă fiindcă se sustrăgea sistematic satisfacerii stagiului militar – cât și cu ajutorul altui ipochimen cam de aceeași teapă, căzut la un moment dat în poligamie, care în timpul liber se prezenta când ca agent secret, când lucrător în armată, când salariat la secția de poliție X, într-un rând fiind judecat pentru ambele culpe, adică și pentru uzurpare de calități oficiale, alegându-se cu pușcărie, dar doar cu suspendare. Cum justiția se dovedi nu doar oarbă ci și cu nevoi speciale, nimeni nu se gândise a verifica în prealabil „martorii” respectivi ce, pentru o sută de unități, i-ar fi vândut și pe mă-sa și pe ta-su – la propriu, cuvântul lor în instanță valorând așadar cât narațiunile din cele patru Evanghelii.

– Și pentru ca „acțiunea” să fie ca la carte, prelevarea daunelor morale și materiale pretinse de „victimă” i se făcu direct din salariu, prin poprire, redactată și datată de un executor judecătoresc chiar cu ziua de naștere a intimatului.

... troncănitul și chițaitul șoarecelui se auzea acum din ce în ce mai slab. După care încetă de tot...

Nu era cazul să facă recurs. Nici alte asemenea astea. Nu la salariul și lipsa sa de relații. Singura schimbare comisă fu de natură ocultă, în sensul că imediat după Rugăciunea **Tatăl Nostru** rostit în gând cu regularitate dimineața și seara,

Proză

Înainte de culcare, atașă și o scurtă rugă personală Dumnezeirii, în sensul că Aceasta să restituie tuturor celor pe care dânsul îi cunoștea de voie au de nevoie – tot binele pe care aceștia i-l făcuseră în timp.

Anii au trecut și pe tirist nici eventuala andropauză, nici vârsta înaintată, nu l-au putut lecui de iubirea vieții sale – butelcuța. Și poate l-ar mai fi ținut Dumnezeu, dar nu l-a mai ținut ficatul. Și nici conținutul din calota craniană. Când făcu primul atac cerebral, consecințele au fost minime. Își continua programul diurn normal plus alergarea imediat după lăsarea seriei a pisicii prin curte, în scopul recuperării și aducerii acesteia în casă. După al doilea, lucrurile s-au mai schimbat și, deși rămas ținut la saltea, o vreme a continuat barem să vorbească. Tot despre pisică, întrucât clondirul devenise un subiect tabú. Până când, într-o zi, biata mătă i-a fost călcată de un șofer grăbit. Atunci a tăcut de tot: se arsese prea mulți neuroni.

... în curte era liniște. Muridul probabil renunțase la orice încercare de evadare, sau poate își sfârșise agonia...

- A murit!... Vai de mine, Vesspassian a murit!... Ajutați-mă!... Ajutooor!...

La scurt timp pacea scării dar și a unui sfert de cartier fu tulburată de urletul strident al sirenelor. Buimaci de somnul curmat în crucea nopții, vecinii apelaseră *211 solicitând ambele servicii – Ambulanța și Poliția. Auzi dincolo de zidul ce-i despărțea dormitorul de scară pași grăbiți, voci alerte obișnuite să comande, clinchetul târgii ce atinsese începutul de balustradă ce ducea la etajul unu. După care discuții în contradictoriu, din ce în ce mai alerte, până când acestea răbufniră în scară:

- Dar cucoană, se vede dunga lațului cu care l-ai strangulat! Ne crezi tâmpiți?...

- Io?! Să-mi omor bărbatu'!? Lumina mea, ochii mei, l-am îngrijit până în ultima clipă, ca pe Dumnezeu!...

- Ca pe Dumnezeu-Fiul... noroc că n-ai avut la îndemână burete și oțet... ia-o, pune-i bijuteriile!...

- Aaaaaaaa..., se auzi un urlet ca de Ignat, de parcă un Homo-Sapiens ar fi fost confundat cu o suină.

- Domnule procuror, am găsit cordonul cu care s-a comis starngularea: era după vasul de closet.

- Și-a rupt hainele de pe ea: câte ambulanțe sunt?

- Două, imperativul apelului a sugerat că sunt mai multe victime...

- Direct la Bălăceanca! Unealta crimei, la laborator!

- Am înțeles...

Urletele de porc emasculat se mai auziră până când cele două uși ale salvării fură trântite precipitat. Apoi, se făcură auzite portierele. Prima ambulanță demarase.

- Ușor..., se auzi vocea baritonală în surdină și cei doi brancardieri gâfâind, în timp ce cărau targa pe scară.

A doua ambulanță demară la fel de silențios.

Liniștea adâncă se înstăpâni peste sfertul de cartier și curte.

Ștefan Doru Dăncuș

Umblând pe-aici

Balta înainta triumfătoare. Apa se scurgea fără rezerve, continuu – eu dormeam. Această cenușă vulcanică a somnului. Bubuiturile din ușa, scandalul din hol „nu-i acasă, să spargem ușa”, trezirea mea ca o relicvă din spaima de-a fi surprinsă de arheologi... Camera era inundată, apa se scurgea nestânjenită ca un izvor de sorginte cerească. Am călcat cu tălpile goale spre ușa, le-am spus că nu, n-am uitat nici un robinet deschis, că apa vine de la vecinul de sus. Mutrele lor de oameni comuni, stupefiate în fața acestei evidențe. Brusca lor transformare din belicoșenia de scară de bloc în „ne scuzați”-ul rostit cu voci gătuite. Reacția bleagă de pensionari plantați în terenul celei mai fertile stupizenii. Pur și simplu nu mă interesa inundația aceea neașteptată. Am închis ușa înainte de-a mi se face milă de sărmana lor prestație existențială.

„Suntem goi. În acest moment, un avion trece pe deasupra noastră și doi pensionari din Anglia se uită cu binoclul la frumusețile naturale ale României. Ei văd aici, pe munte, un cuplu gol.”

Sunetele cuvintelor mele s-au materializat și imediat a trecut avionul care îi aducea pe soții Edwinston la București și care, întorși în Anglia, au spus că în niște munți din România trăiesc, încă, Adam și Eva. Jurnaliștii cărora le-au povestit ce văzuseră i-au ascultat cu bunăvoință dar lipseau dovezile iar sir Edwinston a dus filmul la dezvoltat. Nu s-a ales cu nimic, era alb complet. Soții Edwinston din Manchester sunt considerați acum niște bătrâni scrântiți. Uneori și ei cred în acest verdict favorabil dat de semenii lor.

Într-o dimineață, un glas prelung, plângăreț, a spart liniștea în care se derula timpul fals:

- Fiare vechi, fiare vechi luuuuooooooooom!

Am coborât din locuința ce mi-o alesesem pentru a fi „în rând cu lumea”: de la etajul 8. Erau doi oameni negricioși, cu o căruță și un cal la fel de negricios.

Am intrat în vorbă cu bărbatul:

- Vreți fiare vechi?

- Cum să nu, aveți? Plătim pentru ele.

- Nu-i nevoie, am surâs.

Două fiare vechi s-au înființat brusc și aceia au încremenit înfricoșăți de straniețatea lor.

- Nu daaaaa! a țipat unul.

Calul a zvâcnit nerăbdător.

Am revenit între zidurile acelea de vierme, am privit pe fereastră cum negricioșii aceia se dezmeticesc, se iau la harță, se înjură. La un moment dat, bărbatul a lovit femeia peste față. Trist, m-am gândit: „lată ce-au ajuns, astăzi, îngerii: loviți, scuipați, folosiți pentru a urla prelung, ca lupii: „Fiare, fiare vechi luuuuooooooooom!”. Ei strigă, s-au resemnat precum calul iar când cineva vine și chiar le dă „fiare vechi”, înțepenesc și ei, buimăciți și înspăimântați.

În acel moment, bărbatul negricios a înjurat și a ridicat biciul:

- Dumnezeii mă-tii de cal! a urlat.

Privirile m-au lovit cu ură în balconul de la etajul 8, de parcă aș fi fost Dumnezeu:

- La ce ai venit? striga de jos și-mi arăta pumnul. N-ai avut grijă de noi de multă vreme.

Lasă-ne în suferința noastră, ne-am obișnuit deja cu ea! Lasă-ne în pace, că de nu, punem să te omoare!

Iar eu doar mă uitam.

Ioana Stuparu

PEȚITORII

Dumitru intră în bățatură și tam-nisam zise către navastă-sa:

– Rădiță, vezi că mâine ne vin niște pețitori!

Făcând ochii mari, Rădița îl întrebă pe Dumitru, mai mult din priviri, dacă nu cumva glumește.

– Nu e glumă – zise Dumitru. O să ne vie niște pețitori. Așa că, mâine dimineață să frământăm mai multă pâine, iar pe lângă găina pe care tot o tăiem pentru noi, mai frigem și-un pui pe grătar.

– Chiar vorbești serios, Dumitre?

– Dacă-ți spui!...

– Cine vine?

– Trane cu fiu-său.

– Ie-te, mă gășără-n pețitorii! Ce să caute? Băiatu' lu' Trane n-o fi de nasu' fetii noastre!?

Nu ne-om fi cheltuit ca s-o ținem în facultate, pentru băiatu' lu' Trane?

– Lasă-i, fa, să vie, c-am eu socoteală!

– Ce socoteală?

– Vreau să aflu unde-l duce mintea pe Trane, că nu mă slăbește neam de-un timp încoace: „să mă-ncuscrez cu el”.

– Treaba ta! zise Rădița. Hai să fie și-un lup mâncat de-o oaie!

A doua zi, Trane intră pe poartă la Dumitru ca la el acasă. În urma lui venea fiu-său ținând capul în pământ.

Rădița puse masa și-i servi omenește: cu pâine caldă, cu ciorbă de găină, cu pui fript.

Dumitru turna în cești țuică de prună, ca să aibă chef de bălmăjeală.

Din vorbă-n vorbă, Trane zise:

– Bă, Dumitre, știi de ce-am venit... Vreau să mă-ncuscrez cu tine. Băiatu' e ăsta, după cum îl vezi... A venit din armată și vreau să-l însor. Am băiat deștept rău!... A venit de-acolo și cu meserie: „și-a luat carnet de șofer”. Așa că, m-am gândit să-i cumpăr un microbuz, ca să ducă lumea la oraș și s-o aducă-ndărăt. Avere are berechet, că, după cum știi, decât pe el îl am și tot ce e acolo al lui rămâne. Decât un microbuz să-i mai iau și gata.

– Te-ai gândit bine! zise Dumitru.

– Știu, da' aici e buba: nu-mi prea ajung banii pentru microbuz... De-aia m-am gândit să mă-ncuscrez cu tine. Eu n-o să-ți cer țoale de zestre, că am destule. Decât niște bani să-i dai lu' fii-ta și sunt mulțumit.

– Îi dau, Trane.

– Îi dai așa..., mai mulțișori?

– Îi dau, că am. Însă un lucru nu-nțeleg eu mă, Trane: tu veniși în pețit sau veniși să te-mprumut cu bani?

Trane zise supărat:

– Hai, bă, Dumitre, nu mă lua peste picior! În pețit am venit, ce naiba!... Și..., zici că i-ai da banii mai repejor?

– Îi dau când o fi nevoie. Numai că, după cum știi și tu, decât o fată am și mi-o opresc în casă. Și mai e încă ceva: fata mea se are bine cu un băiat de-acolo de la oraș, cu care a fost colegă de facultate. Cică ar fi pe potriva ei și ar vrea să se mărite cu el.

– Aaaa..., păi atunci e altceva!... Nu se poate face târgu'!... Eh, ce să-i faci? Nu se poate, nu se poate!... Așa că, noi plecăm și nu vă fie cu supărare pentru întrebarea făcută...

– Nu e cu supărare, Trane! Ce supărare? Nu știi vorba aia: „la o fată mare și-un măgar zbiară!”.

Petru Solonaru

Semn și sens

Asemeni alchimiei poesia este chemată să facă aurul sensului din plumbul semnelor. Primită ca un gest meta-fizic al unui suflet viu damnat cu intuiție, ea creează o enciclopedie a altei lumi într-un ceremonial al athanatosului.

Vocalică și **feminină**, ca receptacul al gestației și catarsisului, este ea a Lunii, dar nu în secțiunea „vizibilă”, prozaică, ci în cealaltă, a tăcerii și lucrurilor veritabile. Căci aversul pe care îl privește (fără să-l „vadă”!) ochiul tern este al părelnicului, fiind „splendoare” de

împrumut. Pentru versuitorul gramatopat („al poeziei leneș”) această perspectivă a astrului trece mulțumitoare. Aici e omul fizic, **Narcis**, cel ce adoră numai închipuirea eului său în fuiorul de reflexii al fântânii. Dar pentru cel ce se dispensează de mirajul ascunderii Cuvântului, deci de considerentele exterioare, prin **iluminare**, poetul, Luna i se epifanizează în reversu-i hieratic, mut, cel al noimei ordinii fractalice. Aici e omul meta-fizic, **Androgenul**. Căci, la fel, este știut că în palimpsestul poemei autentice din capul locului doar firava legare a glosemelor cu tușa denotațiilor putem desigila și cuprinde. Însă, la o tatonare inspirată, cu acord divin, vom întrezări că în dedesubtu-i, nedeslușit, Unul tace. Darul pur-gratuit al acestui astâmpăr absolut odată cucerit va prefira cititorilor avizați Inefabilul, Osia nașterii în ne-naștere.

Poetul, nou Adam, pus să dea nume ființelor, surprinzând că este primit de „frumos”, începe a înșenina o călăuzire în misterul Cuvântului. Pleacă așadar a semăna chemarea-i în țarina celor ce au deja scânteia re-edenizării, duminind din spuze, esotericilor, lumina. Prin ardoarea descoperirii sale el clarifică frontierele dintre „ceea ce se vede” și „ceea ce nu se vede”, înstrunând bine pe un mal al gândului: instinctul semnelor, inteligența semnificațiilor, revelarea simbolică și presimțind, spre Decinde, menirea formei eterne. Fiind împovărat de simboluri, în imaginar oficiază cu acribie o imitare a Facerii sub un protocol de cunoaștere ocultă. Desigur nu este poet cel de nu are învățarea isihastă. Având cheia acestei catehizări, revărsările luminii se deschid în **patru** direcții, două ale subiectului: „urzeala” și „sacralitatea” și două ale predicatului: „a numi” și „a tăcea”. Căci, descinzând „deodată” pe Calea „**Ars sapiendi**, Artă a Inițierii în Moarte (moartea cuvintelor spre nemurirea lor în Cuvânt), ca răspuns Marelui Sphinx – Torsionatorul, ce așteaptă Dimineața Adevărată, aceea de dincolo de Seară („în al umbrei întuneric”, cum sugerează Poetul), nu spre Orientul Nilului efemer, ci către Eneada împlinită în Decadă, **Ea** aderă, acum și aici, la jocul elementarității (cuadratul **muzelor: Polyhymnia** (geometrica nominare imnică a divinației, retortă meditativă a teurgiei) și **Terpsichore** (urzeala, centrizarea, dansul iubitor al cuvintelor/semne) pe de o parte, iar **Clio** (legământul tăcerii maiestuoase) și **Urania** (sfînțietatea muzicală a cerului) pe de altă parte... A „numi urzeala” ține de cetatea pământească, de tocmlirea desfășurată a spațiului, iar a „tăcea întru sacralitate” stă sub acolada cetății celeste, ca organizare înfășurată a timpului divin.

Deci: semn, semnificație, epifanie simbolică și sens!

Eseu

În primul rând **semnul numește**: fracțiunea, „ceva”-ul, figura, trupul, lumea fizică, femininul, crepuscularitatea, sensibilul, Torcătoarea – Clotho (căci moirele vin să croiască destinul poemului, dând „parte” poetului), beția iluziei vieții, firul bătăturii din canonul țesăturii, magma himerică, proteicul, floarea meliferă. El, **signum**, e incizia scrisă cu mâna („instrumentul instrumentelor”, conform Stagiritului) în coperta unui copac, Pomul vieții din Rai bunăoară, aici ca „pat” al îngemănării poeziei. Atenție! mâna îl exprimă pe omul care intuiește-înfăptuitor. „A face” constituind o trecere a lui „a spune”: a prevesti hermesian cu degetul, a boteza ființările ca un Adam, asemeni Creatorului care rostește: să fie! și...se desăvârșește „Facerea”. Indicativul acțiunii.

Apoi **semnificația** ocupând: sublinierea obârșiei, introducerea asemănării în neasemănare, masculinul, devierea, sufletul, metamorfoza, cornul plin cu flori al Întâmplării–Tyche, zeitatea hazardului ce cârmuiește axele genezei, coregrafia albinei, „vorbirea care vede”, nătra urzitoare, intrarea în meleagul inteligibilului, al focarului, când simțibilele sunt tot mai departe irizând circumferința. Semnul ca minciună a vieții îngăduie semnificației fortuna de a accede în adevărul acesteia.

A treia dimensiune, **epifania simbolică**, drept distilare a nectarului de accepții ale graiului, se succede când repetata lucrare arheionică „privește” spre „ieri” aflând despre „măine” într-o vedere a pururei „azi”. Acum hăruitul cearcă sinea creației cu lăuntricul ochi pinealic, descoperind prin contemplare frumosul, irisatitatea. În prim plan e Depănătoarea-Lachesis, cea a aletheiei, a măsurii profetice, a înfășurării firului timpului în eternitate. ...Metaforă în pârg exprimând că mărimea terană se contopește în cea universală, când lumea de jos se conjugă cu ceea de sus într-o nuntire abisală. Aici **simbolul**, ca mediu încărcat de meditație și analogie, făcând apel la echivalența semnificației și veșnicind memoria, unește contrariile și le simplifică polarizarea, iar prin dezvoltare omul intuiește locul său în lume, învățând să trăiască în consens cu sine și cu divinitatea, în transcendență. Este haina în care eonul devine **arătat**, prin urma-i transmițându-ni-se adevăruri pure. În acest stadiu el adaugă o valoare nouă faptei literare, o deschidere, realizând corespondența între tărâmurii, întărit, ca „alt-ceva”, sub descifrarea unui mister al Florii Închise.

Și, în sfârșit, **sensul**, atunci dobândit când tăcerea și cuvântul sunt unime. Aici tutelară este Curmătoarea-Atropos ce taie canavaua poeziei **înnodând-o**, însemnând aceasta făurirea legăturii în Unul, pentru ca Marele timp să comunice cu cel comun, ca sacrul să intervină în mijlocul profanului să-l revigoreze. A înnoda trimite la o punte spre nemurire, zidită și orchestrată pe piatra mușiei semice numitoare de absolut, dăruind mierea înțelepciunii vegheată de Logosul-albină într-o reiterare de rânduială arhetipală de la Conținător la conținut. Tăcerea sensului în substanța sa profilează figuri ale rostului ca: stupoare, deschidere, zăbovire, fiind oglindită prin: **ritm**, ca organizare armonioasă a întregului, **mlădiere**, ca modulare, intonare, fascinație, **timbru** distinct, **repaos**, **spațiere**, **postură**, măsură și calm desăvârșit. Să nu uităm: Cuvântul, „**neclintita legănare**”, revelație divină, începe cu ritmul, o răsfrângere identică a monadei în treimea nemărginirii. Pe de altă parte să resubliniem că Adam cumineca în ritmate versuri pre-alfabetice cu Dumnezeu. Tempourile, cadențe ale naturii, au energia de a reazeza omul în echilibrul vastităților, în Marea Tăcere. Poetul răzbind la sens depășește tragedia singurătății umane, aceea din diada indefinită a Amiezii, și recuperează existența contemplativă diriguată de sacre legi către Soarele de dincolo de Soare pe care îl binevestește Seara. La nivelul de față se discern proporțiile și paralelismele deplinătății, dovadă că aici Apollo e „acasă” în „Ziua Omului” ce, prin moartea-i crepusculară, dobândește, iată, ne-moartea Noii Dimineți, respectând cheia ordinii Genezei: „și a fost Seară și a fost Dimineată, ziua întâi”. Însă nu aurora aparentală a vremurilor de „sub soare”, ci Irisul Luminii Adevărate al Soarelui veșnic.

Ca o artă a magiei, întreagă, poezia **se impune să fie**: revelată numire a similitudinii noastre cu Spiritul, adică să vină în concordanță cu eufonia lucrurilor, să vibreze în polarizare, să intuiască ritmul uniform dintre lăuntru și afară sub adânc astâmpăr și rigoare geometrică, ființând ca verigă a ordinii infinite, să pulseze ca feminină, generând, astfel, măreție dăruitoare.

Adevărat-frumoasă este numai aceea, așadar, în care cuvintele nu-s mai mult și nici mai puțin decât semnificațiile lor, iar acestea din urmă dezvăluie (epifanizează) legământul omului cu Cerul **exact** cât învăluie (sacralizează) tăcerea Timpul (sensul).... Întrucât ea, deopotrivă cu țesătoria străveche sunt ritualuri inițiatice pe o axă verticală (de la închis la deschis!), primite, ambele, prin tradiție, de la zei, voi insista pe elementele – **patru!** – ce le articulează.

Dar să justific: „De ce țesătoria”?... Motivul e că în tehnica imemorială artizanală s-au păstrat încă **fundamentalele cuvinte ale Prealfabetului**, iar metaforele primitive ale acestei vrednicii au rămas ca atare daruri cugetării creative. Și la „țesătoria poetică” întâlnim o ascensiune și o descensiune. O toarcere și o în-toarcere la „urmă” prin urmire, la un timp mitic sub moartea semnului și învierea în sens. Harul divin (urzeala germinală) reia o atemporalitate, o plenitudine a Clipei, când cronica încetează ca devenire abandonându-se eternității.

Tetrada, așadar a acțiunii, ca: semn, semnificație, epifanie simbolică, sens, o regăsim în **pătrimitatea** înțeleaptă a „patului” (războiului) de țesut: bățătura, urzeala (semnificație, mesaj despre transcendența ființei), axul de dezvăluit (din spate) și sulul de înfășurare (din față) și, la urmă, **tetrorul** poetice: „a numi”, urzirea, sacralitatea, „a tăcea”, ce, toate, reeditează liturgic o poveste generală a căutării identității noastre cu dumnezeirea într-o „alternanță simultană” care încearcă ordonarea iluziei.

Afirmând că poetul așează punctual cuvintele în secțiunea de aur a Sacralului și adăugând că muza-i constituie în fond Muza Tăcerii, închipuită de Pythagora ca o fecioară tănuțită de un lung vâl, cu un deget pus peste buze indicând: „- Taci!...”, alături cu fizionomia fără gură, să urmărim ce pregătește Țesătoria poeziei în fața „patului” de rostuit cuvinte, când, inspirată, ca o Pithie, absoarbe cu rigoare armonia imensităților.

Ca în vechile ceremonii de inițiere din templele egiptiene, unde se folosea un sălaș pentru hipnoza neofitului, și încântata stihuire se instituie tot pe un pat, ca vehicul ce poartă la principiu (sens) într-o legănare de flux (desfășurarea urzelii) și reflux (înfășurarea chilimului poemului). Patul de țesut este Arborele sacrificial (centru al lumii) în care ascensiunea se face prin dezvăluire pe o scară împresurătoare ce duce în final la cer (Liniaștea!). Căci a muri (prin semn, cum am mai spus) pilduește a te agăța de munte, de axa, de scara sa, spre a vedea zeii (a ne-muri în sens!).

Stăruie aici cvartetul ideii: morții (semn), dragostei (semnificația), eliberării (epifania simbolică) și sanctificării (tăcerea!) prin cunoaștere meta-fizică de la ireal (părelnic) la adevărata realitate. Însă centrul lumii trebuie construit (făcut!), fiind necesară o reînțemeiere a universului, o reiterare pe alt plan a cosmogoniei. Creația pornește de la această inimă de manifestare a sacralității, **urzeala**, descoperirea eșafodajului semnificațiilor („căutarea în găsirea-deja!”).

Țeserea, ca urmare, ar fi așa-zicând: de pe axul (sulul) de jos, cel din spate, al ascunsului, cel hermesian, derulator (atenție! **totul începe de jos în sus**, de la om la zeu, de la spiritul mic la Acela mare), așadar de la acest sâmbure e trimisă (vestită!) urzeala, intriga, fulgurația spiritului, sub fascicole ordonate prin datină, creîndu-se un spațiu **gol** de sorocire între fuioarele înțelesului. În acest spațiu al Lipsei, Natra deci, urzeala mănâncă firul bățăturii. Prin devorare ea restituie cosmicității fracțiunea de ne-umblat (teritoriul cavernal, prisoselnic de la începătura urzirii) ce fusese temporar

Eseu

încriptată, tot așa cum Timpul, mistuindu-ne pe noi oamenii, înapoiază Lumii esența noastră vidă.

Remarcăm din debut că cel ce primește urzeala nu poate fi decât un **ales**. Al zeului. Căci numai Acela are trăinicie de a da soartă și calea de a o urma. Această ursire va fi suportul unui ritual spiritual, mistic, într-un cortegiu ordonat de cuvinte puse în acțiune de poetul – țesător cu scop simbolic în dreaptă suire, cum am mai spus. În pelerinajul de care vorbim băntuie vie nostalgia Paradisului sub dorința omului de reprimire a condiției dumnezeiești, a stării celei dinainte de cădere (din Cuvânt în cuvinte, din Înnod la destrămare). Salvarea e posibilă **prin punerea întrebării Poesiei: "Unde-i asemănarea omului cu sacralitatea?"** Astfel, prin interogație poetul trece de nepăsarea colbuielnică a semnelor, de la asimetria reflexiilor la Simetria Oglinzii, de la Adâncul de Jos la Adâncul de Sus, dobândind, prin ritualizarea văzduhului cuvintelor, nemurire. Așadar urzeala, precedând formele, sprijină și însuflețește opera, ea fiind o preînnoială, deoarece imersiunea semnelor în semnificații rodește și potențează viața, duce la o „apariție” (velnița poemului). Ea spală astfel „păcatele” bătăturii (cuvintele comune), este epuratoare, iar prin înfășurarea simbolică a noii nașteri primește darul de a fi sacralizată în mister.

Continuăm. Prin această fantă nudă, natra, a structurii zămislitoare ca ochi a toate-văzător, loc de epifanie deci, cu ajutorul **mâinii** (căci „a zice” e „a arăta regal cu degetul”, a plăsmui metafora) se încorporează pe îndelete băteala (semnul amorf).

De fiecare data când fibra bătăturii intră prin ițele încordate, cele ale transfigurării, căci sunt ale lui Opt, intervine vatala, ca un hierofant, care o accentuează ritmic în cilindrul din față, înfășurător, realizând simetria unduitoare, **când sus, când jos**, după iscusitele alcătuirii îndestinate.

Prin alternanță, între urzeli și băteala numitoare a vatalei, acolo unde era „**este**” urmează „**nu este-le**” și invers, în propagare ondulatorie pe două axe, ascendent. Din îmbinarea calculată a acestora sub învergarea axului dinainte (illo tempore!) prinde vivacitate gura năframei artistice (e vremea epifaniei simbolice) care se înfășoară pe sulul din față al Logosului, drept **cruce învărtită în cerc**, ținut sfânt în fond, al silențiozității pure. Ca atare timpul se învăluie în Lume, pe fundal având loc o restabilire a ordinii universale și o cufundare în dumnezeire. Încoronarea operei se înfăptuiește printr-o tăiere de către Neînduplecata-Atropos ce, în esență, este o „pornire” (trepein), o înnodare. Acest hieratic fast poetic se întâmplă, după cum am amintit, revelator, sub o hermetică vocație. În „centru”, ne-rostul primește rostul, ființarea capătă Ființă. Așa, firul vieții (de aici se pornește) se grupează în emblema mitului. Inițiatul își asumă o nouă demiurgie, fiind sub obligarea „tăcerii și ascultării”, de a nu-și trăda sortirea.

Crucificarea (întretăierea liniei semnului cu cea a denotației) prin poezie se statornicește cu scopul mântuirii întru înviere. Căci nu-i exitus, ci intrare doar într-o altă dimensiune, a Sensului, a echilibrului. În conținut, recuperarea condiției paradisiace. Poetul înțelege că rostul ființării este zidit pe secretul morții ce renaște continuu. Războiul de țesut este astfel un firmament amintind Arborele Sacru ce ne conștientizează că avem a ne re-adamiza în omul desăvârșit, în Androgin, neuitând de ființa noastră eternă. Opera ermetizată fiind în cazul acesta un cerc-mesaj (al lui Hermes, zeul poesiei) reluat în spirală sub experiența Misterului, care ne imploră să unim rostitor simetria sufletului cu tăria divină prin cunoaștere **soteric – esoterică**.

„Ființei îi place să se ascundă”, ar fi spus Heraclit...Admitem că de aceea ea ne-a trimis pe de o parte patul de țesut „veșminte”, ca acestea să pecetluiască hotărnicie între golul vieții umane și de-Plinul divin, iar, pe de altă parte, „vălul poesiei” ce să lege pe „a fi” din cuvintele omului cu „a tăcea” din **Cuvântul divin** printr-o **numire revelată a asemănării noastre cu Sacrul**, statornicind, astfel, minunea ființială.

Dan Șalapa

Spectrul foamei

Romanul trilogie semnat de Grig Gociu, la Editura Singur, Târgoviște, reiterează într-o formă restructurată cele trei romane distincte, publicate în perioada recent trecută, în care autorul consemnează anii studenției sale dintre 1956-1960, la Universitatea BABEȘ-BOLYAI Cluj-Napoca. Este perioada așa-numitului „deceniu

obsedant”, în care se instaura, agresiv, comunismul postbelic, de sorginte moscovită, cu Iosif Visarionovici Stalin la „butoanele” Kremlinului. DEVENIREA PRIN SUFERINȚĂ este, așadar, romanul suferinței unei generații, aici rememorată prin ochii și mintea unui student, între 20 și 24 de ani, o rememorare care capătă virtuți literare prin forța evocării și, în continuare, prin ridicarea evocării la rang de act artistic, creație indubitabilă, cu virtuți originale în câmpul contemporan al acestui gen literar-memorialistică.

Printre multele momente evocate, de un dramatism extrem, provenite din mediul social și politic – deportări, purificări etnice, culturale, apoi, crime, abuzuri etc. – avem în carte și alte întâmplări care pot face capul de acuzare al acelui „proces al comunismului” din România. Dincolo de acestea, mai sunt și re-amintiri dureroase, dar care, filtrate de timp, cu toată durerea incubată de ele, reușesc să trezească în cititorul contemporan nu doar compasiunea ci și revolta nu atât împotriva sistemului ce se înșuruba la nivelul țării, cât împotriva unor personaje – administratori de cămin, bucătari, paznici – deformați de zel și subalterni docili ai mecanismului social și politic. Foamea, cel mai mare „dușman” al studentului fără posibilități materiale alături de locul de dormit neasigurat, sunt ipostaza care bântuie sufletul și mintea tinerilor din amfiteatrele universității clujene. Spectrul foamei îi bântuie, dar, prin solidaritatea colegilor și filotimia unor bucătari – nu toți, a unora, ceilalți fiind adevărați teroriști ai studenților pauperi! – creativitatea acestora din urmă îi fac să supraviețuiască la limită, dar ei sunt fericiți, chiar dacă aceasta este o fericire amară.

Am selectat din DEVENIREA PRIN SUFERINȚĂ o serie de pasaje care ilustrează acest chin permanent, lipsa siguranței unei mese, foamea, și căutarea mereu și mereu de soluții pentru a o „înșela”, cumva, cu o coajă de pâine, cu un rest de varză, cu o supă rece de pe fundul cazanelor.

SPECTRUL FOAMEI, cum am intitulat aceste fragmente înșiruite, extrase din romanul apărut, la Editura SINGUR, este tabloul unei suferințe care nu i-a dezumanizat pe tinerii aceia, din contra, i-a unit mai mult, „rezistența prin suferință”, am zice noi că ar fi o interpretare loială și exactă a titlului, iar nu mai departe, o rememorare prin esențializare a modului cum demnitatea umană transcede nedreptatea și umilința transformându-se în, pe de o parte, model de conștiință, pe de alta, în exponent al unei contra-morale de epocă socio-politică, indusă împotriva oricăror norme de civilizație poporului român, în a doua parte a secolului trecut.

Eseu-documentar

Fiecare fragment este marcat cu #.

Masa supuștilor s-a dus, am mâncat de un leu pâine, o spumoasă mare și un pahar de apă, suficient pentru ziua de azi, până diseară.

De vreo trei zile, mă roade foamea, la fel ca și pe ceiați, iar frigul de afară mă indispuie teribil. Lodenul meu maroniu, cel de anul trecut, este atât de subțire, că vântul trece prin el ca prin ciur. Mă îngrozește frigul iernii, pe drumul sălilor de curs și laboratoare atât de departe.

Masa de prânz de azi a fost o catastrofă, nici jumătate din coada supuștilor, așezați la rând cu o farfurie în mână și o coajă găsită pe vreo masă, n-au mai primit polonicul de mâncare de cartofi. Azi, nu mai are nimeni nici un chef de haz de necaz și-i simt din priviri, că parcă nu mai suportă umilința.

Hainul de administrator a vrut să ne arate că el este șeful, așa că, două zile n-am coborât nici pentru orele de curs, nici pentru masa supuștilor. Ne mulțumim cu ce ne aduc colegii, și cu vreo bucată de slănină adusă de acasă.

Așa cum mi-a spus Rex, la două și jumătate mă înființez la cantina mediciniștilor de la Căminul „Babeș” și constat și aici o coadă respectabilă de studenți supuși. „Hait, că și ăștia au săracii lor, nefericiți ca mine, și știu de anul trecut că au mulți blatiști, portarul lor fiind mult mai îngăduitor!” Îl caut din priviri pe Rex și nu-l văd în șirul care așteaptă să înceapă... pomana lui tanti Roza; deodată, însă, printre aceștia, îl zăresc intrând teatral, cu pălăria ridicată, mergând ținând către bucătari, cărora le strigă cu voce de bariton:

- Roza, hai cu fripturile și cozonacul la domnii doctori!

Supuștii cu vechime gustă gluma amară a lui Rex, și râd zgomotos, cei noi, nu știu ce să facă: dacă Roza se supără și-i scoate de la tain, sau zice că nu mai are nimic? Dar Roza este mărinimoasă. Dintre cratițe și castroane, răspunde veselă, pentru liniștea tuturor:

- Minte-naș, domnu' doctor! Vă dă mama la toți, că doară n-o să dau mâncarea ce rămâne, la porci!

Iar Roza pune în farfuriile întinse câte un polonic de mâncare de cartofi și o gogonea verde, murată. Când regalul se termină, Rex își aprinde o țigară zicând printre rotocoalele de fum de țigară „Mărășești”:

- Mânzule, vezi că Roza este altfel decât bucătarul de la „Racoviță”? Poate vii și mâine și, de ce nu, dacă lucrurile merg așa de bine ca azi, te muți aici, cu supuștii mediciniști.

Mâncat, nemâncat, învăț pe rupele, cu gândul la examenul care urmează să fie în luna ianuarie.

Profesorul propune, după două ore de mers, o pauză, timp în care mâncăm ceva – Romi Mărgineanu venise de acasă de la Dej, cu o pâine mare, ardelenească, slănină afumată și brânză, și pentru el, și pentru mine.

Costică râde cu gura până la urechi, că așa-i olteanul ăsta de la Dăbuleni, care-l mituiește pe Felecan cu o damigeană de zaibăr, contra intratului în cămin. Este la fel ca și mine, dar fiind mai în vârstă, are alt moral, este mai tenace, mai rezistent la presiunile ce ne apasă pe toți.

- Băiatu', zice Costică, am aflat că la cantina dietetică, știi tu, acolo unde mănâncă copiii de șmecheri, grangurii cu bani, se zice că rămâne pâine căcălău, mai ales că

sunt abonate și multe fete. Hai să încercăm!

- Bine, Costică, mergem diseară, că la prânz am o cartelă de la o fată care mănâncă la cantina de la Juridice.

Mă liniștesc. Șontâc-sontâc, merg până la dormitorul lui Ion Teodoreanu, pe care-l rog să mă aprovizioneze cu ceva pâine, și tot așa, șontâc-șontâc, sprijinit în baston, mă bag, după ora două, la coada supiștilor.

Da, domnule administrator, parcă ați recunoscut atunci, în fața atâtor nefericiți ca mine, că, în fond, aici, la „Racoviță”, sunt două cantine: una a studenților bursieri și a absolvenților plătitori, și alta, cantina studenților săraci, unii supiști la cantină, alții – paria studenților – supiști și blatiști!

În așteptarea lui Cocuz, privind acest oraș de sus, ajung la aceeași concluzie ca anul trecut, când întorcându-mă din munții Apuseni, vedeam Clujul de pe Dealul Feleacului. „Ce ai tu cu acest oraș, în care ai suferit atâtea umilințe, în care ai făcut atâtea foame și te-a hăituit Felecanul, administratorul, cu miliția, ca pe un răufăcător?” Așa m-am întrebat atunci, așa mă întreb și acum! Blatist la cămin și supist pe la toate cantinele studențești eram atunci, în aceeași situație, sunt și azi!

(...) Încă o zi rece de noiembrie, plus că pe mesele cantinei nu rămăsese mai nimic, nici măcar ceva coji de pâine neagră, de care mănâncă studenții. În bucătăria cantinei, bucătăresele dolofane dau cratițele la spălat, ajutoarele lor strâng firimiturile de pe jos, iar eu, flămând, nu am decât o soluție: în mare viteză, să trec pe la toate mesele, în speranța de a mai găsi ceva pâine, și apoi să mă așez la o masă cu gândul la o farfurie de varză. Întârzasem, și toți supiștii obișnuiți ai cantinei plecaseră demult. Cu câteva coji de pâine în mână, mă așez la masa de lângă ușă, și, când pierdusem orice speranță de o farfurie cu mâncare, din frigul de afară, întârziată ca și mine, în cantină intră o fată, se așează lângă mine și, fără să scoată vreun cuvânt, își lipește privirea de fața de masă plină de frimituri. Cojile de pâine din mâna mea erau să-mi scape pe jos, le pun de o parte, însă, și o întreb:

-Vrei puțină pâine de la mine?

Fata ridică privirea și, când îi privesc ochii, constat că erau plini de lacrimi. Măncăm tăcuți coji de pâine, amândoi, cu lacrimile înnodate în barbă. I-am luat mâinile, mâinile ei reci, cu degete subțiri și lungi, vreau să i le sărut, dar nu pot...

Terminăm de mâncat pâinea muiată-n lacrimi, după care ea se ridică, simplu, și pleacă, așa, fantomatică, la fel ca și atunci când a intrat.

(...) – Mă, tu ai auzit că în parcul ăsta, al vostru, a fost găsită spânzurată o studentă?

Rămân uimit și încerc să pun câteva întrebări despre acest eveniment. Când s-a întâmplat, de la ce facultate este studenta, unde este acum, cine a găsit-o? Luat prin surprindere, nu pot să întreb decât un singur lucru: unde este fata, acum?

- Am aflat că este depusă la morga de la clinică și, uite, vreau și eu să merg până acolo!

De parcă nu-mi fusese de ajuns nefericita întâmplare cu studentul de la Științe Naturale, o teribilă curiozitate mă împinge să merg să văd spânzurata depusă la morgă.

- Hai cu mine, zic eu, știu poarta care dă în curtea clinicilor!

Gabriel Dragnea

„Trebuie să trăiești și să lupti”

interviu imaginar cu scriitorul și publicistul Panait Istrati
(n. 10 august 1884 – d. 16 aprilie 1935)

Partea I

– Domnule Panait Istrati sunteți autorul unei lucrări care a stârnit multe controverse la nivel internațional, „Spovedanie pentru învinși.” Cine sunt acești învinși?

– Învinși sunt toți oamenii care se află către sfârșitul vieții în dezacord sentimental cu cei mai buni semeni ai lor. Sunt unul dintre acești învinși. Și fiindcă există o mie de feluri în a fi în dezacord sentimental cu semenii săi, precizez că este vorba aici de acea penibilă despărțire, care aruncă un om în afara unei clase, după o întreagă viață de aspirații comune cu această clasă și cu sine însuși, și care rămâne totuși credincios nevoii care l-a împins totdeauna de-a lupta pentru dreptate. Căci nevoia de dreptate este un sentiment, nicidecum o teorie. O știu astăzi, după o verificare pe scară foarte mare și mii de probe în sprijin. Cu aproape câteva excepții – câteodată mărețe, dar care nu modifică drama – toți cei care vin la revoltă prin teorie, se duc odată cu teoria, la fel cu cei care vin din cauza burții sau ambiției și care se duc pe același drum.

– Cum vedeți atmosfera societății românești de după 1989?

– A fost o lungă așteptare, care durează încă în România, ca și în restul lumii. Trebuie să trăiești și să lupti. Ca să trăiești poți avea mai multe mijloace, dar ca să lupti nu-i decât unul, singur: să lovești adversarul. Și adversarul meu a fost, rămâne și va continua să fie adversarul clasei mele, cel care construiește elevatoare pentru profitul său personal, înfometează clasa mea și-o mitraliază atunci când ea strigă: „Dreptate!”

– Și, iată că situația aceasta tinde să se uniformizeze în toate societățile europene de tradiție.

– Da! Lumea moare din toate părțile, de sus până jos. Totuși, dacă e drept să crapi sus, unde a dat tot ce putea da, eu protestez în fața cerului împotriva imoralității de jos înainte de a-i sosi ceasul! Ea, mizerabila, totdeauna i-a fost foame și nu s-a gândit la sublim, decât în virtutea stomacului său. Ea este de iertat. Dar, cum să ierți pe cei care ies din sânul ei, se proclamă elite, își impun salarii bune pentru galerie și în schimb sufocă, strivesc, fură, violează, omoară în tăcere. Nu-i oare, aici, pentru totdeauna, falimentul unei Revoluții?

– Datorită poziției dumneavoastră intransigente și a declarațiilor cu ecou internațional ați primit de curând o nouă invitație de a reîntra în politică.

– Am afirmat demult și repet că în ce mă privește – de când am renegat comunismul criminal, în care un moment am crezut, atitudinea mea definitivă este: neaderarea la nimic. Ce înseamnă asta? Înseamnă: nu mai cred în nicio idee, niciun partid, niciun om. Consecință logică: nimic nu m-ar mai putea face să accept un rol și o funcție de militant al unei doctrine, al unui program.

– Neaderarea la nimic denotă lipsa dumneavoastră de speranță în ceea ce privește societatea românească?

– Atitudinea aceasta a mea absolută nu înseamnă că eu nu mai cred într-o posibilă ameliorare a existenței omenești, că dacă ar fi așa m-aș sinucide imediat. Eu continui să cred în perfecționarea, umanizarea relațiilor dintre oameni într-un viitor îndepărtat. Dar convingându-mă definitiv că reformatorul cel mai pur e totdeauna trădat de colaboratorii lui, m-am hotărât să renunț la acest rol de Don Quijote pe care toată viața l-am jucat în proprii mei ochi și să mă apăr de acele deziluzii pe care le-am trăit atât de crâncen, când, o clipă, mă făcusem frate de cruce cu niște bandiți. Resping deci orice alianță, orice sudură, fie perspectiva cât de seducătoare.

Sârșitul părții întâi

Răspunsurile acestor întrebări sunt cuvinte exprimate de însuși scriitorul Panait Istrati în lucrările „Spovedanie pentru învinși” și „Cruciada mea sau a noastră”.

Traian Chiricuță

„Eternitatea într-o singură carte”

După o constantă prezență în antologii literare de prestigiu, astăzi Daniela Pătrașcu adaugă la zestrea sa lirică, lângă volumele de poezie „Pe culmea norilor”, „La capăt de curcubeu”, „Dialectica Paradisului”, „Cum gândește o furnică”, „O Picătură de Suflet”, romanul „Dreptul de a zâmbi” – „Eternitatea într-o singură carte”.

Poezia din acest volum e bogată, înaltă și reface pe scurtătură, cu prudentă mânăuire, holograma unui destin definibil ca fragil prin expunerea constantă, repetată la suferințe copleșitoare, suferințe care prin mulțimea lor matematică adâncesc coordonatele unui tărâm liric înduioșător prin diversitatea supliciilor psihice încasate, lucru lesne sesizabil la o lectură atentă de ochiul ager al inimilor cugetătoare. Tăceri neclintite asfințesc peste mătasea cuvintelor, iar melancolia de fecioară a literelor sare pe fereastra duhurilor legată de glezna împărțășaniei. Viața se sfârșimă în dansuri, în urlete, în frumos, ca apoi să fure din tinda zăvoaielor intensitatea și pulsul versurilor rostogolite cu ochii deschiși în afara anotimpurilor în lotci fluierând singurătatea.

Poezele Danielei Pătrașcu par săruturi de busuioc flămând, ținute în robia singurătății stelei sale, de unde intră peste lume curate, spălate de sofisticările care primejdiesc leneș, aspru, derizoriu creațiile multor confrăți. Versurile stau în orga de fildeș a trăirilor cu privirile duse pe sub porțile de lemn încolăcit pe șoldul bisericilor de pâine ale cuvintelor. Din tristețea aerului cărunț al punctelor cardinale, poeta aruncă lemne și flăcări pe frigul din jurul fricilor sale, pârguindu-le ca-n grădina de insomnii a Raiului. De aceea pustiul poemelor Danielei Pătrașcu e sincer ca liturgia rostogolită de pe colinele sufletului în iatacul cu brațe de mir al scrisului.

Poeta locuiește de un timp în casa zilelor unui sfârșit care cântă. Iubiri fără noroc patrulează în colivii de piatră și arșiță. Bălării de viscole presară pe creștetul pământului melodii adormite ca timpul pe trenuri. Poeta adună cu sârg firimituri de miresme din glasul îngerilor să-și vindece secunde, apele, pulberea de necunoscutul la brațul căruia au plecat pentru totdeauna spre zarea amurgului definitiv ființe dragi în iubirea cărora, până odinioară își înmuia aripile și desena pe văzduhuri clinchetele unei fericiri voievodale.

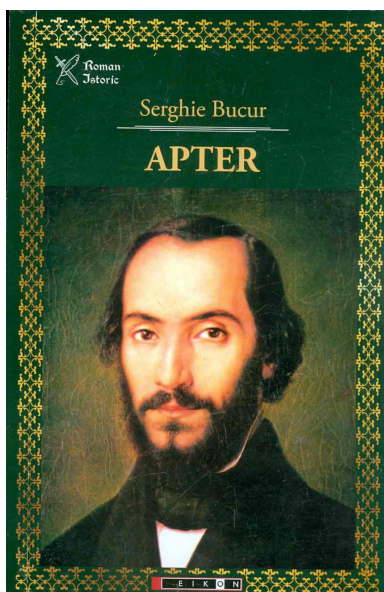
Acum Daniela Pătrașcu umezește cuvintele în mierea spovedaniei albe a lacrimilor sale, unde nu mai încap fățărnicile, dibăciile domestice, condiționările mioape prin care mulți creatori își primejdiesc aspirația la unicitate. Poeta e trufașă (sinceră) și înțelege să nu-și camufleze demersul liric, aflat pe alocuri în rezonanță cu spiritul, îndeobște ironic al lui Mihai Eminescu cel din începuturi.

Apa senină a credinței spală cu duh ferestrele inimii Danielei Pătrașcu de mărul cântirilor lumești, deschizând drumul spre harul de a trăi, croi și dăru oamenii Eternitatea într-o singură carte.

Titus Vișeu

HERALDA

Serghie Bucur este un autor pe care-l cunosc de câteva decenii bune, adică din vremea în care scria torențial poezii pe care avea să le publice în volum abia după schimbarea calendarului literar din '89. Nu știu dacă în ultimii ani va mai fi fost preocupat să scrie versuri căci pare a-și fi îndreptat întreaga atenție asupra prozei, pentru care dovedește o superioară vocație. Faptul a devenit limpede odată cu apariția romanului *APTER* în urmă cu mai mulți ani, retipărit într-o a doua ediție în 2016 la editura Eikon. Mi s-a părut că el a reușit să ofere cititorilor un admirabil portret, în linia „basoreliefului epic” pe care Tudor Vianu îl depistase în descrierea lui Mihai Vodă Viteazul de către Nicolae Bălcescu, eroul acestui roman istoric scris din micropanouri epice pe care lectorul le reunește într-o catenă fără fisuri. Alături de liderul pașoptist de la 1848 apar falnicii lui comilitoni Rosetti, Golescu-Arăpila, Ion Ghika, Cezar Bolliac, Ion Câmpineanu, dar și bineștiute siluete „externe” precum Chopin și George Sand. Nu lipsesc nici revoluționari ca Giuseppe Mazzini ori Karl Marx, pentru că „primăvara popoarelor” s-a desenat prin penelul multor autori porniți să demoleze împărățiile evropenești. Incursiuni în vremuri ceva mai apropiate de noi sunt facilitate de siluete culturale moderne, precum Camil Petrescu, zăbovind la Biblioteca Academiei asupra

personajului considerat de el „un om între oameni” ori Mihail Sebastian, ce-l intersectează pe părintele literar al lui Ladima pe Calea Victoriei, cu sentimente nu foarte plăcute, consemnate de altminteri în „Jurnalul” său. apărut postum, ce avea să producă în anii nouăzeci o emoție aproape generală. Astfel încât, pornind de la „subiectul Bălcescu”, romanul lui Serghie Bucur acoperă un secol de simțire românească, aptă să contribuie la scrierea unei adevărate istorii a mentalităților, chiar dacă autorul s-a concentrat mai cu seamă asupra prezenței lui Bălcescu pe meleagurile prahovene pe care Serghie Bucur, absolvent al unei facultăți de istorie le-a investigat cu atenție. Lucru binevenit, un „atelier al romanului” anexat beletristicii din volum aduce clarificări în statuarea unei îndelungate „obsesii” culturale, începută în anii șaptezeci

ai secolului trecut. Popasul lui Bălcescu, urmărit de potera domnească în drumul său de căzuș către Telega, la conacul Mavros-Cantacuzino de la Călinești a declanșat ideea cărții.

„Copilărisem la Călinești, jucându-mă pe sub zidurile conacului Mavros-Cantacuzino, fără a-mi fi dat vreodată seama că, dincolo de ele, Nicolae Bălcescu (...) fusese acolo” – mărturisește scriitorul care va începe „într-o dimineață de august 1978, pe la 4 dimineață” scrierea unei cărți pe care o va încheia mulți ani mai târziu, însuflețit de ideea că Bălcescu și-a dorit „măcar un braț ca al lui Mihai și o inimă cel puțin pe jumătate ca a voievodului ucis la Câmpia Turzii”. Rezultatul ar putea fi sintetizat prin echivalarea cărții cu o „istorie a românilor supt Mihai Vodă Viteazul”. Chiar dacă Bălcescu nu a avut acces la domnia Țării Românești, el a fost și a rămas un voievod fără prihană al tuturor românilor.

Tema însă nu a fost epuizată. O dovedește faptul că în HERALDA, volum de povestiri apărut recent la aceeași prestigioasă editură Eikon, Bălcescu și apropiații săi reapar în paginile din „Absența”, „Semnul de carte” ori „Ascunzătoarea”. Aceasta din urmă, povestire alcătuită din treisprezece module reprezintă probabil nucleul romanului pe care-l scria prin '81 Serghie Bucur: „Frământări”. În „Ascunzătoarea”, cu labirintica ei desfășurare și noianul de nedumeriri și întrebări: pe unde o fi ajuns Bălcescu în Călinești – prin Filipeștii de Târg-Nedelea, adică pe drumul Târgoviștei (pare mai plauzibil din două motive: 1) Traseu pe care, deghizat, nu putea fi descoperit poate nici luat în seamă, 2) Drumul acesta avea încă ceva din galopul calului lui Mihai Viteazul sau pe acela al Văii cu Praf = Prafova = Prahova (...) măcinat de neîncredere și speranță”. Am citat, desigur, din „atelierul romanului” numit APTER. Iar aici în HERALDA se zăresc limpezirile. Serghie Bucur scrie într-o manieră cu adevărat modernă, lăsându-și cititorul să-și dilate imaginar lumea propusă de el. Îi oferă aceluia culorile și pensula. Tabloul și-l face fiecare a son gout. Autorul este și un introdus în tehnica reprezentărilor vizuale. Altfel spus, face grafică și pictează în acuarelă. Nu întâmplător marele Delacroix apare în salonul doamnei George Sand unde „Chopin cântă psalmul său preferat: „Iuda învingătorul”.

Subtitulându-și scrierile din HERALDA „nuvelette”, autorul se străduiește și se încadrează în numărul redus de cuvinte pe care-l presupune specia. Esențele epice rezultate sunt remarcabile, fie că e vorba de Valahia ori Franța secolului al XIX-lea, de Europa postbelică, cu zbuciumul ei marcat de prăbușirea zidului berlinez, de Bucureștiul agitat și meschin, de târgul muntenesc în care putem bănuî urbea în care Hașdeu și-a construit magicul castel. Și pentru ca aceste rânduri să nu se transforme într-o „lapsustory” (titlul uneia din nuvelette) probabil că veți dori să știți cine e HERALDA. Fără îndoială, o doamnă. Poate Clemansa Noru, profesoară de fizică într-un liceu oarecare, poate Nelia, poate Leni, poate oricare altă femeie din splendida galerie de personaje găzduite în cele două sute de pagini ale cărții. O carte scrisă cu o mare știință a sugestiei. Exemple? Iată unul, final de povestire:

„Aerul tremură conturul lui Vrotea. Tremură amiaza care încinge neconținut asfaltul. Din el se desprind cuvintele pe care ar fi vrut să le mai adauge, dar sirena unei ambulanțe sfâșie clipa, sfărâmând-o...”

Cine a spus oare: „suggerer, c'est l'art”? Mai mult ca sigur, Paul Valéry...

Stan V. Cristea

Carusel pentru un mod de viață

Poetul Vali Nițu se arată și în ultima sa carte, *nu voi uita... să nu uit* (Târgoviște, Ed. Bibliotheca, 2017, 118 p.), același cântăreț al iubirii pe care l-am văzut mai ales într-o altă carte a sa, *„Numele tău – floare de iris”* (2015). Poetul „adună metaforele în jurul unei femei”, adică își cântă iubirea „pentru o femeie frumoasă – cu ochii de cer”, iar pentru el această iubire se întrupează în mai multe ipostaze: este o „deschisă carte”, un „necuvânt”, o „poveste trăită”, adică iubirea este „precum un carusel – ca mod de viață”. Adesea, poetul se regăsește „într-o noapte bacoviană” ori în „superbul destin din istoria clepsidrei”, însă toate trăirile lui au un țel: „într-un bestseller cu enigme sosesc într-un catalog scris/ cu setea-n despletite dimineți/ nesfârșită-i femeia din fiecare vis// floare și rod în atlasul existenței/ mod de viață – pe geana dormită/ dinspre buzele învelite-n dor/ aripile-mi cresc pregătite de zbor”.

Poetul are uneori iluzia că filosofează: „acum știu – pe sânul flămând/ am așezat sufletul liber și singur/ să respire universul – în cascade de timp”, spune la un moment dat; iar altădată: „în decolteul cutreierat de dorințe/ vocalele unui infinit de dor/ desenează cuvinte pentru decor”; sau: „sunt un muritor fericit – cu priviri flămânde/ din serile ce încep în bucuria trupului/ înainte de a se aprinde luminile/ de pe strada cu castani”; ori: „senin este colțul meu de cer/ esență a unei metafore din ape/ deschid o filă din carte/ și găsesc zborul unei femei de poveste”; în fine: „între azi și mâine odihnesc ideile/ lecție de viață/ în primăvara cu umeri drepti/ o roată de lumină// păcatele devin dorințe/ cu nume de vise și chipuri nedefinite/ prin setea decurgere – râu și piatră// un număr indecis de așteptare/ în coloana vertebrală a existenței/ irepetabila cale – mai presus de lume/ taina sufletelor”. Totuși, un poem scos din „traista din in” concentrează o reflecție mai largă în marginea rostului și sensului existenței individuale: „negăsindu-mă niciunde – nicăieri/ m-am tot căutat printre alții// potecile mi-au amestecat urmele tălpilor/ ce erau cu două numere mai mari// unul din seară

Vali Nițu

nu voi uita... Să nu uit

mereu impar/ despletite nopți albe și pare
– trecerea mea// mi-am regăsit drumul/
decupez forme de oameni și fapte/ prin
șansa lor / celeste dimineți curate// prind
esența într-un cerc al iubirii/ alerg fiecare
silabă a cuvântului scris/ ce-mi spune să
înțeleg/ miezul fructului ce mi-a hrănit clipa/
/ am oprit nestatornicia din serile flămânde/
pe segmentul cel rotund/ cu inelul și
mintea”.

La un moment dat, un poem sparge
acest univers, aducând imagini care
învolvează retina cu amintiri celeste: „îmi
e dor de copilăria mea sărăcăcioasă/ în
simplitatea ei atât de bogată/ ca și tine
neuitată fotografie/ dintr-un tablou cu ramă
îmbătrânită/ și căniță de la fumul unei sobe
cu lemne”. Altfel, notațiile poetului nu sunt

doar simple file de album („notez într-un caiet zilele și nopțile albe/ pentru a
înțelege tăcerea/ rugăciunea palmelor împreunate/ singurul cer – singur și el”),
ci ilustrează sensuri mai profunde ale existenței, într-o „clipă rebelă”: „biografia
nefardată a existenței/ la un pas de aplauze/ pe scena vieții cade cortina/ peste
brațele pline de anotimpuri/ fluviu de lumină/ în ochii timpului îmi privesc iubirea/
/ depărtez culorile să pot apropia nuanțele/ ce sângerează înserările/ suie și
coboară o vreme/ dus-întors/ femeia secundelor mele// mi-a obosit mersul lumesc/
mai presus de frumusețe – buze flămânde/ regret florile ce cad sub talpa verde/
dornice de sărutul pământului/ ramuri în clipa dialogului// multiplicat cu sine –
prezentul”; sau cum se-ntâmplă în unele „dimineți simple”: „a doua tinerețe – un
bărbat și o femeie/ cu buzele nesătule de înțelesuri/ odihnesc taina pe trupurile
flămânde/ cu delicatețe – ești tu – ziua mea/ tu – superbă femeie”. Este însă
evident că, „peste înserări” rămâne „o secvență dintr- un film alb-negru/ în noul
an lumină – poartă deschisă/ în nopți superbe de poveste/ logodite cu propria
amprentă/ în miezul vizibil/ dintre turn și inima mea”. Fiindcă de nicăieri nu răzbate
că poetul – fie și prin iubire – și-ar trăda orașul („istoria-i rămasă pe fiecare
piatră/ dorul mă cheamă – parcul mă știe/ Turnul Chindia din Târgoviștea mea/
iubirea din pântec de bucurie”), care-i rămâne martor pe fundalul trăirilor, al
visărilor, al irizărilor existenței, ea însăși înțelege ca o avalanșă de secvențe
ce-și găsesc rostul sub geana unor metafore abil așezate în ritmul cuvintelor.

Cezarina Adamescu

Un poet ales în căutarea rădăcinilor veșniciei

Omul a fost ispitit întotdeauna de Univers, privind către sferele cele mai înalte, aceasta fiind aspirația lui. Cu ochii în sus, imaginația înfloarește și naște roadele spiritului, mai curând decât fructele pământești. Alensis De Nobilis, unul din poeții notabili, covârșit de dorința de a cutreiera cosmosul, sedus de muză, nu face excepție, demonstrând prin acest volum, în chip vădit că omul a purces și face parte din acest Univers, unde se va și întoarce, la timp potrivit, fiecare. El este, din acest punct de vedere un poet simbolist modern și chiar, în unele poezii, suprealist.

Poetul nu a urmat ispita perechii paradisiace, care a tânjit după universul terestru, gustând pe furate din pomul oprit, ca să dobândească știința cunoașterii binelui și răului și să ajungă aidoma lui Dumnezeu, ci a urmat drumul invers, râvnind merele celeste, ca pe niște fructe interzise muritorilor, pe care le culeg doar aleșii. Și nu a greșit întrucât aceste fructe sunt din copacul veșniciei.

Atras de misterele cerești el se autoinițiază prin metaforă în ritualurile ezoterice, atât cât poate un creștin să le perceapă. În mod curios, coborât pe pământ, poetul nu este lipsit de spiritul polemic pe care-l exercită uneori, în relațiile cu cei pe care îi consideră farisei.

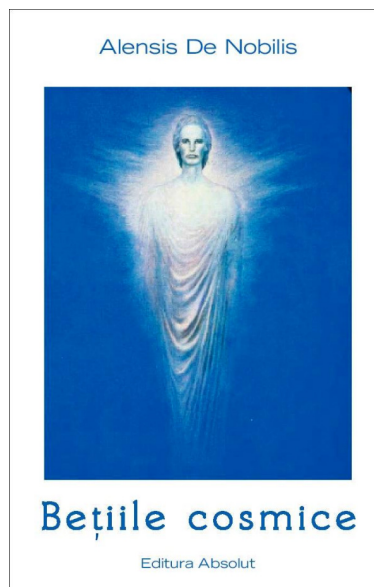
Conștient de noblețea sufletului său, poetul spune: „Sunt Ales!” cu inserții terestre dar și proiecții ale fanteziei expresive. Și până la urmă, poezia nu e un continuu miraj, o fabulație, o poveste frumoasă ori tristă, niciodată comună, pe care simți nevoia să o împărtășești?

Poetul se plimbă lejer printre galaxii fictive, pe insule pustii, râvnind la nirvane, la „vezuvii de plăceri”, retrăind miraje ori aventuri aeriene: „Și ne-om întoarce îmbrăcați în frezii / C-un Boeing, fericiți, pe fuselaj” (**Evadare din rol**).

Poezia înseamnă pentru Alensis De Nobilis și: „Cuvinte murmurate în cabale, / În umbrele luminii, răstignire. / Când le rostești, timpane abisale / Aud prin vis aceste stinse lire...” (**Lumina**). Dar și: „Tăceri sculptate-n frunți de orbi târzii” (**Lumina**).

În laboratorul său de creație, poetul are un adevărat arsenal cu care construiește imagini: stinse lire, umbrele luminii, culorile luminii, aripi de îngeri, gânduri-fulger care se reîntorc în ecou, „Femeia-înger”, „Azur sorbit din ochi de înger-mire”, „păpărușă de psaltire”, mirul din rană care curge în loc se sânge, „Lăpislazuli adorat de sumeri”, „fiori eterici”, și multe altele.

Poetul nu dorește să-și ia iubita în brațe și să se arunce în valuri, așa cum sună un șlagăr îndrăgît, ci, nici mai mult, nici mai puțin: „Coboară-n mine, îngere, coboară / Și-mbrățișăți să

* Alensis De Nobilis, *Bețiile cosmice*, prefată de Aurel Goci, Editura Absolut, București.

ne-aruncăm în neant!” (**Femeia-înger**). Însă uneori, cei doi rămân în raiul terestru: „Ne vom muta în vise cu chirie / Să fim părinți copiilor din flori” (**De-am evada**).

Cu asemenea avuții fabuloase, cum să nu trăiești la intensitate maximă Poezia? Ea-ți conferă revelații și prilej de reverie care te îndeamnă la meditație, la incantații străvechi care îți induc o stare de bine, la fel ca rugăciunea.

Nu cu modestie, autorul semnează POETUL, care se simte în deplină libertate de creație.

Limbajul ales, este metareal, nu exclude însă și expresii argotice precum: „tresăriri frivole”, dandanaua, poemele dilii, „rât de porc și dinte de cățea”; „bikini siclam și sutiene”; „bișnițari isterici”; „rânjim meditativ”; „Stă îngerul în ghenă”; „o haină de golan”; „DE ne distrăm puțin cu golănisme, / Blazonul îl păstrăm în buzunar”; imagini menite să șocheze pentru un poet căutător de himere celeste.

O oarecare atitudine oblomoviană și autopersiflantă afișează poetul în meditațiile sale diurne ori nocturne, zicând: „Mă scarpin cu un băț la un cucui: / Nici nu aud. Sunt filozof. Mi-e leeennee...” (**Leene**).

Religii vechi, manuscrise sanscrite, zei, preoți inuțiți, fenomene extreme: ploii de nove albe, farul din Alexandria, acum stins, și altele populează lumea închipuirilor poeticești semnate de Alensis De Nobilis. În ipostaza de contemplativ în care se complăce, poetul spune: „Din tine-ncepe-a curge-un fum subțire, / Te pierzi în neguri. Curgi în infinit” (**Căderea**). În ajutorul poetului vin făpturi de lumină: „Fluturi de mătase duc în ochi poeme / Ard făclii în brațe coarde de viori” (**Miresele nopții**).

Ploaia înmiresmată de metafore conduce un cititor avizat în grădina cu flori, pe cât de pastelate, pe atât de necunoscute, cărora trebuie să le afli originea, rădăcinile semantice, inflorescențele și modul de răspândire.

Sintagme alese: ciuturi de lumină, „Nunta ființării dănțuia-n nninsori”; „Îmbătrânește veșnicia-n univers”; „Cum florile gândirii întârzie aprilii”; ș.a.

Alensis De Nobilis reușește să creeze tablouri mirifice cu aceste metafore. Și poate că nicăieri ca-n poezia „**Întoarcerea în Utopie**”, poetul nu se definește mai fidel: „Eretic și bogat cum sunt profanii, / Tu te visezi ca prințul de Damasc/ Și cânti poeme și orgii-n litanii / Peste fecioare-ngenunchete-n teasc...// Din depărtări vin tresăriri frivole / Să înălțăm tăcerilor statui, / Vestale roz se plimbă în gondole / Cu nuri zeiești – ofrande nimănui. // Liane urcă-ncolăcirii de seve, / Cresc flori prin tâmpale arse între stele, / Rămâne-n oase urma unei eve / Ca să înalțe-n aer citadele. // În lieduri parșe umbre cad pe ape, / Stau perceptorii de vise la popasuri, / Copii din flori se pregătesc să sape / Fântâni în ziduri și-amnezii în ceasuri. // Căzut în golu-acesta-ntre secunde, / Mă înfior cât loc e-n veșnicie, / Mă strig-un glas din urmă, de niciunde, / Să nu mai dezertez din Utopie”.

Poezia „**Scadență**” redă realitatea zilei în care poetul luptă să supraviețuiască, sugrumat de liste de plată care nu-i mai îngăduie să viseze. Evident că tonul este satiric: „Rememorând preceptele lui Gauss / Și căutând la elegii soluții, / Dai fericirii azi pe loc repaus, / Când creditorii vin în șir ca scîiții // Și te întreabă care mai de care / Cu ce trăiești și ce secret ascunzi (Îți cercetează ochiul cu mirare). / Cu evadări în spațiu, le răspunzi. // Un vătășel cu-osârdie-ți citește / Dintr-un registru plin de ipoteze / Și datoria după vorbe-ți crește, / Iar după riduri vrea s-o micșoreze. // Abjecțiuni te-ndeamnă să-ți tai părul / Și să-ți bei viața-n tine ca asceții, / Când vezi chitanțe pe-nrudiri cu mărul / Și bon fiscal pe lupta cu pereții...// Invoci suprem puterea altei legi, / Cerând azil în alte galaxii; / Când ți se cer chiriile pe vise, negi / Că mai visezi. Ești o fantomă gri!”

Și totuși, în lirica acestui poet se întâmplă: orgii, delirări, incantații stranii, nehotărări, aiurări carnale, prăbușiri solare, ceruri false care vor să pice, dar și clipele auguste, vânturi nebune, patimă barbară, sfinți reci de lemn, efluvii de mirare, patimi arse, adică, tot ce se poate întâmpla într-o poezie.

Tot felul de viziuni stranii, unele alegorice: „Din pâinea ruptă curge parcă sânge”

Cronică literară

(Prefacerea de pe altar); „În aburi calzi scâncesc copii uciși”; „idolii se-arată/ în nopți de groază, pline de osândă” „Hingheri de îngeri să mă ia că-s grav”.

Sacru și profanul se amestecă discret, într-o comuniune înaltă în care: „îngeri marini duc ulcioare de aur / fetelor îmbrăcate-n mirese...// Plin de mirare / descoperi / înzeirea din tine”. (**Revelație**).

Diverse sunt și motivele, când creștine, când budhiste, când ezoterice, cabalistice, ebraice, religiile vechi incașe, religiile vechilor druzi, cele sumeriene, cu zeitățile lor pierdute, ca și vibrații spre sacru cu rezonanțele respective. Nu e de mirare, așadar că poetul spune: „Ca să avem un pic de mângâiere, / Ne umplem timpul inventând religii” (**Pizma zeilor**).

Cuvinte rare: parșe, alahambră, mirobolant, arheu, monadă, amușini, mantra, sânuri de Ilene, peduncul, pulsarii, basileu, preoteasă spargă, naiadă, hoț leviathan, charisma, apolzan, latența, simun, scatofili, franctiror, briantină, absconsă, bancrute, foneme, vignieta, plezne, mentenanță, ș.a.

Și un ideal poetic: „În vibrări de aripi te învălui, / Ca să plângi de-atâta măreție, / Treptele luminii orb le sui / Să fii ars pe rug. De poezie!” (**Ars pe rug**). Poetul este, în viziunea lui Alensis De Nobilis, „fiul nesfârșirii”.

Un erotism destul de voluptos de degajă din unele poezii spre satisfacția amatorilor de senzații tari. Poetul merge un pic cam departe cu închipuirea.

O poezie care justifică titlul volumului este „**Omul cosmic**”, în care vom regăsi, firesc, elemente astrale: „Tot încercăm a prinde-n zbor comete, / Să regăsim în lungul șir de fii, / În somn sau vis, această cruntă sete, / Ce arde-altare albe-n galaxii // Pe rugul pur ființei să îi cânte / Cu glas de îngeri care sfarmă munții, / Ca-nzăpeziri să curgă de pe frunte / Peste mirenii puri în noaptea nunții. // Dar nesfârșiri ne-ndreaptă-n plauri prora / Și ne-ncurcăm în neguri ca-n liane, / ciudate semne, semănând cu Tora, / Ne aburesc profetic pe ochene...// Iar dacă-n noi se întâlnesc pulsarii, / Ca versetele-n sacre melodii, / La suflete pățim în van avarii, / Că luminări vom mai primi simbrii // Și-n ape sacre curgem ca-n oglinzi, / Să luăm cu umbra față-n față cina; / Pășind din tine ca un arc te-ntinzi / Spre omul cosmic, umbra ta, lumina”.

Acest poem este bun pentru exercițiile de dicție ale tinerilor aspiranți la arta actoriei.

Conștient de propria valoare, poetul spune: „Metaforele mele-s teoreme / Ce mi le sorbi din iriși, nu le scrii” (**Urme de scrum**).

Sunt reînviată miturile sau istoriile biblice, cum e cea a cetății Ninive, dar și istoria incendierii Romei de către Nero, în anul 64 d.Hr. timp de șase zile și șase nopți, propagându-se practic în întregul oraș. „În prisma minții mele, ca-n Ninive / Te plimbi ca o regină peste fluturi, / Lumina scrie flăcări primitive / Cu fulgere, în pieptul tău, în ruturi. // Vei arde ca o nouă Romă-n flăcări, / Te voi privi ca Nero șui la minți / Ce deturneză trenurile-n gări / Ca să recite pe peron la sfinți, / Dar când târziu din focuri te vei stinge, / În urme mici de scrum albit ca-n rit / Îmi cade masca și încet voi plânge / Că tu ai ars, iar eu nu te-am iubit...” (**Urme de scrum**).

Biblie, Filozofie, Literatură și o incursiune în aceste cuprinzătoare domenii, făcând loc potrivit fiecăreia: „Încă mai e ceva de împărțit, / Cum spus-au Petru, Pavel, Toma: / Să ne-mbrăcăm în râu ca Heraclit, / Să ne trezim în prigoniri ca Goma” (**Fantoma**).

Aceste trimiteri livrești sunt legate organic de una sau mai multe stări propice poeziei și sunt scoase la iveală prin asocieri sau similitudini: „M-am refugiat într-un butoi, ca Diogene, / În ochi mi se scriau singure poeme; // Pe trotuar, monument, priveam spre ceruri cum zeii / Plângeau prefăcut să mulțumească ateii” (**Reproș**).

Poetul desenează metalumi astrale, nebuloase autohtone, învăluite-n hlaminda poeziei. Este evident că autorul versifică ușor și are și o imaginație debordantă. Lucrând puțin la stil și la normele uzuale la teoriei versificației, poezia lui ar putea să atingă desăvârșirea. Dacă, desigur, o va și elibera de cuvinte și ipostaze fruste, menite, vorba lui, să șocheze, păstrându-și totuși, „blazonul în buzunar”.

Serghie Bucur

O scriitoare la pătrat

Dubla apariție editorială a paginilor de literatură semnate de doamna Ana Hâncu, în volumele „Oglinda sinelui” – versuri și „Amfora cu vise” – proză scurtă, tipărite de editura „Scrisul Românesc”, în toamna lui 2014, constituie, pentru cititorii de profesie, un eveniment lirico-epic remarcabil și inedit, iar pentru cronicari, proba – valorică – a scriitoarei din Ploiești, într-o ipostază care consfințește bivalența talentului său creator.

Autoare de romane și poezii, doamna Ana Hâncu este membră a Societății Scriitorilor Târgovișteni (întemeiată în toamna anului 2005) și o prolifică semnatară de scrieri lirice și epice în publicații precum IMPACT Cultural (Târgoviște), Revista Nouă (Câmpina) și LITERE (Târgoviște), apreciată de personalități ale criticii, precum George Toma Veseliu, Victor Sterom, Mihai Antonescu, George Coandă, Florin Dochia și Florea Firan. Prodigioasa creație lirică și epică a doamnei Ana Hâncu o completează, forte, paginile de publicistică, vocație care i-a favorizat intrarea în Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România.

Sensibilitatea poetei Ana Hâncu frizează senzualul, filozoficul intersectându-se cu muzicalul, sub curcubeie sonore, precum în: „aleile se îngustează, se îndesesc / locurile de veci sub zăpadă / mai numără o iarnă, un decembrie / salută în tăcere Crăciunul. / regretul prinde sens aniversar / pe crengile de brad ale coroniței / prinse pe crucea din marmură albă, / pretutindeni veșnicia tremură / prin globulețe, fundițe sclipitoare, / conuri uscate, înșirate pe sârmă / ofrande sărace, cântate de cuci, / printre felinare ard visele vii / lângă imortele viu colorate, / albul zăpezii păleşte sub oglindirea / lacrimilor târzii de spovedanie. / sub lespezi oftează dorul de viață” (aniversare). Adesea, metafora devine, sub condeiul Anei Hâncu, penel și daltă, coardă de violoncel și acută de flaut. În clipe în care poeta duce pe umeri intempestive acolade de nori, năvalnice fulgerări de spirit și materie, răzbate ludicul în forme oedipiene. Stăpână a multora dintre secretele destinului, poeta Ana Hâncu decriptează fervorile ascunse ale acestuia. „trăiesc într-un alt timp, / am altă evidență a zilelor, / nopțile nu mai au calendar, / au culoarea viselor cusute / florar pe nesomnul din perne. / ninsoarea îmi udă clipele, / trăpașii urcușului strănută, / fânul trifoiului cu noroc se usucă / de la un deceniu la altul, / clipa fuge, ora se ascunde, / timpul și-a făcut nod peste zile / în amprenta vârstei / doar fuiorul se învâрте egal / în caietul obosit al aceleiași ere” (un alt anotimp). Imaginile se modelează în acorduri trubadurești: „tăcerea ațipește în ruginiu / râul se învâlburează, / malul geme sub povara / sălciilor plângătoare, / seara bântuie prin podul casei... / mai simt mirosul tău / în perna mea, te adulmec / și mă îmbăt cu aroma de cafea. // trăiești în somnul meu / pled viu de catifea, / sufletul mi-e harpă și vioară / plutesc pe zâmbetul tău / liană între gând și vrede, / blând luceafăr fredonând / pe fruntea mea de stele” (adulmecare).

Excesive poziționări imagistice, stridente în unele construcții, edulcorează uneori lirismul, sufocă și retează emblematicul. O mostră: „încă mai caut timpul piredut / în suspinul chitarei / acolo unde mângâierea făcea cuib / sărutului și lacrimile bucuriei / înșirau colier visului ierarhic (sic!). / când mă caută iarna / prin viscolul tristeții / ating cu pana zborului / zidul înalt al plângerii / și îl las ofrandă coșmarului / sus pe treptele

Cronică literară

turnului Eiffel (sic) / agăț amprenta speranței / pe ultima filă de jurnal / pictez cu slove de scâncet / copilăros alint în perna mea / sub lumina de stea siderală (sic!) / doar zâmbetul tău înflorit / îmi va încălzi cupola privirii (sic!)” (căutări).

Cealaltă latură a pătratului pe care doamna Ana Hâncu îl gravează pe ecorșul literaturii, vine din robustețea „bijuteriilor” epice, turnată măiastru în majoritatea prozelor din volumul amintit și menționat din nou, fiindcă merită: „Amfora cu vise”. Titlatură cu inserție poetizantă (greu tare este pentru un poet să scrie proză, fără ecourile versurilor sub a căror „teroare” este nevoit să reziste!, postură contrazisă de scriitoarea ploieșteană). „Amfora cu vise” a doamnei Ana Hâncu depozitează – dacă avem înaintea ochilor rostul vechilor vase romane, în care se păstrau miera, grâul și câte alte bunătăți pentru învins necruțătoarea foame – câteva capodopere, cu migala asupra frazei cizelate până la strălucirea diamantină a sensurilor distilate în subtile și ambițioase mecanisme ale imaginației autoarei. Doamna Ana Hâncu vine în literatură pe valurile unor drame trăite intens, în care ecouri ale lecturilor plonjează salvator; între îndemănare și arta scriiturii, domnia sa parcurge căi labirintice din care, ajunsă la liman, lasă privirilor și intelectului lectorilor personaje enciclopedice, în împrejurări epocale, de dicționar. Farmecul și interesul acestor 13 (număr fast la Ana Hâncu!) scrieri pornesc odată cu întâlnirea titlurilor – ele însele emițătoare de epic expresiv. Câteva din ele: „Cheia fantomă”, Bunici între continente”, „Nico – un „*buon amico*”, „Purcelul din Mercedes” sau „Impozitul”. Arta epică a doamnei Ana Hâncu atinge maximul valoric în povestirea intitulată „Jupa jucăușă” – obiect de uz intim feminin, acea „componentă” care ascunde și păzește esența intimității femeilor. Gradarea desfășurării întâmplării – agasantă și hărțuitoare pentru purtătoarea ei, definește vocația Anei Hâncu pentru miracol – sfera imposibilului numai pe lumea asta posibil, ardența ficțiunii surpinsă de neverosimil. Într-o relaxantă plimbare pe centrul localității sale, pe la amiaza unei zile extrem de frumoase, „Doamna scriitoare” e flatată de vânzătoarea dintr-un magazin simpatic, apoi trăiește emoția pe care un idilic buchet de flori oferit de cineva foarte atent cu dânsa, de multă vreme absentă din oraș, căreia i se confiază el înduioșat de re-vedere. Când, pornită mai departe, să trăiască secundele-acela voluptuase – soarele, aerul înmieresmat și bucuria suveranei libertăți, neprevăzutul vine din secreta lui ședere și-i taie calea: „Îmi duc tacticos buchetul florilor delicate spre nas să le adulesc parfumul suav, merg cu pas rar, spatele drept ondulându-mi șoldurile involuntar – e mersul meu obișnuit, dar pentru cei care nu mă cunosc prea bine, mers studiat, de manechin – și brusc, simt cum mă împiedică ceva, înfășurându-mi picioarele. Mă opresc, să nu cad. Ah, Doamne”. Jupa mea cu danteluțe albe coborâse pe sub fusta care îmi stă strânsă pe talie, nelăsându-mă să-i simt alunecarea ușoară, realizată între dresul fin de mătase și stofa subțire a fustei... Ce să fac!? Să-mi ridic poalele fustei și s-o trag în sus, pe talie, nu e posibil... Singura mișcare la fel de caraghioasă era să-mi trag jupa în jos și s-o scot! Ceea ce am și făcut, numai că în jurul meu erau trecători care mă priveau cu stupoare și cu amuzament mare. După primul moment de surpriză și consternare, după ce mi-am scos pantalonășii-jupă ca o veritabilă stripteuză, i-am ascuns în geantă, rușinată. Totuși, înveselită de situația comică în care m-am trezit, am început să râd în hohote, într-o cascadă nestăvilită, ca și cum altcuiva i se întâmplase pocinogul. Am auzit atunci în jurul meu un cor de râsete. Două perechi de tineri îmi aplaudau cu entuziasm nonșalanța cu care eu tocmai reușisem să regizez singură, ad-hoc, propriul gag”. Percutează la fel de sugestiv, de viu, finețea și adâncimea observației în prozele doamnei Ana Hâncu, și în povestiri excelente precum acelea pomenite mai sus, dintre care, cu toate că e de dimensiunile unui mini-roman, povestirea „Soacra mea trăsniță” ar fi lărgit valoarea literară și estetică a volumului „Amfora cu vise”. Pentru că, pe lângă mirificul descrierii și volubila ei însuflețire a spiritului, scriitoarea Ana Hâncu insuflă prozelor sale fluxul viu al umorului infiltrat de ironia stenică, optimistă mereu.

Ionel Bota

Glosă a tuturor semnificațiilor, dragoste...

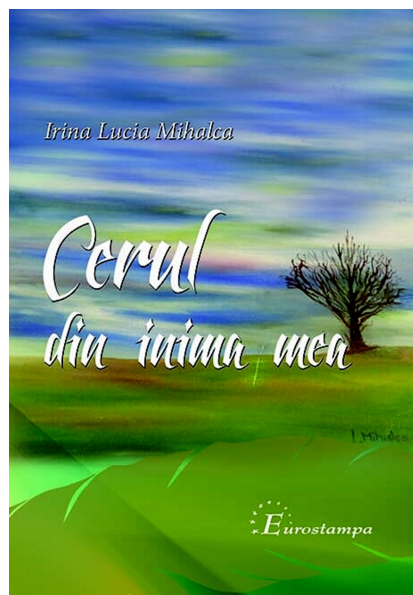
Privită acum, în perspectiva acestor ani care-au trecut până la noi, lirica Irinei Lucia Mihalca anunța încă de la aparițiile în volume colective, în presa literară, ori cu ecoul unor lauri binemeritați la concursuri literare, o poetă matură, un autor care se mișcă foarte original, aproape fără trac și cu dezinvoltura unui consacrat al genului, între programe și stiluri, teme și modalități lirice, grupări și direcții.

„**Cerul din inima mea**” (Timișoara, Editura Eurostampa, 2017, 150 p., cu o copertă realizată de Laura Lucia Mihalca, fiica autoarei), volum apărut prin proiectul „Poezia – oglindă a sufletului” (concurs de volume de poezie), în cadrul Programului Pro Cultura/ Duceștii Noi, 2017 este și el scris cu conștiința unei sărbători a cuvântului, cu un rafinament voluptuos și o voință irevocabilă de a exprima o notă novatoare a discursului.

Eul liric operează, cu o mobilitate surprinzătoare, mutații în consistența fluentei afective a emoțiilor, senzațiilor, sentimentului, marcând o alchimie a temperamentului care augmentează ardențele autenticității și o particularizează pe autoare între colegii de promoție.

Fiindcă, mai ales, nici chiar această explozie de simplitate evocând, dincolo de elanuri ale simțurilor, un cult al iubirii ca ingenuitate primordială, nealterată în dualitate, a ființei omului („Două aripi stinghere la intrare/ Încearcă să se-atingă,/ să simtă aerul primului și ultimului zbor,/ clipa trăită în nimbul eternității.”), nu scade din valoarea unei poezii care, în simfonia acestei febrilități afective, iscă un spectacol aproape cromatic (poeta noastră este și un pictor și un grafician deja remarcat de conștiința critică), un imagism mărturisind o perfectă surprindere ludică a temelor modernității.

Ca mentalitate lirică evidențiind sensuri optimiste aceluiași veșmânt liric/ liricizat de puritate, vulnerată de dăruiri senzuale, de candori obținând între lut și sideral, pământ și cer, himeră a veșniciei, poezia Irinei Lucia Mihalca reconvertește din metafora luminii, a înluminării și a înluminării, un vizionarism de-retorizat care aduce cu o căutare a adolescenței eterne. Iar dacă am fi mai atenți la atmosfera acestei poezii, am putea depista un destin al ei, mobilitatea artistică a autoarei dezvăluind

Cronică literară

o structură poetică unitară, fără mari abateri de la confruntarea permanentă cu sinele propriu, cu germinația peisajului interior („Uită-te în jur,/ coboară în tine și privește, /în lumina strivită sub geană,/ dinăuntru în afară, tot ce-am parcurs,/ în cercul fiecărei clipe,/picătura de rouă dintre cer și pământ,/ viața noastră așa cum a fost,/ singura noastră viață.”), angelic-paradisiacă. O stare de confesiune înfiorată, panoramarea grației, fiindcă asta înseamnă reconvertirea sensibilității, trasează o fizionomie decantată în experiență a rezistenței la orice modă a zilei, la orice ispitiri pretins resurecționale în discursul liric contemporan. Și transformă întreg ceremonialul poemelor Irinei Lucia Mihalca într-un imn (cuvânt-lumină) al fericirii universale: „Pe drumul spre lumină mergi, mergi mereu,/înaintezi, chiar dacă, uneori,/ ești nevoit să te mai întorci, dar mergi,/continui să mergi prin emanațiile umbrelor,/ prin raza de lumină izvorâtă din En sof,/ prin triada celorlalte nouă raze,/ dincolo de metafora gândului,/dincolo de cerul cuvântului,/ dincolo de punțile literelor,/ dincolo de orice măsură a omului,/ în adânc, tot mai adânc,/ departe, tot mai departe,/ treci de vămile atâtor lumi,/ cu erorile, slăbiciunile,/ durerile și primejdiile lor,/ treci prin fiecare cer/ izvorât unul dintr-altul,/ treci de vârtejul norilor/ în spirala creației,/ înaintezi prin visul din vis/ din focul nepieritor al adevărului,/ în adânc, tot mai adânc,/ departe, tot mai departe,/ dincolo de trecut,/ dincolo de prezent,/ spre Eternitate,/ spre a te cufunda, din nou,/ în viața izvorului Luminii.// -La început a fost/doar cuvântul Lumină!” (Cuvântul Luminii, p. 116).

Nu avem un simbolism criptic, aici, dar o solemnizare patetică, un tipăt lăuntric sfâșie universul marilor trăiri, deplinul singurătății (ne naștem singuri, murim singuri) fiind înlocuit de foșnetul irealei lumini. Adesea, fantezia viziunii e temperată de imagismul profund al ideii și sporește misterul, exilează sufletul liric în structura aproape elegiacă a unui eu controlând cerebral până și voluptatea detașării de senzualul obsesiei incendiare. Iubirea, ideal, pare a fi, aici, un sediment, un vestigiu metaforic, rodul, efectul hipnotic al aglutinărilor „sufletului” incomparabilei grații. Exuberanța temperamentului e, tot aici, atitudine, nu construcție, iar alegoricul dezvoltă inclusiv jocuri ale tragicului într-o originală retorică a nostalgiei („Întotdeauna Ea ți-a părut un copil rătăcit./ Iluziile dor pentru că nu sunt eterne,/ altfel de ce s-ar teme?/ Poate se tem să se-ntrupeze în alt vis,/ de aceea gândurile se divid...”), sub genericul sentimentalismului-viziune, fără exaltarea erotică din lirica altor confrăți.

Poemul de dragoste (extract din mitul dragostei supreme, desigur) al Irinei Lucia Mihalca, pare o rugă continuă, un crez solarian în vreme ce versurile caută puterea noii rodire. Dragostea e o formă de extaz mistic, de clocot vital într-o configurare paradisiacă. Doar că eul auctorial exersează în șoaptă „ademenirea” cuvintelor, sentimentelor, discursului ființei.

Claritatea multora dintre poeme este imbatabilă iar idealitatea liricii Irinei Lucia Mihalca devine un crez inconfundabil, perifrază a sensibilității. În replică a diafanizării imaginarului, explorarea ființei umane în profunzimea spiritului îndeplinește etapele unui ritual de venerare. Frenetică magie, înnobilare a spiritului prin cuvânt: „De scoți niște tablouri postate atâta timp,/ simți că peretele devine vlăguț, inert?/ Ne regăsim pe-ntinderea aceluiași câmp./ În nisipul clpesidrei, înțelegem, oare,/ clipa înșirată mult prea repede,/ că primăvara-i doar o zi,/că florile nu mai înfloresc,/ că păsările nu mai cântă, că oamenii/ nu mai zâmbesc și soarele nu mai răsare?// (...) Priviri, atingeri, șoapte, lungi umbre,/ o mână întinsă, vis, dorință,/ parfumul memoriei, conturul formei,/

senzația prezenței, un zâmbet/ și-o lumină, balsam de gânduri,/ imagini revăzute cadru de cadru,/ o disperare și convingerea/că nu se va-ntoarce niciodată.” (Să treci, să simți și să accepți, p. 65). Misterul erotic insinuează întoarcerea în etern, pare blazonul de viață, mascând o întreagă odisee a ființei între traumele memoriei pasive și descendențele terapiilor de-purificatoare.

Pasională prin vocație, poezia Irinei Lucia Mihalca percepe și intermediază neliniști metafizice și elanuri ale nesfârșitelor reverii, supraviețuirea tonică prin inefabil, prin cuvânt și prin marile eliberări ale eului în metaforă.

Iată de ce încă un spectacol ideal, nu cel senzual-ludic, ar fi în poezia Irinei Lucia Mihalca suflul mareic al unei sonorități distilată într-un fel de migrațiune a emoțiilor, ancorare a răzvrătirilor cerebrale în stilul letrist-elegiac al ciudatei de-mantelări a memoriei până rămâne numai dragostea, iubirea, sentimentul ingenuu, al temei (mitului) femeii fatale.

Seducțiile poemelor ating un tragism al stărilor poetice, mimând, tautologic, deprivarea senzorială a ființei („Prin nodul de lacrimi curg simțirile noastre,/ continuăm să mergem în umbra/ penumbrei contopite/ din promisiunea fiecărui vis.”), cu un tonus al transmisiunilor emoționale care are declicul în șuvoiul afectiv al jubilațiilor juvenile însoțind această deja discutată voluptate metaforică. Uneori, „încifrarea” sensului, urmată de grafiera cu majusculă, au și ele cadențe de ritual, poartă și ele aură de ingenuitate.

Glosa tuturor semnificațiilor este, însă, dragostea.

Triumful realității senzoriale ține de voința opțiunilor definitive, aspectul particularizează, o dată în plus, acest univers liric. Comunicarea cu natura pură, însă, grefează îngemănări ale fascinației atitudinilor cu hieratismul experiențelor și al stării de entuziasm continuu: „Totul respiră, totul vibrează!/ Respirația de unde vine, iubitul?/- Respirația înseamnă viață,/ dacă există, există și viață!!! – Unde ești? Aici, cu tine, a ta!! – Până în zori mor! Mă simți?/- Anormal de bine, un cuib de fluturi ești,/ am pășit, am trecut bariera,/ sunt dincolo de vis!! – Cu respirația te-ating, ne topim,/ o plăcere unică, dură, greu de suportat,/ cu mângâieri divine ne bucurăm sufletele./ O încăleștare, fără arsuri,/ fără nimic, am electrizat clipa!! – Așa m-am trezit, pătrunși, contopiți/- o liniște și-o nebună plăcere -,/ nicio mișcare, transfer de lumină!/ Zidită în tine! Prin cântecul sufletului/ mă readuci aici cu plăcerea de-acolo simțită./ Un strop de privire, un strop de etaz!!! -Amestec de doi, nu te-ai desprins de mine./În contopirea noastră ne sărutam, privindu-ne,/și-nțelegeam durerea plăcerii.” (Atingerea sufletului, p. 72)

Elanurile inocenței se mișcă, labile, în zona sărbătorilor sentimentului, proiecția stărilor lirice însoțește plonjarea (tot panoramare sentimentală) în eonul unei clarități neoparnasiene.

Un intimism caligrafiat, regenerând când și când, prin virtuți de vrajă, închină spiritului apolinic topica mentală a beatitudinii luminii. Ființa, la rândul ei, revarsă lumină, „temperatura cuvintelor” explicând și etapele unui spectacol incandescent. Imagistică augmentând euforiile ființei care scrie, poemul de dragoste al Irinei Lucia Mihalca nu mai trebuie fardat cu artificii calpului.

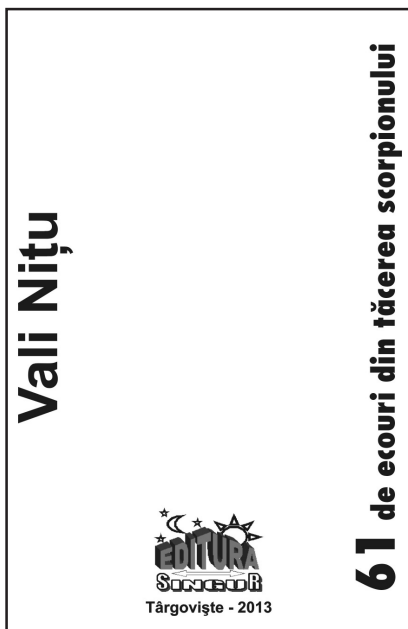
Un lucru e cert: trebuie urgent abordate fără ezitări și cucerite înțelesurile poeziei pe care o scrie Irina Lucia Mihalca. Volumul „Cerule din inima mea” asigură, deja, entuziasmul nostru de-acum; toate argumentele sunt în favoarea opiniei că ne aflăm în cazul unui autor matur, înzestrat cu mult talent, autentic ca un profesionist al condeiului în strategiile exprimării lirice.

61 de Nițu-Vali-sme

Ne întâlnim – pe imperiala alee a Aezilor – cu unul dintre acești Cavaleri ai Lyrei, a cărui siluetă de Crai de Curte Veche fulgeră aerul romanticului Târgoviște, singuratic ori pe bicicletă, între două puncte ale existenței domniei sale: familia și serviciul, zăgrăvind împrejurul cu gânduri, respirații și speranțe. Numele absconsului trecător este scurt, mai scurt decât Bună-dimineața, Bună-ziaua sau Bună-seara; are opt litere, egal așezate în curgerea / rostirea lui, sonorizat alternativ de câte patru vocale: Vali Nițu! Ne-am cunoscut în ambianța literară a Societății Scriitorilor Târgovișteni.

Primită odată cu IMPACTUL în forma ei tipografică nouă, numai bună de purtat în buzunar, cartea – intitulată „**61 de ecouri din tăcerea scorpionului**” – scoasă la faimoasa editură „Singur” a poetului Ștefan Doru Dâncuș, în anul 2013, aduce la rampa Poeziei tot atâtea „ecouri” câte număra clepsidra prin care anii autorului nostru deja s-au scurs. Ludicul proprietar de Iyră reînveșmântează Cuvântul în straie sonore promițând să înfrunte supremația Timpului, cu secreta forță a esteticului. Un prea-plin de stări-sentimente-dorințe-idealuri structurează aceste „Ecouri” tipărite, încât seva din care ele s-au desprins – acea „tăcere a scorpionului” (în fapt, a distinsului autor), iese din rânduri printre rânduri, după noimele ce clocotesc în celălalt Vali Nițu: Alter-Ego-ul său.

M-am supus unei seducții intuite, așa, dintr-o ciudată presimțire, prin a citi mai întâi titlurile acestor „61 de ecouri”, să îmi verific apetența pe un orizont filologic aparent banal. Nu am greșit. Din contră. Ele însele sunt vertebrele unei suprinzătoare coloane vertebrale a cărții, un poem în grava lui consistență (cum bine îi stă valoric), ca părți componente ale unei simfonii lingvistice – dacă poate exista așa ceva. Am să le pun în știmă doar pe cele mai plastice: „zodia apei”-„ordinea în pauza mare”-„jilțul serilor”-„apusul unui răsărit” (tautologie suportabilă)-„rever de timp”-„cenușa din târziu”-„primăvara javrelor”(politicianiste?)-„șaua unui anotimp”-„desenul buzelor”-„e atât de duminică”-„viitorul prezent”. Așezate cursiv, de un cititor cu ceva imaginație, aceste sintagme dau un poem de îndrăzneță relevanță!

Scriitura Nițu-Vali-că încape, între copertile acestor „61 de ecouri”, pe durata filozofică a „mișcărilor” scorpionice (de rezonanță brahmsiană), izvoarele ei vin, din cețurile eternelor îndoieli omenești, fortificate de un subtil, chiar ingenios „râsu-plânsu” intercalând zborurile interioare cu evidente evadări axiomatice. Izbânzile versus prăbușirile rămân incerte ipotecări ale nimicniciei eu-lui față cu infinitul. Unica rațiune de a fi = a dura, a Poetului, rămâne Femeia: iubita, visata, dorita, idolatrizata – ființa cu valențe protectoare, pe care autorul le scoate, cu voluptatea candid-rănită, din ascunzișuri invizibile, vizualizându-ni-le: „i-am mulțumit Bunului Dumnezeu / și pentru această dimineață / m-a lăsat în grădina casei de pe deal / să mai privesc răsăritul soarelui / cu florile de nu mă uita / și regina nopții cu mirosul trupului tău / pe care nu-l voi ști niciodată // ești atât de frumoasă cu zâmbetul din ochi / încât îmi este teamă / că te voi pierde înainte de a ști / cum este îmbrățișarea / trupului și coapsele ascunse / sub o rochie largă cu sânii ce desenează / dorința unui muritor // femeie din vis cu priviri flămânde / înainte de a se aprinde luminile / de pe strada cu castani / unde ești prezentă într-o pagină de carte / a ultimilor mei ani”. (știi ceva?, pag. 10). Subțiri aluzii oximoronice constatăm într-altă poemă – în care implacabilul demers al lui Kronos este „sanționat” de cititor (inclusiv autorul), „să se știe”!: „atât de singur / și totuși atât de împreună / în cuprinsul unor albume foto / imagini și fapte din seara de pe urmă / peste harta nespusă se așterne //(...) // o imagine ca un cadran cu linii / curioase semne cu destule puncte / posibile simboluri dintr-o cumpănă / a unei fântâni de suprafață / sau din adâncul unei părți / a locului și timpului / trecut pe invitație”. (invitație, pag. 16).

Meandrele sunt o condiție nu numai pentru apele curgătoare ori pentru viața oricăruia dintre noi. Osatură caracteristică și inevitabilă în orice scriere, ele construiesc, trasează, sunt calea pentru traversat conținutul unei poezii sau proze. Iscusița de a le „desena” cât mai artistic, cu inserțiile filozofice de o cât mai pregnantă viziune, emană din talentul autorului, din simbioza sentimentului poetic cu orizontul culturii poetice. (De-acî, neîndoios, și tsunamiul publicistic în versul alb, asiduu recurent, izbucnind accelerat prin sute de pagini de reviste, mii de pagini de cărți, pe care doar Titu Maiorescu ar fi putut-o regla!). „Scorpionul” nostru, Vali Nițu, de față aci, cu noi – aplecați peste cartea domniei sale, focalizează în „ecourile tăcerii” proprii persuasive și emblematice ipostaze ale eu-lui său. Ca în: „dincolo de lumea unor lumânări albe / aparențe // ochii se ascund după ochelarii fumurii / sărutul se vrea din ce în ce mai devreme / în timp ce dorința se aprinde / pe buza unei căni cu vin // (...) în surdină o chitară plânge un sol (când perechea-i trece / și clipele rămân pe cheie / ca vremea cea rece // nuanțele și culorile pastelate / se regăsesc în tabloul unei vieți / până când vine umbra / să-și danseze propria existență / cândva în prezent” (dansul umbrelor, pag. 26).

Subțiate de câteva explicitări ale esențelor, aceste „61 de ecouri din tăcerea scorpionului”, la o reeditare – meritată – au să ne răsplătească cu asupra de măsură răbdarea ce ne-o induce încrederea în arta poetică a scriitorului Vali Nițu.

Serghie Bucur

Maria Diana Popescu

În univers toate își au rostul și plinul lor

Anotimpurile în ecuații lirice, în structura versului punctiform, supus pulsației, reacției sufletești cadențate sau străluminării de culori. Ovidiu Oana Pârâu scrie cu sufletul unui adolescent îndrăgostit de Creația divină. Scrie nu pentru sine, ci pentru alte suflete iubitoare de frumos. Scrie cursiv, sobru, consfințind tradiția clasică, fluentă ritmică și parfumul îmbătător al eufoniei. Poemele atrag, fascinează prin echilibrul versului amprentat de agreabile vibrații pe placul celui dispus să asculte vers melodic, ușor de rostit, dar trăit intens. Momentele și „întâmplările” naturii devin momentele și întâmplările inimii sale. Cam în acest fel scrie autorul nostru. Și scrie bine. Structural este, prin urmare, un poet inimos care asociază discret bucuria senină a iluminărilor cu tristețea ciclică, fulgerătoare a esențelor naturii.

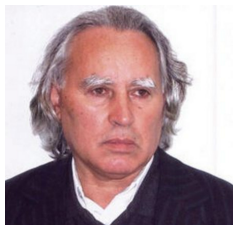
Volumul „**Surori metrese timpului**” oferă cititorului, atent chibzuite, frumoase alcătuiuri poetice care au ca laitmotiv „ființa” anotimpurilor și veșnica lor rotire ca reper între cosmic și uman. În apele translucide ale universului său poetic „albesc copacii prin livezi, apusul se rătăcește printre munți”, se întrezăresc „fantasme care-i pictează vara pe retină”, tristețile autumnale îl ating din mersul lor legendar, „pământul îi ruginește la picioare”, toată „zăpada cuvintelor” ne stă la dispoziție în volum, amintindu-ne că poeții sunt niște „iluzorii oameni de zăpadă”, deasupra cărora locuiește Atotstăpânul Timpului, cel care a întemnițat Universul în calcule precise, astfel încât nimic pe Pământ să nu eludeze rolul anotimpurilor-surori pe care Ovidiu, poetul, le cheamă la dânsul să le povestească adevărul despre firea lor.

Pe rând, oglinda cărții le reflectă chipul: primăvară, verdeață, bucurie, renaștere: „Decorul verde-ncepe să-l brodeze./ Natura zăpăcind-o de culoare./ Chemând albine harnice s-așeze/ polenuri felurite peste floare”. Vara, „un rai lumesc, belșug, regal de iubire, cireșe amare”: „Orbitoare armonie/ În înalt și pe câmpie/ Pe cer strălucirea lui/ Pe șes floarea soarelui/ sub corolă fără samân/ ici corolele de galbăn/ pe bolți fine irizări/ înspre câmpuri dulci chemări”. Toamna carelor pline de roade, minunata paletă coloristică: „se mântuie ogoarele de roade/ sub soarele părelnic obosit/ din haturi se conjugă-n cer noroade/ de păsăret spre loc necunoscut”. Iarna, „de gheață floare la fereastră”, pustie, rece-n seara de Ajun, viscol, îngheț, atmosferă încremenită: „Norii mei/ cu fulgii grei/ par redute-n/ zări pierdute./ Vor veni/ să fulguiască/ în noaptea împărătească/ oamenilor/ să vestească/ bucuria/ Maicii Sfinte-a/ Lui, Maria,/ c-a născut/ pe fiu, Mesia”. Poeziile celor „patru surori metrese” sunt ceea ce George Călinescu numea la Alecsandri „picturi verbale”, desene calde, delicate, vorbind despre legătura armonioasă dintre anotimpuri, despre elementele specifice fiecăruia, despre schimbările ce au loc în natură – ele însele o frescă a naturii străbătută de sensibilitatea lirică, cea care dă măsura reală a darului său artistic.

Poetul OVIDIU, un sensibil rezonator la tot ceea ce ține de natură și de schimbările ei prin anotimpuri, realizează un calendar liric al timpului pământesc cu ajutorul versului disciplinat, melodios, ca mijloc de a crea atmosfera de comunicare a stărilor sale sufletești. Constat, autorul rămâne fidel modalității literare anunțate: nu apelează la cuvinte grele, uzitează imagini vii, concrete, individualizează peisajului, zugrăvind-l cu un farmec anume, cu o acumulare binevenită de emoții, de vibrații la fel ca în peisagistica picturală. Temperamentul clasic, plasticitatea, viziunea senină, grațioasă asupra naturii, ne încunoștințează că ne găsim în fața unui bun poet, dăruit cu talent, un poet ce își poate turna visurile fără teamă în matricea poeziei, un poet de la care așteptăm și alte realizări asemănătoare volumului de față.

Așadar, o probă de sensibilitate, de talent și de inteligență. „Surorile metrese al timpului” cântă în cele patru zări un refren insistent: în Univers toate își au rostul și plinul deplin. Iată semnul, concretul semn că poetul este necesar și chemat la un frumos cântar. Întâlnirea cu poezia lui Ovidiu reprezintă un plăcut popas sufletească, în acest prezent în care latura spirituală pierde teren în favoarea pragmatismului. Repet, volumul confirmă talentul unui poet bun, client al melancoliei, care consemnează ochiul interior al sensibilității naturii, un poet înscris deja la cuvântul poeziei românești contemporane.

Dumitru Velea

Câteva cuvinte despre o carte consolatoare, de pe patul de spital

În revista Banchetul (anul I, nr. 1-2-3, 2016, p. 86), la rubrica Translațiuni, unde o publicam pe poeta Ana Podaru cu un grupaj de poezii, în română-engleză, *Fluturi în infern / Butterflies in Inferno*, scriam spre informare, dorind ca mai târziu și pe îndelete să mă aplec, din unghi psihanalitic, asupra trăirilor, ce mi s-au părut ridicându-se din mari adâncimi, în creația sa:

Ana Podaru s-a născut la 27 oct. 1974, în localitatea Nicolae Bălcescu din județul Bacău. Copilăria la sat – mărturisește ea – sădește în viitorul adult imaginea frumosului, imaginea libertății. „Mirosul câmpului și joaca desculță în ploaie mi-au rămas întipărite în minte. Școala românească mi-a deschis sufletul către poezie. Poeziile lui George Bacovia atârând ca plumbul în adâncul fântânii inimii mele, Eminescu și Adrian Păunescu presărând undeva în cotloanele sufletului o sămânță roditoare mai târziu.” Mama îi dăruiește comoara cea mai de preț a sufletului, bunătatea, iar dascălii de la Liceul Vasile Alecsandri din Bacău, îi asigură temelia. Căsătorindu-se și ajungând la Vulcan, urmează cursurile sanitare la Petroșani, așa cum spune, din „dragoste pentru oameni” și din empatie și înțelegere a suferinței umane, profesia de asistent medical fiind o meserie vocațională pe care o profesează cu dăruire și pasiune. Ana Podaru debutează editorial cu volumul de versuri *Firimituri de fericire* la Editura Inspirescu, Colecția Poezii Secolului XXI, Satu Mare, 2014. Cartea este lansată la Primăria Vulcan, la 27 octombrie, organizator fiind Consiliul local cu sprijinul viceprimarului local Cristian Merișanu, cartea intrând în custodia Bibliotecii Șansa din localitate.

Imediat, în 2015, aceeași editură îi publică volumul *Fluturi în infern / Butterflies in Inferno*, ediție bilingvă română-engleză (traducere: Lucia Ștefanovici, Eva Halus și Rudolf Neumaier). Ana Podaru, asistent medical într-un spital din apropierea Londrei, reușește o dublă lansare a celor două volume în capitala britanică: la Wembley Library Brent – Londra, în 5 dec. 2015, iar după o lună volumele fiind prezente în aproape toate librăriile din Londra, fiind prezentată cu sprijinul My Romania Community și respectiv Romanians love books sub îngrijirea Adinei Maglan. Poeziile sale încântă publicul. Aici volumul său de versuri, *Fluturi în infern / Butterflies*, stă pe standuri alături de cărțile lui Creangă sau Slavici.

Poezii ale sale se află pe rețelele de socializare, facebook, solicitate de cititori, în diferite grupuri literare, reviste și publicații online, sau pot fi găsite pe Youtube, în recitalul Nataliei Pinte, unele dintre ele devenite cântec „Plouă în suflet” cantautor Florin Țuțuianu.

Aș mai adăuga, în aceeași notă, că prezența sa pe aceste rețele a tot sporit; că poeziile sale sunt bine primite și comentate la Cenaclul Poetic Schenk, al cunoscutului poet, ca interfață între cultura noastră și cea germană, Christian W. Schenk, el reușind o minunată și grea traducere a lui Eminescu în limba lui Goethe; că în ultimul timp Editura Inspirescu i-a acordat Diplomă de excelență „pentru talentul literar deosebit” și

Cronică literară

că a fost primită în USEM, adică în Uniunea scriitorilor de pe cele două maluri ale Prutului.

În fine, este prezentă cu poezii în fiecare număr al revistei Banchetul, și, împreună cu Lilia Manole, de la Bălți, se îngrijește de netezirea căii scriitorilor basarabeni către revistă.

Comunicarea a curs și se desfășoară și pe direcția poeziei, și pe cea de la om la om. Se știe că pe Ion D. Sîrbu nu-l interesa să scrie altfel, ci despre ceea ce nu se poate scrie, despre ceea ce este durut și îndurat de om și societate. În căutările ei i-am spus că și formele vechi pot fi împrăștiate de noul conținut și să nu se necăjească dacă unii zburdalnici strâmbă din nas. Pe cea de-a doua direcție i-am spus că pe 23 iulie am avut probleme cu inima și că am mers la cunoscutul cardiolog de aici, Radu V. Radu. Îngrijorată, mi-a răspuns că este un medic foarte bun și m-a atenționat: „ai grijă, somn bun, fără stres”, explicându-mi uimitor ce și cum despre funcțiunile inimii. În octombrie, pe 14, m-a întrebat dacă aș fi de acord să-i scriu câteva fraze ca prefață la noul său volum de poezii. Și i-am răspuns: cu bucurie, deși aveam multe de îndeplinit. Pe 14 decembrie a trimis manuscrisul *13 Octombrie rece – Icarii timpului*. Am ales pentru numărul următor al revistei zece poezii și a rămas să citesc, voind să fac nu o prefață, ci un eseu psihiatric, departe de descrieri și observații așa-zise critice, ci avansând spre determinările genetice ale poeziei și poematului.

Dar nu a fost să fie. A venit o răceală drastică peste mine, ea mă avertizase să am grijă că s-a pornit o gripă cu un virus puternic, și în fine la începutul lui ianuarie am ajuns la Spitalul de Urgență din Petroșani, pe brațe, în căruț, cu tubul de oxigen, la interne, în grija medicului Chivulescu Petru. Să nu poți să respiri, dai mâna cu moartea! S-au făcut analize peste analize la inimă și plămâni. Cefort și ale medicamente, ultimele, mai toate pentru inimă. Când mi s-a spus că voi face și tomograf toracic, am intrat într-o spaimă vecină cu moartea, că am tumoră la plămâni. Medicul m-a îmbărbătat că până la urmă îi vor da de capăt diagnosticului. A venit rezultatul: fără complicații tumorale (dar sunt problemele aortei). Spaima asta a durat o săptămână, fără somn, fără mâncare, cu ochii înlăcrimați prinși de cei ai asistentelor, spre a descifra ceva. Aici am văzut și înțeles ce înseamnă să fii alunecat cu un picior dincolo, în Valea Plângerii și ce înseamnă cu adevărat meseria nu doar de medic, ci de asistentă medicală. Trebuie să ai vocație, spune Ana Podaru, dar, am văzut, răspunderea este maximă. Pacienți și boli diverse, unii alunecați, alții disperați sau împăcați, diabeticii din două în două ore cu tratament și medicație – și pentru tot ceea ce faci, conform transcrierilor medicului, semnezi. O privire – o speranță!

Aici, pe patul de spital, am înțeles ce înseamnă bătălia cu timpul și moartea dusă împreună de pacient și asistentă medicală, lucrarea de salvare a vieții! Existența speranței și a milei. Tâlcul cu adevărat psihiatric, religios și consolator, al misiunii omului și al poeziei. Al poeziei pe care o scrie Ana Podaru. De ce modele teoretice, venite de aiurea, de ce vorbe goale, cum zice Eminescu, care a îndurat întreaga suferință a neamului nostru, să mai ai nevoie!? Suferința este de ajuns. Suferința este lângă tine, face corp comun cu tine, îți cuprinde sufletul, îți aleargă prin sângele cu care scrii. Încă se întâmplă, ca în cazul poetei, să mai vină și din adâncuri nebănuite ale ființei, dar puternic vorbitoare. Cu sângele plin de suferință și cu sufletul încărcat de milă și speranță scrie Ana Podaru. Eu văd și simt ce se întâmplă în jur, îmi posta. Lumea, aproape întreaga lume, fie împărat sau cerșetor, este suferindă și bolnavă, în toate sensurile cuvântului. Superioritățile sunt aparente, iar egalitatea nu este doar a oaselor în groapă, ci și a cărnii de deasupra. Priveam pe fereastră: cimitirul, care în urmă cu zece ani avea vreo patruzece de morminte, acum se întindea cât trei stadioane!

Cartea aceasta *13 Octombrie rece*, a treia a poetei Ana Podaru, căreia trebuia să-i fac prefață, acum abia o citesc pe telefonul mobil pe patul din spital și mi se pare plină

de suferință și cu adevărat consolatoare. Poate aceasta este și menirea artei, a filosofiei o spusese demult prințul filosofilor, Hegel, care la 61 de ani s-a stins pe neașteptate de „cholera sicca” (vineri ținuse ultimele ore ale cursului, iar de duminică de la ora 11 până luni la ora 5, 14 nov. 1831, s-a zbatut și a trecut liniștit în marele somn). Este o carte profundă, prin durerea și suferința cuprinse, și luminoasă prin speranța degajată, plină de milă și iubire. (Chiar titlul unui poem este definitoriu în ambele sensuri: Se plimbă-n mine un pumnal albastru.) Aș putea spune că dacă pe pământ, în lumea de zi cu zi, suferința acaparează totul, ea este totuși întoarsă cu tandrețe și milă, de mâna poetei, cu fața spre cer; și încă, acest proces de îndurare și întoarcere spre cer se petrece pe un timp la fel de dureros, în care cerul își arată doar fața întunecată, de pe timpul nopții, însă iubirea de aproapele și mila din aceste versuri îl umplu de stele, de licărul lor ca al unor lumânări înfipite-n noapte pentru om și legătura sa filială cu divinitatea, iar jos, întinzându-se, din loc în loc, blânda lumină a Lunii. (Imaginea ei stăruie prin poeme, iar pe unele le și „botează”, Lună, Lună plină.) Aici, prin durere, își dau mâna înțeleșurile de jos cu cele de sus, sau mai exact, lacrimile omului petrecut se înalță spre cer și se întâlnesc cu cele care curg din cer pe pământ, fie ca ploaie, fie ca o adiere de vânt, a renaștere și înviere. Iată chiar și în finalul unei poezii de dragoste (deși este greu să citezi fragmentar în cazul acestei poete): „Plouă peste mine, plouă peste vise,/ Plouă peste noi cu trăiri, iubite,/ Plouă cu povestea clipelor promise/ Și ncolțesc semințe pe tărâmurile sfinte, // Unde-a fost iubire îngerii-s de pază/ Reclădesc din suflet, se aprinde-o rază/, Raiul se deschide într-o nouă oază,/ Inimile noastre numai să le vază.” (Ne doinesc arinii).

Există deschisă o cale a reîntoarcerii omului spre divinitate, arătată, revelată și confirmată de Iisus. Și în aceasta consistă credința și speranța de jos și mila de sus, sau în iubirea de sus și mila de jos, că spus a fost prin gura Apostolului Matei: „Milă voiesc, iar nu jertfă” (jertfa omenească o eliminase Domnul de pe timpul lui Isaac, prezervându-o doar pentru Sine, pentru Fiul Său). Și mai departe, același Apostol, povestind despre cei doi orbi întâlniți de Mântuitor: „Și făcându-i-se milă, Iisus s-a atins de ochii lor și îndată au văzut”. A vedea nu este vorba doar de o vedere fizică, așa cum s-a întâmplat, ci mai mult de o vedere spirituală. De a doua vedere, care are la bază mila. Mila ca simțământ omenesc și divin, recuperator al omului și consolator pentru spirit în lucrarea sa. Mila, cu consubstanțiala iubire de aproapele, este o definiție determinantă poetică în creația Anei Podaru. Versurile ei o luminează cu prisosință. „Mă voi întoarce Doamne, de-acolo, din pustiu! De ce-am simțit furtuna?... doar clopotele știu,/ A sufletului haină stă roasă în spinare,/ Dar vântul neputinței n-a vrut să mă doboare, // Din razele de soare pumnale m-au străpuns,/ Sub talpa mea nisipul ca jarul a ajuns,/ Când am atins cu buza a cerului splendoare,/ M-a ars din nou apusul... sărutul lui mă doare, // De-ar fii să îmi târăsc genunchii plini de sete,/ Mă voi întoarce, Doamne, din clipele absente,/ Voi bea din nou izvorul iubirii-ntârziate/ Și va ploua cu vise pe suflute curate.” (Mă voi întoarce Doamne...)

Mai mult, din această iubire și milă poemele Anei Podaru își capătă nu doar consistența, ci se structurează ca întreg și-și obțin o construcție cu o logică internă de nezdruccinat. Nu cupele contează, ci licoarea sacră ce se toarnă în ele! Poemele ei se constituie în forme poetice știute și cunoscute din timpuri vechi, clasicizate, însă împreunările de lacrimi, de jos și de sus, sunt ale poetei și ale lumii de azi. Cele de jos vin dinspre mamă ca născătoare sfântă a lumii, și altele din cruzimea prezentă față de om, sub multiple forme, de ucidere directă sau indirectă, prin iubirea ipocrită (să numim doar câteva poezii atitudinale și ale deconspirării ipocriziei generalizate: Repere morale, Atei, Alerg după iluzii, Ce tablou nefiresc, Adevăruri false, sau poezia pentru victimele de la colectiv, În memoriam, victimele nepăsării.). Există un poem, 13 Octombrie rece, care dă și titlul întregului volum, dedicat zilei de naștere și de

Cronică literară

moarte a mamei sale, și care exprimă, trecând de la zi la an, timpul poetic și al ființei: adică toamna rece. Octombrie este mijlocul toamnei, când toate ale naturii și vieții, după dăruirea de roade și iubire, se retrag, se strâng în moarte, dar prin evocarea discretă a zilei de naștere a mamei sale, semnifică și faptul că prin sfârșitul unui ciclu natural, apare speranța că începe un altul – totul este un proces dureros de naștere și renaștere. Durerea este asemeni acelei a Fiului de pe Cruce și a Mamei Ce-L privește neputincioasă, de jos. Aici, la poetă, personajele sunt inversate, persistând o aceeași sfâșiere, însă în alte vorbe spus, din aceeași și prezentă răutate a zilei „în mine trăiește pădurea și... lupul”: „Octombrie rece, ce poți să-mi aduci?/ mi-ai pus la picioare sfârșit, început,/ pe frunzele-ți moarte ades au căzut/ din lacrima mea poveri mari de cruci,// ce poți să-mi mai dai?... dă-mi toamnele mele,/ să sorb asfințit cu ochi de copil,/ nu-mi face cărări cu vântu-ți ostil/ pe frunte, pe mâini... mă plouă cu stele,// Octombrie rece, genunchii mi-au stat/ la cruce de piatră plângând tremurat,/ în brațe cu flori... călcând apăsător mormântul, vorbind cu ecou... un oftat,// Octombrie rece, pe lume-ai adus/ o floare de mac... înflorind la apus,/ un cer ca de foc pe suflet mi-ai pus,/ sub el lac de lacrimi pe frunze s-a dus,// Octombrie rece, cu teamă pășesc/ prin picuri de ploaie ce-mi biciuie trupul,/ sub clopot ce bate mă adăpostesc,/ în mine trăiește pădurea și... lupul.” (s.n.), (13 *Octombrie rece*).

Lacrimile acestea ce picură amestecate cu sânge nu mai au nevoie de cioburi poetice de aiurea (de care fac atâta caz traficanții de azi) în care să se strângă, ele curg direct la rădăcina crucii, în vasul nostru numit lăcrimar, care se va sparge de stâlp abia la șase săptămâni, după ce sufletul și noul trup de grație și duh se vor fi arătat de patru ori, din aproape în depărtător, cum zice un doinitor din Carpați, de la rudenia de mamă până la cea de duh cu Apostolii și de marea comunitate, patru călătorii până la înălțarea recuperatoare și mântuitoare. A Sa și a tuturor. La îndurerata poetă, nu mai există nicio ruptură, diferență, între procesul de extincție, de moarte și cel de renaștere și înviere, precum la romantici, între cele ale naturii și cele ale omului, aici renașterea din natură îi este proprie ca înviere și omului creștin. Să ne amintim de parabola bobului de grâu. Spectacolul extincției din natură în pragul toamnei ce dă în iarnă și al omului ca ființă spre moarte și înviere este unul și același, durere și mântuire, moarte și renaștere și înviere: moartea ca ultim vals, zice intuitiv poeta, nu departe de tâlcul aceluia goethean „stirb und werde” (mori și învie): „Cade bruma nemiloasă peste frunza ruginie,/ Ea tresare și icnește la preludiul nesfârșit,/ Se desprinde-apoi din ram și-și ia zborul spre câmpie/ Ca o aripă de înger de păcate răvășit...// Vântul face-o reverență acordând ușor vioara,/ Printre crengi se-aude cântec, altă frunză dă să cadă,/ Zboară după-a ei surată fără înapoi să vadă/ Cum pe creanga părăsită se așază-o biată cioară,// Cântul vântului întoarce prima frunză lângă pom/ Lângă cealaltă surată face scurte piruete... / Delicată-n jur valsează altă frunză cu paiete,/ Bruma fuse generoasă, a-mbrăcat-o ca pe-un gnom,// Ramurile se apleacă într-un dans amețitor... / Valsul frunzelor cu brumă, un miraj născut de toamnă,/ După-atâtea roade strânse azi arată ca o doamnă/ Ce-a muncit întreaga viață, zi și noapte, la decor,// Ce spectacol, ce minune, drama ultimului dans/ Fără poante, fără aripi, fără rochie de bal.../ Frunze ce-o să moară mâine sub copitele de cal/ Azi valsează brumărite, geamăt, patimă, balans.” (Ultimul vals). Sau, spre evidență, fie și ultimele strofe din poezia Suntem copaci, suntem păduri: „copaci-păduri, păduri-copaci/ lemne de foc din trunchi de fagi/ în toamna vieții prea săraci/ doar rumeguș golit din saci// suntem copaci, vom fi păduri/ ecou venit din mii de guri/ nedefrișați de foc... sătui/ să stăm sub blana lupului// suntem păduri, vom fi mister/ cu rădăcini înfipte-n cer/ suntem copaci atinși de ger/căliți de focul lui Homer.”

Cartea aceasta, 13 *Octombrie rece*, arată din ce profunzimi și adâncimi își trage sevele și spre ce înalte grădini cu pomi cu mere de aur se ridică. Deasupra durerii și a

omului căzut în suferință se înalță o clipă de speranță: copiii și urmele făcute pe cărarea vieții, semnele sub formă de cruce, sau cele despicate de fiară ce se cer pedepsite și uitate. În multe poezii Ana Podaru le condamnă pe cele din urmă, ar dori ca ele să fie chiar șterse cu totul, însă acestea s-a înmulțit fără măsură. De unde sarcina poeziei și a poetei de a căuta să le anihileze, ca de pe calea omului să încolțească și să se ridice doar plante cu fructe, precum cele de pe marginea râului vieții, care dau fructe coapte în fiecare anotimp. Oricât ai fi de alunecat și de suferind, credința, efortul împlinesc dorința, viața și misiunea, Visul cu totul din partea cealaltă, a spiritului, confirmă realitatea înaltă și sfântă. „Mai aproape de cer... de visele mele,/ Am plecat șchiopătând pe-o biată mârtoagă/ N-aveam nici trifoi... era și oloagă.../ Pe drum potcovind răni deschise cu stele/ Și-a dat răsuflarea sorbind din izvoare/ I-am pus margarete, plângându-i mormântul/ Și-apoi resemnat rătăcind pe-o cărare/ Un om m-a oprit la răscruce de vânturi/ O scară mi-arată, de cer rezemată/ Îmi spune să urc și-apoi iute pleacă/ Fac pasul pe-o treaptă ce repede crapă/ Și cad în genunchi, urlă cremenea-n scoarță/ M-agăț cu speranță de treapta ce vine/ E putredă toată, se rupe... nu ține.../ Și cad la pământ pe alte ruine/ Se scurge nisipul... secunde puține.../ Mai fac o-ncercare, se clatină scara/ Și iarna îmi fură din pumn primăvara/ Nici urmă de suflet să-mi ducă povara/ Amurgu-i grăbit... se lasă iar seara.../ Adorm supărat, ostenit, blestem viața/ Și-n vis vine murgul să-mi mângâie fața/ Mă duce pe aripi, nu-mi trebuie scară/ Rescriu un poem fericit prima oară... (Am plecat șchiopătând).

Ana Podaru gândește lumea prin contrastele vieții și încercările omului alunecat în suferință pe calea reînțoarcerii spre divinitate. Poezia ei pare o inițiere întru durere și speranță, întru finitudine și viață. Sub spectrul acestor încercări – și de câte nu are parte omul! – ființa poetică se deschide și închide orizonturi de adevăr și frumusețe estetică; trăirile proprii și anterioare ale poetei devin producătoare de imagini, mai zis le absoarbe din adâncimi nevăzute ale simbolisticii. Este de mirare ușurința cu care poeta, într-o formă ce pare folosită până la epuizare de vechii poeți romantici, scoate imagini surprinzătoare și atât de unitare în ordinea simbolicității, unde mai toate apar bipolar ca sens. Parabolei bobului de grâu ce pierd spre a da multă roadă, i se adaugă cu toată încărcătura psihanalitică spre descifrare, cea a icarilor aprinși în zbor, sau cea a fluturului de noapte atras și pârjolit de lumina unei lămpi. Însă nu pot acum să mă aplec asupra acestor murmuri din adânc; să spun ce straturi din adânc ale simbolicității îi dau poeziei ei unitate și forță expresivă, emoțională, și o trec cu siguranță în fața celor ce încearcă să se înscrie în modernitate prin diferite procedee sterile, cum ar fi de pildă înscrierea în conformitățile și suficiențele mișcărilor moderne de împrumut, ajunse ca marfa pe tarabele improvizate ale poeziei noastre de consum. Fără rană și durere, venite din orizonturile înalte, ce ar fi trebuit să fie fericite, precum ale copilăriei, sau din stratele abisale ale unei lumi suferindă și îndurătoare, nu se poate naște Poezie.

Acestea toate, pe ambele căi, i-au umplut sufletul și imaginația poetică Anei Podaru. Ele îi sunt puternic polarizante și mântuitor creatoare. Într-un fel ar fi trebuit să fie, purtătoare de lumină și fericire, și într-un alt fel se găsesc, noptose și pline de lacrimi, cu omul acoperit de grele de răni întins pe paturile spitalelor de campanie ale lumii „preafericite” de azi; ale unei lumi ipocrite, ce prezintă această situație ca o adevărată fericire.

Ana Podaru nu le-a citit în cărți, nu a făcut studii sociologice și nici nu s-a aplecat asupra celor filosofice spre a auzi glasul spiritului sau al rațiunii ce se apără prin viclenie, ea le-a trăit și le trăiește. Le-a trăit și îndurat într-o copilărie strâmtorată și grea, în care parcă nu avea drept nici să zâmbească spre cer, într-o adolescență lipsită de sensurile frumuseții gratuite cu chip zeiesc – altfel cum s-ar explica invocarea lumii grecești din aurora plină de zei? – și apoi într-o maturitate în care i-au devenit povară, fapte de conștiință, trebuind să le ia de la început, să le îndure a doua oară

Cronică literară

și să se lupte cu demnitate pentru depășirea lor în practică și în poezie. S-a apropiat, cu toată zestrea durerii, de suferința omului, nu doar să o descrie, ci să o înțeleagă pârtașă cu suferindu-l și s-o amelioreze prin speranță și credință, să-i deschidă omului cel puțin o fereastră spre zorii împurpurați. Poeziile ei sunt ale amurgului, ale nopții, ale toamnei, ale omului prins spre ultimul pas, și tocmai de aceea din ele se degajă o lumină roșiatică, în traversare nocturnă spre zori, un vis ce răstoarnă neputința, rănile realului în speranță și lacrimi mântuitoare, iar din cele cutremurate de toamnă, cu toate presimțirile înghețului, o răsucire naturală și spirituală spre o nouă viață. Ana Podaru, spre a fi aproape de suferinzii lumii a învățat și a ajuns asistentă medicală la interne în Spitalul de Urgență din Petroșani și apoi într-un mare spital din Londra. Nu este puțin lucru! Poate pentru cei care nu au ajuns vreodată pe un pat de spital! Totul se face cu suflet, fără o clipă de odihnă, căci aici se luptă viața cu moartea, cu credință spre a-i insufla bolnavului speranță, cu privirea ochi în ochi, ca într-o cunoaștere divină. Din această experiență și cunoaștere vie vine forța și larga putere de comunicare a versurilor sale. Ea scrie simplu, ca și cum vorbește cu un suferind – și lumea este alunecată în zona suferindă a vieții, pe care îmbuibății și îngâmfății zilei ne-o transmit ipocritic ca fericire, când omul a ajuns să fie numai bun de stors ca o lămâie pentru capital; ea scrie și vorbește din adâncuri, ca un om cu pasul în moarte, încercând cu disperare să se agațe de un firicior de iarbă și speranță – când de mult de pe poarta lumii moderne, slăbind credința și valoarea sufletului, formele cele mai înalte de mântuire, mâini netrebnice au șters până și cuvântul speranță, ca la intrarea în infernul dantesco.

În 18 ianuarie am fost externat și în primele zile de convalescență, am citit și îndreptat ici și colo ceea ce scrisem, am recitit și am văzut că-i binișor, dar nu spusesem esențialul, îl păstram în minte. Și acum, să-l adug ca încheiere. – Am văzut și trăit omul alunecat în suferință, ca și poeta, căutând o rază de speranță pe calea reîntoarcerii spre divinitate. Și nu pot să nu mă întreb: ce anume stă la baza acestei reîntoarceri luminoase spre divinitate? Și drept urmare, în ce consistă temeiul acestei poezii care-și face din suferința și salvarea omului obiect? Există un raport al Creatorului cu făptura creată, al neputinței acesteia din urmă față de El, al slăbiciunii Lutului față de Spirit, dar și al salvării acestuia prin iubire și milă, care în Cartea Cărților este cuprins de la Geneză până la Apocalipsă. Simplu spus, el stăruie în cunoscuta parabolă a Olarului și a vasului de lut, cu consecința Vasului sfărâmat, referindu-se la ea mai toți proorocii, apostolii, prin care Cuvântul a vorbit. Să luăm de pildă din proorocul Ieremia: „Cuvântul care a venit la Ieremia din partea Domnului, spunând: Scoală-te și coboară-te în casa olarului; acolo te voi face să auzi cuvintele Mele. Când m-am coborât în casa olarului, iată că el făcea o lucrare pe roată. Vasul pe care-l făcea din lut s-a stricat în mâna olarului. Atunci el a făcut alt vas, cum i-a plăcut olarului să-l facă. Și cuvântul Domnului a venit la mine, zicând: Nu pot Eu să fac cu voi ca olarul acesta (...)? zice Domnul” (Ieremia, 18, 1-6). Mai departe, Iisus de pe cruce strigă: „Tată, îndepărtează de la mine vasul acesta!” – corpul omenesc. Iar femeia care îl tămăie pe cel petrecut dincolo, timp de șase săptămâni, cât este de la moartea și învierea Fiului, cu trup de lumină, până la Înălțarea Sa, când ajunge la sfârșit, sparge vasul cu cărbuni și tămăie de stâlpul crucii – ca astfel țărâna străluminată a lutului să se întoarcă la cer! După aceste câteva repere, să citim poemul Lutul din mine al Anei Podaru: „Pământul din mine îmi macină dorul, / Olarul îmi mângâie trupul fierbinte, / Din mâinile lui amintirile toate / Mă mustră prin mii de cuvinte, / O mână de lut crește-o inima mică / Golită de sânge, nu bate, e rece, / Greșește olarul și-n palmă se strică / Și curge-n pământ... prafu-ncet se ridică.”

Cu siguranță, doar cu acest singur poem, poarta poeziei, oricât ar fi de strâmtă și zăvorâtă, Ana Podaru o deschide și intră în locuința Poeziei.

Constantin Mănuță

Geometrie și armonie în sonetele lui Mihai Merticaru

Sonetele lui Mihai Merticaru din *Flacăra din piatră*, al șaisprezecelea volum de versuri al său, apărut la Editura *Inspirescu*, 2015, Satu Mare, reprezintă o continuare a temelor și motivelor poetice din celelalte volume, o deschidere spre cosmic, natură, vital și elementar.

Propensiunea spre arta sonetului derivă și din mărturisirea sinceră a autorului, care se consideră un romantic autentic, ce se simte confortabil numai în apele dulcelui stil clasic. În prefața celui de-al cincilea volum de sonete, Mihai Merticaru face și o altă mărturisire eclatantă: „Cine năzuiește să escaladeze piscul înalt al sonetului trebuie neapărat să treacă prin niște furci caudine aidoma alpinistului care nu ocolește, ci înfruntă pieptiș peretele vertical al muntelui.” În subsidiar el mai afirmă că esențializarea actului poetic și îndeosebi a sonetului cere har, concentrare, meșteșug, dăruire, disciplină, rigoare și putere de sacrificiu, virtuți și obstacole pe care le posedă și le depășește cu aplomb și eleganță.

Din punct de vedere compozițional volumul cuprinde două secvențe poetice: *Flacăra din piatră* și *Univers multicolor*.

Sonetul sonetului este poezia cu care se deschide volumul, un elogiu adus acestui rege al poeziei care este sonetul, de origine și inspirație divină, *imn de slavă, metaforă scumpă blagoslovită*: „Un imn de slavă e fiecă sonet/ Pentru clipa ce trece grăbită,/ Pentru Sfântul Duh și pentru iubită,/ Invitație la un zeiesc banchet,/ Metaforă scumpă, blagoslovită,/ Declarație și legământ secret,/ Flacăra sublimă a unui libret/ Care se-mbăiază-n apă sfințită,/ Vocală într-un alfabet dispărut,/ Strună vrăjită din lira lui Orfeu,/ Culoare ce lipsește din curcubeu,/ Minunile lumii topite-n sărut./ Prin galaxiile poemului meu/ Se plimbă nestingherit doar Dumnezeu.”

Femeia din sonetele lui Mihai Merticaru este o comoară, văzută ca o *cerească minune* într-o *pioasă și sfântă rugăciune*, încât poate da naștere la *O nouă galaxie* care posedă *trup de fum și ochi de vijelie*, metafore care pot declanșa furtunile din raportul efemer și etern al ființei umane, *veritabilă mitologie*, continuă poetul în sonetul *Ea e aceea*, scânteia, capabilă să aprindă troitul ce va declanșa explozia de iubire.

Iubirea care mișcă sori și stele, în accepțiunea lui Dante Alighieri, se înalță până la ceruri, dar în poezia lui Mihai Merticaru, aceasta reprezintă și o taină pe care o știau, la fel de bine ca noi, anticii: „Taina aceasta o știau și aheii,/ Grecii care au uimit omenirea/ Și ne-au lăsat din Troia amintirea/ Când cu celebra răpire-a femeii...” (*Sclav supus*).

Suferința, pierderea iubirii poate arunca o punte de suspine, dar are și rolul de a transforma *clipa în eternitate*, aducătoare de o nouă frumusețe: „Eu ți-oi face clipa eternitate/ Și-ți voi croi o frumusețe nouă./ Vino să ne închinăm credinței sfinte,/ Să împlinim a Parcelor menire,/ Să ne legăm prin sacre jurăminte,/ Cu voia Înaltcerescului Părinte!! Jură-mi solemn că mă accepți de mire/ Și-ți voi dăruia un colț de nemurire!” (*Logodnă*)

Eternului feminin, transpus de Mihai Eminescu prin sintagmele *nu știu ce* și *un nu știu cum*, poetul Mihai Merticaru îi conferă un surplus de frumusețe și de gingășie, încorporat în adevărate imnuri apoteotice conștient că dragostea este singura modalitate de a accede la absolut. Un alt sonet are un titlu extrem de sugestiv: *IN HOC SIGNO VINCES – Sub acest semn vei învinge*. Este însemnul scris în cer, pe o cruce și văzut de către Constantin cel Mare

Cronică literară

pornit din Bizanț să lupte împotriva Romei decăzute, devenit un simbol al biruinței iubirii în lume, fiind cel mai de preț dar ceresc oferit de Creator oamenilor.

Atena, Diana sau Afrodita reprezintă *femeia care-i duhul operei de artă*, iubita fiind privită ca împlinire absolută, ca mijloc de a ajunge la esența cunoașterii, ca un remediu de a ține moartea la distanță: „Să-mi luminezi calea cum o făclie/Să intrăm împreună în veșnicie” (Femeie). Este omniprezent mitul androginului, un arhetip al ființei conceput ca o sferă din care s-au desprins cele două jumătăți—masculinul și femininul—predestinate să se caute mereu, pentru a reface unitatea primordială. Dragostea absolută este, așa cum spunea Mircea Eliade în *Mitul reîntregirii*, o „nostalgie a androginismului.”

O melodie lină ar dori să-i fie poetului marea plecare în *Rugăciunea* către Dumnezeu: „...Alungă-mi înserarea de sub sprâncene,/ Cu dragoste zidește-mă-n lumină,/ Speranță de viață pompează-mi în vene,/ Năpasta rămână fără antene,/ Să-mi fie clipa plină și senină,/ Iar marea plecare, melodie lină!” (*Rugăciune*)

Patrie română și *Mândrie* sunt două poezii ce vorbesc de dragostea de țară a poetului și nu numai a lui, anticipată cu un motto sugestiv prin semnificație, dar și prin timp: („Virtutea-grija țării s-o aibi în locu-ntăi,/ Gândind mai rar la tine și-adeșea la ai tăi...” C.Lucilius, sec II î.e.n.): „Patimă ardentă, dragostea de țară,/ Pământ a pâine caldă amirosind/ Și-a suavă melodie de colind,/ Comoară înăuntru și în afară,/ Ale cărei flăcări inimi ne aprind,/ Le transformă-n ferecată vioară/ Cântând vremuri faste de-odinioară/ Când aură legendară toate prind./ Suntem bogați, c-avem un steag și-o stemă,/ Cer de azur cu patru puncte cardinale/ Și fapte glorioase în anale,/ Un șir de munți, frumusețe supremă,/ O patrie scumpă tale quale/ Și soluție la orice dilemă.”

Poezia *Bade Ioane* amintește de o poezie a lui Tudor Arghezi cu același titlu. Dacă Arghezi proslăvea țăranul român, truditorul ogoarelor de veacuri, Mihai Merticaru face referire la genialul povestitor de la Humuleștii Neamțului, Ion Creangă, afirmând: *Și-ai făcut, din România, un mare HUMULEȘTI.*

Un elogiu aduce poetul flăcării din piatră de unde și titlul *bachelardian* al volumului de versuri în discuție. Focul, cel de-al patrulea element al cosmogoniei tradiționale, este prezent cu toate valențele lui purificatoare, mistuitoare și izbăvitoare, reprezentând starea sufletească a eului, pasiunea arzătoare a trăirii, centrul vieții spirituale.

Univers multicolor este cea de-a doua secvență lirică cu un motto incitant și interesant, poate chiar și descurajator din sintagma „Să scrii vers liber este ca și cum ai juca tenis cu plasa lăsată.” (Robert Frost).

În poezia *Blasfemie* se reia sintagma de patrie română, un avertisment dur adresat tuturor celor care-și bat joc de patrie: „Patrie română, mamă iubitoare,/ Unii fii te hulesc și te blestemă,/ Ți-au întinat însemnele din stemă!/ De ce nu te plângi, au nu te doare?// Ești un pandemoniu fără noemă,/ Noaptea și ziua în amiaza mare,/ Te-au lăsat fără pantofi în picioare,/ Geamurile ți le-au mănjit cu cremă./ Sunt dezgustați c-ai îndrăznit a-i naște,/ Sunt îngreșoși de normele din sistem,/ Nimic din ce-i bun nu pot recunoaște./ Dar pot scuipa și pe sfintele moaște./ Nici de tine, nici de Dumnezeu nu se tem,/ De ce nu-i anatemizezi c-un blestem?” (*Blasfemie*)

Țara noastră-i inundată de blesteme, iar Pământul românesc îmbibat cu sânge, scrie poetul cu sufletul îndurerat de toate grozăviile și minunățiile care au căzut peste biata noastră Românie și umilitul ei popor, mai ales în epoca actuală.

Sonetul din finalul volumului *Unde-s pădurile de altădată?* amintește de versul *Où sont les neiges d'antan?* – *Unde sunt zăpezile de altădată?*, vers vestit al lui François Villon din *Balada doamnelor de altădată*, dar la poetul Mihai Merticaru se transformă într-o interogație retorică adresată bandiților și ciocoilor care au tăiat pădurile patriei.: „Unde-s pădurile de altădată?/ Unde-i umbra duosului izvor?/ Templul unic și sacru al tuturor?”

Reamintindu-ne că, în vremuri imemorabile, poezia și muzica erau inseparabile, Mihai Merticaru, poet riguros și sugestiv, apolinic și dionisiac, enigmatic și colocvial, ne-a oferit volumul maturității creatoare depline, o învolburată revărsare de lirism pendulând între real și ideal, între sacru și profan, între eros și thanatos.

Daniel Marian

De undeva trebuie să apară geometria ideii!

Fără îndoială, e chiar îndeobște știut, că nu există o singură geometrie, avem de-a face cu conceptul transpus prin puterea minții în construcții greu de imaginat și care pot duce efectiv la infinit. În perspectiva extrafizică, acolo unde înțelesul remodelează după bunul plac absolut toate formele, avem parte de puritatea libertății, cea care există.

Atunci când abordează complexitatea geometriei în sine, **Nicolae Vălăreanu Sârbu** în mod perfect conștient îndepărtează oricare urmă de limitare, evident că tema se pluralizează, iar aplicabilitatea și mai departe adresabilitatea nu au decât cel mult tangent de-a face cu imediatul înconjurător. Sunt astfel „**Geometriile spațiului**” subînțeles dedicate interiorului ființei.

Expresia care aprofundează cel mai bine ideatic întreaga trăire umană, în toate direcțiile imaginative, am considerat dintotdeauna că este aceea oferită de poezie. Deși întrebarea „de ce” ar putea fi retorică, un răspuns se află oricând la îndemână; simplu de tot: doar astfel interpretarea a ceea ce este sau ar putea fi, își alege orizonturile nemarcate, pe care le consideră de cuviință.

Dacă aparent s-ar putea crede că e previzibilă ca necesară pentru a nu ne pierde indefinit cu zborul, o oarecare ancorare fie ea în real ori ireal, aceasta este doar facultativă, destul de rar întâlnită. De câte ori, adică tot timpul, poetul își asumă riscul creației, se redescoperă, se reinventează dar rămâne totuși printre noi. Viu fiind. Acolo unde se află necondiționat... „Mă separ de acele voci ce-mi lasă-n urechi/ sunetele unor cântece false/ ori zvonuri fără noimă.// Locuiesc în miezul din amiaza cuvintelor/ și-n ochii cutezători să vadă adâncul/ din care iese la suprafață lumina și apa limpede,/ filonul care umple golul cu adevăr.// Astfel mă îndepărtez de letargia iernatică/ ca de o gheață alunecoasă/ pe care îți poți rupe pornirea cea bună/ ce lasă-n urmă sechele/ și o noapte cu cerul acoperit.// Caută alături de mine calea pe care poți să visezi/ și să crezi în viitor.” (**Locuiesc în miezul din amiaza cuvintelor**).

Există oare o „tehnologie a poeziei”? eu unul am tot insistat în obținerea unui răspuns cât ar fi el de paralel cu logica elementară. Pare-se însă că doar lăsarea în deplinătate simțurilor poate fi explicația acestei stări care ne petrece și se petrece, însoțindu-ne prin răsărituri amiezii apusuri iar noaptea nu rarerori fiind și visul tot o accepțiune, involuntară desigur, a ceea ce înseamnă poezia ca metamorfoză a sufletului. Spune astfel poetul... „**Nu spune nimic**”: „Sub cutele minții se ascunde norocul/ nici nu trebuie căutat/ se zămislește ca un izvor fermecat/ unde nimeni nu bănuiește ceva.// Nu spune nimic/ de la naștere sunt învățat să aștept/ marea scânteie/ ce aprinde focul viu al vieții/ cu amnarul dragostei.// Nu-ți lăsa gândurile-n cuvinte/ care nu desenează cerul pe aripi.// Norocul nu se așteaptă, el vine/ odată cu sufletul ce se înalță/ și Dumnezeu îl scapă din palme/ pe creștetul tău.”

Într-o mare clipă de adevăr, incipientă în aranjamentul cărții, avem parte de destăinuire, de descifrare, de deschiderea unei taine necuprinse... „Îmbrăcat în haina ponosită a poeziei,/ femeile mă compătiveau din ochi,/ îmi împărțeau scurte surâsuri/ și mergeau la dans exuberante,/ se ofuscau la orice aluzie critică,/ mă urmăreau ca pe un vânat scăpat din vedere/ și trăgeau cu gloanțe oarbe în cine nu te așteptai.// Stăteam la cozile căutătorilor de fericire/ prinzând în ultima clipă o ruginită/ care-mi bătea la ușa încrederii/ c-un plus de nostalgie alunecoasă.// Timpul pentru mine lăsa gândul hoinar,/ dorința depășirii marginilor încrețite.// Pot să înving repede singurătatea/ cu iubitoarele de discuții contorsionate/ în funcție de relieful abilității lor/ care nu se lasă convins dintr-o dată,/ dar și când se lasă nu obosesc niciodată/ să te introducă în fără de cuvintele visării/ încât te podidesc versurile.” (Stăteam la cozile căutătorilor de fericire).

Ați văzut poet care să nu fie îndrăgostit? Eu nu; mai mult, o fi vreo dovadă de frivolitate, dar obișnuiesc să mă îndrăgostesc tot la două minute, asta îmi spuneau deunăzi unii prieteni. La Nicolae Vălăreanu Sârbu, dragostea e o stare perpetuă, din care nu mai iese nicicând chiar dacă prin absurd ar vrea, atunci când, și adesea se întâmplă, doare! Iar imaginea acestei veșnicii este cea mai înaltă treaptă a autocunoașterii transpuse în cea dintâi și vulcanica sa dragoste, aceea care învinge la nevoie un întreg noian de singurătăți. Adică: Poezia!

Titi Damian

Întâlnire insolită cu Meșterul și Maestrul

Întâlnirile mele cu poetul Ștefan Dima-Zărnești au stat mult timp sub zodia anonimatului, realizându-se la diversele manifestări culturale de excepție de la Biblioteca Județeană „Vasile Voiculescu” din Buzău, ori la Casa de Cultură a Sindicatelor, unde mi s-a relevat ca un om așezat, cuminte, modest, cumsecade, iar ca poet, talentat, după cum aveam să constat citindu-i cu interes, pentru a-i constata evoluția, volumele de poezii: **„Școala de îngeri”** (2005), **„Cerul căzut pe gânduri”** (2008) și **„Dansând cu fulgerul”** (2009), volume care, din punctul meu de vedere, îl recomandă pentru o intrare merituoasă în Uniunea Scriitorilor.

Întâlnirea din toamna anului trecut dintre noi o pun mai degrabă sub zodia întâmplării decât a destinului, întrucât avea să dea o dimensiune aparte relației speciale dintre noi, când am descoperit tapițerului Ștefan Dima o biografie ce stătea sub semnul fabulosului. Pe scurt, nu mi-am putut imagina că un om de o dimensiune morală exemplară cum este el în momentul de față, poate să poarte cu sine, cu demnitate, un trecut cutremurător. Desigur că întrebarea pe care mi-am pus-o a vizat resorturile psihologice și morale care l-au determinat și l-au ajutat să facă un salt incredibil în viață, adică de la acela de copil abandonat care a trecut ani buni prin orfelinatele comuniste, să ajungă un om de onoare, de caracter, profund moral, respectat și apreciat, dar și un poet „în toată puterea cuvântului” (Maioreescu), așa cum apare azi în fața confrăților buzoieni.

Iată-i, pe scurt, istoria fabuloasă, desigur esențializată, a drumului său în viață, dar și povestea care a făcut ca între noi să se lege o adevărată prietenie morală și spirituală.

Căutam cu disperare, în Urziceni și în împrejurimi, un meșter tapițer care să dea o față nouă celor două fotolii din sufrageria mea. Cineva, aflându-mi păsul, îmi sugerează persoana lui. „Cum? Poetul Ștefan Dima este tapițer?” am reacționat eu mirat, crezând că-i doar o glumă. „Ai să vezi!” A fost răspunsul care m-a convins. L-am contactat. S-a suit într-un autobuz. A venit într-o duminică la Urziceni și a văzut despre ce-i vorba, a luat măsurile, iar duminica următoare s-a prezentat pregătit. Desigur că a ieșit o treabă impecabilă.

Numai că el lucra și povestea, iar eu ascultam și mă minunam. Îmi spunea, cu har de povestitor înnăscut, întâmplări fascinante din copilăria și din adolescența sa. Am remarcat atunci talentul său nativ și i-am sugerat cu toată seriozitatea să pună pe hârtie întâmplările cărora știa să evidențieze și să esențializeze miezul moral și psihologic al fiecăreia, într-un volum de proză. Asta pentru că scurtele sale povestiri au miez adânc, moral, așa cum le-am receptat, explorând lumea absolut necunoscută a orfelinatelor și a școlilor de corecție din România antedecembristă. M-au impresionat nu numai întâmplările ce stau sub semnul incredibilului, cât mai ales înzestrarea sa nativă pe care deja îl descoperisem și în poezie.

Așadar, povestea începe cu patru frați mititei aflați în grija statului care i-a preluat de la o familie destrămată și ajunși în orfeline diferite. Desigur că intenția oricărui copil

Închis în aceste gulaguri era să evadeze, adică să-și recapete libertatea. Împreună cu fratele său, chiar a și izbândit, ajungând, din tren în tren sau pe acoperișul vagoanelor, clandestin, în satul natal. Cutremurător pentru un copil trebuie să fi fost momentul când era pe punctul să-și îmbrățișeze mama, dar l-a înhățat milițianul care-l aștepta! Au urmat coșmarurile, adică drumul înapoi, desigur însoțit de permanenta bătaie, vigilența supraveghetorilor. Invers proporțională cu toate aceste frustrări era și îndârjirea copilului care, pe măsură ce înainta în adolescență, cerea și mai multe tentative de evadare, desigur toate eșuate și pedepsite pe măsura intenției și a vârstei. Toate la un loc însemnau înstrăinare, abrutizare, nesupunere și înrăire – trăsături specifice tuturor copiilor al căror unic scop era doar libertatea, fie ea chiar și pentru câteva ore sau zile. Bineînțeles că evadările se soldau întotdeauna cu pedepse, ultima în grad fiind școala de corecție. „Cum de ai ajuns tapițer și încă unul de top?” l-am cercetat curios. Răspunde după o pauză de reflecție, parcă luată să-și adune gândurile și trăirile: „Statul ne dădea mâncare, îmbrăcăminte, chiar și căldură iarna, dar școala, bătaie cât cuprinde. Când un supraveghetor ridica întâmplător palma dreaptă în sus, douăzeci de mânuțe firave își protejau urechea stângă. Frica era principalul instrument de educație. Niciun fel de căldură sufletească. Când ne-am mărit, adolescenți fiind, ni s-a propus să ne alegem o meserie din multe altele: strungar, sculer, șofer, mecanic, croitor etc. Eu am fost încântat de arcurile acelea strălucitoare de la dormeze. Nu știam nimic despre tapițerie. Am învățat-o și am îndrăgit-o în atelierul-școală, apoi mi-a fost de folos o viață întreagă. Într-o noapte cu lună plină, la fereastra dormitorului cu gratii s-a produs convertirea mea de la insul înrăit, la insul moral, apropiat de Dumnezeu. Atunci mi-a venit ideea să mă întreb: „Ce am de făcut de acum încolo cu viața mea? Să ajung la faza următoare, pușcăria, ori să aleg libertatea? Atunci, în noaptea aceea, m-am hotărât să mă las de fumat, de rele, m-am apucat de sport, am învățat șah și tenis, am început să citesc, am practicat fotbalul pe care nu l-am abandonat nici acum. Tot atunci și mi-au venit în minte, instantaneu, fără să știu ce-s alea, metafore, pe care le-am pus într-o primă poezie. A fost intervenția lui Dumnezeu. Tot atunci am învățat «Tatăl nostru» și «Îngerășul meu», rugăciuni pe care le spun și acum în fiecare seară.”

Din acel moment, eu i-aș zice „astral”, să folosesc expresia lui Stefan Zweig, drumul lui în viață a fost unul normal, ascendent, adică s-a calificat, s-a angajat, a practicat meseria conștiincios, și-a întemeiat o familie, are copii, nepoți. Și am mai aflat ceva. Citește mult, desigur multă poezie, fiind mândru că este nepotul poetului și eseistului Ștefan Dima, absolvent de Școală Normală la Buzău, cu studii și doctorat la Viena, pe care crede că-l moștenește în inteligență și în talent.

Am citit și am răscitit de câteva ori cele peste șaptezeci de poeme ale noului volum **TOIAGUL DE LUMINĂ** nu pentru că nu le înțelegeam, ci pentru că nu reușeam să le descopăr esența. „Trebuie să mai fie ceva care-mi scapă”, mi-am zis. Presupusesem corect. Omisese să-mi trimită ultima poezie, „Toiagul de lumină”, poem care dădea și titlul acestui excelent volum. Atunci am descoperit că metafora-simbol-cheie-regină a întregului volum este lumina. Atenție, nu este vorba numai despre lumina fizică, perceptibilă, ci și de cealaltă lumină interioară care călăuzește și inspiră: lumina care vine dinspre femeia iubită și lumina care vine dinspre Dumnezeu, ambele devenite sprijin temeinic, toiag trainic, în creație. Amator de statistici, am căutat și am numărat peste douăzeci de sintagme, expresii sau metafore care o cuprind. Citez doar una dintre ele care mi se pare că reprezintă chintesența lor: „Oare cât timp a cheltuit/ Dumnezeu/ Pentru a îmbrăca omenirea/ În atâta lumină?”

Dar, până să se ajungă la rotundul conferit de poemul „Toiagul de lumină”, poetul străbate deșertul purificării, parcurs cândva într-un timp neuitat, de unde mai zvâcnesc încă multe traumatisme ale copilăriei fără copilărie: „Profesorul nostru/ de limbă surdo-

Cronică literară

mută/ era un bătrân/ conchistador al alcoolului.../ Citeam asta în ochii lui albaștri/ care unduiau ori de câte ori/ ne pocnea peste scăfârlie/ ca să ne intre bine în cap/ vuietul mării/” (Vuietul mării) sau „În zori pedagogul ne scula în bătai/ Cu pumnii ne arăta realitatea că puteam și în ziua mare/ Să vedem altfel de stele/” (Altfel de stele) „Pasărea lumii destinul/ m-a fluierat în casa sigurătății/ nici buzunare în mâini n-aveam/ când vântul mă lovea de porți închise/ mâncarea era bună/ ne dădeau și între mese bătaie/ până ne săturam/. Trebuia să vină eclipsa/ n-aveam atâtea geamuri afumate/ ne învinețeau cu pumnii ochii/ așa că vedeam eclipsa prin ceață/. Acolo am învățat să plâng despre părinți/ nu știu de ce în altă zi am primit/ cadou două palme peste față/ pentru prima dată văzusem/ stele verzi în plină zi/” (În plină zi). Câtă bătaie a mâncat copilul și câtă bunătate în sufletul maturului convertit moral de credință! Nicio urmă de răutate în aceste mărturisiri cutremurătoare, doar o umbră de dispreț, cât să trezească repulsia cititorului.

Față în față cu acest poem tulburător despre nefericirile și traumele copilului orfelin se găsește celălalt poem, intitulat „Fericitul nefericit” în care același copil descoperă calea către Dumnezeu, Iisus și Fecioara Maria, drum din care nu s-a mai abătut. Merită citat în întregime: „Într-o noapte pe strada liniștii/ Când Luna-și scotea la plimbare/ Toate stelele, stam de vorbă cu Tatăl nostru/ Și Înger îngerașul meu./ Deodată somnul mi-a deschis/ Tot cerul ca un zbor neîncheput/ Cu aripa întinsă/ Plăcută plutire îngerii îmi/ arătau plimbarea lor cerească/ prin grădini rupturi de rai/ Ascultând corul ceresc o voce mi-a zis:/ Nu pleca vine Fecioara Maria/ Cu Iisus. Toată plinătatea bucuriei/ S-a oprit la mine ca o minune/ La trezire am deschis fereastra/ Zâmbitor făcând cerului cu/ Mâna așa ca o părere./ Eram cel mai fericit nefericit./”

Între aceste două trăiri se situează poetul care poartă în plină zi un toiag de lumină urmându-și neabătut drumul dăruit în viață de credința neștrămutată în Dumnezeu și de binecuvântarea familiei. Acestui motiv literar fundamental al volumului, poetul îi asociază un altul la fel de semnificativ. Este vorba de motivul literar al Lunii, prezent, desigur, la toți marii poeți, de la Eminescu încolo. În viziunea poetului Ștefan Dima-Zărnești, Luna este aducătoare de liniște sufletească, Luna îl însoțește în plimbările nocturne cu iubita, Luna este regina de neconstetată a cerului care „scoate stelele la plimbare”: „Plimbata nopții Luna/ La braț cu toată liniștea/ Sparge minunea lumii”; „Hai să ne întâlnim pe strada Nu/ Unde Luna venea/ Preaplină de ea”; „M-am tot rugat de Lună/ Să mă îmbete/ Cu priviri stelare”; „M-a certat aseară Luna/ Ți-am bătut cu noaptea-n geam/”; „Cu Luna mă certam pe stele/ Voiam să fie toate ale mele/”; „Pe strada liniștii/ Luna-și scotea la plimbare/ Toate stelele/”

Desigur că din acest volum nu putea să lipsească un alt motiv literar care susține tema și anume acela al femeii. Izbânda artistică aici este deplină, întrucât poetul reușește un admirabil portret al iubitei, realizat fotogramă cu fotogramă, din metafore inedite, pornind de la privire și mâini, ajungând la sâni, apoi la întreaga făptură, adică la desăvârșirea feminină: „Ochii tăi, două picături de cer”; „Mâinile tale, două ancore de flori”; „Frumoasă și neterminată simfonie a timpului”; „Sânii – două cuiburi unde se coc/ Toate culorile plăcerii/”; „Iubita îmi spală viața cu privirea”; „Ochii tăi – două dansuri înflăcărâte”; „În ochii tăi două picături de cer/ S-au înecat toți norii”; „Catedrală de nisip trupul tău.”

Există în volum și un poem, „Cuibul vieții”, dedicat soției, ființa căreia, pe măsura curgerii timpului, îi simte tot mai aproape tandrețea prezenței zilnice. La Arghezi, femeia devine stăpâna universului casnic, aici femeia devine stăpâna universului interior. Merită citată în întregime: „De-ai fi înălțare,/ Cu ochii tăi frânturi de rai,/ Pasărea ce-și caută altarul,/ N-ai vrea să-ți fiu zbor?/ Eu, fir de iarbă/ Tu, alunecare de rouă/ Prin cuibul vieții/ Ne alintăm cu nebunia șoaptelor/ Cu mângâierile tale îmi sprijin gândurile/ S-aud foșnind lacrima luminii/. Ca o umbră a iertării/ În fața ierbii/ Rana îngenunchiază /”

Alte teme și motive literare la fel de importante în susținerea temei sunt: Viața („Dacă viața te-a trimis să mă cunoști/ Învață-mă/ Să te vreau”), Moartea („Moartea-i

scara vieții încă/ Prin miros parfum de ducă”; „Doamne, trimite moartea în concediu/ Câțiva zeci de ani lumină,/ Acum sunt bolnav de nemurire/ Mă tratez cu viață”), și Poezia („Se înalță poetul/ Ca un zbor de vultur/ Prin văzduh/ Căutând cuvinte”).

Descoperim în volum și o poezie pe care și-o intitulează „Ars poetica”, o adevărată viziune, oarecum orgolioasă și argheziană, despre misiunea poetului care-și construiește sigur și singur drumul: „Eu nu mă întrec cu nimeni/ Asta țineți minte/ Din ape tulburi/ Vreau să scot/ Limpeziri de cuvinte strecurate prin minte/ Pentru timpul ce ne minte/ Asta țineți minte.” În alt poem, poetul se răzvrătește cu fantasmе trecutului: „Nu-mi puneți mâna la gură/ Lăsați-mi tăcerea să vorbească/ Nu mă legați la ochi/ Întunericul mi-a fost profesor[...] Din casa revelației divine/ Caut sunet și culoare/ Toate puse într-un plic/ și-n toiagul de lumină/ Azi mă sprijin, mă ridic.” (Toiagul de lumină)

Ștefan Dima-Zărnești este cu desăvârșire un scormonitor de metafore, de fapt, și un împătimit al oximoronului. Metafora în volumele sale de poezii este o superbă manifestare a libertății totale de creație, replică viguroasă la traumele copilăriei, victorie a libertății după care a tânjit. La el, metafora țâșnește liberă din adâncuri, sugerând izbăvirea și eliberarea din neantul trecutului, aducându-i acum libertatea necesară întru creație, liniște și echilibru interior, croindu-i drum spre marea poezie. Notăm, spre exemplificare câteva nestemate: „În căderea copacilor tăiați/ Am auzit ecoul pădurii”; „Chiar dacă cerul doare/ Mai crede în pământ”; „Pescărușii/ Deschideau poarta orizontului cu cheia unui gând”; „Cu bulgări de nori aruncam în stele”; „Cerceilor cerului îmi cer/ Să-mi cuprind/ Inel în el”; „Foșnetul perdelei/ mă trăgea de mână/” „Vântul fluiera a umbre/ Pe marginea nopții către zi.”; „Lacrime-i diamantul care ne/ purifică sufletul.”

Metafora lui este pură poezie, este eliberare, izbăvire, este victorie asupra destinului ce părea implacabil, este bucuria vieții trăite cumpătat, cu cinste și demnitate. Metafora poeziei sale are rol moral, purificator, prin ea mărturisește, dar și vindecă și se vindecă, adică balsam, este mesajul de iubire adresat semenilor și creatorilor de frumos. De aceea, cititorul descoperă în volum numeroase poezii cu adresă directă-dedicații adresate multor mânduitori ai condeiului, semn al sincerității creatoare și al aprecierii pe care o dă confrăților: Gheorghe Ene, Aurel Ganea, Bucur Chiriac, Titi Damian, Dumitru Istrate Rușteanu, Marin Ifrim, Gheorghe Andrei, Nicolae Tudor, Constantin Marafet, unchiului – poet și eseist – Ștefan Dima, soției, chiar și nepotului-copilandru Rareș, desigur, cu mare emoție, și inspirație, și lui Eminescu.

Pentru ca portretul său uman să fie complet, conștiința îmi dictează să mai dezvălui câteva întâmplări ce vizează pe omul moral. Când s-a finalizat afacerea noastră la Urziceni, am dat să-i plătesc drumul, cum era și firesc. „Nu se poate, căci nu am dat bani pe autobuz, am venit cu ginerele meu, care tot avea drum spre București.” Într-una din pauzele de lucru, îmi povestea cum, tocmai când avea mare nevoie de bani pentru nunta fiicei, a găsit o servietă burdușită cu dolari. A descoperit acolo și o rețetă, indiciu al păgubașului, și, după ce a trecut pe la poliție, l-a făcut fericit. „M-ar fi pedepsit Dumnezeu pe toți ai familiei, căci erau bani nemunici!”

În sfârșit, încă una. Recent, o acțiune a bibliotecii, dealtfel foarte reușită, s-a finalizat destul de târziu. Era noapte, ploua, stăteam în cumpănă, oarecum derutat, ceilalți cunoscuți se risipiseră. Rămăsesem singur în fața instituției, acum cu ușile închise. Nu-mi dau seama cum a apărut: „Haideți, domnule profesor, la noi, în noaptea aceasta, șoseaua este udă și aglomerată, se pot întâmpla multe...” M-a convins. Am descoperit cu uimire un apartament cochet, mobilat cu gust, o soție gospodină, atentă, o masă plină, și, desigur, o țuică de Buzău și un vin bun de Pietroasele iar, în final, un pat cu o pernă moale...

De atunci îl întreb uneori la telefon, cu toată sinceritatea și considerația: „Ce mai face prietenul meu, Maestrul Poet și Meșterul Tapițer?”

George Coandă

Vali Nițu: „nu voi uita... să nu uit”

Harnic în a-și spori producția editorială, **Vali Nițu** este exigent însă cu ceea ce produce ca substanță lirică. El știe bine un lucru și anume că, în uriașa avalanșă de volume de poezie revărsată pe piața literară, discursul său liric trebuie să fie unul cu adevărat original, formula pe care-și brodează acest discurs să capteze din prima clipă a lecturii interesul lectorului și să-l determine pe critic să-i ia în seamă poezia. Recentul volum de versuri „**nu voi uita... să nu uit**” (Ed. Bibliotheca, 2017) ne dezvoltă acest benefic efort de autodepășire, **Vali Nițu** reușind performanța de a-și fi găsit nu numai o formulă personală ci și una echilibrată, care nu înseamnă și rutinierism. Actualul volum este unul care-i marchează persuasiv evoluția, iar plurivalența de sensuri îi conferă o empatică viziune asupra lumii, axul acestei viziuni fiind iubirea. Dar nu o iubire exprimată lubric, ci cu grație și între contraste de sentiment: „atât de aproape sunt tăcerile scorpionului/ într-o altă dimineață e același vis/ aceeași femeie/ un sărut pe imaginea ei/ desenează conturul dintre umbră și lumină” („femeia ca un țărn”). **Vali Nițu**, stricto sensu, este un poet cu un timbru bine conturat și care deja își are locul său în istoria literară târgovișteană.

George Ioniță: „Poeme întomnate”

Parcimonios în a publica volume de poezie în flux, **George Ioniță** își forjează cu exigență versul, așa cum se poate observa bine în volumul „**Poeme întomnate**” (Ed. Singur, 2016). Este de observat că nu este sedus să încerce exhibiționisme așa-zis postmoderniste, însă nici nu rămâne cantonat în formule revoluate, desfășurându-și discursul sugestiv, fluent, metaforizând atunci când este cazul pentru creșterea tensiunii în poem. Este aș putea spune un volum de emoționante mărturisiri ale sinelui în multiple fațete: „uneori totul se învârtă în mintea mea/ și mă simt de parcă aș fi/ coborât dintr-un carusel/ sau aș fi băut câteva beri în plus...” („vertij”). **George Ioniță** este poetul convingător al stărilor cotidiene de existență umană.

Elena Toma: „Când Dumnezeu te mângâie”

Elena Toma este omul de cultură infatigabil și care, înfruntând cu temeritate vremea/vremurile și suferințele, unele marcându-i profund existența, a știut să rămână într-o demnă rectitudine. Este ceea ce aflăm și din volumul memorialistic „**Când Dumnezeu te mângâie**” (Ed. Armonii Culturale, 2017). În paginile acestei cărți, scrisă alert și sincer, **Elena Toma**, într-un puzzle de evenimente personale de viață produse în varii împrejurimi, se mărturisește. Ne pune în contact cu bucuriile și dramele care i-au străbătut biografia, și o face fără parti-pris-uri conjuncturale și fără teama că va deranja pe cineva, căci cu un evident talent portretist psihologizant caracterizează, fie caricatural, fie elogios diverse personaje pe care destinul său artistic a pus-o în contact. Reiteriez, este un „jurnal de existență” sincer, ca o radiografiere fidelă a vremurilor/vremurilor pe care le-a străbătut între jubilație și durere, între împliniri fastuoase și mahniri. Titlul

ultimei mărturisiri, afectuos ironic, spune totul despre această carte memorialistică memorabilă: „M-am despuat sufletește. Vinovății? Voi, prietenii mei?”.

Mircea Drăgănescu: „Touchscreen. Oglinda de nisip II”

Dacă e să luăm în seamă prima parte în engleză a titlului, **Mircea Drăgănescu** s-a vroit, și i-a reușit, să atingă cu penetrantă sensibilitate imaginea proiectată a lumii, în multiplele sale ipostaze, pe ecranul percepției sale afectiv lirice, o oglindă-clepsidră pe care se scurge la nesfârșit nisipul existenței noastre atât de imprevizibile dubitative și enigmatice. **Mircea Drăgănescu** nu cred că poate fi înregimentat vreunui curent „zecist”, pentru că substanța fundamentală a poeziei sale refuză înregimentarea. Originalitatea versului mircea-drăgănescian este emergentă unor stări autodevenitoare, eludând „postmodernitățile” de un inept iconoclast, ceea ce captează atenția lectorului fiind fuga de incifrarea fals irațională și, cu deosebire, elevată dar limpedea expresivitate a limbajului. Paradigmă: „Să vorbești să comunic/ să nu te simți singur/ să vorbești să vorbești/ să te simți ființă vorbitoare/ homo loquens” („Comunicare”). „**Touchscreen. Oglinda de nisip II**” (Ed. Tracus Arte, 2015) îl revalidează pe **Mircea Drăgănescu** în statusul său de autentic **poeta vates**.

Daniela Cupșe*, sub semne augurale

Din capul locului mă simt dator să afirm că Daniela Cupșe, pentru mine, este o neașteptată revelație într-un moment când, în spațiul literar românesc, se produc adevărate răvășiri în căutarea unor redefiniri de status. Revelația de care vorbesc se recomandă prin ambivalență: pe de-o parte, cu toate că o vreme am fost colegi de redacție, nu i-am descoperit profunzimea pentru creația poetică, pe de altă parte, i-am surprins cu sinceră încântare autenticul har liric după ce, „refugiată” în depărtări canadiene, și-a luat inima-n palmă expediindu-mi-o sub formă de volum peste Atlantic. Și uite-așa i-am devenit naș literar. Îi mulțumesc pentru încredere și mai afirm că asta îmi dă un îndreptățit motiv de satisfacție. Căci poetica Danielei Cupșe este una a excepționalității. Iar debutul în volum s-a produs, iată, în spiritul literatorilor „Școlii de la Târgoviște”, la sau după 40 de ani, când simți că ceea ce ai de spus a atins stadiul pârguirii. Ceea ce, cu peremptorie persuasiune, ne oferă volumul ei apărut la Editura Bibliotheca, „Albastru în doi” (ediție bilingvă: română și engleză), excelent tradus în engleză de Codruț Miron. În substanța lui, ce ne oferă, deci? O emoționantă carte de dragoste și de viață, mărturisitoare, invitându-te în orizonturi magice, poemele Danielei Cupșe eludând programatic experimentabilitățile postmoderniste care nu duc nicăieri, sau dacă duc, se pierd într-un deșert al... deșertăciunilor. Poeta metaforizează, dar descifrabilitatea sensurilor nu are nevoie de chei, lectorul se simte instant cuprins – oricare dintre poeme îți produce această stare -, de o stare empatică, fiecare poem producându-i profunde fioruri și înțelesuri ale sentimentelor și gesturilor, ceea ce relevă și o viziune filosofică asupra existenței. Zice poeta: „Parcă niciodată Azi / Niciodată / N-au uitat orele-n timp să mai bată / N-au tresărit păsări în bătaia luminii / Și nu s-au ascuns zorile-n așezările firii” („Prezent”). Ce aș mai putea comenta? Doar o premoniție: Daniela Cupșe este – și ne anunță chiar de la acest debut în volum – Poeta care vine sub semnele augurale ale unei excepționale afirmări.

* Fost redactor al cotidianului „Jurnal de Dâmbovița”, Daniela Apostoaei (Cupșe) semnează un volum surpriză de poezii „Albastru în doi” (ediție bilingvă: română și engleză)

Ion C. Ștefan

Spirite înrudite și idei apropiate

Cum ar trebui să fie două spirite, pentru a le considera înrudite? Probabil cu aceleași caracteristici psihice, cu o cultură asimilată din aceleași surse, având lecturi apropiate și aceiași dascăli, cu aspirații și idealuri îndrăznețe. Da, dar se poate întâmpla ca două spirite să fie socotite înrudite, deși se află la distanță de mii de kilometri unul de celălalt. E posibil, cu toate că mult mai rar. Există un spirit al Renașterii, altul al Secolului Luminilor, adică al unor idei progresiste care circulau de la Paris la București, de la Madrid la Moscova. E un fenomen de mare uimire, dar, uneori, tocmai de aici s-au născut ideile apropiate: de libertate, egalitate, fraternitate. Desigur, anumite teme progresiste circulă mult mai repede – de la un capăt la altul al lumii. Ideile apropiate și asemănările au loc, de obicei, pe magistrala de lumină a progresului.

Despre noblețea spirituală a unui intelectual veritabil

Intelectualul este acel om temeinic pregătit într-o specialitate și cu bogate cunoștințe în domenii înrudite. El are un rol determinant în progresul societății, printr-o contribuție activă, fie în producerea bunurilor materiale, fie în creativitatea artistică. De obicei, intelectualii au un comportament corect, logic-rațional, responsabil și moral. Dar se mai întâmplă uneori și altfel: ca unii intelectuali să nu aducă beneficii reale, ci să dăuneze celor din jur. De aceea scriu despre noblețea intelectuală a unui intelectual veritabil. Fiindcă bogăția minții sale trebuie să fie în concordanță cu un comportament etic și generos. Un adevărat intelectual are numeroase cunoștințe utile, un suflet nobil și fapte eficiente – prin care poate asigura progresul general al comunității din care face parte și chiar al întregii omeniri.

Ochii care privesc înăuntru, la neliniștile sufletului

Sigur că, de cele mai multe ori, privim înainte, pentru a citi gândurile de pe chipurile celorlalți și a percepe frumusețea naturii înconjurătoare. Această direcție a privirii este firească și naturală, specifică tuturor ființelor vii și, în mod deosebit, oamenilor – care realizează o înțelegere selectivă și bogată. Dar înlăuntrul nostru privim doar cu ochii minții, realizând o retrospectivă afectivă. Când ne referim la neliniștile sufletului, e vorba de-o percepere spirituală, analitică: Ce am făcut bine? Ce nu am realizat? Ce mai avem de îndeplinit? E vorba de un om cu o viață sufletească bogată, care vrea să acționeze mai departe logic și eficient, în beneficiul lui și al societății, printr-o trăire bogată și echilibrată.

Cum ne eliberăm din închisoarea timpului

Este o dorință ideală aceea de a scăpa de sub teroarea timpului iute trecător. Dar curgerea lui veșnică nu poate fi oprită, devenind astfel etalonul tuturor împlinirilor și trecerilor noastre. Însă tendința de eliberare există cu mult mai înainte de povestea lui Faust. Am da, în schimb, orice pentru o viață veșnică – sau măcar cât mai îndelungată. Basmul

popular românesc „Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte”, cules de harnicul tipograf Petre Ispirescu, demonstrează că, dacă omul ar vrea acest început divin, nu s-ar putea folosi de el în modul cel mai fericit. E o lege general-umană și universal aplicabilă: aceea a nașterii, creșterii, împlinirii și stingerii din viață – doar într-o continuitate – niciodată individuală. Pentru că adevărata lege a evoluției se transmite din generație în generație, prin împliniri și pierderi succesive. Eliberarea din închisoarea timpului nu poate fi făcută decât prin artă, prin creația multiplă, care ne asigură o longevitate mai mare – dar nu eternă. Tocmai din această dilemă s-a născut poate ideea unui Rai Veșnic, dar unde nu sunt primite decât sufletele noastre – nu și trupurile. De fapt, e o abdicare de la ideal, dar și o amăgire: ceea ce nu putem face pe pământ, sperăm că vom realiza într-o lume ideală, unde n-am fost niciodată și de unde nimeni nu s-a mai întors.

A fi personaj principal într-o fascinantă poveste de dragoste

Am trăit această înnobilitate prin iubire, dar nu precizez dacă în realitate sau în imaginație. Poate că a fost o îmbinare între cele două elanuri existențiale. În realitate, am trăit o iubire obișnuită, cu dăruiri și bucurii, care a început cu multe emoții și satisfacții. Dar cu timpul toate acestea nu m-au mai mulțumit pe deplin – ori ele s-au estompat, intrând în rândurile obișnuitului. Eu încă doream mai mult – și altfel... Atunci am transformat realitatea într-o fascinantă poveste de dragoste. Ca scriitor cu experiență, aveam posibilitatea imaginativă de-a amplifica și înnobila sentimentele celei dorite, de-a atribui semnificații de amploare faptelor obișnuite, de-a apela la un dialog complex cu eternitatea și de-a împrumuta întregii povești o aureolă romantică și optimistă. Cartea pe care am scris-o atunci a plăcut multor cititori, care mă întâmpinau anume să mă laude pentru această intensă și aproape mirifică transfigurare. Iar, în cadrul dialogului respectiv, m-am implicat atât de mult încât am rămas convins că, într-adevăr, eu sunt personajul principal al acestei extraordinare poveste de dragoste, pe care am scris-o – așa cum mi-am închipuit că ar fi putut să fie.

Poetul de peste timp

Nu-i scriu numele, din respect pentru talentul lui și din admirație pentru familia sa – care s-a hotărât să-i publice, la Editura Arefeana, volumul postum (comemorativ) al unui Mare și Talentat Poet. Motivul pentru care-l proclam Maestru al Timpului Trecut este că așa a dorit el însuși. Tocmai acest atribut mă uimește: a te numi Om, care nu mai ești printre noi, și a te adresa cu respect celor care nu te vor uita și-ți primesc bogăția sufletească abia acum – adică mult mai târziu decât ar fi trebuit. Cartea sa postumă se numește „Statuia de ape” – simbolic și sugestiv nume. Statuia înseamnă biruința de piatră a unui poet, pe când „pe ape” sugerează instabilitatea, curgerea, neliniștea. S-o fi gândit la veșnicia mișcătoare a trecerii, care nu poate fi măreață decât într-o curgere lichidă – ca și timpul tristeților noastre? Oricum am interpreta, oricare ar fi nedumeririle mele, Omul-Poet, a rămas Măreț, dincolo de hotarele dintre viață și moarte. Așa îl înțeleg și pentru aceasta îl respect. Nu mi-a fost dat, până acum, într-o activitate de editor de peste 20 de ani, să percep postum un talent atât de sensibil și generos. Parcă i-am dăruit o altă viață: soția lui, fiul, tehnoredactorul Editurii Arefeana și eu; un testament despre trecut, aparținând viitorului: cartea sa – pentru păstrarea și transmiterea vieții în durabilitatea viitorului de dincolo de existența sa fizică. Fiindcă există o viață a sufletului său, care, pentru noi, cititorii de mai târziu, se va păstra aici, pe pământ, transmisă de la o generație la alta.

Ștefan Doru Dăncuș

De ce Mariana Gurza?

La o primă vedere, s-ar putea spune despre poezia **Marianei Gurza** că este de un ermetism pe care mulți cititori nu l-ar înțelege. Deh, e mult mai ușor să privești poezia de azi prin prisma textualismului – dar dincolo de aparenta închistare lingvistică explodează versuri neobișnuit de profunde; poate în asta stă și coeficientul de ermetism pe care nu-l neg, doar îl observ (ca parte, nu ca întreg). Încerc să definesc global maniera scrisului **Marianei Gurza**, nu să mă raportez la valențele unui singur volum, astfel că pot opina: aura profesorală ca primă senzație, când îi citești poemele aproape că dispare, dacă te lași purtat de versuri, fără intenții critice imediate. Ce și-ar putea dori mai mult un poet, decât să trezească emoția în potențialul cititor?, căci trăim într-o lume în care *sentimentul* este, după tot mai dese păreri, mult mai ușor de generat pe calculator decât trăit pe viu, la intensitatea generată de ființa umană. E drept că actualele resurse tehnologice îndepărtează omul de propria sa expresivitate, îndepărtându-l astfel de partea lui artistică – dar tot drept este că poezia contemporană s-a transformat într-un fel de „bun” ce poate fi vândut ori cumpărat precum o roată de mașină, ca să dau un exemplu. Și-atunci cum să convingi pe cineva că arta este necesară? Tot felul de filme și informații mass media spun lumii că arta se măsoară în cotații ale caselor de licitații, că e valoros numai ce costă mulți bani, ignorându-se (voit sau din neștiință) rostul ei primordial, acela de a ne răscoli ființa în alt sens decât cel material. Prin poezia sa, **Mariana Gurza** opune curajos latura spirituală celei materiale, „realizării” facile prin materialul/financiarul acestor timpuri dezaxate. De vom privi și partea spirituală – depinde doar de noi. De nu, putem spune ca Nietzsche: „*Dacă te uiți adânc în neant, și neantul se uită la tine*”.

George Filip: „Fericirea n-are pașaport”

În lumea tot mai aplecată spre material a zilelor de azi, poetul George Filip este o figură aparte; aparte este și în lumea literară, poemele sale adresându-se cititorului fără menajamente, frust, fără artificii inutile. Spun asta pentru că am avut prilejul să-i citesc mai multe cărți și am avut timp să decantez ce-am citit, făcând abstracție de entuziasmul ce te poate induce în eroare. Cu adevărat, cine scrie: „(...) Fericirea mi-a rămas acasă/ Fericirea n-are pașaport” nu-i un poet oarecare. Mereu în fugă, mereu tributari unui „social” ce nu știm încotro ne îndreaptă, ar trebui să ne acordăm o clipă de răgaz pentru versurile lui George Filip. Personal, rămân la convingerea că cine n-a luat contact cu poezia sa nu are cultură generală.

Eugen Evu – tulburător în cartea AM UN SINGUR DOR

Cât de frumos și neașteptat spune: „Aici ne-am iubit – suflet beat, inocente!” (Peisaj), „(...) mi-ai dat/ Primul sărut ca un țipăt de înger căzut” (Memoria semințelor (1)), „Tu, frunză știi multiplicat tiparul/ Nervurilor (...)” (Dicteu), „se aud clopote/ în structura atomului” (Au loc ciocniri), „Ce suferință între om și zeu!” (Roua raiului), „Nici n-au încolțit de-o carte/ Pe sub somn visele mele” (Lycantropie), „Spinii înfloriți ai textului meu” (Starea Împărăției). Avem de-a face cu un artizan tulburător (stăpân al cuvintelor ori stăpânit de cuvinte, totuna) și exemplific: „La seminarul de toamnă/ Care a fost, va mai fi,/ Fi-voi iar mirele-ți, doamnă,/ Tu iar trădarea, deși...” (Parte din). Un fel de nepăsare cosmică se distinge în mai toate poemele, dar se observă cel mai bine în ruperile de vers care nu sunt arondate canoanelor fixe (am mai văzut asta la Nichita Stănescu). S-a scris mult despre opera lui Eugen Evu. Speranța mea e ca aceste rânduri să nu pară ale unuia care se lustruiește pe el, vorba lui Eminescu. Redau mai jos un poem ce n-are nevoie de comentarii. Sau cel puțin – eu n-am nimic de zis. **Scriitorii:** „Ei cei nenumărați cuminiți răbdând/ Să învie ori măcar să migreze spre zone mai faste/ Înșiruiți în cărțile lor ca în morminte/ Singure – sau/ Pe pământ au fost cei mai singuri/ Singuri și-n moarte/ Vântul și timpul/ Netezitorii/ Desfrunzesc arborele/ și-n nervurile frunzelor/ Suspină carte de carte/ Paginând fustul zbor// Încetinind duratele/ Ca interiorul sferic al/ Ninsorii./ O vreme ecoul cucul/ Întreabă răspunzând/ Ei unde se duc,/ Sau sunt duși/ scriitorii?”

Ceea ce i s-a părut lui semnificativ, nu cititorului

O neașteptată apariție editorială, 144 TABLETE PENTRU INIMA TA – terapie prin cuvânt (Tiparg, 2016) a lui **Adrian Tase** vine să tulbure dulcea lentoare balcanică de care suntem stăpâniți de-o vreme, chiar și prin faptul că autorul, doctor cardiolog, și-a făcut „temele”, citindu-și atent înaintașii și reținând din spuselor lor numai esențializări, comprimări, explozii ideatice unice; această notă personală l-a făcut să aleagă ceea ce i s-a părut lui semnificativ, nu cititorului, care n-are decât să-și tipărească propria carte, dacă crede că alte citate or fi mai expresive. **Adrian Tase** chiar spune în „Preambul”: „ O parte din sintagme s-au dovedit utile ca motto-uri la conferințe sau articole medicale. În sens și mai pragmatic, locuțiunile de spirit reprezintă adevărate chei de rezolvare pentru situațiile dificile cu care ne confruntăm în viața reală.”, lucru care îmi sprijină opinia. Intervențiile proprii vin sigur dintr-o prea mare încărcătură ființială, așa bănuiesc: „Pentru mulți, viciile sunt mai atractive decât virtuțile, apropiind degringolada finală.” – spune **Adrian Tase**. Și-aici simțim nevoia să dublăm cu ceea ce a reținut ca interesant din Mark Twain: „Cel mai simplu lucru este să te lași de fumat: chiar eu am făcut-o de mii de ori.”. **Adrian Tase** găsește ceva demn de remarcat și la controversatul Donald Trump: „Atât timp cât oricum trebuie să gândești, fă-o cu stil!”. Dar cât de departe față de aceasta merge Constantin Noica! – iată ce zice: „Se moare de milioane de ani și totuși lumea încă nu s-a obișnuit cu asta”. Ceva merit să ne atragă atenția putem afla în: „Geniile utilizează circa 1/7 din potențialul creierului. Școala dezvoltă circa 1/7 din aptitudinile intelectuale. Deci, eficientizarea la maximum a proceselor neurofiziologice și didactice ne-ar putea face de 49 de ori mai inteligenți!” – însă această observație

Tabletă de scriitor

tehnică ar fi incompletă dacă n-am vedea că unele din ideile autorului sunt adevărate versuri (sau pot fi privite ca excelente hai-ku-uri): „*Fiecare picătură de ploaie este un sărut al cerului.*” Altceva peste care nu putem sări vine de la Constantin Brâncuși: „*Dacă vrei să vezi mai departe, încearcă neconținut să urci mai sus.*” Într-un „Postludiu” cu aer reformat, **Adrian Tase** spune: „*Deci, sugestiile și criticile Dumneavoastră sunt, nu numai binevenite, dar și utile pentru îmbunătățirea calității conținutului volumului.*” Ne rezumăm la a-i spune ceea ce el însuși a băgat de seamă: „*Ai grijă ce ceri, căci s-ar putea să primești!*”

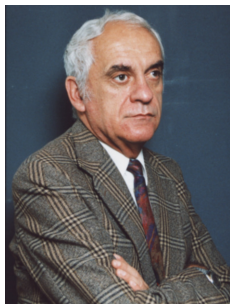
O carte ce nu poate fi tratată cu ușurință

Am citit pe nerăsuflăte volumul de poezie „Poeme printre stele” (Ed. SINGUR, 2015) semnat de **Gabriela Verban** mai ales pentru că am sesizat o reordonare a complexității universului în simplitatea versificației. Cred că prin această prismă ar trebui văzute poemele sale; e foarte ușor să cazi în capcana unor observații de rutină și să treci cu nepăsare peste carte, de aceea atrag atenția prin următoarea exemplificare (citez aici, integral, poemul SUNT O MARE PĂCĂTOASĂ): „Sunt/ O mare păcătoasă/ Dar / Atât de mult iubesc!/ Îmi pun sufletul/ Întreg / Pentru neamul românesc./ Iată,/ Picură din cer/ Câte-un strop curat,/ De ger/ - clipe doar de veșnicie – / Ninge pur,/ Ninge mereu.../ Sunt/ O mare păcătoasă,/ Dar iubesc/ Pe Dumnezeu!...” P.S. *Dragostea nu cade niciodată; chiar atunci când omul cade, prin dragoste se curățește din nou. Când dragostea este ruptă din dumnezeire.* Am putea trage paralele între noile descoperiri referitoare la istoria României și versurile: „*Îmi pun sufletul/ Întreg/ Pentru neamul românesc*” sau am putea găsi valențe universale în versurile: „*Sunt/ O mare păcătoasă,/ Dar iubesc/ Pe Dumnezeu!...*”. Personal, nu voi face nici una, nici alta, lăsând asta în seama persoanelor avizate. Mă voi mărgini să descopăr interesului public o carte ce nu poate fi tratată cu ușurință.

Un poet maturizat pe deplin

Fără îndoială, odată cu volumul „Poeme întornate” (Editura SINGUR, 2016), poetul **George Ioniță** poate fi considerat, fără rezerve, poet. E greu să-ți găsești o cale proprie de exprimare dar insistența s-a dovedit benefică în cazul său și a scos la iveală posibilitățile (era să scriu „abilitățile”, dar și acest termen era adecvat) de-a crea în fiecare poem o atmosferă ce-l învăluie pe cititor și-l captivează (efect, în general, dificil de obținut); exemplific: „*ți-aș fi îmbrățișat scrisul/ și mirosul tău/ și gândul tău/ aș fi sărutat urmele lăsate de tine/ pe panglica roz/ și aș fi râs de cei/ care cred/ că depărtarea există/ și nu poți atinge pe cineva/ dacă nu respiri împreună/ același aer/ dar pentru asta/ trebuie să faci/ atât de puțin/ să dăruiești/ să te dăruiești// sau poate atât de mult...*” (...). Cum am putea ignora astfel de versuri? Personal, cunoscându-i și alte volume, pot aprecia altfel poemele de față, de aceea spun că, începând cu acesta, îl văd pe **George Ioniță** ca pe un poet maturizat pe deplin, deși ni se relevă ca o persoană sensibilă până la naivitate. Închei cu nădejdea că „Poeme întornate” se va bucura de atenția celor ce, în aceste vremuri infectate de un materialism feroce, se apleacă și asupra părții spirituale din ei.

Victor Petrescu

Matei Alexandrescu către I.G. Vasiliu

Scriitor cu un destin deseori potrivnic datorat vicisitudinilor vremurilor trăite. Poet, memorialist, publicist născut în Târgoviște. Debut cu poezie la „Universul literar” (1926). Colaborează la: „Gândirea”, „Revista Fundațiilor Regale”, „Bilete de papagal”, „Pagini basarabene”, „Cele trei Crișuri”, „Șantier”. Editează împreună cu alți scriitori revistele „Litere” și „Îndreptar”. Opera cuprinde volumele: „În insula unde-nfloareau coralii” (1931), „Leagăn de îngeri” (1935), „Jocul cuvintelor” (1939), „Vămile văzduhului” (1942), „Ardealul cântat de poeți” (1943), „Dona Sixtină” (1970), „Confesiuni literare” (1971), „Catarg” (1971). Se stinge din viață pe 5 noiembrie 1979 în București. A revenit deseori în Vechea Cetate de Scaun a Târgoviștei cu prilejul unor șezători literare. Din anul 1967 și apoi din 1968 sunt scrisorile sale către I.G. Vasiliu de care-l lega o veche amiciție. Acestea fac referire la o serie de descinderi ale sale, în orașul natal, împreună cu alți scriitori pentru a se întâlni cu cititorii săi și unde susține o conferință despre Ioan Alexandru Brătescu-Voinești. Este preocupat de starea de atunci a culturii și literaturii târgoviștene. Correspondența se află în Colecțiile Speciale ale Bibliotecii Județene „I.H. Rădulescu” Dâmbovița, Fond I.G. Vasiliu, și face referire la perioada 1931-1980. Redăm mai jos trei dintre scrisorile sale.

București, 24 aprilie 1967

Dragă Jeane,

Te-am năpădit cu dragostea în ultimul timp. Duminică, așa cum s-a stabilit, voi fi prezent, vin cu trenul împreună cu Dinu Ianculescu¹ și probabil alți prieteni, scriitori și ei ca și noi, Pericle Martinescu², și alții va să vie cu mașina. Aurel Chirescu³, dacă nu-și duce soția la Predeal, bolnavă de o astenie îngrijorătoare, va fi și el. Cred că tu ai avut oarecare grijă să iasă lucrurile la un nivel, cel puțin cuviincios, pentru că, pentru noi cei de aici, tot tu ești statornicul picior de pod în cel ale literelor din orașul Târgoviște. Am fost asaltat de întrebări depre tine. Și Cicerone Theodorescu⁴ și Radu Boureanu⁵. Îmi spunea Iova⁶ de la Editura Pentru Literatură⁷, care nu știi dacă scrie, că are într-o deosebită atenție un fel de cenaclu de pe acolo. Toate sunt bune, dacă Târgoviștea revine, și în cele culturale, la viața ei de stegar, pe care a avut-o și pe care a cunoscut-o, la care efectiv ai participat și tu în ultimele decenii.

La cât sosește trenul? Pare-se că pe la ora 8 dimineața. Avem timp până la 10 să ne destindem puțin. Dacă reflectezi, la un speech înainte de conferință, cred că ești singurul indicat, pentru că ne cunoaștem reciproc, mult mai bine. Și apoi eu îți cunosc stilul și seriozitatea în asemenea situații. Aurel Chirescu mi-a încredințat, pour la bonne bouche, un răspuns postum lui Vlahuță⁸. Este vorba de cunoscutul lui catren adresat,

Corespondență literară

cu oarecare credulitate, Târgoviștei de altă dată... Răspunsul lui Aurel Chirescu îl apreciez ca foarte reușit și, deci, de socotești necesar, l-ai putea folosi în finalul prezentării tale, fiind adresat Târgoviștei de acum, cu prilejul acestei reluări de contact, cu pământul copilăroaselor mele începuturi.

Până la revederea de Duminecă, te îmbrățișez,
Al tău ,

Matei Alexandrescu

P.S. Conferința mea, este un capitol dintr-un studiu asupra lui I.Al.Brătescu-Voinești⁹, problemele de prezentare fiind puse la un nivel nondidactic. Deci voi vorbi despre *Determinatele în opera lui I.Al.Brătescu-Voinești*. Te rog să mă orientezi, tu îți dai seama de ascultători, pentru ca să știu ce am de făcut. Să mai scurtez coada vulpii sau să merg pe textul integral. Cam cât suportă boierimea voastră târgovișteană? Alternând cu lecturile lui Dinu Ianculescu din fragmentul *Scrisoarea a II-a. Mișu Gerescu*¹⁰ și *Privighetoarea*¹¹, cred să se poate antrena auditoriul la 1,30 h?

Note:

¹ Actor român, poet, care s-a deplasat des la Târgoviște susținând recitaluri din operele scriitorilor clasici și ale târgoviștenilor.

² Scriitor, afirmat între cele două războaie mondiale în peisajul literar, fost bibliotecar la municipalitatea Capitalei

³ Poet, redactor la revista literară *Litere*, care a apărut la Găești-București, 1 octombrie 1933. A mai colaborat la: *Gândirea*, *Convorbiri Literare*, ș.a.

⁴ Poet și publicist. Studii liceale la Târgoviște, unde este sufletul revistei *Văstarul* (1925-1926).

⁵ Scriitor. Fost redactor la ziarul *Credința* și la revista *România*. A colaborat la: *Azi*, *Gândirea*, *Adevărul Literar*, *Universul Literar*, *Vremea*.

⁶ Victor Iova. Redactor al *Editurii pentru Literatură* care antologheză, prefațează apariția unor ediții ale scriitorilor români.

⁷ Din *Editura pentru Literatură*, înființată în 1949, au luat naștere în 1969 editurile *Minerva* și *Eminescu*.

⁸ Poet, prozator, memorialist, ziarist. Institututor și profesor la Târgoviște și Colegiul Militar Mănăstirea Dealu. Debut în publicistică în ziarul local *Dâmbovița*. Mai publică în revista *Armonia*, din Târgoviște, sub conducerea lui C. Alessandrescu, articole care aduc un omagiu Târgoviștei și trecutului ei.

⁹ Scriitor, născut la 1 ianuarie 1868 în Târgoviște. Judecător în Târgoviște, București, Pitești, Craiova. Debut în revista *România* (1887), cu nuvela *Dolores*.

¹⁰ Proză de I.Al.Brătescu-Voinești, din lucrările de debut, fragment din *Scrisorile lui Mișu Gerescu*.

¹¹ Nuvelă a lui I.Al.Brătescu-Voinești.

București, 19 aprilie 1968

Frate Jeane,

Îți mulțumesc de la început, pentru faptul că tu ești același om de gust, scriitor, și prieten al anilor noștri de înfumurată tinerețe. Noi, cei mulți prieteni ai tăi nu am renunțat și nu renunțăm a te vedea redeșus în cărțile acelei junii. Suntem convinși că o veți face cât de curând, predând la editură ceea ce știm că ai scris. Mesajul tău fratern l-am primit prin George Păun¹, A propos, de el. Pentru ca în săracul sipet, foarte sărac, de la intrarea în casă memorială, nu figurează și el. El are doar carte tipărită. Este vorba de *Neliniște ciudată*², cu adevăratul titlu! Care se va completa cu foarte frumosul manuscris predat - dacă nu mă înșel: *Întoarcerea cântecelor*³

Și mai sunt în Târgoviște scriitori, cu cărți, apărute după 23 August. Tu îi știi mai bine. Dacă se face ceva, să se facă, desigur, cu oamenii! Dar desigur, în ceea ce mă privește, îți mulțumesc totuși că ai avut amabilitatea și le-ai dat materialul - chiar așa. Să se termine odată cu rezervele și rezervările. Trăim o altă eră, pe care numai orbii nu

o văd. Cred că este cea mai viguroasă epocă literară, determinată dintr-o înaltă înțelegere, de sus. Pentru ce, pe pământul nostru târgoviștean, această binefăcătoare stimulare nu se resimte, la toate dimensiunile? Tu știi cât de greu ne-am cucerit un locșor în literatură! Astăzi respirăm o mai fericită atmosferă, și chiar dacă eu unul nu am beneficiat de ea, până acum, mă consider cu recunoștință angajat în promovarea tuturor artelor, în stimularea energiilor creatoare, cu singurul regret că nu sunt de 20 de ani! În condițiile create astăzi altul ne-ar fi fost destinul literar și al meu și al multora dintre noi. Totuși, sunt pornit să redobândesc timpul tăcerii, dând la iveală tot ce am scris, treaba fiind numai de organizarea materialului. Am o carte de redactat cu *Editura pentru Literatură*, cu *Confesiuni literare*⁴, tiraj 12000 ex. Aștept încheierea contractului cu retrospectiva lirică și o parte de inedite. Am gata de predat, cred la *Tineretului*⁵, un volum de sonete intitulate *Dona Sixtină*⁶; colectează și reconstituie activitatea mea critică și gazetăria literară a epocii, apoi un volum de nuvele și așa mai departe. Niciodată nu e prea târziu.

Acum, revenind, la conferință. I-am scris și domnului Cuza⁷, despre care am aflat că este organul atotștiutor în problemele acestea gingașe și care mi-a făcut o foarte frumoasă impresie, cunoscându-l atunci, în Duminica aceea, când te căutam cu limba scoasă și pe tine.

Titlul conferinței va fi: *Determinantele în opera lui I. Al. Brătescu-Voinești*.

Potrivit comunicării conducerii Universității Populare, o voi ține, la 28 Aprilie orele 10:30. Vin, cu Dinu Ianculescu.

L-am solicitat și pe domnul Cuza, pentru oarecare publicitate, prin ziarul local, la stația de radio, câteva afișe scrise în vitrinele librăriilor etc. Pe vremea noastră numai tu știai să faci cu succes inegalat ceea ce se cheamă propagandă în sensul curat al cuvântului, pentru o asemenea manifestare. Nu înțeleg de ce ai trecut în „culise”! Te pasionează teatrul?

Iartă-mă că te-am plictisit cu atâtea lucruri mărunte.

Eu preferam să vin în Târgoviște, cu ceva pe care eu îl consider de mai succes, ceva vorbit liber, desigur cu farmecul și succesul respectiv, *Amintiri târgoviștene*. Evocam unele fapte și oameni, în perioada mea de ucenicie literară, oameni pe care și tu i-ai cunoscut.

Aș fi preferat, o seară de sonete, în lectura unor cunoscuți interpreți, seară planificată și ea la Dalles⁸ prin noiembrie sau decembrie, pentru că până atunci, sunt planificate aici o suită de interviuri, din cartea mea, la scenă deschisă: eu întreb, scriitorul răspunde. Cred că va fi ceva nou și de succes. La radio și televiziune, asemenea interviuri au ceva binecunoscut.

Preferam, dar, târgoviștenii noștri probabil consideră prea mult, propunerea mea în sipetul prea mic pentru cel puțin cât ne este de mare și de necuprins răvuc între cele ale scriiturii.

În speranța că te voi revedea, te îmbrățișez până Duminică 28, când venim cu trenul acela de 8.

Al tău, cu veche prietenie,

Matei Alexandrescu

Notează-ți te rog adresa mea și când ai să-mi comunic, fă-o personal, ca și înainte.

București 8, str. Durău 107 ap. 26

E vorba de schitul Durău pe unde și tu veneai, foarte rar, în trecut. Pendula nu o mai am.

Correspondență literară

Note:

- ¹ Poet care a copilarit și a făcut studiile primare și gimnaziale la Târgoviște, rămânând spiritual legat de vechea Cetate de Scaun.
- ² Lucrare literară a lui George Păun.
- ³ Lucrare literară a lui George Păun.
- ⁴ Volum de interviuri a lui Matei Alexandrescu, apărut în 1970.
- ⁵ Editură înființată în 1949. În 1969 se scindează în *Editura Albatros* și *Editura Ion Creangă*.
- ⁶ Volum de sonete apărut la Editura Eminescu în 1970.
- ⁷ Cuza Drăghici. Profesor, o perioadă a lucrat la Comitetul de Cultură și Artă al Județului Dâmbovița.
- ⁸ Sediul Universității Populare București, unde se țineau, pe lângă cursuri, numeroase conferințe cu subiecte din istoria și cultura poporului român.

București, 29 aprilie 1968

Iubite prietene Jean Vasiliu,

Îmbătrânesc și fără-ndoială că nu mă bucur. Revederea cu Târgoviște, cu prietenii mei de școală și în primul rând cu tine, fuseră pe cât de plină de emoții, m-a obosit. Am încercat sentimentul, pe care cu amăruia lui dulceă îl simt până în adâncul ființei lui, un om cu părul albit prea devreme, care caută să-și revadă iubirile lui de altădată, a cărei amintire o păstra nealterată – așa cum au fost – atunci, și care – le regăsește dureros fardate de trecerea timpului... oameni, case, ulițe...

Decolorarea noastră, purtându-ne-o și acceptându-ne de fiecare zi, ne obișnuim cu ea într-atât, încât o uităm, în schimb pentru lumea noastră, din afară, înregistrăm, cu surprindere și melancolie, perenitatea necruțătoare, care mușcă din tinereștile obrazuri, chipuri și mai ales ascunsele inimi...

Pe tine, în schimb, te-am regăsit tot așa de tânăr și de vibrant, cum te știam, cum te întâlneam, în anii noștri cei mai încrezători ai unei prietenii, pe care ne sprijinim, an de an, ca pe un sceptru de ani, pe care nici carii, nici negura timpului, nu-l pot măcina. Mergem spre sfârșituri pe care nu ni le bănuim, ca niște regi Lear¹, care n-am știut să prețuim – la timp – sarea naivităților noastre...de neregăsit.

Îți mulțumesc, o făceam de îndată ce am sosit aseară, dacă, nu aș fi fost obosit; pentru caldele tale cuvinte adresate și prietenului Dinu Ianculescu și mie, și pe care numai tu le puteai rosti, pentru că tu nu ești un martor de ocazie, ci însuși protagonistul scenei, pe care alături și cu alții, acum douăzeci de ani, speram să ajungem pe lună...

Lucrarea mea de a-l evoca pe Brătescu-Voinești, dacă s-a produs în totalitatea discreției și duioșiei ce caracterizează viața și opera acestui cărturar de elită al Târgoviștei, a determinat desigur acea emoție pe care tu ai simțit-o cu o sensibilitate neschimbată a tinereții tale, de acum...

Îmi pare rău, că la despărțire toți te-am căutat și te-am așteptat, dar, probabil, tu aveai acolo anumite sarcini. Am fost oaspeții generosului om și prieten Aurică Popescu², și în casa lui, am pus la cale lucruri mari. Tu știi că Blendea³ a realizat un bust al lui Brătescu-Voinești, noi, cărturari târgovișteni, din care nu lipsești tu, vom trata cu el cumpărarea acestui bust, apoi să-l aducem și să-l dăruim casei sale memoriale. Săptămâna aceasta, am să-l vizitez la atelier pe Blendea și să trecem la fapte. Hai s-o facem și pe asta, că ceea ce va rămâne după noi, poate nu vor fi scriiturile, în care tot mai mult și critic ne îndoim, ci, gândurile bune pe care le-am transformat în fapte

netârguite – pentru marea și eterna frumusețe a pământului nostru. Fie ca și bustul lui Brătescu-Voinești să fie o floricea de recunoștință care să înflorească în parcul *Privighetorilor*⁴ lui dragi!

Ce trebuie făcut? Cum? Tu știi mai bine și te rugăm să ne înveți. Noi, cei ce am venit, am fost la un moment dat înflăcărați de acest gând. Cât o să coste? Poate că Blendea, nu va pretinde decât turnarea lui în bronz sau piatră, pentru câte-l știu este singurul oltean artist cu adevărat care n-a știut și nu știe să-și valorifice, cu ostentație impertinentă și bani grei, cel puțin osteneala lui.

Acum, să trecem la propriile probleme. Cele două piese, a lui Dinu Ianculescu și a mea, văzute, poate că mi le trimiteți prin poștă. De asemenea, dacă apare ceva în ziarul local, în legătură cu vorbirea mea, mi-ar face mare plăcere - dacă nu cer prea mult - să fie semnată de tine și să am și eu un exemplar.

În orice caz, cred că ai gustat și tu savurosul răspuns al lui Aurel Chirescu, – reluat și el în premieră în *Gazeta literară*⁵ cu acea minunată poezie, *Fântânile*⁶, după care vor urma și alte lucruri noi și frumoase - și de aceia, cu un corp de literă cum făceai tu ziarul tău, mi-ar face plăcere să dai acest catren publicității.

Iova ți-a cerut prin mine, articolele despre V.Voiculescu⁷, în vederea publicării. Nu mi le-ai dat, dar probabil că i le aduci. Cei ce te cunosc, cu adevărat persistă - și de data asta, dăm voie să mă aflu mai la frunte, că sunt cu părul alb și eu - și să te rugăm încă o dată, să reiei firul prezenței tale în scris. Mai dă-l dracului de teatru. Scrisul tău, bogatele tale amintiri netrucate – așa cum s-au practicat până acum - interesează adevărata istorie literară.

Apoi, romanul acela și câte altele! Cred că ai înțeles că nu-mi permit să-ți vorbesc în calitate de sfătuitor, ci de la egal la egal, de la prieten la prieten și de la perucă albă, la perucă albă cheală, cum este a mea.

Pentru toate, îți mulțumesc și te îmbrățișez

Al tău

Matei Alexandrescu.

P.S. Te rog, nu uita, transmite tuturor factorilor de cultură din localitate, pe care i-am cunoscut, cu această ocazie, alesele mele gânduri și prețuire - și speranța să ne cunoaștem mai bine, cu timpul.

Note

¹ Personaj dramatic în opera lui William Shakespeare.

² Scriitor și medic. Născut la 9 septembrie 1933. A colaborat la: *Viața Medicală*, *Sănătatea*, *Flacăra*, *Luceafărul*.

³ Pictor și sculptor. Profesor la Târgoviște. A restaurat Mitropolia din Târgoviște, iar ca sculptor a făcut busturile lui: Cârlova, Văcărescu și I.Al. Brătescu-Voinești.

⁴ Aluzie la nuvela *Privighetoarele* de I.Al.Brătescu-Voinești.

⁵ Între 18 martie 1954 și 3 octombrie 1968 apare la București, săptămânal, *Gazeta Literară*, organ al Uniunii Scriitorilor.

⁶ Poezie a lui Aurel Chirescu, poet, profesor de limba și literatura română la diferite licee bucureștene.

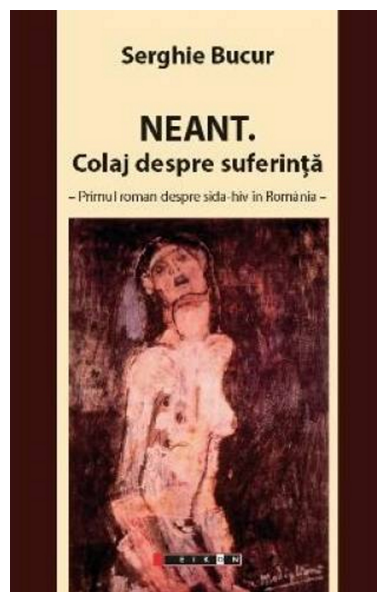
⁷ Poet, prozator. Medic de plasă în județul Buzău și Dâmbovița. Colaborator al Radiodifuziunii din 1930, când organizează emisiunea *Ora satului*. Autor al lucrării *Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare*.

Adrian Simeanu

O dramă autohtonă

Muzica ne-a făcut cunoștință, în postdecembrism. Epoca noastră „originală”. A libertății nemăsurate în gânduri, vorbe și fapte. Când vieți poți lua îndată, fără de remușcări, fără de judecată. Ea fiindu-i țință, legitim, colegului Serghie Bucur. Octogenar verde și publicist activ, de lângă Ploiești. Martor nefericit la o tragedie. De SIDA neiertătoare iscată. Nepotu-i, Costin Marius Filip, sfârșind, în grea suferință, din cauza ei. Pe pat de spital, adolescent încă. După ce, proaspăt născut, e contaminat cu virusul HIV. Printr-o injecție, tot în spital. Din neglijență clar criminală. Nepedepsită juridic până-n prezent. Învăluită, în continuare, de lașitate crasă la făptuitor. Ascuns în tăcere și anonim. Chiar dac-a ucis, fie și numai din culpă, un nevinovat. Lovindu-i familia crunt, neînchipuit, iremediabil...

Cartea* prahoveanului e un strigăt spre lume. Un document despre societatea în care trăim pe plai mioritic. Un roman despre neputință și nepăsare. Într-un sistem ticălos și-n instituții de multe ori asasine. Despre ce-a îndurat un copil român până-a răposat. Și ce-a însemnat boala lui rebelă pentru cei din jur. Așa că-n amintire merită și el, și ai săi din casă, s-apară, în pagini, cu nume reale. Ca cititoru' să fie convins pe deplin că adevărată-i povestea. Nu alcătuire din cea romanească, pur imaginară. Serghie având aplecare și meșteșug îndestul ca să facă un bisturiu ascuțit din condei. Și din „Neantul” său, o viguroasă, clară, utilă acuză. Un apel întemeiat către conștiințe de pretutindeni. Scrierea sa chiar m-a-nfiorat și nu rareori, pe marginea ei, viu am discutat. I-am semnalat defecte (puține, de altfel) și-am recomandat să facă efortul unei noi ediții. Reconstruind, șlefuiind unde este cazu'. Ca dreaptă, neabătută, vrednică să stea și după-ntâlnirea din cer cu cel multiubit, cumplit chinuit, azi, doar povestit. Ca o mărturie de nezdruccinat, în timp și spațiu pământean. Bătrâne romancier, ai datoria asta neapărat. Și du-te degrabă în București. Să vezi dacă-i trecut și Costin pe lespede de piatră de la „Matei Balș”. De nu-l afli totuși, fă diligențe, cu sânge, să se repare omisiunea. Ca să ai ce-i spune când sufletele voastre vor sta față-n față. Firavă mângâiere, da' trebuitoare, ca omagiere veșnică sub soare...

* Serghie Bucur, Neant. Colaj despre suferință, Ed. EIKON, 2017

Adrian Simeanu

Eminescu și Veronica

S-au iubit pân-au murit. Pătimaș și gelozit. Dureros și fericit. Nălțător, da' chinuit. Lumea, rea, i-a pizmuțit, contra lor a uneltit. Sărăcia i-a nsoțit, nevoia i-a încolțit. Boalele i-au cutrupit, viața grea i-a biruit. În mormânt s-au despărțit, în Cer s-or fi reunit. Poate, pentru totdeauna, precum soarele și luna. Sub pecetea poeziei și puterea veșniciei...

Iacătă-mă și pe mine așternând vorbele-n rime. Pe undeva, de-nțeles, că Mihai e un ales. Luceafăr dumnezeiesc în areal românesc. Un poet universal, din ceia fără egal. Un romantic abisal, iubind în transcendental. Iară Veronica lui, grația Pământului. Floare gingașă, bălaie, arzând strașnică văpaie. Destine împreunate de dor și Divinitate. Inspirat numiți „Martirii lui Eros”...

Un profesor argeșean i-a pus vrednic în roman*. Douăzeci de ani la el a lucrat. E amplu, romanțat, cu locuri, fapte, oameni, firește, presărat. Putna, Viena, Iași, Văratec, Berlin, București. Maiorescu, Creangă, Caragiale, Slavici, „Timpul” și „Junimea”. Diverse întâmplări, amare, luminoase, ciudate, dureroase. Vise, halucinații, spaime, interogații. Peisagii, fain penel. Și descrieri, fel de fel. Portrete, tablouri, lirism, dramatism. Dialoguri curgătoare, cu tâlc și cuceritoare. Limba timpului, savoare. Poeme nemuritoare și scrisori doveditoare, citate convingătoare. Ilustrând dragoste mare, din aia ucigătoare. Nebunie, poezie, din alea tulburătoare. Echilibru-n povestire, dăruire și simțire intrate în rostuire. Meșteșug la scriitură, dar nu și la corectură.

Autor cu fantezie și vădită acribie, Ion Ionescu-Bucovu. Tom util, binevenit, cu nesaț că l-am cetit, până-n zori l-am isprăvit. Cât știi, îl consemnai și-n revistă-l semnalai..

* Ion Ionescu-Bucovu, Martirii lui Eros, Editgraph, Buzău, 2015

Codruț Radi

Inelul de aur

Sinaia, început de secol 20. O altă ambianță ce nu va fi egalată niciodată în intensitatea existențială și rafinamentul cu care se poate adapta lumea vremurilor și locurilor. Perioada când aici toate se țin în jurul familiei regale și a reședinței acesteia. Familii de seamă, sau numai anumiți membri, se vor atașa afectiv de această zonă în care protipendada bucureșteană își mută, încet-încet, rendez-vous-urile, într-o emancipare tot mai evidentă. România lui Carol I intră în peisajul elitist european, Sinaia devenind o oază spirituală tot mai animată în acest context. Mari personalități, din cele mai diverse domenii, vor poposi sau chiar se vor stabili, pentru mai mult sau mai puțin timp, la poalele muntelui. Alături de familii princiere, precum Știrbei, Sturdza, Ghica, Șuțu, Cantacuzino, oameni politici ai vremii, Maiorescu, Kogălniceanu, Iorga, Titulescu, ca să nu amintim decât câțiva, sau oameni de cultură și artiști precum Alecsandri, Delavrancea, Grigorescu, Enescu. Acesta din urmă, copilul minune al muzicii românești, va studia la Conservatorul din Viena încă de la vârsta de 7 ani, apoi își va desăvârși studiile la Paris. Va ajunge la Sinaia în anul 1907, invitat într-un concert la Castelul Peleș, de Regina Elisabeta (Carmen Sylva, poeta). Toată viața lui se va petrece, de fapt, cu o succesivitate debordantă, între România și Franța, cea care îl va adopta pentru o altă veșnicie. Se va impune, treptat, prin muncă și dăruire totală muzicii, căutând în permanență creația originală, în același timp universală. Va compune mult și diversificat: simfonii, lucrări orchestrale, muzică de cameră, sonate, cvintete, cvartete. Iar opera lui de suflet, tragedie lirică în 4 acte, este Oedip, la care va lucra mai bine de 10 ani. Totodată, mai ales pentru a-și asigura resursele materiale necesare, concertează, în principal cu vioara, dar și la pian, dirijează orchestre importante, dar formează și mari muzicieni, amintind aici doi dintre favoriții săi: Dinu Lipatti și Yehudi Menuhin. Nu are răbdarea despre care Nietzsche spunea că o au geniile, el voind consacra în Europa, unde poezia română deja ajunsese prin „Scrisorile” lui Eminescu și „Noaptea” lui Macedonski. Orice amânare e o renunțare, numai scrisul și compoziția rămân. Muzica era pentru el dulcea suferință, dragostea și, deopotrivă, căutarea continuă. „În Rapsodii am reușit să pun cap la cap cântecele poporului meu, cam la fel și în Poema Română, dar seva aceea unică n-am extras-o decât puțin și n-am recreat-o, ca Eminescu, românul meu, în poezia lui. Acolo trebuie să ajung! Mulțumescu-ți ție, Cerule românesc și ție, Eladă însorită, că mi l-ați sădit pe Oedip, nefericitul, în sufletul meu. Să-l facem să învingă prin propria suferință!”

Într-un fel, poate că a învins destinul, reușind să finalizeze această magistrală operă și să o vadă jucată, împotriva reticențelor vremii la noul muzical. Dar, pe de altă parte, opera dedicată exclusiv ființei celei mai dragi lui, Maria Rosetti-Cantacuzino, pare să consfințească suferința la care s-a supus în numele artei. Întâlnirea cu prințesa moldavă s-a petrecut, bineînțeles, la Sinaia, cu ocazia unui concert la Peleș. Într-o perioadă de impas a relației ei conjugale, când Maruca devine, dintr-o femeie misterioasă, frumoasă și inteligentă, încăpățânată și dificilă, una conștientă de valoarea sa, ceea ce o va apropia de multă lume, dar, în special, de prințesa Missy, viitoarea regină. Vine la Sinaia, în Vila Cerchez, după 1905, pentru a-și salva căsnicia prin aparenta înțelegerii cu soțul său, sperând însă într-o mare iubire menită să o vindece de traumele resimțite, amplificate de mândria ei ancestrală. Va găsi această mare iubire în sufletul lui George Enescu, dar o va împărtăși după bunul ei plac. Nu va divorța niciodată de soțul ei, ba mai mult, după o mistuitoare poveste de dragoste cu filozoful Nae Ionescu, răscolitorul de suflete, se va automutila. Vila Luminii, construită între timp la Sinaia, în 1926, de muzician, va fi martora unei rupturi tot mai adânci, din partea Marucăi. Urmează o perioadă de rătăcire, vegheată îndeaproape de George Enescu, care o va salva, salvându-se totodată pe el însuși. „Numai iubirea ta poate să aline suferința din mine, a neliniștii care mă ține sub spectrul morții. Scapă-mă de mine și redă-mă liniștii simple”. Se va confirma acest demers existențial, prin căsătoria dintre ei, în anul 1937, după decesul soțului dintâi. Ceea ce George Enescu și-a dorit cel mai mult: „inelul de aur” oferit femeii iubite...

Alice Stana

Mănăstirea Dealu

De fiecare dată când urci în Turnul Chindiei, privirea îți va fi atrasă, în mod cert, de dealurile împădurite de la miazănoapte, dealuri ce domină lunca Ialomiței. De-i vremea frumoasă, se întrezărește așa, ca prin vis, Mănăstirea Dealu, una dintre cele mai vechi ctitorii ale Țării Românești.

I. Peste 500 de ani de istorie

Nu se știe cu siguranță cine-i sunt primii întemeietori. Unii cercetători susțin că primul lăcaș ar fi fost construit în vremea lui Mircea cel Bătrân, alții, că ar fi ctitoria lui Vlad Dracul, tatăl lui Vlad Țepeș, sau a urmașilor acestuia, de vreme ce Vlad Dracul, ucis la 1446, este îngropat *„în deal, la vii, unde au ridicat o bisericuță din lemn, numită, multă vreme, gropnița Drăculeștilor”*.

Dania făcută de domnul Alexandru Aldea (1431-1436) din 17 noiembrie 1431 este primul document oficial în care Mănăstirea este pomenită și prin care voievodul o înzestrează cu satele Alexeni și Răzvad.

În sec. XV, domeniile acesteia sporesc treptat prin alte danii făcute de Vladislav al II-lea și de Radu cel Frumos.

În 1499, la patru ani de la înscăunarea lui Radu cel Mare (1495-1508), ctitorul de drept, lăcașul de la Dealu este rezidit din temelie. Mai întâi, au fost reconstruite clădirile mănăstirii și apoi biserica. Ea a fost sfințită la 1501, însă ansamblul arhitectonic a fost isprăvit abia după moartea lui Radu cel Mare, în 1508, de fratele său Vlad cel Tânăr.

Biserica a fost destinată spre a fi și necropolă domnească, astfel că aici au fost îngropați jupânița Caplea, sora lui Radu cel Mare (1511), Vlăduț voievod, fratele lui Radu cel Mare (1512), Radu Vodă Bădică, fiul lui Radu cel Mare (1524), Vlad Înecatul (1532), Pătrașcu cel Bun (1567) și Mihai Movilă (1608), iar după moartea marelui voievod Mihai Viteazul (1593- 1601), a fost adus la Mănăstirea Dealu și capul acestuia.

Tot în vremea lui Radu cel Mare s-a înființat la Mănăstirea Dealu prima tipografie din țările române, condusă de ieromonahul Macarie. Călugărul sârb ce învățase meșteșugul tiparului la Veneția, scoate de sub teascurile tiparniței sale în 1508, prima carte din Țara Românească, un Liturghier, iar până în 1512 mai tipărește două lucrări, un Octoih și un Tetraevanghel.

Din păcate, Radu cel Mare nu a văzut terminată Mănăstirea Dealu, neputând să o și zugrăvească. De acest lucru va avea grijă Neagoe Basarab (1512-1521), însărcinându-l pe Dobromir Zugravul din Târgoviște să o

Biserica Mănăstirii Dealu
văzută dinspre sud-est

Istorie

înfrumusețeze cu „vapșele și aur”. Același Dobromir este cel care, la 1526, împodobește interiorul Mănăstirii Argeșului.

În vremea lui Mihai Viteazul, în 1595, Târgoviștea a avut de suferit din cauza luptelor cu turcii, însă Mănăstirea Dealu scapă ca prin minune. Nu pentru mult timp însă deoarece după domnia lui Mihai Viteazul, ea este invadată de oștile principelui transilvănean, Gabriel Bathory, „sfărâmând mormintele domnilor și stricând lespezile bisericii” (Nicolae Iorga).

Un alt domn al Țării Românești, Radu Mihnea, ajută Mănăstirea prin danii și scutiri de dări, iar Leon Tomșa (1629-1632) o închină ca metoh mănăstirii Ivru de la Muntele Athos. Închinarea este desființată de Matei Basarab (1632-1654), iar în vremea sa va funcționa aici tipografia domnească, lăcașul devenind un important centru de activitate cărturească. Crucea de argint aurit și lemn de chiparos ce se afla la muzeul Mănăstirii, dar și un rând de vase de aur, astăzi dispărute, sunt donații făcute de acest voievod. În 1686, Șerban Cantacuzino arată că Mănăstirea a fost prădată de niște hoți din Țara Bârsei. Istoria se repetă în 1689 când este jefuită de trupele austriece.

Din porunca lui Constantin Brâncoveanu (1688-1714), bisericii i se renovează acoperișul și pictura interioară. Având în vedere importanța Bisericii Dealu în conștiința domnitorului martir, se pare că echipa de meșteri adusă a fost aceeași care a lucrat și la Mitropolia din Târgoviște, respectiv Constantin, Preda, Nicolae și Radu, după cum aflăm dintr-o pisanie brâncovenească.

În epoca fanariotă este neîngrijită și începe să se ruineze, iar în timpul luptelor dintre turci și austrieci, în 1738, este devastată din nou. În schimb, Dionisie Lupu, numit egumen de Alexandru Ipsilanti, reface biserica și chiliile, însă vremurile bune nu țin mult și Mănăstirea trece prin două mari cutremure în 1829 și 1838.

Pagubele pricinuite îl determină pe Gheorghe Bibescu (1843-1848) să o refacă. În 1845 încep lucrările după planul întocmit de arhitectul Ioan Schlatter. Ca pictor a fost ales francezul, André Dérigny, ce lucra în ulei, nu în frescă, cu condiția ca acesta să păzească „reguli ce religia răsăriteană a Bisericii grecești cere a se păzi”. După cum era de așteptat, nici pictura bisericii, nici cea a iconostasului, realizată de zugravul lohan Avild Dorben în 1849, nu au fost la înălțimea așteptărilor.

După secularizarea averilor mănăstirești, în 1863, Mănăstirea va servi drept sediu pentru diverse instituții ale statului. În timpul Războiului de Independență, clădirile Mănăstirii au funcționat ca lagăr pentru prizonierii turci, între 1879 și 1883 a funcționat Școala divizionară de ofițeri, iar la începutul sec. XX, Școala copiilor de trupă.

În 1912 se înființează Liceul Militar „Nicolae Filipescu” ce a instruit nume precum Radu Tudoran (scriitor), Nicolae Ciorănescu (rector la Universitatea Politehnica din București) și Mihai, rege al României.

Modificări și restaurări au mai avut loc între 1955 și 1958, când a fost reconstruită incinta ce cuprinde chiliile, paraclisul și o loggie cu vedere spre oraș. Pictorul Iosif Keber realizează pictura altarului și a iconostasului, iar cea din biserică este executată de Ion Grigore, care dovedise certe abilități plastice, atât în lucrări de artă murală laică, cât și religioasă. Lucrările la Biserica Dealu au fost reluate mai târziu, podoabele naosului și pronaosului au fost realizate de un colectiv de pictori bisericești, sub directă îndrumare a Preacuviosului Arhimandrit Sofian Boghiu, starețul de atunci al Mănăstirii Antim.

II. Unicitatea arhitecturii

În cea ce privește arhitectura Mănăstirii Dealu, modul în care a fost construită a fost extrem de ingenios, ca atare a și durat de-a lungul secolelor, fiind unul dintre puținele monumente care s-au păstrat cu aspectul lor original.

A fost realizată din materialul tradițional, cărămida, dar zidăria respectivă a fost dublată de o cămașă de piatră albă fățuită, blocurile fiind legate între ele cu scoabe din

metal fixate în plumb. Inevitabil, pe alocuri piatra și-a schimbat culoarea, fapt care nu îi știrbește cu nimic farmecul. De la intrare se poate percepe structura planimetrică, aceea care ne este deja tradițională, cea cu trei abside, care este și tipul consacrat edificiilor monahale.

Dând roată bisericii se pot observa aceste trei abside, dintre care cele două din dreptul naosului sunt pentagonale în exterior, cea din dreptul altarului este heptagonală și tustrei sunt semicirculare în interior. La biserica de la Dealu se remarcă prezența unui soclu, înalt de cca 1 m care, cam cu 50 cm deasupra solului, iese puternic în relief, rezultând astfel o bancă din piatră ce înconjoară perimetru bisericii. Vizual, profilul în ansamblul său conferă o bază stabilă întregului monument, ce pare a se fi așezat pentru totdeauna în acest loc.

Clopotnița și latura de nord a incintei

Având în vedere legăturile strânse care au existat între ctitoria de la Dealu și cea de la Argeș, a fost firesc ca să se creadă că același meșter a lucrat și la una și la cealaltă. Numai că, la biserica de la Dealu este mult mai evidentă tendința către verticalitate decât la Argeș.

Meșterii lui Radu cel Mare au renunțat la varianta deja tradițională a unei singure turle, preferându-o pe cea cu trei, una mai înaltă pe naos și două mai mici pe pronaos, rezultând un „mănunchi de turle” ce se înalță spre cer.

Materialele au fost alese cu grijă, piatră de Câmpulung de cea mai bună calitate și marmură.

Un alt element care atrage atenția și care a fost și a rămas unicat în arta românească este modul de dispunere a decorației în piatră. La modalitatea de vibrare a suprafeței din piatră prin elementele profilate se adaugă și fragmentele din piatră sculptată, care punctează elementele principale ale bisericii: turla cea mare cu baza sa pătrată, cele două turle mai mici, rozetele ce serveau ca răsuflătoare și panourile aflate de o parte și alta a intrării.

Decorațiunile specifice sculpturii de la Dealu sunt deosebit de elegante și sobre, elementele decorative fiind, în marea lor majoritate, de proveniență orientală, armeano-georgiană.

Din păcate, ancadramentele ferestrelor despre care avem toate motivele să credem că erau bogat ornamentate, au fost înlocuite în timpul lui Bibescu, cu unele din marmură, simple, fără nici un profil. Un alt element oriental îl găsim în partea superioară a intrării în biserică realizată din bolțari tăiați ondulat, după „tradiția tehnicii arabe, moștenită de către turci”. Aceasta ne îndreptățește să recunoaștem aici mâna de lucru a unui pietrar venit poate din Constantinopol, unde se întâlnesc deopotrivă tradițiile structurale și decorative ale artei arabe și ale celei armenie – grefate peste vechiul fond bizantin, atât de complex și el – pe temeiul cărora înfloarește tocmai la începutul veacului al XVI-lea o bogată arhitectură turcească.”

După cum afirma Virgil Drăghiceanu, Radu cel Mare, prin meșteri orientali, „făcu din piatră o clădire cu podoabe orientale, care nu-și avea pereche în țară”. Iar meșterii armeni despre care se presupune că au lucrat nu erau decât pietrari și sculptori, nu și arhitecți, aceștia din urmă aparținând sferei de influență sârbească.

III. De la Câmpia Turzii, la Târgoviște

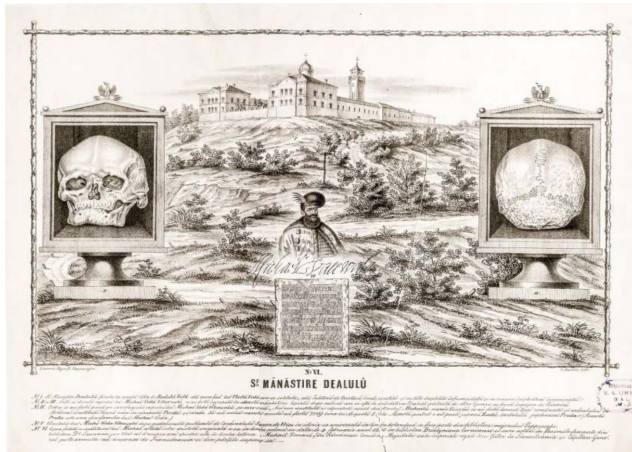
Moartea tragică a marelui voievod Mihai Viteazul a încheiat un capitol important în istoria neamului, dar rămășițele acestuia vor avea la rândul lor o istorie aparte, cea mai interesantă fiind cea a capului. Astfel, capul a fost adus la Mănăstirea Dealu de către paharnicul Turturea, după cum reiese dintr-un document din anul 1612. Alegerea mănăstirii ca loc de depunere a rămășițelor, se pare că aparține în primul rând voievodului, exprimată, probabil, înainte de bătălia de la Câmpia Turzii, iar în al doilea rând pentru că Mănăstirea Dealu era necropolă de familie a domnitorului, aici fiind înmormântați Radu cel Mare – bunicul lui Mihai Viteazul și Pătrașcu cel Bun – tatăl lui Mihai Viteazul.

Capul voievodului a fost păstrat cu sfințenie la Mănăstirea Dealu, în ciuda intemperiilor, atacurilor și hoților, astfel că trei secole mai târziu în 1904 Grigore Tocilescu președintele Tinerimii Universitare de atunci, decide depunerea capului într-un chivot prevăzut cu o fereastră, având în vedere semnificația acestui simbol în istoria neamului românesc.

În anul 1912 Nicolae Iorga are inițiativa de a construi actualul sarcofag de marmură, odată cu cel al altui voievod de seamă Radu cel Mare. Evenimentele tragice pricinuite de primul război mondial determină ca la finele anului 1916, capul marelui voievod să fie transferat la Mitropolia din Iași, spre a nu fi profanat sau distrus. Un an mai târziu ca urmare a situației critice de pe frontul din Moldova, este din nou mutat, de data aceasta, în Crimeea la Chersones, unde este păstrat până în anul 1918, când este readus la Iași.

În 1920 se ia decizia de a transporta capul marelui voievod înapoi la Târgoviște și având în vedere semnificația evenimentului, este pus la dispoziție trenul regal. Ceremonialul de depunere în sarcofag a capului voievodului s-a petrecut cu mare fast în data de 26 august 1920, în prezența Regelui Ferdinand, a conducerii Academiei Române, a reprezentanților Guvernului, dar și altor personalități ale vremii. Deasupra sarcofagului a fost așezată o piatră de mormânt pe care a fost înscris textul marelui Nicolae Iorga din Istoria Românilor „*Aici odihnește ceea ce crima și impietatea au lăsat din trupul cel sfânt al lui Mihai Voievod cel Viteaz, iar sufletul său trăiește în sufletele unui neam întreg până ce Scripturile se vor împlini, când va afla în ceruri odihna dreptilor împreună cu sufletele fericite ale părinților săi...*”.

Și astăzi capul marelui voievod se găsește la Mănăstirea Dealu, de unde domnul primei uniiri veghează în continuare la unitatea neamului românesc.

Afiș editat de colonelul Dimitrie Papazoglu cu desene de Carol Isler, înfățișând Mănăstirea, pe Mihai Viteazu, craniul domnitorului și piatra de mormânt așezată de către Preda Buzescu, scrisă în românește

George Coandă

O istorie secretă. Târgoviște

Să fi existat o Târgoviște înainte de Târgoviște? Se poate să fi existat. Unii fani ai traco-dacologiei cred că pe locul unde astăzi se află fosta Cetate de Scaun voievodat pe cotul mare al lalomiței la ieșirea râului dintre dealurile precarpătice, niște ancedrali strămoși ai românilor și-au ridicat o capitală, nu în sensul statusului său de astăzi, ci o reședință a unei mari uniuni de triburi la sfârșitul epocii bronzului (1800-88 î.H./î.e.n.), numită Tergaistai. Iar în niște ediții din prima parte a secolului XX a celebrei enciclopedii „Larousse illustree” se pomenește de un castru roman în zona actuală a Târgoviștei.

Iar un memorial al unor călugări franciscani din secolul XV amintește că orașul ar fi apărut pe la 1300, dacă nu chiar mai înainte de întemeierea Țării Românești. Atât descoperirile arheologice de după al Doilea Război Mondial, cât și cele recente, unele de la răscrucea secolelor XX și XXI, altele din 2016 și 2017 nu „desecretizează” faptul că în arealul municipiului Târgoviște s-a manifestat o intensă locuire. Astfel, am putea spune că, în pragul Târgoviștei, arheologii de la Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească” au scos la lumină în situl Geangoești – Hula (Dragomirești), vestigiile unei așezări a cărei dotare s-a calculat pentru mileniul V î.H./î.e.n. Este o descoperire de excepție, chiar senzațională, concretizată în figurine antropomorfe și zoomorfe (fragmente sau în întregime), unele de piatră cioplită, obiecte de podoabă, creuzete, ceramică pictată, instrumentar pentru țesut ș.a.

Și este perfect posibil ca să avem parte de descoperiri la fel de senzaționale în arealul peri și intraurban al Târgoviștei. Așa că este de crezut că, în zona cotului mare al lalomiței și în interfluviul lalomița-Dâmbovița a existat o Târgoviște înainte de Târgoviște.

Curtea Domnească din Târgoviște

Mihai Stan

Demitizare & mistificare

Mitul definit drept o narațiune cu note de fabulos (supranatural, fantastic, legendar) apare încă din preistorie și cuprinde credințe inițiale ale umanității (originea lumii, a fenomenelor naturale) sau povești, în care realul și fabulosul se contopesc, despre zei sau eroi legendari, despre eroi civilizatori, despre întemeietori. Miturile sunt deci scenarii ale arhetipurilor: „epopei, narațiuni, geneze, cosmogonii, teogonii, gigantomahii” (Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicționar de simboluri*, vol. I, p. 27) și se constituie, simultan, în prime scheme raționale explicând geneze și desfășurări istorice ale fenomenelor.

Mircea Eliade vede mitul drept „modelul arhetipal al tuturor creațiilor, indiferent de planul în care se desfășurează: biologic, psihologic, spiritual”. Tot marele român, istoric al religiilor, afirmă că „funcția principală a mitului este aceea de a fixa **modelele exemplare** (s.m.) în toate acțiunile săvârșite de oameni”.

În această expozițiune insistăm asupra mitului, a funcțiilor sale, pentru ca să înțeleagă mai bine cititorul care sunt „țintele” unor așa-zisi demitizatori precum Neagu Djuvara și „noua sa școală” de istorici care „demitizând”, în fapt mistifică grosolan istoria României, continuându-l, în linie directă, pe Mihail Roller, așa-zisul istoric de tristă amintire: Lucian Boia, Marius Diaconescu, D.I. Mureșan, Emanuel Antoch, Bogdan Murgescu, Alexandru Simon. Cei enumerați justificându-și netemeinice acțiunile demitizante mistifică de fapt – în numele europenismului și, desigur, al globalizării – istoria românilor, știut fiind că un popor nu poate exista, supraviețui, dacă își uită sau își reneagă istoria.

Alți „combatanți” atacă la baionetă, în numele aceluiasi elitism, fals europenizant, alte simboluri ale neamului românesc, iar în prim-planul acestora se află Horia Roman Patapievici, pupilul lui Traian Băsescu, ins pe care la Congresul Mondial al Eminescologilor (Chișinău, 2013), cineva, inspirat, l-a numit **Pata pe veci**. Țintele acestui alogen prin atitudini și ale acoliților săi de la Institutul Cultural Român fiind corifeii culturii românești, limba română, poporul român, originea latină, în general toate simbolurile românești și, în special, miturile fundamentale identificate de G. Călinescu în „*Istoria...*” sa.

Fiindcă rubrica în care apar aceste considerații, nu întâmplător se intitulează „Excerpte”, vom decupa, în continuare, fragmente din „gândirea” unor inși care și-au propus ei să demitizeze istoria, cultura, cutumele și cam tot ce poate fi numit românesc. Iată câteva formulări marca Patapievici:

„Toată istoria, peste noi a urinat cine a vrut. Când i-au lăsat romanii pe daci în formula hibridă străromânească, ne-au luat la urinat slavii. Se cheamă că ne-am plămădit în această clisă daco-romano-slavă. Apoi ne-au luat la urinat turcii. Era să ne înecăm,

așa temeinic au făcut-o. Demnitatea noastră consta în a ridica mereu gura zvântată, iar ei reîncepeau. Apoi ne-au luat la urinat rușii, care, timp de un secol, și-au încrucișat jetul cu turcii, pe care, în cele din urmă, având o bășică a udului mai mare, i-au dovedit”.

Sau: „Numai violența, numai sângele mai poate trezi acest popor de grobieni din enorma-i nesimțire. Mă simt personal jignit de prostia bășcălioasă, de acreala invidioasă, de stridența de țeapă a acestei populații. Fundul ultim al substanței naționale românești este inadecvarea. Trupul poporului român abia dacă este o umbră. El nu are cheag. Radiografia planului mioritic este cea a fecalei. O umbră fără schelet, o inimă ca un cur, fără șira spinării”, mai scrie președintele ICR, din fericire ex-președinte.

A se observa „finețea” lexicului utilizat de acest „elitist”, plimbat cu elicopterul lui Băsescu la Neptun, alături de alți „elitiști”, ce s-au vândut destul de scump, profitabili, drept consilieri ai președintelui. Apoi H.R.P. continuă seria jignirilor poporului român: „Româna este o limbă în care trebuie să încetăm să mai vorbim sau trebuie să o folosim numai pentru înjurături”.

Sau: „Oamenii valizi în România de azi sunt tâmpiți (oare întâmplător președintele Băsescu afirma la Târgul de Carte Gaudeamus că „școala românească scoate tâmpiți”?), flecarii, estropiații și gângavii. Ies pe stradă și nu văd oameni normali. Ca într-un coșmar, aproape toți cei pe care îi întâlnesc se bâlbăie, își bâțâie ochii, dau din picioare ca apucații, înjură, se zdrelesc între ei cu plăcere, vorbesc schimonosit, rostesc idioțenii. Poporul român este un popor cu substanță tarată. Oriunde te uiți, vezi fețe patibulare, ochi mohorâți, maxilare încrâncenate, fețe urâte, guri vulgare, trăsături rudimentare. Românii nu pot alcătui un popor, pentru că valorează cât o turmă, după grămadă, la semnul fierului roșu”.

Afirmația este neadevărată și pătimășă. Glumind, aş zice că H.R. Patapievici își face un autoportret în oglindă. „Eminescu este cadavrul nostru din debara, de care trebuie să ne debarasăm dacă vrem să intrăm în Uniunea Europeană”, mai bate câmpii H.R.P.

Ocrotit, cultivat de Băsescu, Boc, Videanu, Stolojan (politicieni) dar și de oameni de cultură emblematici (zic ei) – Liiceanu, Pleșu, Manolescu, Cărtărescu –, de gruparea „Dilema veche”, precum și de „istoricii” amintiți mai sus, H.R. Patapievici s-a umflat ca un balon de săpun care, iată, a plesnit în toată hidoșenia lui sulfuroasă. Nu întâmplător H.R.P. linge mâna stăpânului care i-a dat milioane la ICR și îl elogiază pe marele președinte devoalat mai recent de „Clanul Bercea Mondialu”: „Dintre toți președinții pe care i-am avut până acum, Traian Băsescu este pe departe cel mai bun. Ion Iliescu este un infractor. Emil Constantinescu a fost un om bine intenționat, dar slab. Abia Traian Băsescu a îmbrățișat cauzele cele bune: desecretizarea dosarelor, condamnarea comunismului și a-i permite politicii noastre un stil de deschidere lipsit de agenda ascunsă. Ion Iliescu, cel mai rău dintre președinții pe care i-am avut, nu a fost niciodată ținta unei asemenea desfășurări de ură din partea presei. Băsescu este cel mai bun dintre ei. De ce? Pentru că presei [...] îi place zgarda. Ea iubește zăhărelul și își caută stăpânul. Băsescu a condus nu ca stăpân, ci ca egal. Asta nu i se poate ierta de oamenii care se simt bine numai în prezența stăpânilor?”

Profetice cuvinte, dacă ne gândim la cum arată azi imaginea „marelui” președinte, inclusiv pe plan „Mondial”.

În continuare, despre pseudoistoricii de azi, pentru că denigratorii în numele demitizării acționează după un scenariu vizibil care are drept finalitate mistificarea

Istorie

programatică, argumentul fiind vizibil într-un alt excerpt, de această dată extras din cartea lui Lucian Boia – „Primul Război Mondial. Controverse, paradoxuri, interpretări”: „Se adăuga și faptul că România avea un drept incontestabil asupra Basarabiei, provincie răpită Moldovei în 1812, partea ei sudică fiind apoi retrocedată în 1856, dar din nou anexată de Rusia în 1878. Un drept similar putea invoca România și în ceea ce privește Bucovina, ruptă tot din Moldova, la 1775, și anexată de austrieci. **Transilvania nu se afla însă într-o asemenea situație. Nu aparținuse niciodată României sau vreunui dintre principatele care formaseră România la 1859. De la începuturile sale statale fusese înglobată în Ungaria și, chiar când Ungaria dispăruse, continuase, prin elita sa conducătoare și prin organizarea de stat, să se înfățișeze ca parte a vechiului regat ungar** (s.n.). Românii puteau invoca, firește, cum au și făcut, un drept etnic asupra Transilvaniei (populația românească fiind majoritară), dar nu și vreun drept istoric. Puteau să-i acuze pe unguri că îi asupreau sau îi discriminau pe români, dar nu-i puteau acuza că «răpiseră» vreodată Transilvania.”

Devine explicabil de ce presa maghiară îl citează și îl ridică în slăvi pe acest Lucian Boia, fiindcă le pune pe tavă „argumente” pentru revendicări lipsite de orice temei istoric. Cum văd oare urmașii celor jertfiți în Războiul de Întregire astfel de vorbe de ludă? Mai ales că ungurii au la rang de politică națională propaganda prin cărți în care ei arată străinătății că Transilvania este pământ unguresc. Istoricul Raul Șorban a constatat că într-un singur an ungurii au publicat, prin instituțiile lor de politică externă, 200 de titluri în limbi de circulație internațională, în timp ce ICR, de pildă, nu a publicat nicio carte în care să fie explicate Europei momentele glorioase ale istoriei românilor din secolele XIV-XVI.

Nimic nu scapă demitizatorilor. Ei pun la îndoială romanitatea românilor (în ciuda evidențelor, pentru că ei trebuie să urmeze „un scenariu”); cultura (după Boia, Eminescu e doar un mare mit românesc); Brâncuși, Aman, Luchian, Petrașcu, Enescu, sunt artiști de fundal, fără strălucire; Transilvania a fost un stat unguresc; moldovenii nu sunt români; Unirea din 1859 s-a făcut împotriva voinței moldovenilor și muntenilor; Unirea din 1918 este ilegală fiindcă nu a avut loc un referendum; românii au un drept etnic asupra Transilvaniei, dar nu și unul istoric etc. Și conchide „savantul” în istorie care scrie din imaginație fără apel la documentul istoric, că „timp de o mie de ani poporul român n-a reușit nimic”, acesta locuind „într-un spațiu vag”, „la margine de lume”.

„Tinerele talente”, „tinerele speranțe” ale lui Neagu Djuvara sunt demne de magistrul lor. Astfel, Marius Diaconescu „demonstrează” el, într-o compunere liberă neglijând total documentele existente, că la Rovine, Mircea cel Mare a fost învins, că de fapt învingătorul a fost Sigismund de Luxemburg – lipsă de pe câmpul de luptă – fiindcă Mircea cel Mare ar fi fost vasalul acestuia și, deci, victoria aparține suzeranului. Aberațiile lui Diaconescu au fost spulberate de istoricii Alexandru Diță și Dan Zamfirescu, așa cum arată Manole Neagoe în cartea sa „Mistificări grosolane ale istoriei României. De la Mihail Roller la Neagu Djuvara și Lucian Boia” (Ed. Bibliotheca, 2014). O altă „tânără speranță” a istoriografiei românești, Al. Simon, inventează o secesiune a Moldovei în timpul lui Ștefan cel Mare iar prezentarea luptei de la Baia de către acesta e o compunere liberă în care imaginația înlocuiește documentul.

Aproape că nu există moment important din istoria României, începând cu Posada (1330) și terminând cu al Doilea Război Mondial, care să nu fie „demitizat” (citește

mistificat, falsificat) de Neagu Djuvara și discipolii săi. Firesc, cititorul se va întreba care este finalitatea acestor mistificări practicate cu aplomb de istoricii din „nou val”, care este scopul lor.

Eugen Simion, de la înălțimea președintelui Academiei, îl arată pe Lucian Boia, în „Mit, mitizare, mistificare”, în postura vânătorului de mituri: „vânătoarea de mituri este o acțiune primejdioasă pentru că miturile fac parte din identitatea culturală a unei națiuni”, atrăgând atenția asupra exceselor celor care afirmă că „istoria României ar fi fost mitizată și, prin mitizare, mistificată”. Iar cunoscutul critic Alex Ștefănescu (*România literară*, 21-27 noiembrie 1998) aprecia că „analizele” lui Lucian Boia a cărui „jucărie la modă este demitizarea” sunt „suspecte de cinism”.

Eliade afirma că, în mersul societății omenești, mitul a fost înțeles ca istorie adevărată, „sacră, exemplară și semnificativă” în contrast cu tendința societății contemporane care aproape programatic – în numele globalizării – tinde să golească miturile de încărcătura lor religioasă, istorică și chiar metafizică, iar G. Călinescu în „Specificul național” (în „Istoria literaturii române de la origini până în prezent”, p. 976) semnalează pericolul pierderii identității naționale: „*Noi am făcut caz de latinitatea noastră indiscutabilă, dând însă impresia că suntem tineri și neglijând substanța medulară. Noi însă suntem romani ca și francezii, galo-romani, popor străvechi adică, cu notele lui etnice neschimbătoare esențial, primind limba și cultura latină. În fond suntem geți și e mai bine a spune că, în felul nostru, am primit și noi spiritul roman, pe care trebuie să-l continuăm de la longitudinea reală, fără mimetisme anacronice. Spiritului galic și brit trebuie să-i corespundă aici, prin sporire, spiritul getic. Căci să nu uităm că pe Columna lui Traian, noi, dacii, suntem în lanțuri*”.

Fără marile figuri și momente ale istoriei noastre (din păcate, în manualele alternative, despre Andreea Esca (o simplă cititoare de prompter) sau Gheorghe Hagi (un fotbalist, ce e drept genial) se vorbește mai mult decât despre Mihai Viteazul), fără personalitățile care au impulsivat cultura, știința, filosofia, arta românească, fără conștiința latinității noastre, fără istorie mai rămânem oare români? Noi credem că fără mituri am fi lipsiți de modele, de cutume, de precepte, de repere ale conduitei individuale dar și colective.

Românii din Moldova de dincoale de Prut, când au început luptele lor pentru eliberarea țării de sub apăsarea Imperiului Sovietic au fost animați de trei „mituri” simbol: Eminescu – spiritul românesc, Ștefan cel Mare – istoria milenară a românilor și Alexe Mateevici – limba română (poetul fiind autorul înălțătoarei ode dedicate limbii române – „Limba noastră”: „*Limba noastră-i o comoară/ În adâncuri înfundată/ Un șirag de piatră rară,/ Pe moșie revărsată./ Limba noastră-i foc ce arde/ Într-un neam ce fără veste/ S-a trezit din somn de moarte/ Ca viteazul din poveste*”).

Să fie doar o coincidență faptul că elitiști globaliști demolatori de mituri ale românilor să se străduiască atât pentru a „demitiza” pe Mihai Eminescu (H.R.P. – „Eminescu este cadavrul nostru din debara [...] care ne blochează intrarea în UE”; uite că am intrat cu Eminescu cu tot!), limba română (același în acțiuni și atitudini alogen H.R.P. – „Româna este o limbă [...] pe care trebuie să o folosim numai pentru înjurături”) și, desigur, istoria noastră bimilenară (Djuvara, Boia și toți gruparea de pseudoistorici pe care îi „demolează” Manole Neagoe în cartea amintită).

Să fie doar o simplă coincidență? Dacă nu, noi cum le răspundem?

Mircea Deciu

Dacă nu suntem urmașii Romei, atunci cine suntem?

De la o vreme, din ce în ce mai des, se aude această negație devenită aproape lozincă: noi nu suntem urmașii Romei. De parcă prin asta ne-am discolpa de vreo vină colectivă. Și se dau explicații, de ce n-am fi urmași. Nu prea multe, dar între acestea, unele sunt tulburătoare. Chiar greu de argumentat în alt context. Oricum, apariția românilor în istorie este învăluită într-o ceață densă.

Susținătorii acestei teorii nu resping total romanitatea din spațiul vechii Dacii, dar o înlocuie cu un traco-geto-dacism proto-latin, un fel de romanitate primordială. Mai rău este că, unii dintre ei, nu toți, pun în discuție chiar etnonimul de român. Ceea ce deschide o cutie a Pandorei. Înverșunarea împotriva Romei antice, spoliatoare și perfidă, amintește mai degrabă de militantismul anti-imperialist de azi. În <epoca de aur> era la mare trecere. Începând cu romanii, <primii imperialiști> și continuând cu alți <imperialiști>, tătarii, turcii, austro-ungarii, rușii și hitleriști – toți erau responsabili de jefuirea Daciei.

Argumentul invocat de la început îl constituie ocupația romană, un interval de timp prea scurt pentru dispariția unei limbi, cea a geto-dacilor și înlocuirea ei cu alta, latina cuceritorilor. Pe de altă parte, romanii controlau o mică parte din teritoriul întins stăpânit de geto-daci. Cum s-a răspândit latina în părțile dacilor liberi? Aceste aspecte sunt într-adevăr neclare și complică lucrurile. Mai ales că, noii coloniști aduși pe pământurile cucerite proveneau din zone insuficient romanizate și stăpâneau o latină sumară. Totuși, nu trebuie trecut cu vederea aportul la romanizare al administrației romane și al veteranilor prezenți în localitățile din jurul castrilor, alături de marii comercianți, chiar micii negustori și meseriași. Între ei, minierii și aurarii dalmatici vorbeau de generații latina. În mod sigur, toți aceștia stăpâneau o latină complexă și fluentă, obligați de cerințele îndeletnicirilor. Cu toate acestea, răstimpul până la retragerea aureliană a fost prea scurt pentru a înlocui limba autohtonilor. Mai există un argument demn de luat în considerare. În Orient, în Grecia și Africa de Nord, latina nu a înlocuit limbile locale, deși prezența Romei a fost îndelungată. De ce? În primul rând, graiurile acestor provinciali erau prea diferite de latină. Adepții noi teorii oferă o explicație. Limba geto-dacilor era un fel de latină arhaică. Poate mai adecvat ar fi să o considerăm foarte apropiată de latină. Dar ce a rămas din daco-geto-moesiană probabil este prea puțin pentru un studiu concludent. Cei îndreptățiți să se pronunțe, specialiștii lingviști, sunt categorici. Limba autohtonă nu s-a păstrat, a fost înlocuită de latină. La fel s-a întâmplat în Galia și în Italia ori Spania. Limba română este o limbă romanică. Punct și nimic mai mult.

Rămâne foarte suspectă lipsa oricărei opinii provenind așa-zisele împrumuturi din maghiară, ucraineană, rusă, bulgară, sârbă și albaneză. Unele dovedite că sunt în realitate cuvinte luate din limba noastră la alții. Nu mai vorbim de câteva cuvinte misterioase, despre care se îngână că ar proveni dintr-un <fond străvechi>. Spre exemplu, despre cioban și dușman, lucrurile sunt iarăși foarte clare. Sunt de origine turcă. Dar aria lor, deși cuprinde toată Asia Centrală, include și Asia de sud (Iranul, India) și Europa de est. Echivalentul pentru dușman apare într-o formă asemănătoare și în greaca veche. În general cuvintele nedovedite ca împrumuturi din limbile slave, turcice, ori din maghiară sunt <repartizate> albanezei. Când nici asta nu se potrivește se apelează la <fondul străvechi>. Totuși, prin strădania unor lingviști onești s-au făcut unele corecții. Cuvântul <sută> s-a

dovedit până la urmă, că nu este nici slav, nici iranice. Aparține autohtonilor geto-daci.

Apropierea dintre latină și limbile autohtonilor poate fi un element ce explică ușurința impunerii latine. La scara Italiei, romanii aplicaseră cu succes romanizarea. Toți italicii vorbeau limbi strâns înrudite. Excepție au făcut etruscii, dar afinitățile culturale au fost hotărâtoare în impunerea latine. Mai mult, latina preluase mulți termeni din etruscă. Ulterior, a fost posibilă, în aceleași condiții, romanizarea Spaniei și Galiei. Și în final a Daciei. Cele două provincii și Italia, alături de Dacia, sunt singurele ce au trecut printr-un proces de romanizare ireversibilă. În cazul Daciei, poate existase o apropiere lingvistică și mai mare decât în restul provinciilor definitiv romanizate. Este foarte greu pentru un specialist să accepte o apropiere atât de mare între două limbi indo-europene. Prima barieră majoră o constituie apartenența la două grupuri diferite: *satem* și *centum*. Dar, după unii autori, în cadrul grupului *centum* ar fi existat inițial o unitate greco-macedo-tracică. Deci, cândva fusese o comunitate cu grupul italic, fiind în același trunchi. Ceea ce poate constitui un pas înainte pentru a explica apropierea dintre limba geto-dacilor și latină și de aici ușurința romanizării.

Mult mai bizară este însă tăcerea istoricilor și chiar indiferența unora privind etnogeneza poporului român. Proces cunoscut lacunar. Însă tăcerea istoricilor <naște monștri> și duce la alte <interpretări>.

Se merge la începuturi, spre neoliticul târziu și eneolitic. Destul de greu de acceptat pentru un cercetător <convențional>. De la cultura Vinăa-Turdaș (din complexul Vechii Europe matriarhale, după Gimbutas) până la retragerea aureliană sau chiar mai înainte, în Latène târziu, când dacii trecuseră la metalurgia avansată a fierului, sunt mai bine de 4000 de ani. Deci, ce-ar avea de-a face scrierea de la Tărtăria cu dacii, și mai ales, cu străromânii? Nici nu mai sunt necesare alte simptome pentru un diagnostic evident: protocronism. Și, din nefericire, discuția nu mai poate continua.

Este drept, arheologia oferă dovezi, nu interpretări. Un cercetător onest prezintă doar succesiunea culturilor străvechi. Doar de puțină vreme, studiile de genetică au făcut ceva lumină privind creatorii culturilor preistorice. Totuși, unii se avântă în teorii. După Mario Alinei, un istoric olandez, purtătorii culturilor Vechii Europe sunt proto-ugrieni. Se pare că deja lucrurile sunt clare, nu-i așa? Proto-ugrienii aceștia se răspândesc din aria danubiană în Orientul Apropiat și ajung în Asia Centrală. De aici, unii fac drumul înapoi, către bazinul carpatic, ei sunt purtătorii unei <tradiții milenare>: maghiarii. Și cu etruscii lucrurile sunt foarte clare: sunt proto-maghiarii.

Nu este vorba de un singur caz. Din ce în ce mai des răzbat voci, cum că daco-geții, ori strămoșii lor, nici n-ar fi vorbit o limbă indo-europeană. Asta à propos de tăcere și de... alte interpretări.

La noi, în abordarea etnogenezei noastre, răstimpul de la cultura Vinăa-Turdaș până la străromâni nu este relevant. Pentru istoricii <serioși> continuitatea demografică este un aspect minor. Deși este o viziune esențială pentru clarificarea originilor noastre. Nu este negată în totalitate, dar în cazul acestei perioade de timp nu este deloc invocată. Indo-europenizarea este privită ca o fractură. Păstorii indo-europeni îi cuceresc pe agricultorii neolitici și le impun limba și cultura lor. Populația autohtonă nu este suprimată, dar treptat capătă o nouă identitate. Ce a fost înainte nu dispăre, dar o elită războinică, patriarhală, o înlocuie pe cea veche, matriarhală. Oare lucrurile au stat chiar așa? Multe elemente arată că nu. În primul rând, migratorii se înfiltrează în grupuri mici, nu invadează militar. *Ver Sacrum* a celților și latinilor nu însemna neapărat cuceriri, ci doar plecarea celor tineri. Excedentul demografic viguros cel mult întemeia un fel de cap de pod. Expansiunea este dovedită prin tipul rasial diferit și prin avansul mormintelor tip kurgan, dar este la scară mică. Tipul local, mediteranoid, rămâne predominant. De aceea, multă vreme a existat o simbioză. În final, este greu de presupus că substratul local dispăre. Pe de altă parte, nici nu putem afirma că purtătorii culturii Cucuteni-Tripolie aveau altă limbă. Poate chiar vorbeau aceeași limbă cu clanurile kurgan ori vorbeau limbi înrudite.

Istorie

Nu la fel se petrec lucrurile după cucerirea Daciei. Romanii au purtat războaiele cu aceea parte a Daciei organizată politic și militar, regatul lui Decebal. Acest conflict reprezenta partea finală a unei strategii pe termen lung menite să înlăture total amenințarea de dincolo de Dunăre. Ceea ce rămăsese era o mică parte din marele imperiu al lui Burebista. Regatele getice din Câmpia Muntenă și din Dobrogea erau de multă vreme controlate de romani. Mai mult ca sigur, aici romanizarea începuse mai demult. La sud de Dunăre, moesii, frați de-ai dacilor, erau deja romanizați. Iar Roma chiar intervenise demografic, deportând la sud de Dunăre populații getice. După ce a fost ocupată Dacia lui Decebal, politica de romanizare a provinciei nu s-a sprijinit pe exterminare sau pe deportarea locuitorilor. Dar, la fel ca în cazul altor provincii, romanii au exterminat elita dacilor: preoții și nobilimea. Chiar și religia a fost interzisă. Doar unele culte religioase, având corespondent roman, s-au păstrat. Familiile nobiliare supraviețuitoare s-au romanizat. În felul acesta a fost ștearsă definitiv identitatea etnică a strămoșilor noștri. Poate nici nu a fost greu, având în vedere că Dacia fusese un conglomerat de mici națiuni, de triburi sau uniuni tribale, cu centre de cult și dăve cu rol militar. Este greu de acceptat de mulți, deși existau numeroase așezări întărite. În Dacia nu se putea vorbi de o civilizație urbană. Cel puțin de tipul polisului grec, preluat de etrusci și romani. Asta explică și ușurința cu care, odată cu retragerea aureliană, centrele urbane întemeiate de romani sunt părăsite, iar populația Daciei adoptă singurul mod de viață ce-i asigura supraviețuirea, păstoritul transhumant.

Probabil s-a cristalizat de timpuriu o nouă identitate, în condițiile în care barbarii invadatori îi considerau pe toți cei de dincolo de *limes* romani. Sau cel mult, purtau un exoetnonim generic, dat de germani și slavi: *welchi*, *welși* ori *vlahi*. Termeni ce-i includeau deopotrivă de galo-romani, pe celții din Britania ori pe daco-geții romanizați. Toate aceste etnii fiind în imediata apropiere a *limesului*. Particular, în cazul strămoșilor noștri, ar trebuie subliniat un element important: termenii de bază privind armamentul vechi și harnașamentul sunt de origine latină. Aportul slav, maghiar și turcic este minor. Acest aspect arată că după plecarea legiunilor, autohtonii nu uitaseră mânuirea armelor și s-au apărat singuri. Probabil pătura alcătuită din veterani și urmașii lor căpătase chiar un statut de elită militară. Conștiința apartenenței la un mare imperiu s-a păstrat, încă era vie. Deoarece, n-au fost sub protecția îndelungată oferită de cetele războinice ale regilor barbari. Cum a fost cazul Spaniei, Italiei ori Franței.

Este greu de acceptat că orientarea, noi nu suntem urmașii Romei, afirmată atât de agresiv, poate fi una fericită. Cu siguranță, etnic nu suntem urmașii romanilor. De multă vreme, cuvântul roman nu mai desemna un locuitor al Romei. În vremea imperiului, și multă vreme după prăbușirea lui, a fi roman însemna doar a fi supus roman, cetățean. Dar, termenul s-a impus în ariile imperiului cele mai vitregite, cum a fost și Dacia, căpătând aici sens etnic. Succesiunea prea rapidă a valurilor de năvălitori, instabilitatea, dar și economia pastorală a străromânilor, nu i-a transformat în supuși ai regilor barbari. Mai mult, s-a produs și un fel de *reconquista*, la fel cum a avut cândva loc în Afganistan și în Spania. Muntenii au venit și au luat stăpânirea asupra șesului. De aceea, n-au devenit nici slavi ori goți, nici cumani sau pecenegi ori altceva. N-a fost posibil pentru că ei se știau deja romani. Neîndoielnic, acest lucru este cunoscut de adepții „dacismului”. Este trecut cu vederea de dragul unei teorii nihiliste. Romanitatea a fost și este pentru noi o identitate, o apartenență nobilă, dar și o armă ce ne-a protejat de nenumărate vicisitudini. A renunța la ea de bunăvoie este ca și cum îți renegi părinții. În final, este un fel de sinucidere. După ce negi și dărâmi este greu să construiești și să pui ceva în loc. Mai ales în contextul falșilor istorici, ce confecționează de zor noi teorii privind culturile și oamenii de pe pământul Daciei. Unele nu sunt cu totul aiuritoare, având la bază adevăruri. Dar sunt adevăruri răstălmăcite, pe jumătate ascunse ori aruncate tendențios. Ușor de prezentat publicului, atunci când în partea cealaltă există indiferență și încremenire în turnuri de fildeș... ori înverșunare anti-imperialistă.

George Ioan Canache

Casa de la 66

Mergând de la Curtea Domnească spre iesirea din Târgoviște către Mănăstirea Dealu, după ce traversezi râul Ialomița se ridică precum un cap de domnitor colinele acoperite de păduri ce sunt încoronate de un frumos edificiu monahal. Încetinind pasul spre a-ți bucura privirea, pășești agale cu ochii îmbătați de atâta armonie și culoare. Dar, după ce treci calea ferată, rămâi contrariat între atâtea vile ce „escortează” șoseaua, o casă cândva frumoasă, ce acum parcă se îndreaptă spre ruină, imobilul de la numărul 66 este, precum un volum vechi ce stă într-o bibliotecă plină ochi de cărți copertate în piele doar ea suficient de jerpelită. Povestea ei se confundă cu cea a unicului proprietar ce a ridicat-o în urmă cu peste două decenii. Chiar și numărul părea să fie hărăzit ca într-o profeție ce își ducea destinul cu demnitate.

Calistrat Căncescu, arhivar la arhivele județene, avea o mai veche pasiune ascunsă, în afara profesiei lui, numerologia, pe care o iubea cu toată ființa. La fel ca și filozofii greci considera numerele fiind cărămida de căpătâi a umanității. Frunte înaltă, ochi limpezi și față rotundă, punctualitate maniacală, acest funcționar părea a trăi pentru munca ce o desfășura. Ca o mașinărie programată să execute cu precizie o anumită activitate el pleca și se întorcea acasă fix în același număr de pași. Ai fi spus că se hrănește din această monotonie care pe alții iar fi măcinat. Totul a fost dat peste cap din noaptea în care a visat un număr din cele 6 câștigătoare la loto. Acel număr era șase, a jucat trei combinații simple: două în care folosea multipli ai numărului și una în care toate cele șase numere conțineau numărul visat. Cea din urmă variantă a fost cea câștigătoare. Pasionat de istorie, și mai ales de figura emblematică a lui Constantin Brâncoveanu, era ferm convins că vestitul domnitor are un imens tezaur ascuns. În orele de odihnă căuta neconținut date și dovezi care să-i conducă pașii către descoperirea ce i-ar fi oferit celebritatea. Acum, odată cu premiul de la loterie câștigat avea elementul necesar pentru a purcede la drumul către comoară. A adunat minuțios din arhivă datele necesare căutării ce îl obseda. Această mică avere ce avea, lui i se părea doar începutul a ce va urma.

Ferm convins că aurul domnitorului nu s-a aflat niciodată la mănăstirea Baia de Aramă, construcție monahală pe care a înălțat-o, acesta căută asiduu mizând pe faptul că unul din capetele de acuzare ce au dus la decapitare a fost reproșul că-și petrecea între șapte și nouă luni la Târgoviște.

Găsind o hartă veche, realizează că: Mănăstirea Gorgota, Mănăstirea Dealu și Biserica Domnească de lângă Turnul Chindiei pot fi unite cu o linie imaginară-la fel și Biserica Potlogi, Mănăstirea Nucet și Mănăstirea Viforâta. Intersecția celor două drepte a fost exact pe terenul ce l-a cumpărat, după aceea a înălțat

Istorie

casa de la numărul 66.

Până a ajuns la acest raționament a căutat de mai multe ori și chiar a pătruns în subteranele orașului Târgoviște. De la Curtea Domnească pleacă un tunel către Mănăstirea Stelea dar care este surpat, sunt legende ce spun că acesta ar fi lung de kilometri subterani până la Mănăstirea Dealu, iar alții spun că acesta ar ajunge la Mănăstirea Mărgineni sau la Filipești.

Ceea ce îl interesa, era doar dacă respectivele urme de tunel au fost construite pe timpul domnitorului Constantin Brâncoveanu, știind că dimensiunea cărămizilor din acea vreme era una specifică, adică 29x14x4 centimetri, cărămizi ce se regăseau la partea superioară a tunelului cam după două sute de metri parcurși. Aceasta presupune că drumul subteran a existat de dinaintea domnitorului ca refugiu din cetate în momentul când era asediată, și după aceea reparat de martirul domnitor unde cedase datorită eroziunii solului.

Dintre toate ipotezele cea mai credibilă părea a fi tunelul ce leagă Mănăstirea Dealu de Curtea Domnească, deoarece acesta iar fi oferit posibilitatea fugii din cetate către Transilvania. Odată ajuns la Dealu ar fi luat cai odihniți și ar fi alergat către Mănăstirea Gorgota, traseul între cele două desfășurându-se prin pădure, iar probabilitatea ca el să fie ajuns din urmă de turci era extrem de scăzută.

Raționamentul pentru care domnitorul luase vile și domeniul de la Doicești era de a duce în eroare păgânii câștigând timp în favoarea sa. Iar în privința comorii ar fi fost o naivitate pentru acesta să plece cu ea, căci interesul celor care ar fi avut puterea spre a-l înscăuna domnitor din nou, contrar voinței otomane, stătea tocmai în aceasta. Bun diplomat a știut din totdeauna să cumpere bunăvoința capetelor încoronate. Gândind astfel, umilul arhivar cumpără terenul și cu tenacitate începu construcția casei care nu peste mult timp a transformat-o în centru al prospecțiunilor arheologice ce au demarat. Cumpără, nu cu puțini bani, un aparat pentru detectarea metalelor neferoase în special al aurului. Norocul parcă ținea cu el, acesta începu să țiue cu mare intensitate în subsolul casei. Achiziționă din ce în ce mai multe unelte spre a reuși să sape în beciul clădirii cât mai adânc și cu eficiență sporită. Conștient că aceasta se afla la cel puțin 10 metri adâncime avea nevoie să-și ușureze istovitoarea muncă. Într-o seară, în incinta curții a apărut un excavator de mici dimensiuni pe care l-a dus într-o magazie. De acolo, demontat bucată cu bucată l-a remontat spre a săpa tunelul. După un an de eforturi a ajuns la cincisprezece metri adâncime unde a găsit primele cărămizi. Nu era ce visa să descopere, dar speranțele lui găseau temelia unei certitudini. Auzea țipătul aparatului său și noaptea în somn, aceasta din obsesie devenise coșmar. După înlăturarea lor și scoaterea la suprafață a dat din nou de pământ și după aceea din nou de cărămizi. Exista posibilitatea să fi descoperit meterezele vechiului zid de apărare al Târgoviștei construit cu cel puțin 700 de ani în urmă pentru apărarea orașului și atunci nu departe de acesta să fie și canalul ce odată era plin cu apă spre a ține la distanță eventualul inamic, sau, să fi dat de tunel în porțiunea în care datorită erodării și surpării terenului să se fi umplut cu lut. Atât într-un caz cât și în celălalt singura soluție era escavarea între cei doi pereți de cărămidă pe direcția țipătului ce lui i se părea cu o intensitate mai mare. Râma în adâncuri și din câte se părea de mult ajunse pe sub pământ în proprietatea vecinului său. Din când în când noaptea

auzea cum trosnesc pereții casei lui, temelia acesteia șubrezindu-se, beciul fiind transformat într-o gură neagră știrbă, hrănită cu întuneric și răcoare. La câteva luni un firicel inițial de apă se făcu simțit în pământul în care sfredelea și după aceea un muget ca de taur răpus și el izbit cu forță de un potop dezlănțuit. Se trezi buimac la câțiva metri de gura din inima casei, ud, sleit de puteri, zgârâiat cu hainele zdrențuite. Cleiul humei îl iertase, voise doar să-l avertizeze. Înțelese Calistrat oare ceva din această palmă primită sau nu? Zile în șir a zăcut în pat și doar țărâitul aparatului înghițit de acea apă galbenă măloasă îl trezea din somn. Șase așezăminte creștine ce formau în liniile intersectate pe care erau dispuse un mare X iar el a săpat la intersecția lor. Să se fi înșelat în calculele făcute, să se fi înșelat în privința averii lui Altin bei (prințul aurului), cel ce în cei 26 de ani a mituit Înalta Poartă, în anul 1703 fiind reconfirmat pe viață în domnie, iar, imensa comoară despre care hrisoave vorbesc să fie o himeră!? Sângele parcă fierbea și din atâtea gânduri cădea într-un somn profund din care se trezea nădușit. Înzdrăvenit, dar cu mintea încă tulbure, desculț privi din curtea casei spre direcția în care a săpat pe sub pământ.

Cu degetul mare de la picior pe țărână făcu un X de la care trase o linie în direcția în care s-a îndreptat cu tunelul. Acolo unde era situat venea cam la trei curți distanță înspre lalomița, posibil apa râului să se fi infiltrat în tunel și odată umplut să nu fi atras atenția nimănui, mai ales că în acea direcție până în secolul trecut au existat mori de apă și în amonte mici baraje artificiale ce le alimentau. Dar, acum, se întrebă el și nici nu apucă să-și ducă întrebarea la bun sfârșit căci intră în casă se îmbracă și plecă grăbit către râu. Până la malul acestuia gândul îl purta către situația financiară deloc bună. „Mulți au fost, puțini au rămas” gândi cu amărăciune în sinea lui. După ce a demisionat, a investit enorm în acest proiect iar acum caută soluții și speră în noroc. Și tot mergând pe malul râului cu gândul către viitorul apropiat a ajuns într-un loc ce părea o bulboană, aici apa se răsucea ca într-o pâlnie. Luând câteva puncte de reper, acestea coincideau cu linia imaginară ce unea biserica de la Curtea Domnească-Mănăstirea Dealu și Mănăstirea Gorgota. Concluzia era una singură: calculele au fost bune, tunelul există și leagă cele două mănăstiri sau poate, de ce nu, pe cele trei. Ar mai fi fost o idee să sape puțuri care să ajungă la tunel pe terenul ce îl are în proprietate, așa cum citise într-un roman american, sau să încerce cu o nuia de alun vibrația energetică a acesteia, sau în noaptea în care cerurile se deschid și comorile ies la suprafață sub formă de foc, își dădu cu mâna prin fața ochilor ca și cum ar fi alungat o himeră. Ajuns acasă se urcă în mașină și plecă către dealul străjuit de mănăstire. Lăsă așezământul spiritual în dreapta sa și continuă drumul în mașină până la poarta spitalului. Acolo, își parcă autoturismul și plecă pe jos spre vârful dealului, de unde în față se vedea biserica fostei Mănăstiri Gorgota, în stânga a intuit pe un tăpșan de deal ruinele Mănăstirii Panaghia, iar în dreapta vârful de deal dinspre Răzvad unde a fost găsit un mormânt datat ca fiind cu 2500 de ani înainte de Hristos. Cu ochii minții deja își proiectă în imaginație din cele patru repere un pătrat, iar din versanții dealurilor laturile unei piramide, o piramidă cu vârful în jos.

Fugi înapoi către mașină, urcă în ea, demară și în câteva minute ajunse acasă, de unde luă binoclul, o lunetă, telemetru, un caiet și un pix. Acum rula cu

Istorie

răsuflarea tăiată către biserica din Gorgota, ajuns în localitate o luă pe o uliță la dreapta ce intersecta strada principală. Noroc că avea un autoturism 4X4, căci drumul nepavat pe care urcă și în care ploile săpaseră șanțulețe i-ar fi dat bătăi de cap. Biserica se înălța într-o poiană îngrijită încă mai răsărind din pământ ruinele fostelor clădiri ce compuneau adormita mănăstire. Din curtea ei privirea poposea în zare pe valea Slănicului și de acolo către câmpia Ialomiței. Foarte puțin la dreapta se înălța Mănăstirea Dealu, iar mult spre dreapta ruinele de la Mănăstirea Panaghia, iar la stânga dealul dinspre Răzvad. La masa ce era așezată în curtea biserici sub un foișor, cu pixul în mână, caietul în față, binoclul, luneta și telemetru, începu calculele. Într-adevăr, vârful piramidei imagineare coincidea cu un teren viran de cel mult 1000 metri pătrați. Întâi apăru luceafărul, după aceea și celelalte stele când realizează că întunericul căzu peste sat. În mașină, își spuse în sinea lui, în sfârșit norocul îmi surâde din nou. Aproape îi venea să rădă amintindu-și de o anecdotă în care un om visase că va găsi o comoară într-un oraș de la peste o sută de kilometri distanță, și merse pe jos până acolo unde întâlni un drumeț ce-l întrebă ce caută pe acest drum istovitor. Acesta îi povesti visul, celui ce îl întrebă, la care ascultătorul începu a râde spunându-i: hei omule, dacă m-aș fi luat după vise și eu am visat că la rădăcina dinspre apus a unui copac din curtea unui om sărac există o comoară în satul (și îi spuse chiar numele satului din care venea drumețul). Luând seama că este vorba chiar de casa lui, mulțumi pentru sfat și se întoarse acasă unde dezgropă averea. Să fie oare la fel și în situația lui, căutând comoara Brâncoveanului să găsească cine știe ce comoară dacică!

Ajuns acasă căzu istovit și în noaptea aceea numai auzi țiuitul ascuțit al aparatului de găsit aurul mult visat. Cu ultimii bani ce îi mai avea cumpără și acel teren unde săpă un puț, apă nu a găsit în adâncurile lui dar după câteva zile nici Calistrat Căncescu numai apăru nici în Gorgota, nici în Răzvad și nici în Târgoviște. Dar, la câteva luni au apărut mai multe monede dacice în capitalele europene. Să fi fost de la el, să nu fi fost, nimeni nu știa, doar casa de la numărul 66 aștepta parcă stăpânul. La cârciuma de lângă intersecția cu sens giratoriu, Ion al lui Păsculete molfăind în gura fără dinți un chiștoc povestește: „Casa la care mă adăpostesc eu de câțiva ani a fost construită pe o fostă mlaștină și de acolo i se trage. Spunea taica ce a aflat de la taica-mare că în astfel de locuri stă necuratul. Și eu parcă îl aud uneori noaptea „Bă, loane, dacă te lași de băut te iau.” „Tu nu auzi nici când ești treaz, e drept cam rar ți se întâmplă, dară când dormi beat”, îl apostrofă vânzătorul de la tejghea. „Casa a fost construită de unul ce a câștigat la loterie,” și cine știe pe unde ș-o fi cheltuind mălaiul!” „Vedeți, bă, că sunteți proști amândoi, a înălțat-o al lui Căncescu vecin cu mine în micro IV și de singurătate și-a pierdut mințile, cum credea el, că, singur poți sta în atâtea camere. Mai bine de mine: eu, paharul și sticluța suntem trei, niciodată singur.”

La o masă retrasă sta un bărbat cu o ținută neîngrijită ce purta ochelari, iar de sub ei privirea îi călătorea aiurea spre alte zări. Trezit din visare de gâlceava celor trei spuse: „Nu, bre, banii sunt rădăcina răului, odată veniți dintr-o dată mulți devin un drog și îți dorești și mai mulți, și mai mulți până ce mintea se tulbură și odată cu ea sufletul. De pe drumul aista uscat și întunecat nu-i cale de scăpare!”

Gabriel Dragnea [Adjudeanu]

Liniște și mister în Munții Suhard

- reportaj imaginar de călătorie -

O experiență trăită nu va putea fi comparată niciodată cu întâmplările povestite de alții, oricât de mare ar fi talentul lor.

Cu greu am reușit să adorm, într-o vinere târzie, trecută de miezul nopții. Gândurile se îngrămădeau în încercarea de a schița cât mai sumar ceea ce avea să se întâmple. Ceasul deșteptător, de această dată, a fost învins. Eram deja treaz și pregătit pentru călătorie. Și nu una oarecare, deoarece la întoarcere simțurile mele erau mai ascuțite decât oricând, iar sufletul cânta acorduri de relaxare deplină.

Ceasul gării arăta ora 6 și 20. Trenul s-a pus în mișcare. Parcă și el cu roțile lui palide de atâta mers, încerca să-mi spună prin nerăbdarea din viteza lui că, indiferent de tipul de stres cotidian natura este singurul remediu posibil, dincolo de medicamente și muzică clasică.

Am ajuns la Vatra Dornei, oraș cunoscut ca stațiune balneoclimaterică. La gară m-a așteptat un vechi prieten din copilărie, care văzându-mă, în loc să se bucure s-a întristat. Trecerea bruscă de la aerul poluat la aerul strecurat parcă de măreția și verdeața munților mi-a creat un soi de amețeală și oboseală instantanee. Urma să refacem un traseu pe care nu-l mai făcusem de aproape nouă ani.

Spre inima Suhardului, în sânul unui munte misterios, cu iz de taină și credință veche, dacică. Ca într-un îndemn de luptă pentru onoare ne-am spus unul celuilalt: „Spre Omu!” Nu aveam altceva de cucerit decât văile uneori primejdioase și cărările, care păreau că nu se mai termină sub pașii noștri. Am trăit mereu cu impresia rătăcirii, așa cum este firesc să se întâmple cu orice drum care se afundă tot mai mult în carnația muntelui spre înălțimi.

Delimitat de Valea Diaca, Masivul Omu ocupă partea cea mai înaltă a Suhardului. Un Goliat mereu prezent și treaz să te întâmpine cu duritatea rocilor și provocarea de a-i mângâia crestele. Este o rezervație integrală, o prelungire spre est a Parcului Național al Munților Rodnei. Fondul forestier al rezervației lasă să se vadă amprenta predominantă a elementelor alpine, însă cu numeroase specii endemice, dintre care îmi amintesc cu umor de ochii șoricelului și găscărița.

În tot acest peisaj, parcă desprins din „Grădinile suspendate ale Semiramidei”, dar fără frumusețea sălbăticiei românești, ochii nu mai încetează a căuta în continuare mirificul și splendoarea. Tot aruncând cu privirea în jur după alte ierburi sălbatice m-am întâlnit cu cei „Trei frați pătați” la un „ospăț” cu „usturoii de munte”, înconjurați de o rezervație de plante feminine, parcă reunite la șezătoarea de seară: veronica, eufrasia, bursuca, gențiana sau vulturica.

Pe tot parcursul celor două zile petrecute fugitiv nu am reușit să întâlnesc nici ursul carpatin și nici râsul cu a lui alură de rege nedreptățit și neîncoronat al faunei românești. Cu el m-am întâlnit, totuși, la întoarcere, în București, când mi-am adus aminte de ce era să mi se întâmple la Pârâul Hâncii, dar asta este, oricum, altă poveste.

Adrian Simeanu

Bătrână, da' bună!

O mai văzui și p-asta, dup-atâția ani. Opt sute de locuri ocupate toate la o piesă de teatru. Ce-i drept, una memorabilă. Proaspătă și azi, la vreo optzeci și. „Gaițele”, sigur. Alexandru Kirițescu, autorul ei. Un text adorabil, subiect interbelic. Viața de provincie a celor cu cheag. Fie tineret visând la Paris, fie mai bătrâni cu jocuri de cărți și vise de moarte. Atmosferă patriarhală, cu muzică de fanfară și câte-un convoi funerar de privit, ca divertisment. Parfum de epocă nepieritor, întotdeauna atrăgător. Redat adecvat și echilibrat de actori. Tineri și vârstnici, un tot unitar. Între târgovișteni, frumoasa Ionescu Antonia. Nici că se poate mai nimerită ca Wanda. Din Capitală, binevenit, un careu de dive. Florina Cercel, Virginia Rogin, Carmen Ionescu și Carmen Tănase. Femei cu experiență pe scena românească. Care-au arătat încă o dată, din plin, ce comori, resurse, valori a strâns teatrul nostru în decursul vremii...

A fost o plăcere și o bucurie spectacolul ăsta de la „Tony Bulandra”. Prilejuind (re)întâlnirea cu o comedie neaoșă nemuritoare. Da' și cu artiști pe măsură. Într-o regie cu final sugestiv conform cu zicala contemporană: morții cu morții, vii cu viile. Adică, petrecere la parastas. Să ne trăiască „Gaițele”!

Iubire și prejudecăți

Maitreyi, sexagenară, rememorează. Povestea-i de amor. Cu Allan, englezu'. Răpusă de familie și prejudecăți. Dezvăluită, pe rând, de cei doi. Întru celebritate nestrămutat. Dramatizată și regizată în zilele noastre de Chris Simion-Mercurian. Prilej pentru unii de Eliade să-și amintească. Sau, pentru alții, de filmele alea cu cântec, curat indiene. Eu unu', rămas cu regretu', din nou, că iubirile pier, nu arar, din cauza celor din jur. Drept e că, în speță, nici junele Allan nu se vădi ferm. Iară Maitreyi a mai și negat parțial idila. Deși, pân' la urmă, recunoaște clar: dragostea nu moare...

Cam asta e piesa, rezumând, desigur. O detaliară, recent, la Pitești, Maia Morgenstern și Raluca Aprodu. Doru Ana și Vlad Zamfirescu. Teodora Calagiu, Bogdan Albuлесcu. Raluca Mastalier și Dan Micu. Carla Maria Teaha, Mădălina Dorobanțu. La Casa Sindicatelor. Atent urmăritu-le-am jocu' fluent, firesc, adecvat. Slujind întrutotu' nobilului scop. De a-nfățișa și lumii de azi o tristă love story de secol trecut. Gingașă atât și nemuritoare. Semnificativă, fără îndoială. Arătând, la fix, cum e cu sentimentul ăsta etern. Da' și cu prejudecățile ce îi stau în cale, întotdeauna nefericit. Nemeritat ucigând-o, și dureros. În numele unor tradiții prea aspre. Nefast izvorâte din lipsă de înțelegere a caracterului ei inefabil mereu. Tocmai aci se află meritu' cert al acestei echipe de teatru. Ea punând în valoare binevenit narațiunea intrată peren în literatura de soi. Deopotrivă ireversibil. Recunoștință pe veci, Maitreyi Devi, Mircea Eliade, pentru spiritul vostru nestins...

Serghie Bucur

Cinema în doi

*„Lumea se reduce la o fereastră,
de unde vezi totul...” Dan Pița*

Istoria Cinematografiei românești este un deja vu, cu repetări adesea nostalgice, melancolice sau / și pline de optimist-răscolitoare reverii, în memoria generațiilor 40-50-60-70, insidios numeroase pe lângă filmele comandate ideologic, care au rămas, peste ani, o virtuală Cinematecă în existența noastră spirituală. Peliculele semnate de marii regizori ai platourilor de la Buftea și din metropolele țării: București, Constanța, Brașov, Cluj, Craiova, Timișoara, Iași, Oradea, Arad, Ploiești, cu din oficiu zonele lor industriale, concurate de arealurile rustice, din Bărăgan, din Deltă, de pe Litoral, din Carpații Meridionali, Apuseni și de Miază-noapte, jucate de actorii epocilor Jean Mihail, Jean Georgescu, ai Generației de Aur – Amza Pellea-Draga Olteanu-Gheorghe Cozorici-Silvia Popovici-Jean Constantin-Coca Andronescu-Octavian Cotescu etc, însumează, de-a lungul veacului XX, Tezaurul Filmului Național.

O privire romantică și lucidă, sub lumina reflectoarelor de odinioară, asupra unuia dintre excepționalii noștri regizori, Dan Pița, implicit a operei sale filmice, ne-o oferă dl prof. univ. dr. Titus Vîjeu, profesor la Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „I. L. Caragiale” din București, în lucrarea domniei sale – de certă referință în domeniu – intitulată CINEMA, CINEMA, CINEMA. Memorabile „Dialoguri cu Dan Pița”, ediția – realizată cu sprijinul Consiliului Național al Cinematografiei, în anul 2015 – construiește edificiul cineastic Dan Pița, pe fundamentul croit de filmografia marelui Om de Film. Echipa realizatoare întrunește, pe lângă eruditul autor, Titus Vîjeu, arhivele Dan Pița și respectiv Victor Iliu, alături de Cos Aelenei, pentru Imaginile albumului, Emil Stanciu – editor, Irina Spirescu – Grafică și DTP, și Arpad Harangozo – coordonatorul proiectului.

Albumul CINEMA, de o condiție tipografică superbă, este, în fapt o monografie a cineastului Dan Pița, de proporții academice, credem că singura în istoriografia Cinematografiei românești. Ilustrat în pas cu evoluția biologică și profesională a viitorului regizor de film Dan Pița, albumul monografic aduce la rampă îndelunga convorbire Titus Vîjeu-Dan Pița, structurată pe etapele de viață și de creație filmică. Cine-roman de „lung metraj”, lectura acestui elegant album, dl Titus Vîjeu ni-l prezintă pe Dan Pița într-un allegretto apassionato incitant, probându-l cu fotografiile de epocă selectate pentru capitolele: „Dincolo de Tahantos”, „Poteci și hățișuri”, „Pe pământ, sub pământ”, Geografia prieteniei”, „Filmul și literatura”, „Dincolo și dincoace de ocean”, „Locul unde se întâmplă multe...”, „Suflete în derivă”, „Simbolismul religios al solstițiului”, „Între cărți și zăpezi”. Pentru uzul general, spicuim din ultimul capitol, „Dan Pița-Filmografie”: -1970, Viața în roz, Apa ca un bivol negru; -1972, Nunta de piatră; -1974, Duhul aurului; -1975, Filip cel Bun; -1976, Tănase Scatiu; -1977, Profetul, aurul și ardelenii; -1980, Bietul Ioanide, Pruncul, petrolul și ardelenii; -1982, Concurs; -1983, Faleze de nisip; -1984, Dreptate în lanțuri; -1985, Pas în doi; -1989, Noiembrie, ultimul bal; -1992, Hotel de lux; -1994, Pepe și Fifi; -1995, Eu sunt Adam; -1997, Omul zilei; -2004, Second Hand; -2005, Femeia visurilor; -2011, Ceva bun de la viață; -2013, Kira Kiralina.

Decorat cu Ordinul Artelor și Literelor în grad de ofițer, de Guvernul republicii Franceze în 1991 și, de președintele României, Emil Constantinescu, cu Ordinul Național „Pentru Merit” în grad de comandor, în anul 2000, regizorul Dan Pița se destăinuie, peste veacuri, acelora care vor să afle – văzând, clasic și în varianta 3D – filmele sale, de o rezonanță etică infailibilă.

Nina Gusti

Între lumi... aruncați de furtună

De când Jan Kott a scris în 1965 „Shakespeare, contemporanul nostru”, regizorii de teatru și nu numai s-au repezit să-l facă cât mai contemporan în montări din ce în ce mai sofisticate. Bineînțeles că a durat un timp până când acest studiu asupra pieselor dramaturgului englez a ajuns să fie citit și răscitit în universitățile de profil. În timp ce întreaga Europă, și chiar Asia, încearcă să pătrundă filosofia conținută în versurile shakespeariene și să o scoată în evidență, englezul continuă să joace Shakespeare ca acum 400 de ani, fără vreo încercare de reinventare sau de adaptare a mijloacelor, având convingerea că textul întreg și neatins este de ajuns pentru satisfacerea așteptărilor publicului.

Un Shakespeare jucat în stil englezesc, de către englezi, de cele mai multe ori, nu impresionează cu nimic și îți pune răbdarea la mare încercare. Ce se întâmplă cu spectacolul *Shakespeare. Furtuna. Joc secund*, după William Shakespeare, în regia lui Szabó K. Istvan, o producție a Teatrului Tony Bulandra? Nu este locul aici să vorbesc despre experiența regizorului, dar vă asigur că ea este una impresionantă, deloc de trecut cu vederea. Alături de el au stat scenograful Horațiu Mihaiu și compozitorul Ovidiu Iloc. Amândoi adevărați oameni de teatru, cu sensibilitate, umor și multă inteligență scenică în a furniza actorilor instrumentele necesare pentru realizarea unui rol cât mai împlinit.

Furtuna este considerată testamentul lui Shakespeare, cea mai poetică și filosofică piesă, care conține nenumărate înțelesuri ascunse și metafore, legate de existența umană. Probabil că tocmai din această cauză textul exercită o fascinație aparte asupra regizorilor care ating un punct în cariera lor când simt că sunt pregătiți să se ia la trântă cu înțelesurile din el. Unii ies victorioși din această luptă cu propriul sine, alții au pierdut bătălia, dar poate nu și războiul, dacă vor încerca din nou.

Se pare că acesta este și cazul lui Szabó K. Istvan pe care l-au fascinat multiplele și mărețele înțelesuri din *Furtuna*: cât e adevăr, cât e iluzie în scurta noastră viață pe care o „întregește un somn”?, cum îți poți ierta trecutul – prin retrăirea lui la un alt nivel?, cum poți dispărea și totuși să rămâi vizibil?, cum poți vindeca pe alții tu însuși fiind un bolnav? Regizorul menționează încă din titlu acest joc secund, un joc al paradoxurilor în care este prins Prospero, cel care imaginează întreaga poveste. Personajele nu se mai găsesc la propriu pe o insulă pustie, ci într-un spital, exilați acolo de propriile neputințe, boli sau ratări. Programatic regizorul a înlăturat orice urmă de feerie sau comedie romantică din apropierea ce are loc între Ferdinand și Miranda, fiica lui Prospero. Și aici, în atitudinile celor doi tineri a adus doar calculul mental și reacții pur fiziologice. În acest fel a pierdut sămânța de inefabil, de divin pe care Shakespeare o plantase acolo „prin puterea artei lui”. „Dar de magia neîmpăcată azi mă lepăd. Mai am atât: să fac să sune-o muzică cerească, pe care o invoc.” Prin acest crez de final pe care îl rostește Prospero, prin înțeleapta renunțare la care ajunge este clar că *Furtuna* nu trebuie să fie o demonstrație de forță, ci una de „neputință”, să-i zicem așa, de recunoaștere a unui dincolo, oricâte puteri de înțelegere am avea. Prospero își dorește o transcendere, ce se va realiza tocmai prin acceptarea unirii dintre fiica lui și fiul celui căruia l-a detronat și l-a aruncat pe insula pustie.

În spectacolul *Shakespeare. Furtuna. Joc secund*, Prospero nu iartă, Ferdinand nu iubește, Miranda nu ajunge să-l înțeleagă pe tatăl său. Jocul actorilor rămâne prins

Între lumi: între lumea imaginată de Shakespeare și lumea imaginată de regizor – spitalul. Ce sunt ei niște naufragiați autentici sau niște naufragiați ai sortii? Replicile lor nu-și află justificare dacă povestea nu e adevărată, dacă e doar în capul lor sau, și mai greu de înțeles, doar în mintea lui Prospero. Spectacolul funcționează bine și are o energie mai puțin încrâncenată, neintelektualizată în scenele triadice: Caliban, Stefano, Trinculo și Antonio, Alonso, Sebastian. În rest, Prospero nu se bazează pe puterile supranaturale ale lui Ariel, așa cum Ariel nu pare să creadă că Prospero ar fi un mag. Dar, Ariel nu este unul dintre bolnavi, pentru că nu va apărea niciodată în haine de spital. Ariel înfăptuiește tot ce Prospero gândește. Dacă am merge pe firul concepției regizorale, cel mai bine ar fi să credem că Ariel este o dedublare a conștiinței lui Prospero. Din păcate, aceste înțelesuri rămân ascunse într-un text care se derulează greoi și o acțiune care

adaugă noi metafore. În această aglomerare, niciun rol nu iese în evidență, dar toate sunt realizate cu simțul măsurii și au unele zvâcniri umoristice. Muzica conține feerie și umor, lumina din scenă este poezie, dar ele nu salvează spectacolul de prea multul intelectualism și prea puțină forță vitală. Scenografia nu o putem discuta pentru că ea urmărește viziunea și înfățișează niște căzi care oferă ocazia introducerii apei pe scenă, consecință a puternicei furtuni în planul textului, folosită în planul spectacolului pentru spălarea bolnavilor.

Per total, spectacolul e greu de înțeles și nu produce bucurie, fie ea și pur estetică. Dar nicio furtună nu e un capăt de lume, pentru că mereu va exista o Miranda și un Ferdinand... iar cei care își permit să critice nu trebuie să uite ceea ce spunea Giorgio Strehler: „*Este nevoie de un mare curaj, un curaj disperat, pentru a face Furtuna lui Shakespeare, azi. Dar poate că este nevoie de gesturi ca acestea.*”

POST-SCRIPTUM

Shakespeare. Furtuna. Joc secund face parte din programul *Atomul Shakespeare* din planul managerial desfășurat în ultimii patru ani. Prin acest program, teatrul târgoviștean a prezentat publicului montări valoroase ale titlurilor shakespeareiene importante (*A douăsprezecea noapte*; *Romeo și Julieta*; *Visul lui Fundulea* după *Visul unei nopți de vară*; *Richard al III-lea*; *Othello*, *Îmblânzirea scorpiei*, iar în mandatele anterioare: *Hamlet*, *Macbeth* și *Comedia erorilor*) și va fi încununat de *Cardenio*, ultima piesă descoperită a dramaturgului englez, piesă care nu a fost tradusă și nici pusă în scenă până acum în România.

Teatrul „Tony Bulandra” nu poate garanta reușita absolută a unei montări (de altfel, niciun teatru din țară sau din străinătate nu poate), dar a dovedit mereu un nivel estetic ridicat, calitatea și profesionalismul actului artistic.

Mihaela Rădulescu

Scenă, spectacol, viață...

Alla Cebotari, artistă complexă (actriță, interpretă a mai multor genuri muzicale: populară, ușoară, țigănesc-rusească) ne încântă de această dată cu dramatizarea unor povești populare rusești, puse pe scena Teatrului pentru copii și Tineret „Colibri”. Scenariul și regia aparțin artistei Alla Cebotari, reprezentând debutul în această direcție. Spectacolul oferit în 4 februarie 2017 la teatrul craiovean „Colibri” a fost expresia clară a rafinamentului estetic și a viziunii originale, efervescente. Basarabeancă de origine, stabilită la Craiova din anul 1990, Alla Cebotari este absolventă a Academiei de Arte Frumoase „Gavril Muzicescu”, secția Regie-Actorie, Chișinău. Artista, născută și crescută în Moldova de peste Prut, stabilită la Craiova realizează uniunea spirituală și culturală a românilor de pretutindeni atât prin intermediul artei teatrale, cât și prin muzică. Pe scena teatrului „Colibri” din Craiova, Alla își manifestă iubirea nemărginită pentru români, dăruind momente de neuitat și o parte din dragostea sa necondiționată, atât copiilor, cât și adulților.

Gogoșa și Năzdrăvanul Petrișor sunt povești populare rusești, pe care artista le-a tradus și adaptat pentru teatrul destinat copiilor. Acest proces implică talent, bună stăpânire a elementelor de spectacol și dramaturgie și desigur, pasiune și devotament. Alla Cebotari se dovedește a fi un rafinat dramaturg, deoarece transformarea firului narativ în dialog specific dramaturgiei se face în mod dinamic, atractiv, tonifiant. Epicul poveștii capătă dimensiuni interesante în varianta teatrală, subiectul fiind concentrat, personajele devenind colorate, vii, energice. Poveștile captate în replici revigorează spațiul dintre emițător și receptor, vorbele devenind ele însele purtătoare de înțelesuri multiple. Alla Cebotari păstrează subiectul poveștilor populare rusești, nu modifică mesajul și nici substratul moralizator; ea transformă modalitățile de construcție ale expunerii, dialogul devenind în fond, un mijloc care facilitează legătura cu ascultătorii/spectatorii.

Cunoașterea limbii ruse asigură textelor traduse și adaptate, calitate, relevanță, acuratețe semantică. Traducerea nu s-a făcut prin improvizații sau devieri semantice, nici ad litteram, ci s-a realizat în mod firesc, natural, autoarea fiind ea însăși vorbitoare nativă a limbii menționate. Pentru o traducere reușită e nevoie atât de cunoașterea întemeiată a limbii în care e scris textul, dar și de spirit, viziune, simț și vibrație. Stăpânirea dimensiunii narative a poveștilor aduce textelor traduse, valoare și siguranță semantică. Utilizarea unui registru lingvistic familiar, transpunerea firească în limba română sunt aspecte ale unei traduceri exemplare. Autoarea nu modifică sensul cuvintelor, nu diluează metafora din subsidiarul textului, nu golește de semnificații povestea, ci îi păstrează dimensiunea fantezistă, spațiul intim al derulării subiectului. Traducerea celor două povești populare rusești sunt emblema vie a unui spirit ce aduce la un numitor comun, două spații culturale diferite. E un proces

amplu cultural, un fenomen care presupune pe de o parte cunoașterea temeinică a limbii și culturii ruse, iar pe de altă parte, corelarea perfectă cu specificul spiritualității autohtone.

Adaptarea textelor epice la scenariul dramatic presupune un talent nativ, pe care autoarea îl posedă în grad înalt. Alla este o mânăuitoare iscusită a tehnicilor specifice dramaturgiei, personajele devenind bine individualizate prin intermediul replicilor, al dialogului. Ele pot fi ușor prinse în tipologii, asigurându-se astfel, mesajul pedagogic

cuprins în astfel de texte destinate copiilor. Tâlcul poveștii se desprinde clar, autoarea insistând pe efectul moralizator al pieselor. Didascaliiile inserate permit regizorului să pună textul în scenă cu ușurință, indicându-se astfel, elementele decorative, gesturile, mimica. Fiecare element dramatic e bine intuit, ceea ce relevă capacitatea extraordinară a autoarei de a surprinde scenic, motivațiile și trăirile personajelor. Indicațiile scenice sunt clare, concise, fiind expresia unui spirit care are experiența scenei, autoarea fiind una dintre actrițele de renume ale Craiovei.

Cele două texte adaptate după povești populare rusești au fost regizate de Alla Cebotari, pe scena teatrului Colibri, reprezentând debutul în domeniul regiei și al scenariului, un debut care s-a bucurat de un succes răsunător. Spectacolul a avut un impact uimitor asupra publicului, spectatorii fiind captivați de povești, de personaje, de decor.

Atmosfera specifică poveștilor rusești a fost asigurată de un decor fabulos realizat de scenografa debutantă, Iulia Goanță. Costumele personajelor în care se reflectă lumea basmului rusesc din care provin personajele au fost de asemenea, realizate de aceasta. Vestimentația creată respectă specificul rusesc, croiala, tiparul, culorile redând în mod uluitor, lumea vie și febrilă a spiritului poveștilor rusești. Elementele definitorii ale caracterelor personajelor sunt reflectate în costumele realizate cu o sensibilitate aparte, specifică artistului cu viziune complexă, așa cum dă dovadă scenografa craioveană. Decorul este în deplină concordanță cu firul narativ, fiecare element component având un spațiu al semnificației bine determinat. Scenografia realizată de Iulia Goanță potențează impactul asupra publicului, funcția emotivă împlinind astfel, scopul intrinsec al textului.

Muzica realizată de Alin Macovei-Moraru este aleasă în conformitate cu scenariul pieselor, cu subiectul și cu nivelul vârstei publicului căruia i se adresează textele. Muzica este veselă, dinamică, energizantă, captivantă. Jovialitatea și buna dispoziție sunt menținute pe tot parcursul spectacolului, prin intermediul muzicii. Alin Macovei-Moraru este un artist remarcabil, transpunând spectatorii în minunata lume a poveștilor prin prisma sunetului, al vibrațiilor sonore. Acest complex dintre sunet și imagine este dovada elocventă că regizorul și compozitorul nu sunt la prima colaborare. Rezonanța publicului cu actorii se realizează prin muzică, prin sunet, instituindu-se astfel, relații ce trec dincolo de cortină.

Pe scenă, actorii s-au transpus în pielea personajelor, s-au metamorfozat, au alunecat dincolo de cotidian, s-au integrat imaginarului fantezist. Dedublându-se, ei au trăit alături de spectatori rolurile poveștilor fantastice. Modul în care și-au asumat rolurile arată calitățile artistice de neegalat, căci asistăm la o transfigurare totală a actorului, o transformare uluitoare, care se prelungește în trăire unică, irepetabilă și dincolo de ușile teatrului.

Punerea în scenă a celor două narațiuni epice a fost primită de publicul spectator cu încântare, bucurie nedisimulată, culminând cu entuziasm și uimire. Pentru ca acest lucru să fie posibil a fost nevoie de un colectiv încheat, de munca în echipă, actorii devenind ei înșiși părți indispensabile ale poveștii. Teatrul Colibri din Craiova a avut un succes răsunător prin prezentarea acestui spectacol destinat copiilor. Scenariul și regia asigurate de Alla Cebotari, scenografia lui Iulia Goanță, compoziția muzicală a lui Alin Macovei Moraru, distribuția (actorii: Alla Cebotari, Emanuel Popescu, Daniel Mirea) sunt coordonatele unui spectacol viu, colorat, puternic, rodul muncii în echipă. E un proiect colectiv care a dat naștere unui act artistic complex. Acest spectacol este o reușită, un moment de referință atât pentru actrița Alla Cebotari, cât și pentru spațiul cultural craiovean, însumând valorile teatrului Colibri, reflectând pasiunea și devotamentul artiștilor care au muncit cu dragoste nemărginită. Complexitatea și valoarea spectacolului sunt asigurate de atitudinea curajoasă a artiștilor care fac parte din proiect, de spiritul muncii în grup, și nu în ultimul rând, de vibrația iubirii pentru actul cultural-artist.

Nicolae Vasile

Ne molipsim de la calculator?

Cei mai mulți ipotetici intervievați ar răspunde la această întrebare cu un ferm „Nu”, insuficient gândit, sau ar considera întrebarea neserioasă. Personal, cred că este momentul să medităm mai profund asupra semnificației necesității unei asemenea discuții. Aceasta ține de subconștientul în care se propagă anumite evoluții din domeniul logicii, știința gândirii corecte, așa cum a definit-o însuși părintele acesteia, Aristotel. Marele gânditor antic a introdus forma cea mai simplă a acesteia, logica binară, adică aceea care presupune doar două valori de adevăr, contrare ca semnificație, puse sub diverse forme: bine-rău, lumină-întuneric, frumos-urât etc.

În triumphiul știință-filozofie-teologie, pentru prima a fost un mare pas, pentru a doua a fost un nou instrument, iar pentru cea de a treia a fost un mare semn de întrebare, nu cumva se atenta la suveranitatea lui Dumnezeu asupra gândirii omului, cum se considera până atunci?

Umberto Eco, care în literatura sa cu fundament filozofic a tratat subiectul, arată, în celebrul roman „Numele Trandafirului”, la ce dezastru s-a ajuns într-o mănăstire doar pentru a se păstra „marele secret” din biblioteca acesteia, o carte a lui Aristotel despre logică. De altfel, biserica a făcut tot ce a putut ca logica binară să nu se propage și să nu evolueze, ca formă științifică, din anul circa 300 î.Hr. până în anul 1927 d.Hr., când un matematician polonez a introdus logica trivalentă.

Și totuși, dacă vorbim de subconștient, logica binară, s-a manifestat din plin. Forma populară, la oamenii de rând, sub forma „eu sunt om dintr-o bucată”, evident de partea binelui, sau marile opere literare din antichitate până în prezent, unde substratul îl constituie lupta dintre bine și rău, reprezintă tot atâtea forme de manifestare, neformalizate, ale celei mai simple forme de logică.

Chiar și varianta trivalentă, al cărei formalism matematic a fost introdus, cum spuneam mai sus, mult mai târziu s-a manifestat sub diverse forme filozofice precum „calea de mijloc” folosită în diplomatie de când lumea sau celebra formulare a dialecticii lui Hegel, „teză-antiteză-sinteză”, care nu sunt altceva decât exemple de logică trivalentă neformalizate matematic. Putem spune că până la momentul istoric al logicii trivalente, matematica a modelat viața, inspirându-se din realitate.

Calculatoarele primitive s-au bazat pe logica binară și au fost primite cu mult entuziasm la cele mai înalte niveluri. Deosebit de pragmatista regină Victoria, a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, a făcut un mare eveniment

când fika lordului Byron, marele poet, a realizat un calculator mecanic care calcula cu foarte multe zecimale numărul „pi”, bucurându-se de ideea că va veni odată vremea când mașinile vor calcula în locul nostru.

Chiar și marele nostru matematician Grigore Moisil, cel care a făcut în anul 1942 pasul următor în matematizarea logicii, introducând varianta polivalentă a acesteia, vedea calculatorul ca pe un instrument și nu un competitor al omului, îndemnându-i pe toți care credeau altfel „să nu confunde ploaia cu umbrela”, calculatorul fiind doar umbrela care ne apără de ploaia de informații.

Primul care a intuit că la un moment dat raportul om-calculator ar fi posibil să se schimbe este marele matematician american Norbert Wiener, cel care alături de românul Ștefan Odobleja este considerat părintele ciberneticii, care prin ultimii săi ani de viață a făcut mai multe aprecieri privind aplicațiile viitoare ale ciberneticii în disciplinele sociale și umaniste, astăzi fiind confirmate multe dintre prezicerile acestuia.

Ultimul pas în evoluția logicii, unul exhaustiv, a fost făcut în anul 1965. Este vorba de logica fuzzy, care introducea posibilitatea existenței unui număr infinit de valori de adevăr. Tehnica de calcul bazată pe ultima cucerire a logicii a condus la primordialitatea calculatorului în relația cu omul, din punctul de vedere al puterii de calcul. Universalizarea sistemului de informații, cunoscută astăzi sub denumirea de Internet și disponibilitatea deosebită a acestuia, a condus la situația în care calculatorul preia multe din funcțiunile umane referitoare la memorare și învățare, ajungându-se la situația, descrisă plastic de același Umberto Eco, Internetul a făcut din golanul satului, înțeleptul satului, iar din învățatul satului, prostul satului.

Filozofia, ca și teologia, au fost surprinse de evoluția lucrurilor, căutând contramăsuri pentru găsirea unui nou echilibru. În prezent, oamenii, mai ales cei care utilizează curent calculatorul și aceștia sunt foarte mulți, sunt conștienți de infinitatea variantelor logice pe care le au la dispoziție, precum calculatorul, și fac opțiuni personale care nu mai au nicio legătură cu antecedentele din familie sau din sistemul de educație, ripostând cu ideea „de ce să facem greșelile voastre vechi, când sunt o infinitate de altele noi pe care dorim să le încercăm singuri?”.

Se observă că majoritatea participanților la manifestările revendicative mondiale sunt oameni educați în ale calculatoarelor și care nu au dificultăți de natură economică!!!... S-au molipsit de calculatoare pe care lucrează zilnic!...

Ce poate face sistemul de educație?

Individualizarea învățământului, mai mult lucru cu elevul, cu studentul, mai puține cursuri cu sute de participanți. Trebuie găsit mesajul educațional potrivit cu varianta de adevăr a fiecăruia.

Ce poate face biserica? Mai multe spovedanii și mai puține slujbe. Dar și conținutul răspunsurilor la spovedanii trebuie diversificat, evitându-se standardizarea.

Care ar fi căile? Aproximarea de natură, mai ales de animale, care prin puritatea lor neafectată ne pot răpi, măcar temporar, de sub dominația calculatoarelor și iubirea, care, încă, nu a putut fi modelată numeric. În caz de nereușită, computerizarea iubirii poate fi înlocuită cu distrugerea acesteia. Se fac eforturi și în această direcție.

Vali Nițu

Tiberiu Mursa – românul din Roma

Valoarea nu are granițe, nu are decât OMUL și harul de la Dumnezeu. Tiberiu Mursa s-a născut în orașul Luduș – Mureș, în anul 1969. Începând din clasa a VI-a s-a transferat la Liceul de Artă din Tg. Mureș unde și-a continuat studiile până în anii de liceu.

Nemaiavând posibilități de a-și plăti școala a decis să se întoarcă în orașul natal, Luduș, pentru a-și termina studiile. După absolvirea cursurilor liceale a hotărât să facă pictură monumentală, așa că a plecat la București, unde a făcut pictură bisericească, timp de 6 ani în cadrul Patriarhiei Ortodoxe Române. Nu i-a fost ușor, asta pentru că între timp s-a căsătorit și a venit pe lume primul copil. A trăit cu bursa primită de la școală. După examenele susținute, rezultatele fiind pe măsura talentului său, visa să lase biserici pictate de el prin țară, însă viața l-a făcut să-și caute un alt drum. Așa că... precum mulți tineri după Revoluție, având 25 de ani, a început să viseze la Occident. În acest sens a hotărât să plece în Italia. Soarta a făcut să ajungă la Roma, unde a rămas de altfel, și a prins rădăcini de peste 23 de ani. Și astăzi este tot acolo, iubind tot ceea ce face. Harul cu care a fost înzestrat a făcut să-și poată găsi de lucru, chiar din a treia zi de când a ajuns la Roma. A început lucrul într-un atelier de sculptură, de prelucrat marmură și alte tipuri de piatră (granit, travertin, peperino etc). A fost apreciat de toți pentru munca și seriozitatea sa. În curând a trecut la sculptura în marmură, muncă pe care o face și în prezent. Are sculpturi, basoreliefuri și multe altele în bisericile Romei și localitățile din jurul orașului. Aș enumera doar câteva dintre operele semnate

Tiberiu Mursa: San Valentino – Sfântul îndrăgostiților – în marmură de Carrara, înaltă de 3,5 m – amplasată în sensul giratoriu din fața catedralei cu același nume din orașul Terni, Madona – sculptură în marmură – bianco siveci, înaltă de 1,20 m – Roma. Tot pentru Terni, pentru intrarea în cimitirul orașului a realizat sculptura

Înger cu porumbel în mână, realizată din travertino-romano, de 1,85 m, Il Tritone – sculptură realizată din marmură – pentru Roma, de 1,70, Padre Pio, travertino-romano de 1,80 m, amplasată în piața din localitatea San Polo.

De remarcat Măslinul Păcii din travertino-noce, de 1,50 m, din Verona, cele 14 stații din Via Crucis, în marmură botticino, pentru Roma și multe alte lucrări pentru biserici, altare, diverse ornamente, scări, mozaicuri.

De asemenea Tiberiu Mursa este un bun pictor. Pictura o face în timpul liber – pictură de șevalet, în stil hiper-realist, cu care participă la expoziții personale și de grup, în Italia. A câștigat diverse diplome și premii la concursurile și expozițiile de grup: în anul 2015 și 2016 locul 2 ca artist al anului în Sicilia, premiul Agrigento Arte, premiul Ortigia Arte, Vittoria în Arte (...) etc. Premiile au fost câștigate la expozițiile din Torino, Arigento (Sicilia), Roma, Catania. A fost publicat în reviste de cultură și artă din Italia.

În România a participat doar la câteva expoziții de grup și personale, Luduș și Craiova, din cauza faptului că vine doar o dată pe an, în luna august – în concediu. În anul 2016 a fost selecționat printre cei 8 din cei 60 de artiști internaționali pentru Tabăra de sculptură Drumuri Brîncușiene din Craiova, unde tema avută a fost, Adrian Păunescu.

Pe viitor își dorește să meargă concomitent cu aceste două ramuri în artă, sculptura și pictura, să lase în urma sa, atât în Italia – țara de adopție, cât și în România, unde este mai puțin cunoscut, lucrări reprezentative, opere de artă. Timpul scurtează destine, pictează vieți, Tiberiu Mursa este destin și viață.

Gabriel Değeratu

Cronică interbelică: „Tennis Club Târgoviște era o echipă de... fotbal”

Fosta capitală a Țării Românești are o istorie glorioasă și tumultuoasă, iar fotbalul nu face excepție. Sportul cu balonul rotund a apărut la Târgoviște acum aproximativ un secol, într-o perioadă în care la modă erau hipismul și gimnastica. Hipodromul se afla în partea din spate a cazărmii, în zona unde ulterior s-a construit cartierul Aleea Trandafirilor, se întindea pe 25 de hectare, avea o frumoasă tribună și pista de alergări realizate de Societatea Hipică „Târgoviște”, de unde spectatorii puteau urmări cursele hipice, dar și probele de atletism, inclusiv sărituri peste obstacole. Era un perimetru pitoresc și modern pentru acele timpuri, unul dintre punctele de reper ale orașului, iar pasiunea pentru cai a târgoviștenilor era mare. Hipodromul Scolii de Cavalerie era asaltat de protipendada bucureșteană, iar în ziarul „Dimineața” din 1 mai 1912 se scria că „Se aduce la cunoștința generală că, cu ocaziunea alergărilor de cai de pe hipodromul de la Târgoviște, joi, 3 mai, va circula un tren special de la București, Gara de Nord, la Târgoviște și înapoi, după mersul următor: La ducere: București, pl. 12,15 p.m., Titu sos. 1,17 p.m., pl. 1,26 p.m., Târgoviște sos. 2,15 p.m. La întoarcere: Târgoviște pl. 6,45 p.m., Titu sos. 7,31 p.m., pl. 7,41 p.m., București sos. 8,40 p.m.”.

Primul meci oficial de fotbal în Târgoviște a fost în 1915, dar prima cronică a unei partide lângă Turnul Chindiei datează din 13 noiembrie 1924 și apare în „Gazeta Sporturilor”. În 21 mai 1932 apare gruparea intelectualității orașului, Tennis Club Târgoviște, care avea un alt sport în titulatură și nu fotbalul, pentru a marca primul teren de tenis de câmp al urbei, realizat pe banii lui de către președintele judecătorei, George Simionescu. Gogu era unul dintre cei patru contestatari ai lui Lazăr Petrescu, un șef cam... nestatutar al Societății Sportive „Mihai Bravu”, ceilalți trei fiind economistul Constantin Titi Grama, căpitanul de armată Gheorghe Pascal și Constantin Crăciun. Ei sunt cei care părăsesc asociația care purta numele domnitorului Mihai Viteazul și au ideea creării unei societăți pentru practicarea tuturor sporturilor, precum tenis de câmp și ping-pong, fotbal, rugby, atletism, hipism, schi, bob, patinaj, hochei, tir, înot, gimnastică educativă și medicală, dar și turism și „jocuri mari și jocuri mici”. Președintele primului comitet al T.C.T. a fost comandantul Liceului Militar, locotenent-colonel Barbu Bălăceanu. La fotbal, Tennis Club Târgoviște va fi formația de frunte a urbei, la care vor juca de-a lungul anilor: Tache și Mișu Daffu, V. Teodorescu, Zibensutz, I. Grunfeld, Nae Ionescu-Vapor, G. Murineanu, Hantz, Șerbu, Voican, Moni Nicolescu, Opran, Ardeleanu, Sandi Georgescu, Ștefan Hittner, Mișu Dumitrescu-Cioc, Lulu Mihăilescu, Covaci, Chivulescu, Mircea și Gogu Săileanu, Alexandru și Nae Georgescu, Genu Pavelescu și Genu Pârvulescu, Titi Trifu, Mache Sardanis-Gardani, Cârlig, Mișu Duduleanu, Vică Manea, Nicu Aerichides, Jean și Gheorghe Pavel, Dumitru Mitică Crăciunescu, Hroni Baronide, celebrul avocat de

mai târziu, Polihronie pe prenumele din buletin, Petrică Constantinescu, Gați Mihăilescu, Nelu Popescu, Gino Vasilescu, Nelu Faur, Ionel Boțoagă, portarii Ion Anton și Traian Marinescu-Geagu, frații Tache și Costică-Cociu Cristodorescu, Puiu Florian, Enache, Paul Oltei, Anton Rădulescu, Gigi Mustăță, Mircea Crețu, Nelu Briceag, Costel Oprescu, Costică Barbaiani și promițătorul portar junior Traian Ionescu.

„Tennis Club Târgoviște era o echipă de... fotbal, animatorul ei fiind Vergi Diaconescu. Erau mulți greci stabiliți în Târgoviște, Mache, frații Tache și Mișu Daffu, copiii celebrului morar, frații Tache și Constantin Hristodorescu, portarul Hroni Baronide și frații Nicu, Iani și Mite Aerichides, vedete erau Cuștică Barbaiani venit de la divizionara A Juventus București, Mișu Ionescu, devenit ulterior antrenor și arbitru, Puiu Florian, Ionel Boțoagă, cunoscut apoi ca priceput ceasornicar. Barbaiani nu intra niciodată împreună cu ceilalți 10 jucători, asta ca să dea emoții spectatorilor, Tache Daffu era specialist în pase de 50 de metri, paralel cu linia de tușă. Se juca pe terenul școlii de cavalerie, acolo unde e acum cartierul Aleea Trandafirilor, adversarii erau Astra Română Moreni, Astra Română Ochiuri, A.M.T. și Venus, dar și campioana națională C.C.A. București, care a venit o dată la invitația stahanovistului Vasilache, un cunoscut strungar fruntaș de la Arsenalul Armatei, devenit apoi UPET, care a învins clar T.C.T. în fața a mii de spectatori. Se juca altfel de fotbal. Sistemul era WM, cu un portar, doi fundași în scară, trei mijlocași numiți halfi, din care unul era half centru și doi pe benzi și cinci înaintași, două extreme, doi inter și un centru înaintaș. Spectacolul fotbalistic era și mai atrăgător, se șuta de 20-30 de ori pe poartă și se înscriau 3-5 goluri la fiecare meci.” rememora venerabilul jurnalist sportiv Ion Tomescu, care a văzut meciurile acestei echipe.

Cronicarii vremii consemnează că în 1932 se inaugurează noul teren al grupării Liceului Militar de la Mănăstirea Dealu, dar și premiera: T.C.T. „patronat părintește” de Titi Grama, directorul filialei Târgoviște a Băncii Naționale Române, se afiliază la Federația Română de Fotbal Amator. Meciurile amicale disputate pe terenul de la Școala de Cavalerie de lângă gară se înmulțesc, au loc întâlniri și în deplasare cu echipe din București, Prahova, Buzău, Argeș, Vâlcea, Muscel, inclusiv cu cluburi celebre din Divizia Națională, precum Venus, Sportul Studentesc și Juventus, unde băieții erau însoțiți de un public înfocat. Ulterior, Mișu Bendic preia T.C.T. - ul de la finanțistul Constantin Grama, apar alți jucători, iar donațiile de bani pentru echipament de joc, plase pentru porți și mingi se înmulțesc. Deși sportivii își spălau singuri echipamentul, nu existau îngrijitoare la club, ei își reparau pe cheltuială proprie și ghetele de joc, era un entuziasm greu de descris, jucătorii erau cucerii de fotbal în egală măsură cu suporterii. Se mergea la meci pe jos sau în camioane, uneori cu trenul sau în autobuze vechi, dar, repet, exista o dorință sinceră de a fi în fenomen, fără pretenții financiare, dimpotrivă, cei aflați în slujba fotbalului dădeau din puținul pe care îl aveau pentru promovarea acestui sport. Conducătorul echipei, avocatul Virgil Diaconescu, cel fără de care Tennis Club Târgoviște nu s-ar fi dezvoltat, superviza antrenamentele echipei și se îngrijea de deplasări și de meciurile de acasă ale unor sportivi mândri că evoluează la T.C.T. Unul dintre fotbaliști venea de la 300 de km de urbe pentru a evolua în formație, iar ulterior, în mare grabă, se întorcea în localitatea de baștină pentru a fi prezent la muncă, deoarece nu apăruse moda scoaterii din producție la fotbaliști.

Cronicarul sportiv Ion Tomescu își aduce aminte și de o întâmplare cultural-artistică ce are ca subiect principal celebra echipă de fotbal T.C.T., semn că formația și jucătorii ei intraseră în conștiința comunității și sportivii erau vedetele târgului, chiar dacă nu câștigau nimic din practicarea sportului rege, dar faima lor în urbe era imensă. „În 1945, s-a luat inițiativa organizării unui spectacol artistic pe teme sportive, intitulat Allied Broadway

Istoria fotbalului

Melody, în scenariul căruia era vorba de o călătorie imaginară în jurul lumii a echipei T.C.T. Erau 11 jucători, desigur nu cei reali, care se opreau în câteva capitale ale lumii și se cânta o melodie en vogue în epoca respectivă. La New York, îmi aduc aminte, Nicu Stoian, numit de noi Nicu Americanu, a cântat «Spring will be», adică «Primăvară va fi», dar totul s-a încheiat cu un episod neplăcut: s-a organizat un turneu în județ, unde decorurile executate în ulei de Nae Varlaam, ajuns scenograf peste hotare, erau purtate de actori. Întrucât toți artiștii erau cam săracuți, Cuștică Barbaiani, despre care se zicea că are 20 de costume de haine și 100 de cămăși, le-a pus artiștilor la dispoziție o parte din hainele și cămășile lui. Pe drum, spre Moroieni, a început însă o ploaie torențială. Urmarea? Toate costumele și cămășile lui Barbaiani au fost murdărite de vopsea. A fost nevoie de timp și de bani pentru a le aduce cât de cât la starea lor inițială.”

Entuziasmul era mare și depășea en fanfare lipsurile materiale ale jucătorilor și infrastructura precară, cu terenuri fără tribune, cabine pentru arbitri și jucători, garduri împrejmuitoare și chiar fără... iarbă. Erau mai multe astfel de dreptunghiuri, cel mai bun fiind cel de la Școala de Cavalerie, de la hipodrom, situat lângă gara orașului, altul era cel de la „Carele de Luptă”, aflat la Teiș, în zona Regimentului de Tancuri, era terenul de la Liceul Militar de la Mănăstirea Dealu și cel dinspre cartierul Matei Voievod, la „sârbi”, lângă un loc de întâlnire drag târgoviștenilor din acele timpuri, cârciuma lui Greceanu. Se făceau și încasări de la cele câteva sute de oameni care veneau să vadă spectacolul, iar jucătorii aveau și rolul de „fată în casă” având la ei tot ceea ce trebuia pentru ca meciul să aibă loc, respectiv apă pentru a uda terenul, ace, ață, sfoară pentru a coase plasele și mingea și... bani, pentru cheltuieli neprevăzute!

Deplasările erau cu peripeții, cu explozii de cauciuc și arcuri rupte la autobuzele hodorogite ale vremii. La un meci „afară”, jucătorii rămași pe... jos, după ce mașina nu a mai avut combustibil, au fost primiți într-o localitate cu... arma! Noaptea, cu toții orbecăiau pe la casele locuitorilor din comuna unde se oprise autobuzul, doar-doar vor da și de un loc de unde să cumpere ceva de mâncare. Fiind mulți și gălăgioși, s-a ajuns până acolo încât unul dintre cetățeni i-a întâmpinat cu pușca. În fine, până la urmă au făcut rost de ceva combustibil, iar mașina a ajuns la Târgoviște la 6 dimineața, după ce a „bubuit” îngrozitor tot drumul. Toți jucătorii erau morți de oboseală, dar la ora 8 erau deja la serviciu, sportivii fiind adevărați prieteni, chiar dacă aveau preocupări și pregătiri foarte diferite.

T.C.T. era o echipă bună, care avea un portar, Pavel, excelent în teren și foarte descurcăreț în afara lui, ca și coechipierii săi. Iar drumul de pomină cu un camion de pâine spre Moreni, la un meci, s-a realizat ca în filme, în 5 ore, cu o mașină „varză”, al cărei radiator curgea, cu benzina trimisă prin cădere dintr-un bidon ținut de un jucător așezat acrobatic pe... capotă și alți doi jucători care „fluierau” cu degetele în gură sau țipând în chip de... claxon.

Un fost jucător al vremii, Traian Dobrescu, își amintea că echipamentul era rudimentar, chiloții erau trecuți de genunchi, ghetele de fotbal nu aveau crampoane, uneori meciurile se disputau și în teniși, echipamentul era păstrat de fiecare jucător care îl curăța, spăla și călca acasă, posturile nu erau fixe, toți sportivii apărându-se și atacând cu aceeași pasiune și dăruire. Domnul Nic Aramă era copil pe atunci și unul dintre suporterii înfocați ai T.C.T.-ului care excela pe terenul Școlii de Cavalerie de lângă gara urbei și realiza meciuri memorabile.

„Între 1936 și 1940, la vestitul club Tennis Club Târgoviște activau fotbaliști precum Petrică Constantinescu, Nae Ionescu-Vapor, Sandi Georgescu, Titi Trifu, Noni Nicolescu, Mișu Dumitrescu, Mișu Duduleanu, Mișu Daffu, Tache Daffu, Genu Pârvulescu, Mache Sardanis, Gați Mihăilescu, Vică Manea, Nicu Aerichides, Hroni Baronide, cei mai mulți

dintre ei fiind elevi la Școala Comercială și fii de negustori notabili ai orașului sau ofițeri de cavalerie și tancuri, care jucau de amorul artei fotbalistice, fără pretenții bănești. Animatorul echipei era nenea Jonel, de la restaurantul Ramidava, situat vis-a-vis de cinematograful Popular. La grădina de vară a cinematografului cântau vestiții lăutari ai vremii, Urziceni, iar protipendada dansa pe muzica lui Ion Vasilescu și savura licori alese. Îmi aduc aminte cu mare nostalgie de adunarea jucătorilor la mijlocul terenului sub comanda arbitrului Mișu Bogdan, care spunea «Pentru publicul târgoviștean, de trei ori –Trăiască!» și de răspunsul în cor al sportivilor cu salutul roman «Trăiască! Trăiască! Trăiască!». Îmi aduc aminte de portarul Traian Geagu-Marinescu, centrul Barbaiani, interii Costică Cristodorescu și Puiu Florian, extrema Mircea Crețu și fundașul Mișu Ionescu și de Paul Oltei, half centru, dar și de directorul Bazil Popescu de la Liceul Comercial, care își încuraja frenetic jucătorii cu «Hai Comerțul!». Cât îl privește pe marele portar Traian Geagu Marinescu, el a fost protagonistul unei pitorești întâmplări de bătaie unde a snopit 6 gardieni și un comisar de poliție într-un restaurant din Sighișoara pe vremea când era în armată, la un divizion de munte de acolo și trebuie spus că este unul dintre marii eroi anticomuniști ai României, împușcat mișelește de securiști la Izvoare, lângă Voinești, pe plaiuri natale, acolo unde tatăl său fusese primar pe vremea țărăniștilor.” rememora Nic Aramă.

În 1932, Venus București, campioana României, joacă la Târgoviște, cu o selecționată a orașului, în care predominau fotbaliștii de la T.C.T., la meci asistând câteva mii de spectatori, o cifră record pentru un teren... fără tribune. La pauză, foștii jucători localnici Iulică Athanasie și frații Valeriu și Costică Pușcaru îi înmânează reputatului portar al oaspeților, Alexandru Lăpușneanu, component al naționalei participantă la primul Campionat Mondial de la Montevideo, un buchet de flori, un gest aplaudat frenetic de asistență, iar scorul nici nu a mai contat. A fost primul mare meci de referință pentru fotbalul târgoviștean. T.C.T. a jucat amicale interesante și cu alte trei echipe bucureștene de prestigiu, încheiate cu două înfrângeri, 1-5 cu Unirea Tricolor și 1-6 cu Juventus, dar și două egaluri, 1-1 și 2-2 cu Sportul Studentesc, iar la Piatra Neamț a fost cea mai lungă deplasare din istoria clubului, oraș unde târgoviștenii au învins cu 3-0 și au încheiat partida la... restaurantul Pietricica, alături de suporterii! Trebuie amintită pleiada de oameni valoroși care sprijineau material echipa, precum frizerul Mișu Dumitrescu, contabilul Vasile Ionas, ofițerul Lulu Florian, fiul de negustor Mișu Ceanacas și Costică Borcea, precum și jucătorii care evoluau: Traian Marinescu Geagu, Ionel Boțoagă, Tache Cristodorescu, Nelu Popescu, Mișu Duduleanu, Puiu Florian, Mișu Ionescu, Paul Oltei, Gigi Mustață și Gino Vasilescu.

Pe 1 august 1943, peste 2000 de spectatori asistă fericiți pe terenul Școlii de Cavalerie de lângă Gara Târgoviște la întâlnirea amicală dintre Tennis Club și Unirea Tricolor București, echipă care îi avea în componență pe mulți dintre titularii care cu un an înainte câștigaseră campionatul și jucaseră finala Cupei României, Lulu Mihăilescu, Rugiubei, Ilie Cricitoiu și Fane Cârjan, vedetă fiind Sony Niculescu, atacantul echipei naționale a României. Au bătut bucureștenii cu 5-2(2-1), arbitrajul târgovișteanului Mișu Pârvulescu a fost impecabil, iar T.C.T.-ul a jucat cu Ion Anton, Puiu Florian, Nae Ionescu-Vapor, Ionel Boțoagă, Paul Oltei, Cristodorescu I, Mircea Crețu, Constantin Titi Enache, Costică Barbaiani, Cristodorescu II, Nicu Aerichides. Marcatorii acelei partide considerată evenimentul sportiv al anului au fost Cristodorescu II, de două ori pentru gazde, respectiv Lulu Mihăilescu, de două ori, Rugiubei, Cricitoiu și Sony Niculescu, câte unul.

Frumoase vremuri, o istorie glorioasă și tumultoasă într-o cronică interbelică cu Tennis Club Târgoviște!

GEORGE TOMA VESELIU

(18.X.1940, Răzvad, Dâmbovița)

poet, prozator, dramaturg, istoric și critic literar, jurnalist

Se naște într-o familie din clasa de mijloc. Tatăl, Toma, maistru mecanic, specialist în petrol, șeful schelei petroliere „Redevența” Răzvad, unica în România, îi dă o educație „prusacă” respinsă vehement de copilul rebel. Mama, Arghira, cu o zestre financiară provenită din redevențele petroliere, spirit superior, poetic, de-o agresivitate care-l marchează pe viitorul poet va fi cea care-l va alfabetiza pentru clasele I-III (fiind bolnav). O lume de tranziție, plină de contradicții, un areal istoric, geografic de care va depinde formația sa de cronicar împătimit. Clasele V-VIII Răzvad. Mediu anost care declanșează în viitorul prozator ambiția de autoinstruire. Urmează cursurile liceului târgoviștean „Ienăchiță Văcărescu” rămânând repetent în clasa a IX-a. Nedreptățit își va continua studiile liceale imediat la Liceul Seral Gura Ocniței, timp în care va fi trimis la munca de jos de tatăl său. Se va califica mecanic lăcătuș. În 1959 este student la Universitatea București, Facultatea de Filologie Secția Limba și Literatura Română până în 1964 când primește prin concurs de medie repartizare departamentală la Școala Generală Nr. 1 Ocnița, jud. Dâmbovița. Un an (1968-1969) lucrează ca redactor II la ziarul județean P. C. R. Dâmbovița. Se întoarce la școală ca director adjunct, apoi director coordonator, ca după aproximativ doi ani să-și dea demisia. În perioada 1968-1982 va fi de trei ori director de Cămin Cultural, perioadă care corespunde cu începuturile cercetărilor monografice și crearea celor cinci piese de teatru care vor fi jucate pe scenă, în Ocnița, Răzvad, Gorgota, Bucșani, I.L. Caragiale în cadrul Festivalului Național „I.L. Caragiale”. Debut publicistic cu articole de atitudine, de investigație social-culturală în ziarul „Dâmbovița” – 1963. Publică în foile Miliției Județene: „Cum circulăm”, „Dâmbovița rutieră” 1980-1985 – aplicarea corectă a regulilor de circulație. Editează revista școlară „Școala și viața” – Ocnița (1980-1985). Redactor (1992) la ziarul „Legea lui Tepeș”. Colaborează la revistele dâmbovițene „Armonia”, „Curier”, „Climate literare”, „Eroica”. Debut editorial vol. de „nuvele” „Colonia”, București, 1978, Ed. Cartea Românească. „Editarea romanului „Colonia”, spune Eugen Negrici, a avut până acum ghinion, ca mai tot ce e important în literatura română”. În 1978 autorul a trebuit să-l spargă în câteva nuvele și să dea, în condițiile restrictive (de atunci) o variantă prescurtată la „Cartea Românească” unde însuși Marin Preda i-a semnat „bunul

de tipar". Scris și rescris romanul este publicat în periodice (Tribuna, Litere, Caiete Litere II, 30 prozatori SST – 2007, Impact cultural). Din 2007 va deveni redactor-asociat al revistei „Litere” și redactor-șef secția cultură din 2008 la „Impact literar”. Membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România (2007). Obține premiul „Nicolae Scurtescu” pentru monografii etnografice – volumul „Răzvad. Vatră voievodală. Monografia comunei Răzvad” (2007), premiul „Radu Petrescu” pentru roman – „Colonia II. Noi exilați la Pontul Euxin” (2011), premiul „Grigore Alexandrescu” pentru poezie – „Sonetele lui Petru Cercel sau Fețele lui Ianus” (2009) și premiul „Tony Bulandra” pentru dramaturgie – „Salvați-l pe Galileo” (2012), acordate de Societatea Scriitorilor Târgovișteni. Membru al Societății Scriitorilor Târgovișteni (2007). Membru al Academiei Internaționale Mihai Eminescu – din București (româno-indiană). Distins cu Diploma de cetățean de onoare al comunei Ocnița (2007) și diplomă de excelență (70 de ani) acordată de Societatea Scriitorilor Târgovișteni (2010). Membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Scrieri: *Colonia* (nuvele) București, Ed. Cartea Românească 1978; *Monografia comunei Răzvad. Răzvad – vatra voievodală*, Târgoviște, Ed. Bibliotheca, 2007, ed. a II-a, 2012; *Monografia comunei Ocnița. Ocnița – scaun domnesc*, Târgoviște, Ed. Bibliotheca, 2007; *Sonetele lui Petru Cercel sau Fețele lui Ianus*, Târgoviște, Ed. Bibliotheca, 2008; *Colonia II. Noi exilați la Pontul Euxin*, Târgoviște, Ed. Bibliotheca, 2010; *Salvați-l pe Galileo* – Teatru, Cluj-Napoca, Ed. Dacia 21, 2011; *Trilogia Colonia*: vol. I *Sărutul copacilor*, vol. II *Noi exilați la Pontul Euxin*, vol. III *Moartea unui președinte*, Târgoviște, Ed. Bibliotheca, 2012; *Păsărea Lis*, Târgoviște, Ed. Bibliotheca, 2013; *Continuatorii școlii literare și artistice de la Târgoviște*, Târgoviște, Ed. Bibliotheca, 2015; *Emanoil Toma. Monografie*, Târgoviște, Ed. Bibliotheca, 2017.

Antologii: *Târgoviște-India. Antologie poetică/Poetical Antology*, Ed. Bibliotheca, Târgoviște, 2008; *Caiete Litere II. 30 de prozatori*, Societatea Scriitorilor Târgovișteni & Grupul Editorial Bibliotheca&Marcona, 2007, p. 230-236; *Târgoviște-Chișinău-Sankt Petersburg. Antologie de poezie*, Ed. Bibliotheca, Târgoviște, 2012.

Referințe: Petrescu, Victor, Paraschiva, Serghie. *Dicționar de literatură al județului Dâmbovița 1508-1998*, Târgoviște, Ed. Bibliotheca, 1999, p. 244; Rotund, Nicolae. *Incursiuni critice*, Ed. Ponto-Constanța, 1996, pp. 138-141; Petrescu, Victor. *Scriitori și publiciști dâmbovițeni. 1900-2004*, Târgoviște, Ed. Bibliotheca, 2005, p. 250-251; *30 de prozatori. Caietele Litere 2*, Târgoviște, Grupul Editorial Bibliotheca&Marcona, 2007, p. 230-236; Stan, Mihai. *Confreria. Convorbiri și confesiuni*, Târgoviște, Ed. Bibliotheca, 2009, pp. 353-367; Coandă, George; Grigorescu Lucian. *Dâmbovița de la „Organ” la o beție cu libertate*, Târgoviște, Ed. Transversal, 2009, p. 152; Popescu, Florentin. *Eu v-am citit pe toți!*, vol. III, Târgoviște, Ed. Bibliotheca, 2011, pp. 116-117; *** *Enciclopedia orașului Târgoviște*, Ed. Bibliotheca, 2011, p. 471; Bineață, Margareta. *Cărți și autori de azi*, Târgoviște, Ed. Bibliotheca, 2012, pp. 147-152; Ionel, Niculae. *Scriitori târgovișteni*, Târgoviște, Ed. Bibliotheca, 2012, pp. 37-43;

Cadran literar: *Toma George Veseliu – Colonia*. Dâmbovița nr. 1220, 27 ian., 1972(9), p. 2; Stan, Mihai. *Note de lectură. George Toma Veseliu – ipostaze clasice (Sonetele lui Petru Cercel...)* Litere, an IX, nr. 5. (98) mai 2008, pp. 17-19; Bianu, Corin: *Comentarii*

excentrice. *George Toma Veseliu în procesul reîncarnărilor*, Litere, anul X, nr. 2(107) febr. 2009; Nicolae, Ionel. *Lecturi în numele frumosului principe*, Litere, anul X, nr. 10 (115) oct. 2009; Petrescu, Victor. *George Toma Veseliu. În căutarea identității*, Litere, anul XI, nr. 10(127), oct. 2010; Bineață, Margareta. *Cronică literară. Măștile înstrăinării*, Litere, anul XII, nr. 5 (134) mai 2011; Vișan, Ioan. *George Toma Veseliu – între Rembrand și Beethoven – culoare, muzică, un areal frământat – împrejurimile Târgoviștei*, Impact cultural nr. 379, nr. 380, nr. 381, iunie, iulie, august, septembrie 2011; Borcan, Virgil. *George Toma Veseliu. Colonia. Noi exilați la Pontul Euxin*, Spații Culturale, Râmnicu-Sărat, anul IV, nr. 17, p. 67, 2011; Petrescu, Victor. *Monografi și monografii dâmbovițene*, Litere, anul XIII, nr. 9-10(150-151), septembrie-octombrie 2012.

Opinii

Evoluția spre teatru a acestui scriitor adevărat era de prevăzut dacă ne gândim la vâlmășia faulkeriană a vocilor sale narative și la conflictualizarea constantă a situațiilor romanești care reprezintă, în fond, chiar sursa energiei excepționale a textelor. Ca și prozele lui George Toma Veseliu, cele cinci piese reproduse în acest volum de teatru intitulat „Salvați-l pe Galileo” alcătuiesc împreună un univers straniu. Ele ne vorbesc, cu mijloacele stilistice ale farsei grotești și ale teatrului absurdului despre realitatea atroce a societății totalitare în mersul spre nicăieri, o societate în criză alimentată cu iluzii, de un pitoresc trist, coruptă de sus până jos, cretinizată și bântuită de personaje bizare. (Eugen Negrici)

Romanul apărut abia în 2010 cu titlul „Colonia II. Noi exilați la Pontul Euxin” este opera la care a lucrat o viață, cuprinzând un proiect vast, o frescă a lumii petrolului, lume pe care autorul o cunoștea destul de bine. Multe din întâmplări sunt trăite intens de acesta. Știința construcției, densitatea faptului epic, o undă poetică ce răzbate obsesiv, recomandă un prozator cu personalitate distinctă. Roman-cronică a unor biografii paralele, unele cu trimeri la două secole în urmă, destine ce se interferează, o lume maladiivă aparent. Dar cu principii de viață în străfundurile ei „primitive”. (Victor Petrescu)

Poet, dramaturg, prozator și publicist, George Toma Veseliu surprinde cu minuțiozitate, atât în creațiile de ficțiune, cât și în monografii un spațiu vitregit și uitat de lume, devenit pentru el o matrice spirituală, sursa inspirației și a sevelor sale creatoare, comunele dâmbovițene Răzvad și Ocnița. [...] Dincolo de acestea, romanul lui George Toma Veseliu se remarcă prin densitatea ideilor, dibăcia construcției, tenta poetică răzbătând deseori chiar și de sub paginile mustind de umor gros sau emanând o tristețe mereu sarcastic-amară – atribute de netăgăduit ale unui prozator de talent. (Margareta Bineață)

Ceea ce l-a impus ca monograf la nivel național este originalitatea demersului său, autorul patentând, stilistic vorbind, un original mod de a realiza aceste istorii ale unui spațiu aparținând unor comunități dâmbovițene cu vechime atestată: Răzvad (17 noiembrie 1431), Ocnița (7 ianuarie 1517) anume, situarea între istorie și beletristică prin inserarea unor date ce țin de cultura orală, legendară, dar și de cea scrisă. Împletirea celor două stiluri funcționale ale limbii române – beletristic și științific – vădește un mod de a rescrie istoria specific unui livrofag pentru care plăcerea de a scrie primează. Dar să lăsăm pentru un discurs viitor comentariile pe marginea celor două excelente monografii care-l situează, repet, pe autor printre vârfurile acestui gen de scrieri. (Mihai Stan)

IOAN N. RADU

Contribuții la istoria tehnicii românești

Elevi și profesori de la Liceul Nr. 2 din Târgoviște, în toamna anului 1968, au realizat, la propunerea academicianului Elie Carafoli, înfăptuirea unei *priorități naționale*, **Societatea Astronautică** având drept scop educarea tineretului în *domeniul astronauticii și a modelelor spațiale* (sau rachetomodelelor) din țara noastră.

Au dezvoltat următoarele domenii:

- *Fondarea rachetomodelismului românesc* ca activitate tehnico-aplicativă și sportivă în anul 1968 și menținută în activitate până în anul 2001, cu rezultate deosebite la nivel național, european și mondial;

- Desfășurarea anuală, din 1968 și până în prezent, a manifestării *Școala și cosmosul*, care constă din organizarea de simpozioane, expoziții, concursuri tematice, tabere naționale etc.;

- Editarea semestrială a singurei reviste de astronautică și rachetomodelism din țara noastră, intitulată *Astronautica*; la momentul apariției, a fost considerată a doua în lume la profilul modelelor spațiale. Apărută în 1968, această publicație este activă și în prezent, fiind singura revistă cu acest profil din România. Din anul 1968, cu mici excepții, în țara noastră nu a existat o *revistă de aviație* sau una de *astronautică*, necesare tineretului, marelui public sau în alte domenii;

- Cercetare științifică, la nivelul posibilităților elevilor și profesorilor de liceu, care a constat, la recomandarea academicianului Elie Carafoli, în elaborarea de culegeri de probleme, dicționare, istoria artificiiilor, a rachetelor, în lucrări de istorie a astronauticii naționale etc. Activitatea s-a desfășurat permanent din 1968 până în prezent;

Societatea „Astronautica” din Târgoviște, actualmente cu desfășurarea activității la Colegiul Național „Constantin Carabella”, a fost asociația în care au activat de la personalități ale științei, culturii și sportului național, până la aspiranți tineri.

Acum, după 50 de ani de activitate, membri comunității *ad hoc* create datorită cultivării sistematice a acestei pasiuni, sunt încă împreună, fiecare profesor, elev sau absolvent cu realizările și satisfacțiile lui, obținute în mod voluntar, fără ambiții

ASTRONAUTICA
REVISTĂ SEMESTRIALĂ SERIA A IV-A Nr. 85

In memoriam

profesionale, fără câștiguri materiale sau susțineri financiare.

În rândurile ce urmează vom încerca să susținem contribuția la *istoria tehnicii în țara noastră*, prezentând unele dintre cele mai importante lucrări pe care le-a elaborat în domeniul *istoriei astronauticii naționale și a modelelor spațiale naționale și internaționale*. Ele reprezintă bilanțul muncii lui Ioan N. Radu, prezentate pe scurt, în afara celor realizate ca practicant sportiv în modelismul spațial național și internațional.

Publicațiile realizate nu au fost influențate de nicio lucrare anterioară sau discuții organizate în instituții abilitate pe subiectele lucrărilor, ele reprezintă însumarea unui mare număr de materiale documentare, selectate tematic, așezate cronologic, structurate valoric etc.

A colaborat, publicând articole din domeniul aerospațialului, la revistele *Gazeta Matematică și Fizică – B*, *Revista de Fizică și Chimie – B*, *Sport și Tehnică*, *Modelism internațional*, *Astronautica*, precum și în trei publicații străine și în cartea „*Modelerz rachel*”, de Pavel Elsztajn – R.P. Polonă. 1975, p. 207-209.

Lucrările publicate în *domeniul astronauticii și a modelelor spațiale* sunt prezentate în funcție de modul cum au fost realizate.

Prin **colaborarea cu profesori și elevi**:

- *Culegere de întrebări și probleme de astronautică*, 1972; Prefața, Acad. E. Carafoli;

- *Dicționar de astronautică*, vol. 1, A-L, 1974; Prefața – Acad. Elie Carafoli;

- *Dicționar de astronautică*, vol. 2, M-Z, 1975; Prefața – Acad. Elie Carafoli;

Coordonatori: Prof. Ilinca Radu, prof. Lucian Grigorescu;

- *Culegere de probleme de astronautică rezolvate în limbaje de programare*, 2013;

Coordonator: Prof. Ciprian Arabagiu;

- *Personalități științifice românești – Florin Zăgănescu, Diana Dăscălescu*, Editura N&L, Târgoviște, 2013;

- *Meteoroizi, meteori și meteoriți pe cerul României*, prof. Niculina Simionescu, Ioana P. Marin, Diana C. Păun, Lucian C. Păun. Editura N&L, Târgoviște, 2015,

Este de remarcat lucrarea, *Mic dicționar enciclopedic de astronautică*, Editura LVS, Târgoviște, 2003. A fost editat la 30 de ani de la apariția primului *Dicționar de astronautică* din țara noastră, realizat tot de Asociația Astronautica, și constituie o noutate în bibliografia românească de specialitate. Are prefața semnată de cosmonautul Dumitru Prunariu. În acest dicționar numărul de termeni a ajuns la aproape 3500, față de 1340, câți avea ediția din 1974; are o bogată ilustrare, cu circa 280 de imagini (față de 96, ediția din 1974), au fost incluse multe realizări din România, evident, încadrate în evoluția internațională a domeniului. Efortul a fost mare, colectivul de redacție a fost foarte tânăr. Coordonați: Ec. dr. Ileana Răileanu, Prof. dr. Alexandru Ștefănescu, Prof. Ilinca Radu și un colectiv de 28 de elevi.

Cărțile dedicate rachetomodelismului național:

- *Rachetomodele*, Editura Ion Creangă, București, 1972;

- *ABC rachetomodelistic*, Casa Corpului Didactic, Târgoviște, 1976;

- *Rachetomodele*, ediția a II-a, Editura Ion Creangă, București, 1977;

Evidențiem lucrarea, *Rachetomodelismul în România*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2012. Are 414 pagini și prefața semnată de Radu Berceanu, președintele F.R. de Modelism. Lucrarea prezintă momente semnificative din trecutul și prezentul modelelor zburătoare reactive românești.

Cărțile dedicate rachetomodelismului internațional:

- *Rachetomodelismul internațional*, C.D, Târgoviște. 2009; Se află redat pe Google – Scrib;
- *Rachetomodelismul internațional*, N&L, Târgoviște, 2010;
- *World space modelling*, N&L, Târgoviște, 2010;
- *Half century of world space modelling*, N&L, Târgoviște, 2011.

Ultimele două lucrări sunt prefațate de Srdjan Pelagic, vicepreședinte FAI Serbia, Președintele Subcomitetului CIAM – SM, din Federația Aeronautică Internațională. Lucrările au prezentat modeliştilor internaționali, pentru prima dată, momentele cele mai semnificative din istoria mini-rachetelor (din antichitate și până în prezent) și a modelelor spațiale internaționale ca activitate sportivă.

În domeniul istoriei astronauticii naționale au fost publicate articole la diferite reviste, care au stat la baza viitoarelor lucrări. Remarcând două dintre acestea.

La revista *Modelism internațional*, în perioada 1978-1996, unde s-a publicat:

- *Încercare de reconstituire a unor realizări românești în domeniul rachetelor din secolul al XVIII-lea*, nr. 3 / 1987;
- *O mărturie din secolul al XIX-lea asupra preocupărilor pentru construcția rachetelor în România*, nr. 2/1988;
- *Pagini din paleoastronautică românească*, nr. 4/1988;

- *Rachete utilizate de marina militară română*, nr. 2/1989;
- *Valentin Frank*, nr. 4/1996;
- *Ion Stroescu, realizatorul primului mini-rachetoplan din lume*, nr. 1/1978;
- *Cercetători români de matematică aplicate cu preocupări în domeniul rachetelor*, 1980;
- *Ioan Românul*, 2-3 / 1996; *Henry Coandă*, 1/1997;
- *Manualul tunarului pe bastimente – ediția a II-a*, nr. 1/2004 ;
- *Torpile aeriene*, 2/2004 ;

Cărți dedicate istoriei astronauticii românești:

- *Contribuții privind istoria rachetei în România* (sec. XV-XIX), Ed. Macarie, 1997;
- *Istoria astronauticii românești de la începuturi până la primul război mondial*. Prefață: cosmonaut Dumitru Prunariu, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2000;

In memoriam

- *Manuscrisul Conachi. Evoluția rachetei în România*. Prefață: Prof. univ. Petre Gheorghe Bârlea, Editura Coresi, București, 2002;

- *Istoria astronauticii românești. Secolul XX*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, (2006);

- *Istoria astronauticii românești*, Prefață: D. Prunariu, Ed. Bibliotheca, Târgoviște, 2006;

- Filmul *Paleoastronautica*. Conrad Haas, în parteneriat cu Televiziunea Română (cu durată de 30 min.).

- *Alexandru C. Vissarion. Un cercetător mai puțin cunoscut în domeniul astronauticii naționale*. Prefață: Prof. univ. Petre Gheorghe Bârlea, Ed. Bibliotheca, Târgoviște, 2014;

- *Astronautica în România*, Prefață: D. Prunariu, Ed. Bibliotheca, Târgoviște, 2017; Este *Istoria astronauticii românești*, apărută în anul 2006, la care s-a adăugat capitolul *Omul pe Marte*, perioada anilor 2000-2010, de cca. 30 de pagini, cu noi realizări românești ale domeniului.

În privința **aprecierilor internaționale** a fost onorat cu:

- Diploma *Paul Tissandier*, acordată de Federația Aeronautică Internațională, la Lausanne, 10 oct. 2003, cu mențiunea acordării: *For services to Aeronautics and Airports* – pentru servicii aduse aeronauticii și sporturilor aere.

- Diploma aniversară *50th Anniversary of FAI Space Modelling*, la 23 aprilie 2012, la Lausanne, cu mențiunea pe diplomă: „*For his significant contribution to the progress of Space Modelling*” și cu **motivația acordării**: „*The first ever spacemodelling **World Champion** in 1972, one of the best promoters of spacemodelling and author of „**World Space Modelling**” – the first comprehensive history of spacemodelling. He is also publisher of „**Astronautica**”, a magazine on spacemodelling, rocketry and astronautics*”.

- Membru de onoare al Aeroclubului din Polonia, nr. 2001, 1 septembrie 1983.

Aprecieri naționale. Pentru lucrările realizate în *istoria astronauticii românești*, a obținut calitatea de *Membru de onoare al Asociației aeronautice și astronautice a României*, la Facultatea de Inginerie Aerospațială de la Universitatea Politehnica București, 7.XI.2008.

Aprecieri naționale sportive. În modelismul spațial (rachetomodelism), în 1972, datorită titlurilor obținute de *Campion European* (Cehoslovacia), *Campion Mondial* (Jugoslavia) și șapte recorduri mondiale, a primit titlul de *Maestru emerit al sportului*.

Aprecieri locale. Diploma „Cetățean de onoare al Municipiului Târgoviște”, pentru merite deosebite în întemeierea și dezvoltarea Școlii românești de rachetomodele și pentru faima adusă în acest domeniu.

Premiul „Udriște Năsturel – istoria culturii târgoviștene” – pentru volumul *Alexandru C. Vissarion. Un cercetător puțin cunoscut în domeniul astronauticii naționale*, acordat de Societatea Scriitorilor Români, filiala Târgoviște.

Realizările lui Ioan N. Radu s-au bucurat de aprecierile cunoscătorilor, fiecare în domeniul sau subdomeniul său. Printre cei care au luat în considerare activitatea în întregime, ca un tot unitar, subliniind consecvența și coerența demersurilor în cei peste 49 de ani, tratarea multilaterală și interdisciplinara a domeniului se remarcă prof. univ. dr. Petre Gheorghe Bârlea, Universitatea Ovidiu Constanța, prof. dr. George Coandă și prof. Lucian Grigorescu.

P.S.

Cu acest materialul a participat, cu multă satisfacție, însoțit de Ileana – fiica lui, joi, 11 mai 2017, în Sala de Consiliu a Academiei Române, la Sesiunea de Comunicări Științifice a Comitetului Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii – Divizia de Istoria Tehnicii, unde a susținut referatul intitulat „*Ioan N. Radu. Contribuții la istoria tehnicii*”. Materialul expus, a fost bine primit de audiență.